

STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ:

**ŽUPANIJSKA RAZVOJNA
STRATEGIJA ISTARSKÉ
ŽUPANIJE DO 2020. GODINE**

NARUČITELJ:
Istarska županija
Riva 8
52 100 Pula

VITA PROJEKT d.o.o.
za projektiranje i savjetovanje u zaštiti okoliša
HR-10000 Zagreb, Ilica 191C

Tel: + 385 (0)1 3774 240
Fax: + 385 (0)1 3751 350
Mob: + 385 (0)98 398 582

email: info@vitaprojekt.hr
www.vitaprojekt.hr

Nositelj izrade: Istarska županija

Naslov: Strateška studija utjecaja na okoliš: Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine

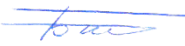

Faza izrade: Javna rasprava

Radni nalog/dokument: RN/2017/017

Ovlaštenik: VITA PROJEKT d.o.o. Zagreb

Voditelj izrade Studije i Glavne ocjene: Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling.

Stručni tim:

Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.		Bioraznolikost, Klima i klimatske promjene, Zaštićena područja, Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu
Valerija Butorac, mag.geogr.		Prostorno-geografska obilježja, Tlo, Georaznolikost
Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.		Krajobraz, Gospodarske značajke
Katarina Čović, mag.ing.prosp.arch.		Stanovništvo, Infrastruktura
Petra Peleš, mag.ing.agr., mag.oecol.et prot.nat.		Voda, Zrak
Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling		Kulturno-povijesna baština

Datum izrade: Studeni, 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Strateška procjena utjecaja na okoliš	5
1.1.1. Provedeni postupci	6
2. ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA ISTARSKJE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE	7
2.1. Sadržaj Strategije	7
2.2. Vizija i ciljevi Strategije	8
2.2.1. Strateški programi, glavni razvojni projekti do 2020.	16
2.3. Odnos Strategije s drugim planovima, programima i strategijama	22
2.4. Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na Strategiju	33
3. POSTOJEĆE STANJE OKOLIŠA	36
3.1. Prostorni obuhvat.....	36
3.2. Geomorfološka obilježja	37
3.3. Geološka obilježja	41
3.4. Pedološka obilježja.....	43
3.5. Hidrološka i hidrogeološka obilježja	46
3.5.1. Površinska vodna tijela	47
3.5.2. Prijelazna vodna tijela.....	49
3.5.3. Priobalna vodna tijela	51
3.5.4. Podzemne vode.....	53
3.5.5. Zone sanitarne zaštite	57
3.5.6. More.....	58
3.5.6.1. Kakvoća mora za kupanje.....	60
3.5.7. Rizik od poplava.....	60
3.6. Georaznolikost.....	62
3.7. Zrak.....	65
3.8. Klimatološka obilježja	70
3.8.1. Klimatske promjene.....	72
3.8.1.1. Dosadašnji trendovi i projekcije klimatskih promjena	72
3.8.1.2. Predviđeni utjecaji klimatskih promjena	73
3.8.1.3. Mogući utjecaji klimatskih promjena na Strategiju	76
3.9. Bioraznolikost.....	79
3.9.1. Vegetacija	79

3.9.2. Fauna	85
3.10. Zaštićena područja	85
3.11. Krajobrazna obilježja	87
3.12. Kulturno-povijesna baština	93
3.13. Stanovništvo	96
3.13.1. Demografsko stanje i dinamika	96
3.13.2. Odgoj i obrazovanje.....	101
3.13.3. Zdravlje ljudi i socijalna skrb	103
3.13.4. Sport i rekreacija.....	104
3.14. Gospodarska obilježja	105
3.14.1. Poduzetništvo i obrtništvo.....	105
3.14.2. Industrija	106
3.14.3. Poljoprivreda	106
3.14.4. Ribarstvo i marikultura.....	108
3.14.5. Šumarstvo	109
3.14.6. Turizam.....	110
3.15. Infrastruktura	111
3.15.1. Promet.....	111
3.15.2. Telekomunikacije.....	113
3.15.3. Energetski sustavi	113
3.15.3.1. Elektroenergetski sustavi	113
3.15.3.2. Obnovljivi izvori energije	114
3.15.3.3. Plinoopskrbni sustavi.....	115
3.15.4. Vodoopskrbni sustav i sustav odvodnje	115
3.15.5. Gospodarenje otpadom	117
4. POSTOJEĆI OKOLIŠNI PROBLEMI KOJI SU VAŽNI ZA STRATEGIJU	120
5. MOGUĆI RAZVOJ OKOLIŠA BEZ PROVEDBE STRATEGIJE	125
6. OKOLIŠNE ZNAČAJKE PODRUČJA NA KOJE PROVEDBA STRATEGIJE MOŽE ZNAČAJNO UTJECATI	127
7. VJEROJATNO ZNAČAJNI UTJECAJI NA OKOLIŠ	131
7.1. Mjere za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.....	131
7.1.1. Glavni razvojni projekti za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja	137
7.2. Mjere za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja	138

7.2.1. Glavni razvojni projekti za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja	147
7.3. Prekogranični utjecaj	150
8. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA I PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA	151
8.1. Mjere zaštite okoliša	151
8.2. Program praćenja stanja okoliša	154
9. GLAVNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZA EKOLOŠKU MREŽU	155
9.1. Uvod	155
9.2. Analiza mogućeg utjecaja na ekološku mrežu	160
9.2.1. Glavni razvojni projekti	171
9.3. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja	176
9.4. Program praćenja stanja ekološke mreže	180
9.5. Ocjena prihvatljivosti strategije za ekološku mrežu	180
10. RAZMOTRENE RAZUMNE ALTERNATIVE STRATEGIJE	181
11. ZAKLJUČAK	182
12. SAŽETAK	183
12.1. Uvod	183
12.2. Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine	183
12.3. Postojeći okolišni problemi koju su važni za Strategiju	184
12.4. Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš	189
12.5. Mjere zaštite okoliša	193
12.6. Program praćenja stanja okoliša	196
12.7. Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu	196
12.8. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja	196
12.9. Program praćenja stanja ekološke mreže	200
12.10. Zaključak	200
13. IZVORI PODATAKA	201
14. POPIS PROPISA	206
15. PRILOZI	208

1. UVOD

NAZIV STRATEGIJE	Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine
NOSITELJ IZRADE STRATEGIJE:	Istarska županija
KOORDINATOR IZRADE STRATEGIJE:	Istarska razvojna agencija – IDA d.o.o., Pula
SURADNIK U IZRADI STRATEGIJE:	Institut za razvoj i međunarodne odnose, Zagreb

1.1. Strateška procjena utjecaja na okoliš

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15)* strateška procjena utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Županijsku razvojnu strategiju Istarske županije do 2020.godine (u daljnjem tekstu: Strategija), čiji je nositelj izrade Istarska županija, a koordinator izrade Istarska razvojna agencija - IDA d.o.o., sukladno Zaključku župana Istarske županije o pristupanju izradi Županijske razvojne strategije Istarske županije za razdoblje do 2020. godine od 3. travnja 2014. godine.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi *Zakona o zaštiti okoliša* i *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)*. Navedeni propisi usklađeni su s *Direktivom 2001/42/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SEA direktiva)*, koja je na snazi od 2001. godine. Nadalje, propisi su u skladu s *Konvencijom o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Espoo, 1991)*, koja obvezuje države da obavještavaju i konzultiraju se u svim velikim projektima koji bi mogli imati utjecaj na okoliš preko državnih granica te s *Protokolom o strateškoj procjeni okoliša (Kijev, 2003)*. *Konvencija o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica* usvojena je *Odlukom o proglašenju Zakona o potvrđivanju Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (NN 06/96)*, a *Protokol o strateškoj procjeni okoliša* usvojen je *Odlukom o proglašenju Zakona o potvrđivanju Protokola o strateškoj procjeni okoliša uz Konvenciju o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (NN 07/09)*.

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane

za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode (Klasa: UP/I 351-02/15-08/20, Urbroj: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015. godine; Klasa: UP/I 351-02/15-08/20, Urbroj: 517-06-2-1-1-16-5 od 9. lipnja 2016. godine, Klasa: UP/I 351-02/15-08/20, Urbroj: 517-06-2-1-1-17-8 od 10. ožujka 2017. godine), pod točkom 1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije. Tvrtka VITA PROJEKT d.o.o. ovlaštena je i za obavljanje stručnih poslova iz područja zaštite prirode, sukladno Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode (Klasa: UP/I 351-02/15-08/29, Urbroj: 517-06-2-1-2-13-3 od 29. travnja 2015. godine; Klasa: UP/I 351-02/15-08/29, Urbroj: 517-06-2-1-1-16-5 od 9. lipnja 2016. godine), pod točkom 1. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu. U Prilogu 1. nalaze se navedena Rješenja¹.

1.1.1. Provedeni postupci

Za Strategiju je proveden postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je Rješenjem Ministarstva zaštite okoliša i energetike (KLASA: UP/I-612-07/17-71/38, URBROJ: 517-07-2-2-17-4 od 22. ožujka 2017. godine) zaključeno „da je za Županijsku razvojnu strategiju Istarske županije do 2020. godine obavezna provedba Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu“. U Prilogu 2. nalazi se navedeno Rješenje².

Upravni odjel za Gospodarstvo Istarske županije proveo je postupak određivanja sadržaja Studije, sukladno članku 8. *Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 3/17)*, na način da je pribavio mišljenja tijela određenih posebnim propisima o sadržaju Studije i razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u Studiji, vezano na područje iz djelokruga toga tijela. U svrhu informiranja javnosti, Informacija o izradi i određivanju sadržaja Studije objavljena je na internetskoj stranici Istarske županije (u daljnjem tekstu: Županija) 6. lipnja 2017. godine. Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine, donesena je 31.7.2017., a dana je u prilogu 3³. Istog datuma donesena je i Odluka o imenovanju povjerenstva. U sklopu utvrđivanja sadržaja SSUO ŽRS provedene su konzultacije sa zainteresiranom javnošću kako je to i određeno Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategija, plana i programa na okoliš (NN, 03/17).

¹ Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode

² Rješenje MZOIE o potrebi provedbe Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu

³ Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš

2. ŽUPANIJSKA RAZVOJNA STRATEGIJA ISTARSKJE ŽUPANIJE DO 2020. GODINE

Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine je temeljni i sveobuhvatni strateški dokument koji polazeći od razvojnih resursa i potencijala i ostvarenih postignuća utvrđuje smjernice budućeg gospodarskog i sveukupnog razvoja, željenog ali mogućeg i potrebnog.

Osim što doprinosi uspješnom i učinkovitom usmjeravanju razvoja, Strategija omogućuje i jačanje kapaciteta županijskih institucija i drugih nositelja razvoja za pripremu i provedbu razvojnih intervencija te za bolje korištenje financijskih sredstava i drugih resursa iz fondova EU, državnog ali i vlastitog proračuna, te iz privatnih i drugih izvora. U skladu s time, Strategija predstavlja konzistentan okvir s utvrđenim strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama za konkretne razvojne projekte/aktivnosti, s definiranim nositeljima, s mehanizmima provedbe i načinima praćenja i vrednovanja. Uz to, proces izrade i provedbe Strategije doprinosi jačanju sudjelovanja javnosti u planiranju i provedbi razvojnih projekata /aktivnosti Istarske županije.

2.1. Sadržaj Strategije

Strategija se izrađuje sukladno Smjernicama za izradu županijskih razvojnih strategija koje je propisalo Ministarstvo regionalnog razvoja i europskih fondova (rujan 2015.) i *Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14)*.

U čitavom procesu pripreme i izrade Strategije primijenjena su načela pristupa razvoju odozdo i partnerstva, suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora, koja su temeljna načela politike regionalnog razvoja. Kroz partnerstvo omogućeno je postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika oko svi ključnih pitanja u izradi Strategije.

U procesu pripreme i izrade Strategije održano je niz radionica, sastanaka i konzultacija Radne grupe, niz konzultacija s predstavnicima privatnog i civilnog sektora te sastanka i rasprava Županijskog partnerskog vijeća, Glavnog tima, kolegija gradonačelnika istarskih gradova te je provedeno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću.

Strategija je usklađena s Operativnim programom konkurentnosti, Operativnim programom Učinkoviti ljudski potencijali i Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske. Također, usklađena je s glavnim nacionalnim sektorskim strategijama kao i sa županijskim prostornim planom, sektorskim strategijama i drugim planskim dokumentima Istarske županije.

Za izradu Strategije osnovana su sljedeća tijela: Radna skupina s četiri podskupine-gospodarstvo, infrastruktura i okoliš, društvene djelatnosti i upravljanje razvojem; Glavni odbor za praćenje izrade Strategije i Partnersko vijeće.

Organizaciju i koordinaciju svih aktivnosti tijekom izrade Strategije provodila je Istarska razvojna agencija, a njezini stručnjaci sudjelovali su i u izradi pojedinih dijelova Strategije i oblikovanju završnog nacrtu dokumenta.

Prethodno vrednovanje (*ex ante* evaluaciju) Strategije provodili su stručnjaci iz tvrtke Ecorys Hrvatska d.o.o. iz Zagreba.

Sastavni dio Strategije su usuglašeni i utvrđeni strateški projekti Istarske županije i financijski okvir koji sadrži procjenu financijskih sredstava po cijevima, prioritetima odnosno mjerama za razdoblje do 2020. godine. Osnovni elementi su: izvori financijskih sredstava (županijski i lokalni proračuni, državni proračun, fondovi EU-a, privatni izvori i drugi izvori). Akcijski plan provedbe Strategije se donosi se na godišnjoj razini i izrađuje se kao zaseban prilog izravno povezan s godišnjim proračunom i planom razvojnih programa Istarske županije.

Strategija se sastoji od sljedećih poglavlja:

- I. Analiza stanja
- II. Rezultati provedbe prijašnjih strategija
- III. SWOT analiza razvoja Istarske županije – prepoznavanje razvojnih potreba i potencijala
- IV. Strateški okvir
- V. Politika županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju
- VI. Strateški programi, glavni razvojni projekti do 2020.
- VII. Financijski okvir za provedbu strategije
- VIII. Praćenje i vrednovanje
- IX. Županijsko partnerstvo
- X. Temeljna horizontalna načela

2.2. Vizija i ciljevi Strategije

Vizija je „ostvariv san koji upućuje na to kako bi dionici koji predstavljaju regiju (ili županiju) željeli da ta regija izgleda u budućnosti“. Pri donošenju vizije nije dovoljno samo željeti – također treba uvažiti realne mogućnosti. Vizija treba biti ambiciozna, ali i realistična. S druge strane, mašta, san i želje također su važan kreativni element u stvaranju motivirajuće vizije.

Vizija:
Istarska županija je autonomna, moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.

Na temelju provedenih analiza određeni su strateški ciljevi, Istarske županije, koji su navedeni u tablici 2.2.-1. U nastavku su za svaki cilj navedeni pripadajući prioriteti i mjere.

Tablica 2.2.-1. Ciljevi Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine

Cilj 1.	Povećanje gospodarske konkurentnosti
Cilj 2.	Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života
Cilj 3.	Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima
Cilj 4.	Razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta

Cilj 1. Povećanje gospodarske konkurentnosti

Cilj će se ostvariti smanjivanjem i rješavanjem utvrđenih razvojnih problema koji sputavaju daljnje povećanje konkurentnosti istarskog gospodarstva i to putem jačanja istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija, unapređenja poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva i razvojem ključnih gospodarskih djelatnosti, prerađivačke industrije, turizma te poljoprivrede i ribarstva.

Prioritet 1.1. Jačanje istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija

Opis prioriteta:

Prioritetom se želi pridonijeti da se istarsko gospodarstvo preusmjeri na sustavno intenzivno stvaranje i korištenje rezultata istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija. Također, mjerom se stvaraju uvjeti za bolju suradnju poslovnog sektora sa znanstvenoistraživačkim i obrazovnim institucijama, veća ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj, veću primjenu novih tehnologija, inovacija i znanja u poduzetništvu, skraćeno vrijeme od istraživanja do komercijalizacije.

- Mjera 1.1.1. Jačanje kapaciteta istraživanja i razvoja te suradnje između javnih istraživačkih institucija i privatnih poduzeća u djelatnostima važnim za istarsko gospodarstvo
- Mjera 1.1.2. Podupiranje primjene novih tehnologija te ulaganja u istraživanje i razvoj i poslovne procese u ključnim sektorima istarskog gospodarstva
- Mjera 1.1.3. Osnaživanje istraživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta (centri kompetencija, izvrsnosti, tehnološki parkovi i dr.)

Prioritet 1.2. Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Opis prioriteta:

Povećati konkurentnost malog i srednjeg poduzetništva putem stvaranja povoljnih uvjeta za financiranje njihovog poslovanja i razvoja, osnivanja povoljne poslovne klime za osnutak i razvoj poduzeća, obrta i slobodnih profesija, osiguravanja primjerenog obrazovanja potrebnog za razvoj poslovnih subjekata, korištenja prednosti poslovnog umrežavanja, dobivanja podrške poslovanju koju pruža dobro razvijena poduzetnička infrastruktura, svestrane primjene međunarodnih standarda kvalitete i zaštite proizvoda zemljopisnim oznakama te širenjem društveno odgovornog poslovanja. Postaviti temelje za sustavnu provedbu dugoročnog održivog i pametnog razvoja istarskog gospodarstva.

- Mjera 1.2.1. Olakšanje pristupa izvorima financiranja za malo i srednje poduzetništvo (MSP - malo i srednje poduzetništvo, obrtnici, OPG – obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo, start-upovi, slobodne profesije)
- Mjera 1.2.2. Jačanje potporne infrastrukture za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva (formiranje i razvoj poduzetničkih inkubatora, akceleratora, razvojnih agencija i razvoj poduzetničkih/poslovnih zona)
- Mjera 1.2.3. Obrazovanje za male i srednje poduzetnike
- Mjera 1.2.4. Poticanje umrežavanja u gospodarstvu (klasteri, zadruge, MSP-ovi, obrtnici, OPG-ovi, start-upovi, slobodne profesije)
- Mjera 1.2.5. Podupiranje usvajanja i primjene međunarodnih standarda kvalitete roba, usluga i procesa te sustava kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, vina i jakih alkoholnih pića
- Mjera 1.2.6. Stvaranje povoljnog administrativnog i poslovnog okruženja za razvoj poduzetništva
- Mjera 1.2.7. Poticanje društveno odgovornog poslovanja

Prioritet 1.3. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti

Opis prioriteta:

Za razvoj istarskog gospodarstva najznačajnija je prerađivačka industrija, zatim slijedi turizam s obzirom na utjecaj koji ima na mnoge druge djelatnosti, a poljoprivreda i ribarstvo, premda mali u strukturi istarskog BDP-a, značajni su zbog ruralnih dijelova Županije. Realizacija ovog prioriteta treba povećati i konkurentnost tih ključnih djelatnosti prvenstveno intenzivnijim korištenjem i razvojem znanja, tehnologije i inovacija. Treba provesti restrukturiranje i repositioniranje turističkog gospodarstva, osigurati razvoj malih poljoprivrednih gospodarstva jer predstavljaju okosnicu modela održive i socijalne poljoprivrede s obzirom na depopulaciju, osobito iseljavanje mladih ljudi iz ruralnih područja te jačati diverzifikaciju lokalnih gospodarstava razvojem nepoljoprivrednih djelatnosti. Također, poticati održiv razvoj ribarstva, marikulture, slatkovodnog uzgoja i ribolovnog turizma u skladu s principima održivosti i konkurentnosti.

- Mjera 1.3.1. Razvoj prerađivačke industrije
- Mjera 1.3.2. Restrukturiranje i repositioniranje turističkog gospodarstva
- Mjera 1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru

Cilj 2. Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života

Ovaj cilj ostvarit će se smanjivanjem i rješavanjem utvrđenih razvojnih problema nizom povezanih mjera koje se odnose na povećanje zapošljivosti i radne mobilnosti, razvoj sustava obrazovanja i prilagodbe potrebama razvoja gospodarstva, poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi, razvoja sporta i rekreacije, razvoja civilnog društva i društvenog poduzetništva. Također, nužno je sustavno i kontinuirano ulaganje u društvenu infrastrukturu.

Prioritet 2.1. Povećanje zapošljivosti i radna mobilnost**Opis prioriteta:**

Provedbom prioriteta omogućit će se podizanje razine digitalnih kompetencija učenika, nastavnika, ravnatelja, školskih stručnjaka i administrativnog osoblja te povećanje uspješnosti učenika primjenom IKT-a (Informacijske i komunikacijske tehnologije) u nastavi. Prioritet će osigurati rast zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba i ostalih osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada putem jačanja sposobnosti za samozapošljavanje. Jačanje sposobnosti za primjenu IKT tehnologija dugoročno će pridonijeti smanjenju broja dugoročno nezaposlenih osoba i ostalih ranjivih skupina na tržištu rada IŽ-a.

- Mjera 2.1.1. Jačanje aktivnosti usmjeravanja i profesionalne orijentacije te poticanje ulaganja u obrazovanje, usavršavanje, strukovno obrazovanje i cjeloživotno učenje u skladu s potrebama tržišta rada
- Mjera 2.1.2. Stvaranje uvjeta za uključivanje dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada i povećanje zapošljivosti nezaposlenih skupina u nepovoljnom položaju
- Mjera 2.1.3. Poticanje održivog samozapošljavanja, posebno nezaposlenih osoba i mladih
- Mjera 2.1.4. Poticanje mobilnosti radne snage

Prioritet 2.2. Razvoj sustava obrazovanja i prilagodba potrebama razvoja gospodarstva**Opis prioriteta:**

Provedbom prioriteta omogućit će se izgradnja, dogradnja i rekonstrukcija te tehnološko opremanje postojećih i novih školskih objekata te podizanje kapaciteta odgojno-obrazovnog rada u vrtićima, školama i učeničkim domovima. Uspostavit će se optimalne (racionalne i učinkovite) mreže predškolskih ustanova, mreže osnovnoškolskih ustanova i srednjih škola s gimnazijskim programima te mreža strukovnih škola i programa sukladno potrebama gospodarstva i tržišta rada. Djelatnici u sustavu odgoja i obrazovanja bit će osnaženi i motivirani za stjecanje novih kompetencija. Omogućit će se povećanje zapošljavanja visokoobrazovanih kadrova u gospodarstvu, posebno u ključnim razvojnim djelatnostima IŽ-a. Sveučilište Jurja Dobrile ustrojiti će se kao optimalna cjelina unutar kampusa te sa svrhom daljnjega razvoja novih obrazovnih programa prilagođenih akademskim potrebama stanovnika Istarske županije.

- Mjera 2.2.1. Usklađenje s Državnim pedagoškim standardima predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja te srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja
- Mjera 2.2.2. Modernizacija strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i podizanje njegove kvalitete da bi se povećala zapošljivost učenika, ali i mogućnost daljnjeg obrazovanja
- Mjera 2.2.3. Uvođenje novih studijskih i istraživačkih programa potrebnih za razvoj IŽ-a u suradnji s gospodarstvom i unapređenje kvalitete znanstveno-nastavnih aktivnosti Sveučilišta

Prioritet 2.3. Poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi te promocija zdravlja i socijalnog blagostanja**Opis prioriteta:**

Provedbom prioriteta poboljšat će se kvaliteta, efikasnost i dostupnost zdravstvenih i socijalnih usluga u IŽ-u te pridonijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti ranjivih skupina građana, povećati broj stručno osposobljenog zdravstvenog kadra i kadra u socijalnoj skrbi, modernizirati i unaprijediti oprema, prostori te rad i upravljanje u zdravstvenim i socijalnim ustanovama. Osnažit će se kvaliteta programa promocije zdravlja i socijalnog blagostanja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti koji se provode u IŽ-u u skladu sa županijskim prioritetima i nacionalnim preventivnim programima/strategijama u području zdravstva i socijalne skrbi.

- Mjera 2.3.1. Poboljšanje učinkovitosti i dostupnosti održivim i visokokvalitetnim zdravstvenim uslugama
- Mjera 2.3.2. Povećanje ulaganja u provedbu programa i promocije zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti
- Mjera 2.3.3. Razvoj i povećanje dostupnosti pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama u socijalnoj skrbi
- Mjera 2.3.4. Socijalno uključivanje osoba kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost

Prioritet 2.4. Razvoj sporta i rekreacije**Opis prioriteta:**

Razvojem sporta i rekreacije u Istarskoj županiji stvaraju se uvjeti za kvalitetan i zdrav život svih građana. Povećava se broj ljudi svih dobnih skupina uključenih u bavljenje nekim oblikom sportskih aktivnosti. Osigurava se sportska infrastruktura koja udovoljava svim standardima kvalitete i opremljenosti i odgovara potrebama razvoja sporta, rekreacije i turizma. Kvaliteta sportskih sadržaja i aktivnosti u IŽ-u pruža zadovoljstvo sportašima, sportskoj publici i svim građanima te daje značajan doprinos promidžbi Istre kao razvijene regije s visokim stupnjem kvalitete života.

- Mjera 2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture
- Mjera 2.4.2. Poticanje izvrsnosti u sportskim natjecanjima
- Mjera 2.4.3. Poticanje programa za uključivanje šire populacije u sport i rekreaciju

Prioritet 2.5. Razvoj civilnog društva i društvenog poduzetništva**Opis prioriteta:**

Cilj razvojnog prioriteta je povećati ravnopravno sudjelovanje civilnog društva u izgradnji demokratskog, otvorenog, uključivog, bogatog i socijalno pravednog, održivog te ekološki osviještenog društva kroz osnaživanje OCDA i poticanje dijaloga i suradnje između javnog, poslovnog i civilnog sektora.

- Mjera 2.5.1. Poticanje umrežavanja javnog, civilnog i poslovnog sektora na lokalnoj razini

- Mjera 2.5.2. Unapređenje sustava dodjele potpora organizacijama civilnog društva (OCD)
- Mjera 2.5.3. Razvijanje volonterstva, filantropije i društveno odgovornog poslovanja kao važnih elemenata za razvoj socijalne kohezije i civilnog društva
- Mjera 2.5.4. Stvaranje uvjeta za razvoj društvenog poduzetništva

Cilj 3. Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima

Za ostvarenje ovog cilja utvrđene su skupine niza konkretnih mjera za poboljšanje infrastrukturnih sustava (prometne, komunikacijske, komunalne energetske infrastrukture i sustava navodnjavanja), povećanje energetske učinkovitosti, za promociju obnovljivih izvora energije i kogeneracije, za razvoj planiranja upravljanja prostorom i zaštite okoliša (uspostava i unapređenje integriranog prostornoplanskog i informacijskog sustava prostornog uređenja), za uravnotežen razvoj obalnog dijela Županije i unutrašnjosti, za valorizaciju prirodne baštine, poboljšanje zaštite i upravljanja vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže te za uspostavu i razvoj županijskog informacijskog sustava o okolišu, za učinkovito upravljanje regionalnim razvojem i za osnaživanje kapaciteta i opremanje za upravljanje rizicima i katastrofama.

Prioritet 3.1. Poticanje energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije 2.5. Razvoj civilnog društva i društvenog poduzetništva

Opis prioriteta:

Razvojnim prioritetom obuhvaćene su mjere koje omogućavaju poboljšano gospodarenje energijom, povećanu proizvodnju i potrošnju energije iz obnovljivih izvora te povećanje udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije. Dodatan doprinos ostvaruje se provedbom mjere vezane za promocijske aktivnosti koja će osigurati bolje razumijevanje prednosti korištenja obnovljivih izvora energije.

- Mjera 3.1.1. Povećanje energetske učinkovitosti (EnU) uključujući i promociju kogeneracije CHP ("Combined Heat and Power" - istodobna proizvodnja dva korisna oblika energije (električne i toplinske)) i trigeneracije
- Mjera 3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)

Prioritet 3.2. Poboljšanje infrastrukturnih sustava

Opis prioriteta:

Cilj je prioriteta bolja kvaliteta javne infrastrukture kroz izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju prometne infrastrukture, povećan pomorski, cestovni i zračni promet, raskrižja i prometnice rekonstruirani i opremljeni suvremenom signalnom i sigurnosnom opremom, uklonjena ili smanjena uska grla u prometu (prioritetne gužve i zastoji), osobito u turističkoj sezoni, osigurana parkirna mjesta sukladno potrebama, veća pokrivenost teritorija javnim prijevozom, bolja opremljenost svih sastavnica javnog prijevoza, povećanje standarda i dužine biciklističkih staza, omogućeno jednostavno napajanje za električna i hibridna vozila. Prioritet svojim ostvarenjem osigurava osnažen sustav opskrbe električnom energijom, moderan, integriran, učinkovit i održiv sustav vodoopskrbe, obrade i pročišćavanja otpadnih voda i zbrinjavanja otpada. Također, osigurava se infrastruktura za široko pojasni internet.

- Mjera 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture
- Mjera 3.2.2. Jačanje elektroničko-informacijske infrastrukture te podrška usvajanju novih tehnologija i stvaranju mreža za digitalno gospodarstvo
- Mjera 3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture
- Mjera 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture
- Mjera 3.2.5. Izgradnja sustava navodnjavanja

Prioritet 3.3. Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša

Opis prioriteta:

Cilj je prioriteta izgradnja i implementacija sustava planiranja i održivog upravljanja prostorom Istarske županije uz očuvanje prirodne i kulturne baštine te ostvarivanje razvojne sinergije obalnih područja i unutrašnjosti Istre. Planira se korištenje informacijskog sustava koji omogućuje cjelovito povezivanje prostornog planiranja na čitavom teritoriju IŽ-a, brz pristup podacima o stanju u prostoru, kontinuirano praćenje, ažuriranje podataka, jednostavnu dostupnost informacija o prostoru zainteresiranim korisnicima i široj javnosti.

- Mjera 3.3.1. Uspostava i unapređenje integriranog prostorno-planskog i informacijskog sustava prostornog uređenja
- Mjera 3.3.2. Valorizacija prirodne baštine i zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirode i ekološke mreže
- Mjera 3.3.3. Uspostava i razvoj županijskog informacijskog sustava o okolišu

Prioritet 3.4. Jačanje učinkovitijeg upravljanja regionalnim razvojem

Opis prioriteta:

Prioritetom se ostvaruju poboljšanja institucionalnih kapaciteta u sustavu javne uprave i veća učinkovitost pružanja usluga građanima na području Istre, veća efikasnost upravljanja javnom imovinom i prihodima te uključenost građana u proces pripreme i provedbe razvojnih projekata na području Istre. Osigurava se poboljšanje u pripremi, kandidiranju i provedbi projekata financiranih iz programa Europske unije i drugih programa međunarodne suradnje.

- Mjera 3.4.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta javnih vlasti i ostalih dionika i učinkovita javna administracija
- Mjera 3.4.2. Unapređenje i racionalizacija upravljanja imovinom i prihodima
- Mjera 3.4.3. Jačanje razvojne uloge Pule kao urbanog središta te ostalih urbanih područja
- Mjera 3.4.4. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima; ruralno financiranje
- Mjera 3.4.5. Osiguranje učinkovitog korištenja fondova EU-a i drugih izvora
- Mjera 3.4.6. Stvaranje istarskih regionalnih sustava

Prioritet 3.5. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima i povećanje razine spremnosti za odgovor na krizne događaje**Opis prioriteta:**

Upravljanje rizicima i katastrofama jedan je od razvojnih prioriteta Istarske županije za čije je ostvarenje potrebno ojačati spremnost operativnih snaga sustava civilne zaštite, udruga i pravnih osoba od interesa i značaja za civilnu zaštitu u IŽ-u za nepredviđene događaje. Također, potrebno je izgraditi sustav za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe i jačanja otpornosti klimatskim promjenama.

- Mjera 3.5.1. Uspostavljanje i razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama i mjera smanjenja utjecaja klimatskih promjena
- Mjera 3.5.2. Unapređenje sustava civilne zaštite

Cilj 4. Razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta

Ovaj cilj ostvarit će se putem cjelovitog i snažnog razvoja kulture i kulturnih i kreativnih djelatnosti (izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova, podržavanje umjetničke produkcije i povećanje interesa javnosti za kulturnu baštinu i suvremenu umjetničku produkciju, poticanje korištenja kulturnih i kreativnih sadržaja u gospodarske svrhe te razvoj poduzetništva u kulturi), potporom očuvanju i razvoju sastavnica istarskog identiteta Također, kroz ulaganje u obrazovanje za očuvanje istarskog identiteta, osobito u razvoj zavičajne nastave te u sve obrazovne razine, očuvanje i promicanje održivog korištenja kulturne i prirodne baštine u funkciji gospodarskog razvoja, te ulaganjem u razvoj istarskog identiteta, umrežavanjem svih institucija čije djelovanje obuhvaća sastavnice regionalnog identiteta te prezentacijom i promocijom istarskog identiteta (promocija i afirmacija brenda Istre kao regije ("zelene" regije, regije kulture, sporta, zdravog života, poduzetničke regije u kojoj se razvija multikulturalizam).

Prioritet 4.1. Razvoj kulture i kulturnih i kreativnih djelatnosti**Opis prioriteta:**

Osnažiti kulturnu produkciju i povećati interes javnosti za kulturu u situaciji kada se lokalna produkcija promatra u odnosu na globalne trendove i tokove te predstavlja iznimno važan segment osnaživanja istarskog identiteta i njegove prepoznatljivosti. Povećati interes za kulturnu produkciju i kulturnu baštinu uz istodobno produbljivanje razumijevanja kulture i poticanje sudjelovanja građana u kreativnim procesima umjesto pasivne konzumacije.

Razviti kapacitete kulturnih/kreativnih industrija i poduzetništva u području kulturnog i umjetničkog stvaralaštva i kulturne proizvodnje kao pokretača kulturne raznolikosti i ukupnog razvoja te pridonijeti jačanju istarskog identiteta i njegove prepoznatljivosti.

Ojačati umrežavanje i osnaživanje institucija i udruga u kulturi koje mogu definirati, očuvati i promovirati regionalni istarski identitet.

- Mjera 4.1.1. Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi

- Mjera 4.1.2. Podržavanje umjetničke produkcije i razvoja publike (povećati interes javnosti za kulturnu baštinu i suvremenu umjetničku produkciju)
- Mjera 4.1.3. Poticanje korištenja kulturnih i kreativnih sadržaja u gospodarske svrhe te razvoj poduzetništva u kulturi

Prioritet 4.2. Potpora očuvanju, razvoju i promociji istarskog identiteta

Opis prioriteta:

Sustavnim djelovanjem podizati razinu svijesti o mjestu i ulozi aktera/nositelja i svih drugih dionika razvoja u očuvanju i izgradnji lokalnog i regionalnog identiteta Istre putem obrazovnih aktivnosti, osobito kroz zavičajnu nastavu.

Pridonijeti razvoju istarskog identiteta unapređenjem upravljanja kulturnom baštinom i biološkom i krajolobraznom raznolikošću.

Postići i jačati sinergiju u djelovanju svih aktera u IŽ-u na afirmaciji i reafirmaciji identiteta Istre, kao multikulturalnog okruženja.

- Mjera 4.2.1. Ulaganje u obrazovanje za očuvanje istarskog identiteta, posebno u razvoj zavičajne nastave te u sve druge obrazovne razine
- Mjera 4.2.2. Očuvanje i promicanje održivog korištenja kulturne i prirodne baštine u funkciji gospodarskog razvoja te ulaganja u razvoj prepoznatljivosti istarskog identiteta
- Mjera 4.2.3. Umrežavanje svih institucija čije djelovanje obuhvaća sastavnice regionalnog identiteta
- Mjera 4.2.4. Promocija i afirmacija brenda Istre kao regije („zelene“, kulture, sporta, zdravog života, poduzetničke i dr.)
- Mjera 4.2.5. Razvoj multikulturalizma

2.2.1. Strateški programi, glavni razvojni projekti do 2020.

Osim navedenih ciljeva, prioriteta i mjera, Strategijom su određeni i glavni razvojni projekti do 2020. godine. Uz svaki razvojni projekt navedena su mjere u sklopu kojih je projekt planiran.

1. Projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture

Revitalizacija bivše vojne infrastrukture sveobuhvatan je projekt koji obuhvaća više inicijativa za bolje korištenje neperspektivne vojne imovine u državnom vlasništvu na području Istarske županije:

- Projekt Brijuni rivijera (Mjera 1.3.2.)

Projekt Brijuni rivijera ima za cilj velike i do jučer nedostupne vojne objekte pretvoriti u turističke i sportsko-rekreativne komplekse, osiguravajući tisuće novih radnih mjesta,

golem promet roba i usluga te otvarajući nove mogućnosti istarskim poljoprivrednicima, ribarima, obrtnicima i poduzetnicima da plasiraju svoje proizvode i usluge. Projekt Brijuni rivijera obuhvaća više aktivnosti:

- Pineta - Lokacija Pineta predviđena je kao turističko razvojno područje ukupnog kapaciteta 1.200 postelja, sa četiri do pet internacionalnih zvjezdica (upscale) koji će gostima nuditi doživljaje odmora na suncu i plaži uz vrhunsku gastronomiju. Za lokaciju Pineta potrebno je izraditi Urbanistički plan uređenja.
- Hidrobaza – za uređenje plaže Hidrobaza u naselju Štinjan proveden je postupak ocjene o potrebi procjeni utjecaja na okoliš te je ishođeno rješenje o prihvatljivosti zahvata od nadležnog MZOIE (Ministarstvo zaštite okoliša i energetike).
- Katarina – za izgradnju kompleksa Sv. Katarina-Monumenti proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš (SUO), ishođeno je Rješenje od nadležnog MZOIE te se očekuje skori početak izgradnje.

- Projekt Park Muzil (Mjera 1.3.2./4.1.3.)

Projekt Park Muzil sveobuhvatan je projekt revitalizacije demilitarizirane bivše vojne zone – poluotoka površine 170 ha na području Grada Pule. Vojna tradicija je u više od 150 godina ostavila u Puli i okolici duboke prostorne tragove, vojne utvrde i brojne fortifikacije te druge građevine koje su danas vrlo atraktivan potencijal za prenamjenu i jedna od ključnih točaka budućeg razvoja grada. Vlada RH je u donijela odluku o pokretanju postupka iskazivanja interesa za realizaciju razvojnog projekta Muzil na poluotoku u Puli, koji bi osim smještajnih turističkih kapaciteta sadržavao i golfsko igralište, marinu i kulturni centar. Temeljem odluke objavljen je javni poziv investitorima za iskazivanje interesa za projekt kojim se, uz ostalo, planira realizacija turističkog smještaja od oko 2.270 postelja, građevina javne, društvene i poslovne namjene, plažnog kompleksa, golfskog igrališta sa 18 rupa, marine sa 380 vezova i kulturnog centra, a predviđena je i mogućnost stanovanja. Za projekt Park Muzil izrađena je Studija valorizacije krajobraznog prostora koja će služiti kao osnovna podloga za rad s vrijednim krajobrazno-prostornim inventarom i njegovim posebnostima u vidu potrebe zaštite i integriranja u buduća rješenja.

- Projekt revitalizacije bivše vojne zračne luke u Puli (Mjera 1.2.2./1.3.1.)

Cilj je prenamjene osposobiti infrastrukturni potencijal za razvoj polivalentne gospodarske zone višenamjenskog karaktera, što između ostalog uključuje i razvoj proizvodno-edukacijskog centra za aeronautičku industriju. Za dio predmetnog projekta koji se odnosi na civilni dio bivše vojne zračne luke u tijeku je izrada Studije utjecaja na okoliš.

2. IVS - Zaštita podzemnih i površinskih voda (Mjera 3.3.3./4.1.3.)

Cilj projekta je aktivno raditi na programu zaštite podzemnih i površinskih voda te izvorišta pitkih voda prema usvojenom programu izgradnje sustava prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda malih naselja u vodozaštitnim područjima na prostoru IŽ-a. Za zahvat izgradnje sustava javne odvodnje i zaštite voda Istarske županije izrađen je Elaborat

zaštite okoliša u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te se za isti čeka rješenje MZOIE.

3. Istarski epsilon (Mjera 3.2.1.)

U planu je dovršenje izgradnje punog profila autoceste Istarski epsilon, koja uključuje dovršetak izgradnje punog profila na dionici Pazin – tunel Učka – Matulji. Potrebno je provesti potrebne analize i studije povezivanja Labinštine s istarskim Y sukladno trasi planiranoj u Prostornom planu Istarske županije. Za dionicu autoceste Istarskog epsilon Vodnjan – Pula ishođeno je Rješenje MZOIE. Također je ishođeno i Rješenje MZOIE za izgradnju autoceste A8 – dionica Rogovići – Matulji. Dionica od Rogovića do Matulja u dužini od 46 km odnosi se na dionice: Rogovići – tunel Učka, 29,6 km, tunel Učka, 5,6 km i tunel Učka – Matulji, 16,4 km. Za dionicu Pazin – tunel Učka osigurana su financijska sredstva, a koncesionar Bina-Istra je za spomenutu dionicu dovršila svu građevinsku projektnu dokumentaciju i dobivena je građevinska dozvola.

4. ŽCGO Zeleno srce Istre (Mjera 3.3.3.)

Županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun (ŽCGO Kaštijun) predstavlja ključnu građevinu u integriranom sustavu gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji. Prema planskim veličinama i provedenim aktivnostima jedan je od najznačajnijih projekata Istarske županije. Svih 6 pretovarnih stanica (Rovinj, Poreč, Umag, Buzet, Pazin i Labin) u sklopu sustava gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji je izgrađeno, dok je ŽCGO trenutno u fazi ishođenja uporabnih dozvola.

U narednom planskom razdoblju (2016.–2020.) predstoje unapređenje i dodatna izgradnja sekundarne infrastrukture kako bi se postigli zadani ciljevi i sustav maksimalno optimizirao. Slijedom navedenog, jedinice lokalne samouprave nastavit će sa sanacijama odlagališta komunalnog otpada te, uz pretovarne stanice, provesti rekonstrukciju lokacija izgradnjom reciklažnih dvorišta, sortirnica primarno izdvojenog korisnog i opasnog otpada iz komunalnog otpada te kompostana za obradu biootpada ako studija opravdanosti pokaže da je to ekonomski opravdano. Istodobno će se intenzivirati edukacija stanovništva, osobito o važnosti primarne reciklaže kao i uvođenju novog tarifnog sustava u kojem se mora uvesti mjerna jedinica za ostatni komunalni otpad – količina proizvedenog otpada (kg ili m³). Ovim projektom, s ključnom građevinom u sustavu, uz kontinuirano održavanje i unapređivanje sustava IŽ-a stvara dugoročno rješenje u skladu s najvišim europskim i svjetskim ekološkim standardima u gospodarenju otpadom. Pored navedenog, u planskom razdoblju prijeko je potrebno razviti efikasan ekološki, energetske i ekonomski opravdan sustav energetske iskorištavanja otpada nastalog osobito u postrojenju za mehaničko-biološku obradu preostalog dijela otpada iz komunalnog otpada na ŽCGO-u Kaštijun kao i muljeva iz uređaja za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda.

5. Plinifikacija IŽ-a (Mjera 3.2.3.)

Plinifikacija Istarskog poluotoka veoma je važan projekt za stanovništvo jer omogućuje uporabu prirodnog plina kao energenta za potrebe kućanstava, industrije, turizma i usluga.

Izgradnjom distribucijske plinovodne mreže potrošači koji koriste druge izvore (EL loživo ulje, "propan-butan" i električna energija) imaju priliku da naročito za proizvodnju topline koriste energent iz umreženog sustava. Osim što je ekološki najprihvatljivije fosilno gorivo, prirodni je plin i cjenovno konkurentan ostalim dostupnim energentima.

Plinovodno distribucijsko područje IŽ je, vezujući se za specifičnosti koje su prethodile dodjeli koncesija, podijeljeno na tri distribucijska područja: južno, sjeverno i Pićan-jug. Do sada je izgrađeno novih 112 km na južnom distribucijskom području i 53 km na sjevernom distribucijskom području, a plinovod Kršan – Pićan-jug u duljini od 4,5 km potpuno je izgrađen. Plinovod je utvrđen i prostornim planom IŽ za čije sveobuhvatne izmjene i dopune je provedena procjena utjecaja na okoliš i ekološku mrežu. Glavni plinovodi su u većoj mjeri izgrađeni i preostaje dodatna plinifikacija unutar naselja.

Za dijelove projekta Plinifikacije IŽ-a provedeni su postupci procjene utjecaja na okoliš i to za:

- gradnju magistralnog plinovoda Pula – Karlovac – zahvat je izgrađen.
- izgradnju i korištenje magistralnog plinovoda Vodnjan – Umag – zahvat je izgrađen.
- međunarodni plinovod Kovri – Koper DN 300/50 bar – Izrađena SUO te održana javna rasprava.

6. Nova Opća bolnica u Puli (Mjera 2.3.1.)

Nastavak izgradnje nove Opće bolnice u Puli, koja je počela početkom 2015. godine, jedan je od trenutačno najznačajnijih projekata IŽ-a u budućem razdoblju.

7. Istra znanja – I' Istria del sapere (Mjera 1.1.1./2.2.1./2.2.2.)

Projekt ulaganja u znanje predstavlja ulaganje u budućnost Istarske županije.

Ulaganje u obrazovnu infrastrukturu; u nove škole i školske sportske dvorane, igrališta i bazene, Sveučilište i sveučilišni kampus u Puli te vezane studentske domove omogućit će visoki obrazovni standard.

Istarska županija je donijela program Istra znanja – I'Istria del sapere vrijedan više od 800 milijuna kuna čiji je cilj osigurati jednosmjensku nastavu kako bi poslije podne djeca i mladi mogli više biti s obitelji i baviti se sportom i drugim aktivnostima.

U planu je osnivanje Centra kompetentnosti za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u području mehatronike u gradu Labinu (elektrotehnika, elektronika, informatika, robotika, strojarstvo), a u okviru SŠ Mate Blažina. Cilj je ostvariti bolju poveznicu između gospodarstva te znanstvenog i akademskog sektora.

Za program Istra znanja postignut je širok konsenzus sa strukom, sveučilištem, ravnateljima škola, gradonačelnicima i načelnicima. Posebna pozornost pridaje se dopunskom obrazovanju poljoprivrednika, koji stječu specijalistička znanja prilagođena standardima EU-a s ciljem osposobljavanja OPG-ova za bavljenjem proizvodnjom nakon ulaska RH u EU.

Nastavkom projekta Istra znanja očekuje se prihvaćanje racionalnije mreže osnovnih i srednjih škola te implementacija pozitivnih propisa ekološke gradnje odnosno adaptacija školskih prostora u skladu sa suvremenim standardima, stjecanje poljoprivrednog obrazovanja planira se osnovati srednja poljoprivredna škola u Poreču kao zasebna obrazovna institucija temeljena na 130-godišnjoj tradiciji.

8. Institucionalizacija zavičajne nastave u Istarskoj županiji (Mjera 4.2.1.)

Projekt institucionalizacije zavičajne nastave tek je počeo i potrebno je poduzeti odgovarajuće predradnje. Osnovni je cilj zavičajne nastave učenjem o prošlosti, nematerijalnoj i materijalnoj kulturi, jačati zavičajni identitet i pritom učenike dodatno ne opterećivati.

9. KULTURRING (Mjera 4.1.2.)

Projekt obuhvaća restauraciju i valorizaciju povijesnih znamenitosti Pule na potezu između Arene, preko Giardina, Herkulovih, Dvojnih i Zlatnih vrata Slavoluka Sergijevaca, Ulicom Sergijevaca do Foruma s Augustovim hramom i katedralom. Kulturno-turistička ruta obuhvaća centralne kulturno-turističko-edukacijske točke: uspon na Kaštel prema Povijesnom i pomorskom muzeju; Muzej suvremene umjetnosti Istre na gradskoj rivi u prostorima stare tiskare, postojeći Arheološki muzej, preuređeni prostor crkve Sveta Srca i Malo rimsko kazalište te Istarsko narodno kazalište. Projekt bi obuhvatio i dva nivoa podzemnih prolaza i skloništa od kojih je dio nedavno otvoren kao izložbeni prostor Zerostrasse. Na taj bi se način dobila prvorazredna kulturna atrakcija – šetnjom kroz grad prošla bi se sva razdoblja grada, od rimskih početaka, preko Austro-Ugarske Monarhije pa do novog, modernog muzeja na rivi, gradskog vidikovca na Kaštelu i opet natrag do Rimskog kazališta i Arheološkog muzeja.

10. Širokopojasni Internet i razvoj širokopojasne infrastrukture (Mjera 3.2.2.)

Digitalna agenda za Europu predstavlja jednu od sedam strateških inicijativa u sklopu krovne europske strategije Europa 2020. cilj je kroz klastere gradova i općina izgraditi svu potrebnu širokopojasnu infrastrukturu do 2020. godine.

11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula (Mjera 3.2.1.)

Cilj je projekta stvaranje matične luke za brodove na kružnim putovanjima u Puli, na lokaciji demilitarizirane bivše vojne zone Valelunga zbog nepostojanja gata za prihvat brodova gaza većeg od 6 m čime je Pula bez adekvatnog putničkog terminala. Na Jadranu danas postoji samo jedna polazna putnička luka (Venecija), koja više nema dovoljno jaku infrastrukturu za prihvat velikih brodova od 300, 400 metara. Pula, zahvaljujući optimalnom geografskom položaju te posebitosti zaljeva, teži postati podrška venecijanskom terminalu i također biti polazna luka za putničke brodove na kružnim putovanjima s obzirom na to da je u tom području prepoznat velik potencijal razvoja u gospodarsko-turističkom smjeru.

Za ovaj projekt izrađena je Studija izvedivosti i analiza troškova i koristi. Studijom je zaključeno da za područje na kojem se planira zahvat ne postoje okolišna ograničenja. Građevinski radovi na kopnu uključuju izgradnju 3 terminala za putnike i pratećih zgrada za poslove upravljanja. Sa stajališta utjecaja na krajobraz, zahvat se uklapa u područje na kojem se već nalazi veliki broj objekata vojne namjene koji su trenutno napušteni. Građevinski radovi u moru, potrebni za izgradnju novih gatova, uključivat će iskope i jaružanja sa znatnim opsegom izmještenog materijala. Utjecaj na vodeni okoliša odnose se uglavnom na fazu izgradnje i tiču se kvalitete vode u smislu zamućenosti i onečišćenja. Obzirom na moguće učinke koje takve aktivnosti mogu imati te obzirom na ograničenu trajnost radova i hidro dinamičke uvjete predmetnih područja, koji jamče učinkovitu zamjenu dotrajalih elemenata, procjenjuje se minimalan negativni utjecaj.

Tijekom korištenja zahvata očekuje se opterećenje otpadom koje će biti posljedica povećanog prometa brodova i putnika na kružnim putovanjima iz/za Pulu. Posebno onečišćenje čine brodovi veličine 5.000 putnika i posade koji mogu generirati sljedeća dnevna zagađenja: fekalije i otpadne vode, kruti otpad, toksični otpad, kaljužne vode i vode motornih otpadnih ulja, balastne vode te smog koji formira dušične okside, sumporni oksid, organske sastojke i ugljični dioksid. Osim navedenog očekuje se i onečišćenje zraka emisijama ispušnih plinova te utjecaj otpadnih voda s kruzera koje se dijele u tri glavne skupine: zauljene brodske vode te crne i sive otpadne vode. Za zahvat je nužno provesti procjenu utjecaja na okoliš.

12. CEKOM – Osnivanje centra kompetencije za napredne materijale (Mjera 1.1.1./1.1.2./1.1.3.)

Ustanova Centar za istraživanje materijala Istarske županije - METRIS, osnovana je u prosincu 2014. godine od strane Istarske županije i Istarske razvojne agencije (IDA) d.o.o., a sam Centar za istraživanje materijala METRIS je započeo s radom još 2009. godine u sklopu provedbe EU projekta MET.R.IS. te provodio svoje aktivnosti kao Odjel za istraživanje i razvoj IDA-e, s ciljem unaprjeđenja znanstveno-poslovne infrastrukture za inovativno istraživanje i razvoj u Istarskoj županiji te povezivanja s gospodarstvom na svim razinama, kako bi se postigla konkurentnost te gospodarski rast. Jedan od glavnih budućih ciljeva Ustanove METRIS je poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj u gospodarstvu te uska suradnja s industrijom putem tematskih I&R projekata. U tu svrhu planira se u sklopu Ustanove METRIS osnivanje Centra kompetencije za napredne materijale (CEKOM) putem projekta koji će biti kandidiran na natječaj za dodjelu sredstava iz Strukturnih fondova Ministarstva gospodarstva tijekom 2016. godine.

CEKOMI predstavljaju dio inovacijske infrastrukture Republike Hrvatske i jedan su od glavnih instrumenata za jačanje inovacijskog lanca vrijednosti i poticanje inovativnosti poslovnog sektora i njegovo povezivanje sa znanstveno-istraživačkim institucijama. Radi se o specijaliziranom poslovnom subjektu koji provodi znanstveno-istraživačke projekte razvojnog ili proizvodnog karaktera i razvija kompetencije u pojedinim područjima, s kojim drugi poslovni subjekti mogu ugovoriti usluge istraživanja i razvoja u svrhu jačanja konkurentnosti pojedinog tematskog područja. CEKOM-i su usmjereni na razvojna i primijenjena istraživanja potaknuta od strane industrije i njihovu komercijalizaciju, te potporu i jačanje intelektualnog vlasništva. Jezgra istraživanja i razvoja CEKOM-a bazirat

će se na razvoju naprednih materijala i naprednih proizvodnih tehnologija za primjenu u brodogradnji i automobilskoj industriji (metalna industrija, ljevarstvo). Zahtjevi za razvoj naprednih materijala primjenom biotehnologije, naprednih proizvodnih tehnologija, inženjerstva i nanotehnologije potječu i iz komunalnog sektora, prehrambene industrije i kulturnog sektora. Napredni materijali svoju primjenu nalaze i u medicini, odnosno istraživanju i razvoju neuroznanosti za što Ustanova METRIS također dobiva upite od relevantnih dionika.

13. Podzemni grad Labin; Kova- Stari rudnici – Novi prolazi (Mjera 1.3.2./4.2.1.)

Labin je nakon zatvaranja Istarskih ugljenokopa usmjerio sustavne napore u osnaživanju drugih gospodarskih grana, a posebice turizma (danas ostvaruje i preko milijun turističkih noćenja) koji bi ovim projektom dodatno osnažio i konsolidirao ukupnu ponudu. Grad Labin kroz međunarodni projekt suradnje ATRIUM obrađuje graditeljsko nasljeđe nastalo u službi rudarstva (Podlabin i Raša). Cjelokupna napuštena rudarska infrastruktura obuhvaća nadzemne i podzemne objekte. Prva faza projekta prenamjene nadzemnih prostorija (Knjižnica) već je izvedena.

Projektom Podzemni grad Labin predviđeno je uređenje/revitalizacija postojećih rudarskih jama i prolaza kao i proširenje određenih prolaza. U trenutnoj fazi projekta nema determiniranih trasa i projektnih rješenja, već je uređenje podzemnog dijela rudarske infrastrukture u fazi ideje.

Realizacija projekta Podzemni grad znači i afirmaciju rudnika kao elementarne infrastrukture Labinštine, čime će se stvoriti prepoznatljivi element identifikacije Grada Labina u užem i širem kontekstu. Kompleks Podzemni grad postat će najznačajniji nacionalni kompleks za edukaciju svih dobnih skupina posjetitelja o rudarenju i geologiji.

Realizacijom ovog projekta obnavlja se i zaštićuje rudarska graditeljska baština koja je trajno obilježila prostor Labinštine. Prenamjenom podzemnog i nadzemnog dijela rudnika dobivaju se nove turističko-kulturne-javne-uslužne namjene, a cjelokupni projekt zbog svoje atraktivnosti doprinijet će proširenju turističke ponude sa povećanjem broja posjetitelja kako na lokalnom nivou destinacije Labin-Rabac, tako i na regionalnom i nacionalnom nivou. Osim turističkoj ponudi ovaj projekt će doprinijeti i lokalnom stanovništvu koje će dobiti nove mogućnosti za razvoj malog i srednjeg poduzetništva, a samim time i otvaranje novih radnih mjesta.

2.3. Odnos Strategije s drugim planovima, programima i strategijama

U ovom poglavlju dan je pregled strategija, planova i programa Republike Hrvatske i Istarske županije koji su povezani s provedbom Strategije. Prikazani su osnovni ciljevi navedenih dokumenata koji su vezani za sadržaj Strategije te njihov međusobni odnos sa Strategijom.

Prostorni plan Istarske županije (Službene novine Istarske županije 2/02, 1/05, 4/05, 14/05 – pročišćeni tekst, 10/08, 07/10, 16/11 – pročišćeni tekst, 13/12, 09/16, 14/16 – pročišćeni tekst)

Prostornim planom Istarske županije postavljeno je 9 temeljnih ciljeva razvoja u prostoru Istarske županije:

1. Organizirati, urediti i zaštititi prostor na načelima održivog razvitka prioritetni su razvojni ciljevi Županije.
2. Poticati progresivni demografski razvitak, naročito u emigracijskim i niskonatalitetnim područjima, uz kontrolu mehaničkog prirasta u priobalnim gradovima. Do 2020. godine planira se doseći broj od 227.714 stanovnika.
3. Gradove i druga naselja koji su nositelji središnjih funkcija državnog i županijskog značaja (uprava i samouprava na županijskoj razini, čvorna i tranzitna mjesta u prometu i elektroničkim komunikacijama, koncentracije gospodarskih djelatnosti od važnosti za Republiku Hrvatsku (u daljnjem tekstu: Država), sjedišta financijskih institucija, ustanova znanosti i visokog školstva, srednjeg i osnovnog školstva, županijskih bolnica i domova zdravlja, ustanova socijalne skrbi, ustanova kulture, značajnijih ustanova i trgovačkih društava koje se bave informiranjem te elektronskih medija) razvijati sukladno veličini i broju stanovnika gravitacijskog područja, pri čemu se funkcije, osim u Puli, moraju što pravilnije distribuirati na gradove iz skupine regionalnih i manjih regionalnih središta.
4. Poticati rast naselja u unutrašnjosti Županije, a posebno naselja veličine od 500 do 2.000 stanovnika te njihovo gospodarsko i infrastrukturno jačanje, s krajnjim ciljem ujednačavanja gospodarskih potencijala sa naseljima iste veličine u priobalju.
5. Provoditi sustavno aktivnu zaštitu okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša, što znači izgrađivati i ustrojavati sustav upravljanja okolišem i prirodnim resursima, izbjegavati rješenja s neizvjesnim i dugoročnim utjecajem na okoliš, osigurati edukaciju o okolišu i kvalitetno sudjelovanje udruga građana te provoditi sanaciju registriranih onečišćivača i najugroženijih dijelova okoliša. Očuvati biološku raznolikost ekosustava na kopnenom i podmorskom dijelu Županije, posebno u zaštićenim područjima prirode i ekološke mreže - NATURA 2000.
6. Izgraditi cjelovit županijski sustav zbrinjavanja otpada.
7. Optimalno povećavati kapacitete prometne, elektroničke komunikacijske, energetske i komunalne infrastrukture u odnosu na nacionalne i šire regionalne sustave, a posebno u pograničnim područjima.
8. Integrirati gospodarske, kulturne, krajobrazne i demografske resurse ruralnih i prijelaznih područja Županije u marketinški prepoznatljive, financijski stabilne i administrativno upravljive sustave.
9. Podizati opću razinu razvijenosti Županije i povećati standard stanovništva, zaposlenosti i kakvoće življenja.

Svi navedeni ciljevi ugrađeni su i u odgovarajuće mjere određene Strategijom te je ona u skladu s Prostornim planom Istarske županije.

Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)

Održivi razvitak pretpostavlja ostvarivanje tri opća cilja: stabilnoga gospodarskog razvitka, pravedne raspodjele socijalnih mogućnosti te zaštite okoliša. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske usmjerena je, uz poštivanje preuzetih međunarodnih obveza, na dugoročno djelovanje u osam ključnih područja: 1. poticaj rasta broja stanovnika Republike Hrvatske; 2. okoliš i prirodna dobra; 3. usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju; 4. ostvarivanje socijalne i teritorijalne kohezije i pravde; 5. postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije; 6. jačanje javnog zdravstva; 7. povezivanje Republike Hrvatske; 8. zaštitu Jadranskog mora, priobalja i otoka. Na tim je područjima nužno preusmjeriti postojeće procese prema održivijem ponašanju. Riječ je o osam ključnih izazova održivog razvitka na kojima se temelje i strateški pravci razvitka Republike Hrvatske.

Županijska razvojna strategija Istarske županije temelji se na viziji o „autonomnoj, modernoj, otvorenoj i gospodarski konkurentnoj regiji prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja“, te je usklađena sa Strategijom održivog razvitka Republike Hrvatske.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (odluka o izradi NN 143/13)

Vlada Republike Hrvatske usvojila je Strategiju prostornog razvoja na 32. sjednici održanoj 20. travnja 2017. godine, no u vrijeme izrade predmetne Strateške studije Hrvatski sabor još nije donio navedenu Strategiju. Kako se uskoro očekuje donošenje Strategije od strane Hrvatskog sabora, analiziran je odnos Strategije prostornog razvoja sa Županijskom razvojnom strategijom Istarske županije. Opći cilj određen Strategijom prostornog razvoja je „uravnotežen i održiv prostorni razvoj na principima teritorijalne kohezije u funkciji poboljšanja kvalitete života i ublažavanja depopulacijskih trendova, uz očuvanje identiteta prostora.“ Strategijom su određena 5 prioriteta: Održivost prostorne organizacije, Očuvanost identiteta prostora, Prometna povezanost, Razvoj energetske sustava i Otpornost na promjene. Mjerama određenim Strategijom pokriveno je svih 5 prioriteta je Strategija u skladu sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske.

Strategija regionalnoga razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020. godine (NN 75/17)

Strategijom se namjerava pridonijeti utvrđivanju prioritetnih aktivnosti usmjerenih prema jačanju razvojnog potencijala svih hrvatskih regija, smanjenju regionalnih razlika te jačanju i izgradnji razvojnog potencijala slabije razvijenih dijelova zemlje. Strategijom su definirana tri strateška cilja: 1. Povećanje kvalitete života poticanjem održivog teritorijalnog razvoja, 2. Povećanje konkurentnosti regionalnoga gospodarstva i zaposlenosti i 3. Sustavno upravljanje regionalnim razvojem. Postizanju navedenih ciljeva doprinijet će provedba većine mjera i aktivnosti određenih Županijskom razvojnom strategijom Istarske županije, a pogotovo unutar cilja 1. Konkurentno i održivo gospodarstvo temeljeno na održivom korištenju prirodnih i društvenih dobara te razvoju poduzetničkog potencijala i 2. Unaprjeđenje kvalitete života kroz ulaganja u razvoj

društvene infrastrukture i društvenih usluga. Mjere zaštite okoliša propisane Strategijom regionalnoga razvoja uglavnom su ugrađene i u Županijsku razvojnu Strategiju.

Strategija održivog razvoja – Zeleni plan Istarske županije (2014.)

Cilj Strategije održivog razvoja je pronalaženje novih modela održive, zelene proizvodnje hrane u Istarskoj županiji kao: evolucija sadašnjeg modela i opstanak poljoprivrede, stvaranje osnove za strateško regionalno osiguranje hrane te definiranje i uspostavljanje temelja za održivu proizvodnju hrane. Strategijom je postavljena vizija o održivoj proizvodnji hrane na tradicijskim načelima s tradicijskim kultivarima, kao uvjet uspostavljanja strateške prehrane neovisnosti, očuvanja agro i bioraznolikosti, znanja i vještina te hrane kao prepoznatljivog elementa baštine i turističke ponude Istre.

Mjere predviđene Županijskog razvojnom strategijom u skladu su sa Strategijom održivog razvoja, budući da se u njoj navode načelne smjernice za održivi razvoj.

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine temeljni je dokument zaštite prirode u Republici Hrvatskoj. Strategijom je određeno 5 strateških ciljeva:

1. povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode,
2. smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara,
3. ojačati kapacitete sustava zaštite prirode,
4. povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi,
5. podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.

Postizanju navedenih ciljeva doprinijet će Prioritet 3.3. Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša.

Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)

Temeljni cilj upravljanja vodama je postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju. Integralnim upravljanjem vodama potrebno je osiguravati dovoljno kvalitetne pitke vode za javnu vodoopskrbu stanovništva, osiguravati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za gospodarske namjene, zaštititi ljude i materijalna dobra od štetnoga djelovanja voda te postići i očuvati dobro stanje voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.

Mjera 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture djelomično će doprinijeti postizanju navedenih ciljeva.

Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)

Plan upravljanja vodnim područjima je planski dokument koji se donosi za razdoblje od 6 godina, nakon čega se mijenja i dopunjuje za razdoblje od narednih 6 godina. Plan se sastoji od dvije komponente – Upravljanje vodnim područjima i Upravljanje rizicima od poplava, a sadrži, u bitnome, popis ciljeva kakvoće za površinske i podzemne vode s rokovima za postizanje tih ciljeva, sažeti prikaz donesenih programa mjera za postizanje ciljeva kakvoće voda te utvrđena sredstva potreba za provedbu programa mjera.

Aktivnosti unutar mjere 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture koje se odnose na unaprjeđenje sustava odvodnje, pročišćavanja otpadnih voda, zaštite izvorišta pitke vode te podzemnih i nadzemnih voda, u skladu su s Mjerama zaštite vode namijenjene za ljudsku potrošnju, Mjerama unaprjeđenja kontrole zahvaćanja voda, Mjerama kontrole točkastih izvora onečišćenja te Mjerama kontrole raspršenih izvora onečišćenja, određenih Planom upravljanja vodnim područjima.

Plan navodnjavanja Istarske županije – novelacija (Službene novine Istarske županije 01/08)

Planom navodnjavanja na području istarskih slivova iz 1998. godine (Bazni plan) predviđena je mreža površinskih akumulacija u kontinentalnoj Istri te dugačke razvodne kanale i transportne cjevovode do većih kompleksa poljoprivrednog zemljišta na prostoru Županije – ukupno oko 22.000 ha. Do 2007. godine, kad je izrađena novelacija Plana navodnjavanja Istarske županije, nije realiziran ni minimum resursnih, a kamoli transportnih pretpostavki koje bi prirodno usmjerile nastavak planiranja razvoja navodnjavanja u smjeru kojeg je zacrtao Bazni plan iz 1998. godine. Novelacijom Plana odabrana je metodologija koja vodi u smjeru:

- a) što skorije implementacije projekta navodnjavanja bez apriornog diskriminiranja/favoriziranja jednog na račun drugog poljoprivrednog područja županije,
- b) smanjenja ukupnih potreba za vodom koje će biti usmjerene prema velikim akumulacijama, za čiju realizaciju bi izvjesno trebalo proći vrlo dugačko vremensko razdoblje s minimalnim mogućnostima faznog razvoja sustava i onemogućenim pristupom vodi od strane krajnjih korisnika, bez obzira na njihov položaj u odnosu na planirane akumulacije iz Plana navodnjavanja iz 1998.

Prva faza razvoja sustava, odnosno prijelazna strategija, uključuje razvoj prijelaznog koncepta navodnjavanja za kraće projektne horizonte, sve s ciljem postizanja kratkoročno opipljivijih rezultata u navodnjavanju na čitavom prostoru Županije, nezavisno od položaja poljoprivredne parcele u odnosu na dugoročno planirane akumulacije prema Baznom planu. Potrebno je preuzeti i zadržati postavke i koncept navodnjavanja prema Baznom planu kao prihvatljivi i dovoljno ambiciozni dugoročni okvirni plan u kojega je potrebno smjestiti prijelaznu strategiju.

Druga faza razvoja uključuje zadržavanje postavki, koncepta i rješenja sustava navodnjavanja prema Baznom planu. Potrebno je izdvojiti onaj sastavni dio Baznog plana koji je najspremniji za implementaciju u kraćem projektnom razdoblju, sve s ciljem

postizanja kratkoročno opipljivijih rezultata u navodnjavanju barem na poljoprivrednim površinama koje tehnološki gravitiraju najizglednije ostvarivoj(im) velikoj(im) površinskoj(im) akumulaciji(ama).

Navedenim pristupom realizirat će se dva osnovna načela:

- U operativnom smislu, sustav navodnjavanja moguće je razviti i koristiti i prije izvedbe velikih akumulacija ukoliko izgradnja krene iz smjera poljoprivrednih površina prema akumulacijama, na kojem putu treba u funkciju stavljati sve ostale raspoložive resurse koji se mogu pronaći u koridorima regionalnih transportnih cjevovoda koje je predvidio Bazni plan.
- planirane velike akumulacije trebaju u fizičkom i vremenskom smislu predstavljati resursnu „krunu“ sustava navodnjavanja u Županiji (a ne uvjet početka njegova rada) te će se u budućnosti priključiti na mrežu manjih sustava u skladu s optimalnom koncepcijom transporta utvrđenom u Baznom planu.

Mjera 3.2.5. Izgradnja sustava navodnjavanja odnosi se upravo na Plan navodnjavanja.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Vizija – zamisao gospodarenja otpadom Republike Hrvatske je tzv. bezdeponijski koncept kojem se teži kao idealu. Za njegovo ostvarenje bilo bi potrebno zatvaranje kruga od izbjegavanja nastajanja otpada, smanjenja količina i štetnosti, reciklaže i uporabe (mehaničke, biološke, energetske) do iskorištavanja inertnog ostatka.

Mjera 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture uključuje indikativne aktivnosti kojima će se doprinijeti postizanju sljedećih ciljeva postavljenih Strategijom gospodarenja otpadom:

1. Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na izvoru te otpada kojega se mora odložiti, uz materijalnu i energetske uporabu otpada,
2. Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom IVO (stvaranje uvjeta za učinkovito funkcioniranje sustava),
3. Smanjivanje rizika od otpada.

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)

Planom su određena 3 cilja: 1. unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom, 2. unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada, 3. unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom. Aktivnosti unutar Mjere 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture koje se odnose na gospodarenje otpadom, doprinijet će postizanju ciljeva određenih Planom gospodarenja otpadom. Glavni razvojni projekt 4. ŽCGO Zeleno srce Istre doprinijet će postizanju ciljeva postavljenih Planom gospodarenja otpadom.

Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)

Sukladno metodologiji Europske komisije izrada Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske, odvijala se u 3 faze: prvu fazu predstavlja izrada Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine (listopad, 2014.), drugu fazu predstavlja izrada Nacionalnog prometnog modela koja je uspješno završena u lipnju 2016. godine dok treća faza izrade Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine predstavlja usklađivanje Nacionalnog prometnog modela i prve faze Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2030. godine. Opći cilj Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske od 2014. do 2030. godine bio je postizanje učinkovitog i održivog prometnog sustava na teritoriju Republike Hrvatske, uzimajući u obzir novu ulogu nakon njezina pristupanja Europskoj uniji u srpnju 2013. godine. Strategijom 2017. – 2030. postavljeno je 9 općih ciljeva te specifični ciljevi koji se odnose na pojedini prometni sektor, kao i specifični ciljevi koji vrijede za sve prometne sektore.

Indikativne aktivnosti unutar mjere 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture, kao i glavni razvojni projekt 3. Istarski ipsilon, doprinijet će postizanju glavnih ciljeva Strategije prometnog razvoja Republike Hrvatske.

Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. – 2020. (NN 116/12)

Vizija zdravstvenog sustava Republike Hrvatske, postavljena Nacionalnom strategijom razvoja zdravstva je sljedeća:

„Zdravstveni sustav u RH će unaprijediti kvalitetu života i stvoriti uvjete za gospodarski rast kroz očuvanje i unapređenje zdravlja svakog pojedinca i cijele populacije. Poštujući činjenicu da na zdravlje utječe veliki broj čimbenika izvan sustava zdravstva, zdravstveni sustav ojačat će svoj kapacitet za suradnju s drugim sektorima i unaprijediti vlastiti kapacitet za preoblikovanje kako bi se odgovorilo na nove zdravstvene izazove i potrebe stanovništva. Zdravstveni sustav RH će na djelotvoran i racionalan način provoditi mjere zaštite i unapređenja zdravlja te liječenja i rehabilitacije bolesnika pri čemu će se uvijek voditi znanstveno utemeljenim spoznajama. Sustav će bolesnicima dati središnju i aktivnu ulogu, a temeljit će se na visokim etičkim i moralnim normama.“

Mjere 2.3.1. Poboljšanje učinkovitosti i dostupnosti održivim i visoko kvalitetnim zdravstvenim uslugama i 2.3.2. Povećanje ulaganja u provedbu programa i promocije zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti te glavni razvojni projekt 6. Nova Opća bolnica u Puli, u skladu su s Prioritetom 4. Reorganizacija ustroja i djelovanja zdravstvenih ustanova, Prioritetom 5. Poticanje kvalitete u zdravstvenoj zaštiti, Nacionalne strategije razvoja zdravstva i Prioritetom 6. Jačanje preventivnih aktivnosti.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)

Hrvatska prepoznaje obrazovanje i znanost kao razvojne prioritete koji jedini mogu donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta. Misija hrvatskoga obrazovnog sustava jest osigurati kvalitetno obrazovanje dostupno

svima pod jednakim uvjetima, u skladu sa sposobnostima svakoga korisnika sustava. Misija hrvatskoga znanstvenog sustava jest istraživanjima unapređivati ukupni svjetski fond znanja te pridonositi boljitku hrvatskog društva, a napose gospodarstva. Vizija na kojoj počiva ova Strategija jest hrvatsko društvo u kojem kvalitetno obrazovanje bitno utječe na život svakog pojedinca, na odnose u društvu i na razvoj gospodarstva. Hrvatsko će društvo biti demokratsko, tolerantno i inovativno, a osobnost svakog pojedinca moći će doći do punog izražaja. Gospodarstvo će se velikim dijelom zasnivati na naprednim tehnologijama koje omogućuju stvaranje visoke dodatne vrijednosti, a kvalitetno obrazovani pojedinci moći će pronaći odgovarajući posao.

Ciljevi Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije podijeljeni su u sljedeće cjeline: cjeloživotno učenje, rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, visoko obrazovanje, obrazovanje odraslih, znanost i tehnologija te smjernice za provedbu strategije. Prioritet 1.1. Jačanje istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija, 2.1. Povećanje zapošljivosti i radna mobilnost i 2.2. Razvoj sustava obrazovanja i prilagodba potrebama razvoja gospodarstva, kao i glavni razvojni projekti 7. Istra znanja – I' Istria del sapere te 8. Institucionalizacija zavičajne nastave u Istarskoj županiji, doprinijet će ostvarenju navedenih ciljeva Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije.

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 55/13)

Glavni cilj razvoja hrvatskog turizma do 2020. godine je povećanje njegove atraktivnosti i konkurentnosti, što će rezultirati ulaskom u vodećih 20 turističkih destinacija u svijetu po kriteriju konkurentnosti. Ostali strateški ciljevi turističkog razvoja su poboljšavanje strukture i kvalitete smještaja, novo zapošljavanje, investicije i povećanje turističke ponude, te bi oni trebali pridonijeti ostvarenju glavnog cilja.

Mjere 1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva, 4.1.3. Poticanje korištenja kulturnih i kreativnih sadržaja u gospodarske svrhe te razvoj poduzetništva u kulturi i 4.2.4. Promocija i afirmacija brenda Istre kao regije („zelene“, kulture, sporta, zdravog života, poduzetničke i dr.), kao i glavni razvojni projekti 1. Projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture, 11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula te 13. Podzemni grad Labin; Kova – Stari rudnici – Novi prolazi, doprinijet će postizanju strateških ciljeva kao i glavnog cilja Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine.

Strategija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske za razdoblje 2009. – 2019. (2008.)

Vizija razvoja nautičkog turizma je sljedeća: „Hrvatski nautički turizam treba razvijati tako da bude prepoznat i cijenjen kao vodeći – prvi među najboljima u Sredozemlju.“ Aktivnosti unutar mjere 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture, u skladu su sa sljedećim strateškim ciljevima Strategije razvoja nautičkog turizma:

3. Povećanje prihvatnih kapaciteta sanacijom, rekonstrukcijom i revitalizacijom postojećih luka (povijesne luke u urbanim sredinama, napuštene vojne luke, proširenje luka nautičkog turizma radi prihvata velikih jahti),

5. Opremanje i nadzor plovnih objekata i luka nautičkog turizma uređajima i opremom za zaštitu mora od onečišćenja,
10. Jačanje konkurentnosti svih subjekata nautičkog turizma,
11. Primjena novih tehnologija i ekoloških standarda.

Master plan turizma Istarske županije 2015. – 2025. (2015.)

Ciljevi razvoja turizma Istre do 2025. godine su sljedeći: ostvariti 2,5 do 3 milijarde € novih investicija u turizam; podići udio hotela i turističkih naselja na 30% u smještajnoj strukturi; podići ukupnu zauzetost kreveta na 30% a hoteli i turistička naselja iznad 50%; doseći minimalno 100 € prosječne potrošnje po noćenju; ostvariti ukupan godišnji prihod od turizma u 2025. između 2,5 i 3 milijarde €.

Mjera 1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva i prioritet 4.2. Potpora očuvanju, razvoju i promociji istarskog identiteta doprinijet će postizanju ciljeva master plana.

Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji (2015.)

Regionalni programi uređenja i upravljanja morskim plažama izrađeni su u svim jadranskim županijama. Cilj njihove izrade je jačati konkurentnosti turističkih destinacija Hrvatske, te posebno uspostaviti jedan sustavan, promišljen i održivi pristup uređenju i upravljanju morskim plažama.

Glavni cilj Programa je stvaranje organizacijskih i upravljačkih preduvjeta za profitabilno, učinkovito i potencijalnim korisnicima prilagođeno dugoročno održivo upravljanje raspoloživim plažnim prostorom Istre. Realizacija tog glavnog cilja podrazumijeva:

- Sagledavanje distinktivnih značajki pojedinih plaža, ali i ukupnog plažnog potencijala Istarske županije,
- Kvalitativnu valorizaciju postojećeg sustava korištenja i/ili dosadašnjeg načina upravljanja raspoloživim plažnim prostorom,
- Uspostavu jasnih pravila/kriterija za razvrstavanje pojedinih plaža na prostoru županije, a kao podlogu za uspostavu prikladnog režima njihovog budućeg korištenja,
- Tematiziranje pojedinih plaža na temelju njihovih bitnih značajki (lokacija, morfologija, okružje, infrastruktura, suprastruktura i sl.) te
- Utvrđivanje fizičkog i stvarnog prihvatnog kapaciteta nominiranih plaža.

Mjera 3.3.2. Valorizacija prirodne baštine i zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirode i ekološke mreže uključuje indikativnu aktivnost „sustavno uređenje plaža i monitoring, sukladno važećim propisima“, stoga je Strategija u skladu s Regionalnim programom uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji.

Istarska kulturna strategija za razdoblje 2014. – 2020. godine (2014.)

Istarska kulturna strategija donosi se na razdoblje od pet godina i njome se utvrđuju prioritete i ključni pravci djelovanja Istarske županije u području kulture od 2014. do 2020. godine. Ovom Strategijom definirano je 5 ciljeva, koji su svi uključeni u Županijsku razvojnu strategiju prioritetom 4.1. Razvoj kulture i kulturnih i kreativnih djelatnosti te pratećih mjera, kao i glavnim razvojnim projektom 9. KULTURING.

Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013. – 2020. (NN 136/13)

Opći cilj postavljen Strategijom razvoja poduzetništva Republike Hrvatske je „povećanje konkurentnosti maloga gospodarstva u Hrvatskoj“. Realizacija općeg cilja bit će potpomognuta mjerama koje će se odnositi na pet strateških ciljeva: poboljšanje ekonomske uspješnosti, poboljšani pristup financiranju, promocija poduzetništva, poboljšanje poduzetničkih vještina, poboljšano poslovno okruženje. Prioriteti 1.2. Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva i 1.3. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti doprinijet će postizanju općeg cilja određenog Strategijom razvoja poduzetništva Republike Hrvatske.

Strategija razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2016. do 2020. godine (NN 68/126)

Temeljni ciljevi koje Vlada Republike Hrvatske ističe u ovoj Strategiji do 2020. godine su:

- pokrivenost pristupnim mrežama sljedeće generacije (NGA – Next Generation Access Networks), koje omogućuju pristup internetu brzinama većim od 30 Mbit/s za sve stanovnike Republike Hrvatske,
- da najmanje 50% kućanstava u Republici Hrvatskoj budu korisnici usluge pristupa internetu brzinom od 100 Mbit/s ili većom.

Mjera 3.2.2. Jačanje elektroničko-informacijske infrastrukture te podrška usvajanju novih tehnologija i stvaranju mreža za digitalno gospodarstvo i glavni razvojni projekt 10. Širokopojasni Internet i razvoj širokopojasne infrastrukture, doprinijet će postizanju ciljeva postavljenih Strategijom razvoja širokopojasnog pristupa.

Strategija energetskega razvoja Republike Hrvatske (NN 130/09)

Vizija određena Strategijom energetskega razvoja Republike Hrvatske glasi: „Republika Hrvatska imat će pouzdan i održivi energetskegi sektor, čiji će se razvoj temeljiti na iskorištavanju svih energetskegi opcija za zadovoljavanje vlastitih energetskegi potreba i za stvaranje dodatnih koristi za građane, a sve u skladu s načelima okolišne, gospodarske i društvene odgovornosti.“ Strategija slijedi tri temeljna energetskega cilja: sigurnost opskrbe energijom, konkurentnost energetskegi sustava i održivost energetskegi razvoja.

Prioritet 3.1. Poticanje energetskegi učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije te Mjera 3.2.3. Poboljšanje energetskegi infrastrukture u skladu su s vizijom i ciljevima postavljenim Strategijom energetskegi razvoja.

Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)

Glavni ciljevi razvoja sustava zaštite od požara i prioriteta kroz preventivno i operativno djelovanje su: smanjiti broj nastalih požara, smanjiti broj stradalih osoba, smanjiti materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara, unaprijediti sustav vatrogastva te redefinirati status vatrogasaca. Prioritet 3.5. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima i povećanje razine spremnosti za odgovor na krizne događaje doprinijet će postizanju ciljeva određenih Nacionalnom strategijom zaštite od požara.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (2015.)

Mjera 1. Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja, Programa ruralnog razvoja, u skladu je s Prioritetom 2.1. Povećanje zapošljivosti i radna mobilnost.

Mjera 3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu, Mjera 4. Ulaganja u fizičku imovinu, Programa ruralnog razvoja, Mjera 6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja, Mjera 9. Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija, Mjera 10. Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, Mjera 11. Ekološki uzgoj, Mjera 16. Suradnja i Mjera 19. Leader (CLLD), Programa ruralnog razvoja, u skladu su s mjerom 1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru.

Mjera 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima u skladu je određenim mjerama unutar Prioriteta 4.2. Potpora očuvanju, razvoju i promociji istarskog identiteta.

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. (2015.)

Operativni programi su plansko-programski dokumenti koji detaljnije opisuju i razrađuju mjere i aktivnosti za učinkovitu provedbu i korištenje Europskih strukturnih fondova.

Mjera 3.2.2. Jačanje elektroničko-informacijske infrastrukture te podrška usvajanju novih tehnologija i stvaranju mreža za digitalno gospodarstvo, u skladu je s Prioritetnom osi 2: Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije, Operativnog programa Konkurentnost i kohezija.

Većina mjera i prioriteta unutar cilja 1. Povećanje gospodarske konkurentnosti, u skladu je s Prioritetnom osi 3. Poslovna konkurentnost.

Prioritet 3.1. Poticanje energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije, u skladu je s Prioritetnom osi 4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.

Prioritet 3.3. Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša, u skladu je s Prioritetnom osi 6. Zaštita okoliša i održivost resursa.

Mjera 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture u skladu je Investicijskim prioritetom 7ii. Razvoj i unapređenje prometnih sustava prihvatljivih za okoliš, i prometni sustavi sa niskim emisijama CO₂, uključujući unutarnje plovne putove i pomorski prijevoz, luke,

multimodalne veze i aerodromsku infrastrukturu, radi promicanja održive regionalne i lokalne mobilnosti.

Prioritet 2.3. Poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi te promocija zdravlja i socijalnog blagostanja u skladu je s Prioritetnom osi 8. Socijalno uključivanje i zdravlje.

Mjere 2.1. Povećanje zapošljivosti i radna mobilnost i 2.2. Razvoj sustava obrazovanja i prilagodba potrebama razvoja gospodarstva Razvoj odgojno-obrazovne infrastrukture i usluga, u skladu su s Prioritetnom osi 9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje.

2.4. Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na Strategiju

U nastavku su dani ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, a koji se odnose na Strategiju. Uz svaki sporazum navedeno je da li su i na koji način ciljevi zaštite okoliša kao i druga pitanja zaštite okoliša Strategijom uzeti u obzir.

Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

- Postići stabilizaciju koncentracija stakleničkih plinova u atmosferi na razinu koja će spriječiti opasno antropogeno djelovanje na klimatski sustav. Ta razina treba se ostvariti u vremenskom okviru dovoljno dugom da omogući ekosustavu da se prilagodi na klimatske promjene da se ne ugrozi proizvodnja hrane te da se omogući nastavak ekonomskog razvoja na održiv način.

Provedba Mjera 3.1.1. *Povećanje energetske učinkovitosti (EnU) uključujući i promociju kogeneracije CHP i trigeneracije* i 3.1.2. *Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)* kao i određenih aktivnosti unutar Mjera 3.2.1. *Poboljšanje prometne infrastrukture* utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova s područja Županije. Također, određene aktivnosti unutar mjere 3.2.4. *Poboljšanje komunalne infrastrukture* te projekta 4. *ŽCGO Zeleno srce Istre*, koje se odnose na poboljšanje sustava gospodarenja otpadom i temelje na principu „reduce, reuse, recycle“ doprinijet će smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Pariški sporazum (Pariz, 2015)

Svrha Sporazuma je poboljšanje provedbe Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, uključujući njezin cilj. Njime se nastoji u kontekstu održivog razvoja i nastojanja za iskorjenjivanje siromaštva pojačati globalni odgovor na opasnost od klimatskih promjena, među ostalim i sljedećim mjerama:

- zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganjem napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena;

- povećanjem sposobnosti prilagodbe negativnim utjecajima klimatskih promjena te poticanjem otpornosti na klimatske promjene i razvoja s niskim razinama emisija stakleničkih plinova na način kojim se ne ugrožava proizvodnja hrane;
- usklađivanjem financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na niske emisije stakleničkih plinova i razvoj otporan na klimatske promjene.

Provedba Mjera 3.1.1. *Povećanje energetske učinkovitosti (EnU) uključujući i promociju kogeneracije CHP i trigeneracije* i 3.1.2. *Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)* kao i određenih aktivnosti unutar Mjere 3.2.1. *Poboljšanje prometne infrastrukture* utjecat će na smanjenje emisija stakleničkih plinova s područja Županije.

Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)

- Očuvanje biološke raznolikosti, održivo korištenje njenih komponenti te pravedna raspodjela dobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora, na način koji uključuje prikladan pristup genetskim izvorima kao i prijenos odgovarajućih tehnologija, uzevši u obzir sva prava nad tim izvorima i tehnologijama, kao i način koji uključuje odgovarajuće financiranje.

Većina mjera i aktivnosti unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* odnosi se na očuvanje biološke raznolikosti.

Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)

- Svrha ove Konvencije je zaštita divlje flore i faune i njihovih prirodnih staništa, posebno onih vrsta i staništa čija zaštita zahtijeva suradnju više država, te poticanje takve suradnje.
- Poseban naglasak dan je vrstama kojima prijeti izumiranje i osjetljivim vrstama, uključujući migratorne vrste kojima prijeti izumiranje i osjetljive migratorne vrste.

Većina mjera i aktivnosti unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* odnose se na očuvanje biološke raznolikosti, a time i na zaštitu europskih divljih vrsta i prirodnih staništa.

Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)

- Stranke potvrđuju važnost zaštite migratornih vrsta te dogovora država područja rasprostranjenja da djeluju s tim ciljem kad god je to moguće i primjereno, obraćajući posebnu pozornost na migratorne vrste s nepovoljnim statusom zaštite i poduzimajući, pojedinačno ili zajednički, primjerene i nužne mjere za očuvanje takvih vrsta i njihovih staništa.
- Stranke potvrđuju nužnost poduzimanja akcija kako niti jedna migratorna vrsta ne bi postala ugrožena.
- Stranke posebno:

- trebaju promicati i podržavati istraživanja u svezi s migratornim vrstama, te međusobno surađivati u njima;
- trebaju odmah osigurati zaštitu migratornih vrsta navedenih u Dodatku I;
- trebaju sklopiti sporazume, kojima će se regulirati zaštita i gospodarenje migratornim vrstama navedenima u Dodatku II.

Većina mjera i aktivnosti unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* odnose se na očuvanje biološke raznolikosti, a time i na zaštitu migratornih vrsta divljih životinja.

Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)

Radi jamčenja djelotvorne zaštite i očuvanja te što aktivnije popularizacije kulturne i prirodne baštine na vlastitu teritoriju i uz uvjete koji odgovaraju svakoj zemlji, države članice ove konvencije nastojat će, po mogućnosti:

- Prihvatiti opću politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice i da se zaštita te baštine uključi u programe općeg planiranja;
- Da se na svojem teritoriju formiraju, ako još nisu, jedna ili više služba za zaštitu, održavanje i revalorizaciju kulturne i prirodne baštine, koje će imati na raspolaganju odgovarajuće osoblje i sredstva za bi mogle izvršiti postavljene zadatke;
- Razvijati znanstvena i tehnička proučavanja i istraživanja, a i usavršiti takve metode rada na temelju kojih će se država moći suprotstaviti opasnostima koje ugrožavaju njezinu kulturnu i prirodnu baštinu;
- Poduzimati odgovarajuće zakonske, znanstvene, tehničke, administrativne i financijske mjere što su potrebne za pronalaženje, zaštitu, održavanje, popularizaciju i obnavljanje te baštine;
- Raditi na uspostavi nacionalnih ili regionalnih središta za obuku na polju zaštite, održavanja i popularizacije kulturne i prirodne baštine i na stimuliranju znanstvenog istraživanja na tom polju.

Većina mjera unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* kao i mjere 4.1.1. *Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi* i 4.2.2. *Očuvanje i promicanje održivog korištenja kulturne i prirodne baštine u funkciji gospodarskog razvoja te ulaganja u razvoj istarskog identiteta* odnose se na zaštitu kulturne i prirodne baštine.

Konvencija o europskim krajobrazima (Firenca 2000.)

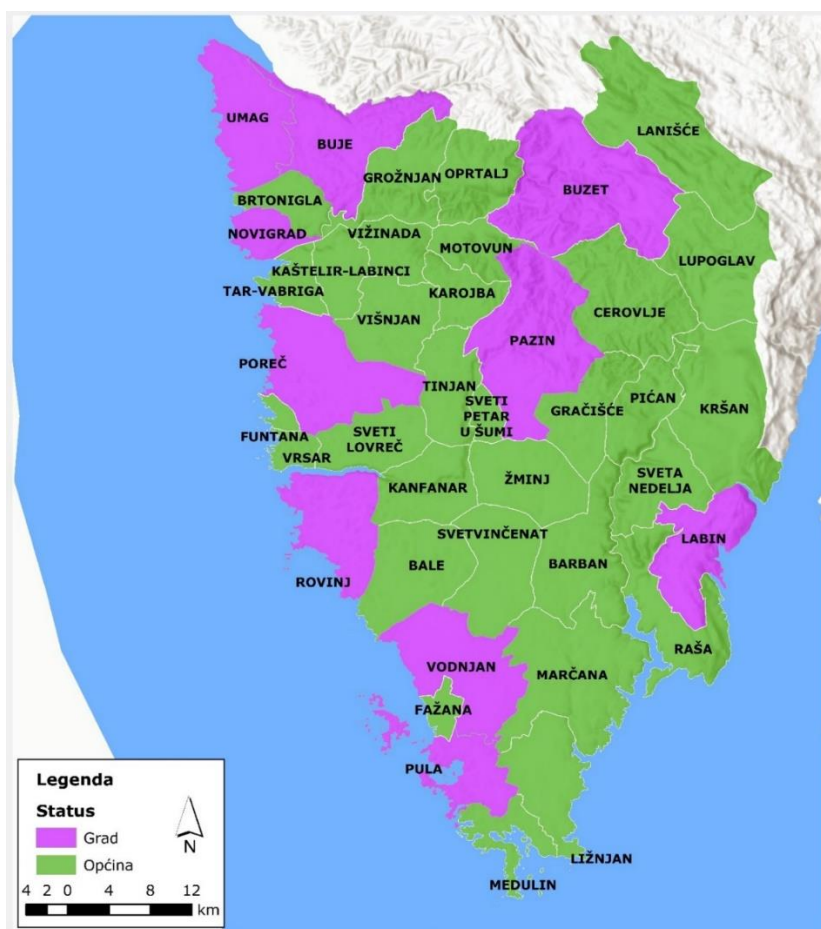
- Promicanje zaštite krajobraza, upravljanje i planiranje te organiziranje europske suradnje o pitanjima krajobraza.

Mjere unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* odnose se na zaštitu krajobraza.

3. POSTOJEĆE STANJE OKOLIŠA

3.1. Prostorni obuhvat

Istarska županija nalazi se na najvećem hrvatskom poluotoku, smještenom na SI Jadranskoga mora. Županija dijeli granicu s Italijom i Slovenijom na SI i S dok ostatak teritorija graniči s Primorsko-goranskom županijom. Kopnena geografska granica poluotoka Istre je Tršćanski zaljev između Milja i Trsta na Z te Preluka na I. Sjeverna granica je sjeverni rub Ćićarije, od zaleđa Trsta do Kastva i Klane. Prema administrativno-teritorijalnom ustroju Županiju čini 10 gradova i 31 općina (slika 3.1.-1.). Županija broji ukupno 655 naselja. Površina Istarske županije iznosi 2.813 km². Sve općine i gradovi su bili na osnovu gustoće stanovništva sakupljeni u dvije kategorije tj. urbane zajednice (gustoća stanovništva > 150 osoba / km²) i ruralne zajednice (gustoća stanovništva < 150 osoba / km²). Na regionalnoj razini (uglavnom NUT 3) OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development) razlikuje veće funkcionalne ili administrativne jedinice po stupnju njihove ruralnosti, ovisno o tome koliki postotak stanovništva te regije živi u ruralnim zajednicama gradova i općina. Prema Strateškom programu ruralnog razvoja Istarske županije 2011.-2013. na području Županije prema definiciji OECD-a izdvaja se 6 urbanih područja (Labin, Medulin, Pula, Fažana, Rovinj i Umag, dok su sve ostale jedinice lokalne samouprave okarakterizirane kao ruralna područja.

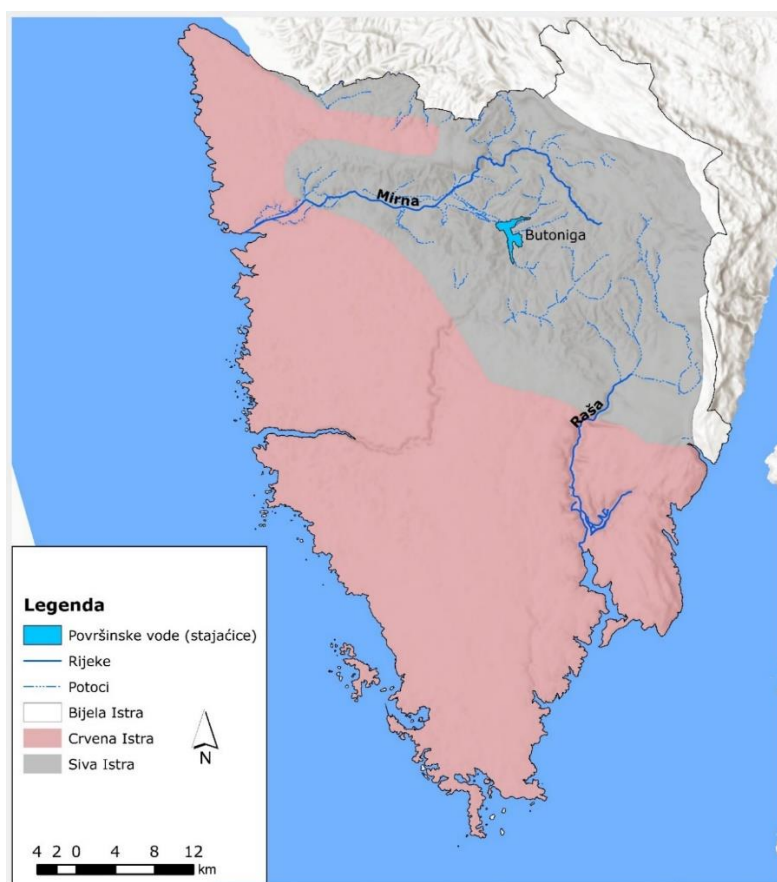

Slika 3.1.-1. Administrativno-teritorijalni ustroj Istarske županije (Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/2006))

3.2. Geomorfološka obilježja

Županija se dijeli na tri reljefne cjeline koje su jasno diferencirane i vidljive u morfometrijskim značajkama koje se u konačnici izdvajaju i u aspektu krajobraza (slika 3.2.-1.). To su:

- Bijela Istra-brdoviti sjeverni rub (Ćićarija i Učka),
- Siva Istra (niže fliško pobrđe),
- Crvena Istra (niske vapnenačke zaravni).

Slika 3.2.-1. Reljefne cjeline Istre (Krebs, N., 1907)

Prema geomorfološkoj regionalizaciji Hrvatske, Županija se prostire na sljedećim mezo i subgeomorfološkim regijama (Bognar, A., 2001):

- Gorska skupina Ćićarije s Učkom
 - Gorska skupina Ćićarije
 - Gorski hrbat Učke
- Južnoistarska zaravan s Istarskim pobrđem
 - Južnoistarska zaravan

- Istarsko pogrđe

Bijela Istra ili Gorska skupina Ćićarije s Učkom najviši je dio Źupanije. Evolucija reljefa ovoga podruĉja uvjetovana je tektonskom aktivnošću koja se manifestirala kroz procese boranja, navlaĉenja i rasjedanja ĉije je djelovanje vidljivo u današnjim strukturama reljefa. Gorska skupina Ćićarije pruŹa se u dinarskom smjeru dok se Gorski hrbat Uĉke pruŹa meridijalno. Na tom prostoru prevladavaju vapnenaĉke goleti koje su osim procesom krške denudacije ogoljene intenzivnom deforestacijom te je razvijena krška hidrografija ĉije su znaĉajke podzemno otjecanje vode i nepostojanje površinske hidrografske mreŹe.

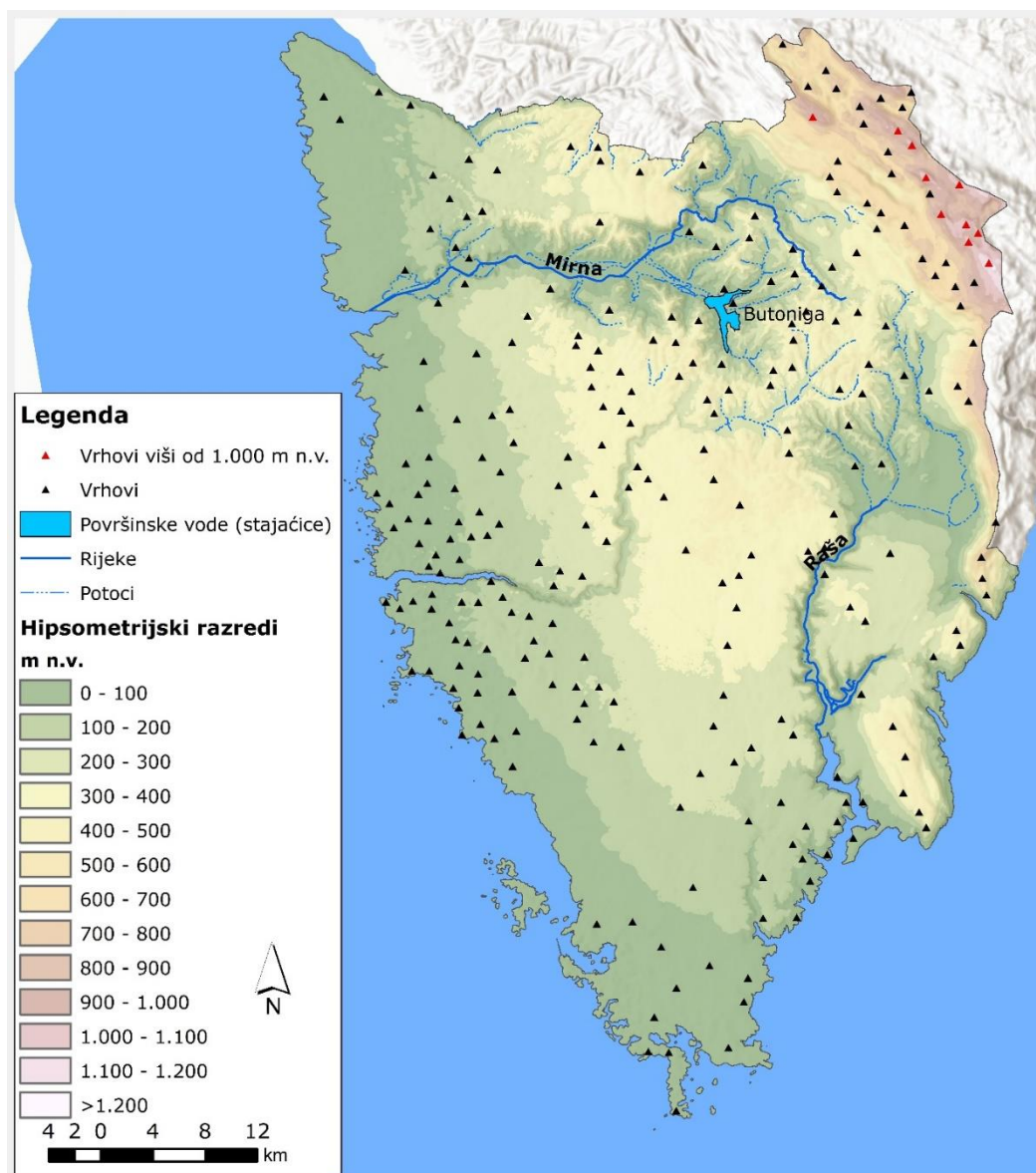
Siva Istra naziv nosi prema sedimentima fliša koji obiluju glinom sive boje te prekrivaju središnji dio Istre. Siva Istra od Bijele Istre odijeljena je rasjednim odsjekom koji doseŹe visinu do 100 m. Od kontakta Bijele i Sive Istre, prostor se hipsometrijski sniŹava. Siva ili središnja Istra prema geomorfološkoj regionalizaciji obuhvaća podruĉje Istarskog pogrđa koje je nastalo diferencijalnom erozijom fliša ĉime su u procesu ukupne denudacije zaostala uzvišenja izgrađena od ĉvrstih proslojaka fliša. Hidrogeološka funkcija fliša kao vodonepropusne stijene odrazila se i na izgled Sive Istre u kojoj su dominantni procesi fluvijalna erozija i akumulacija te padinski procesi (akumulacijski i erozijski/derazijski). Djelovanjem navedenih procesa razvijen je prostor koji je snaŹno diseciran brojnim jarugama, vododerinama te velikim kompozitnim dolinama rijeka Mirne i Raše kao i svim njihovim pritocima u pripadajućim slivovima. Na prostoru Sive Istre nalaze se geomorfološki oblici koji imaju veliku vrijednost u rekonstrukciji evolucije poluotoka, a to su paleo korita rijeka i potoka. Siva Istra ili Istarsko pogrđe izduŹeno je u smjeru SZ-JI te su na njemu usjeĉene doline najvećih drenaŹnih sustava cijelog poluotoka koji su tektonski predisponirani.

Crvena Istra podudara se sa subgeomorfološkom jedinicom JuŹnoistarske zaravni te geološkom jedinicom Istarske antiklinale na kojoj je zaravan razvijena. Crvena Istra ili Istarska zaravan najniŹi je dio poluotoka s najvećom visinom na istoĉnom dijelu gdje doseŹe 400 m n.v., a proteŹe se od Piranskog zaljeva na SZ do Plomina na JI. S obzirom na slabu vertikalnu rašĉlanjenost reljefa i male nagibe na cijeloj zaravni te vapnenaĉku podlogu, stvoreni su uvjeti za jaku koroziju kojom nastaje tlo crvenica po kojoj je Crvena Istra i dobila ime. Zaravan je presjeĉena dolinama rijeka, Mirne i Raše, te paleo koritom Pazinĉice. Doline rijeka na zaravni duboko su usjeĉene u vapnenaĉku podlogu, dok je na ostatku zaravni razvijen tipičan krški reljef s razvijenim krškim površinskim oblicima, podzemljem i podzemnim otjecanjem vode.

Morska obala Źupanije izdvaja se kao zasebna geomorfološka cjelina s obzirom na procese koji su je oblikovali te geomorfološke procese koji su i danas prisutni, a bitno se razlikuju od evolucije reljefa ostatka Źupanije. Obala Źupanije najmlađa je obala Istoĉnog Jadrana. Pleistocenskim izdizanjem morske razine morem je preplavljena velika naplavna ravnica sjevernog Jadrana. Postoje razlike i u starosti obala na podruĉju Źupanije, tj. J i JI obala potopljene su prije Z obale, kada su stvoreni duboki zaljevi, zaljev rijeke Raše i Plominski zaljev. Obalni prostor obiluje potopljenim krškim oblicima dok su posljedice podizanja morske razine brojne uvale i zaljevi (Limski kanal) te svakako najreprezentativniji, otoci, od kojih je najpoznatija skupina Brijunskog otoĉja. Osim kretanja morske razine, kroz geološku prošlost izdizali su se i dijelovi kopna duŹ rasjeda te je na taj naĉin u reljefu

očuvana reliktna dolina Pazinskog potoka koji je, izdizanjem kopnenog bloka, počeo otjecati podzemno. Danas su na Istarskoj obali aktivni marinski procesi, ali i fluvijalna erozija i akumulacija kojom rijeke (Mirna, Dragonja i Raša) donose materijal do ušća te njime zatrpavaju morem potopljene dijelove kanjona. Morske obale su okoliši koji se mijenjaju najvećom brzinom, najviše pod utjecajem čovjeka u sprezi s obalnom erozijom koja je prirodni proces. S obzirom na rastući sektor turizma u Županiji i njegov utjecaj na obale te ovisnost o obalama, posebno je važno obratiti pozornost na proces gubitka prirodnih plaža. S druge strane, obalni pojas potopljen morem izuzetno je bogat potopljenim krškim oblicima koji nose veliku znanstvenu i edukacijsku vrijednost, ali i mogućnosti diversifikacije turističke ponude.

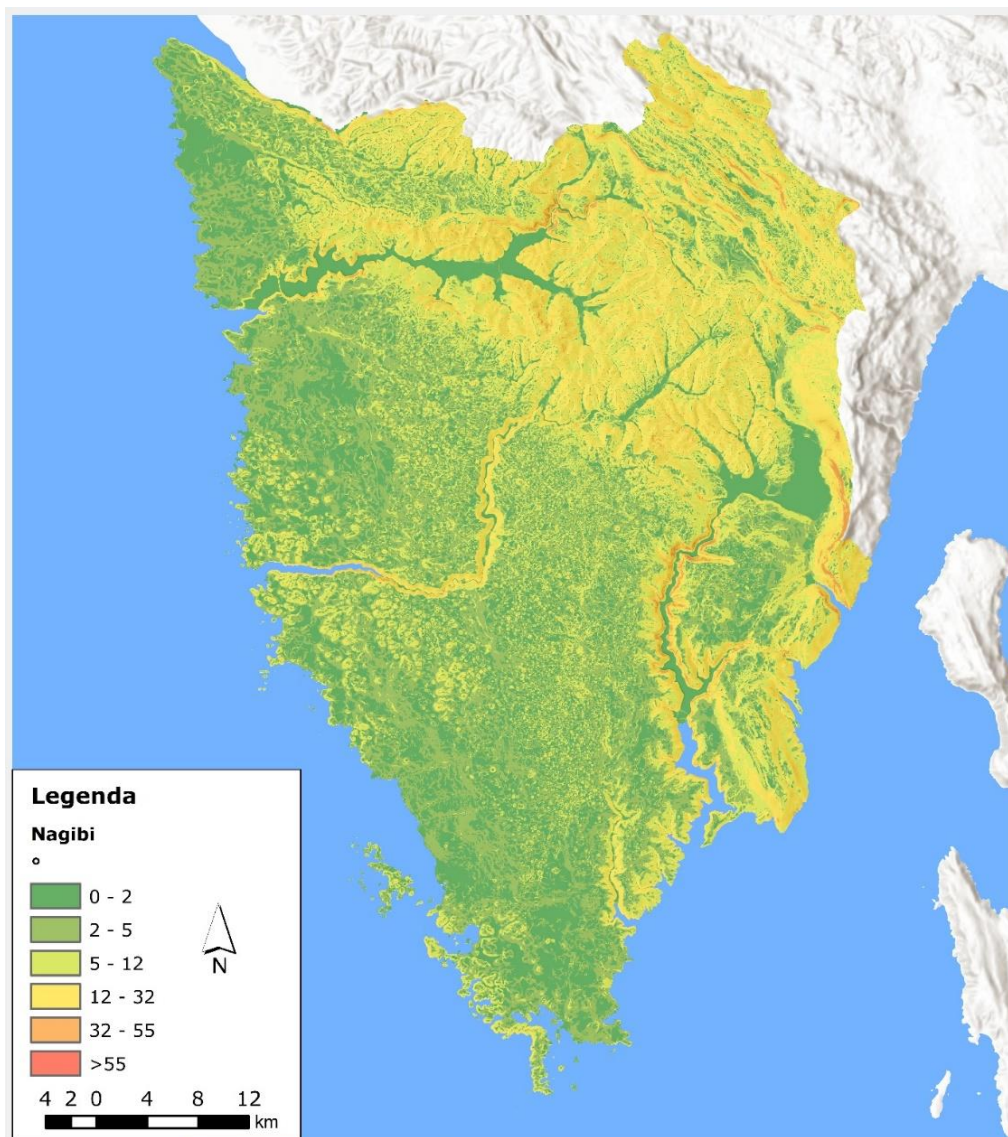
Hipsometrijske značajke Istarske županije prikazane su na slici 3.2.-2. a vrijednosti nagiba na slici 3.2.-3.

Slika 3.2.-2. Hipsometrijske značajke Istarske županije (<https://earthexplorer.usgs.gov/>)

Morfometrijske značajke Županije sukladne su morfogenetskoj kompoziciji. Hipsometrijski najviši dio Županije je Bijela Istra s Ćićarijom (Veliki Planik, 1272 m n.v.) i Učkom (Vojak, 1396 m n.v.) te se reljef snižava prema Sivoj Istri gdje je prosječna nadmorska visina oko 400 m. Siva Istra snižava se prema Crvenoj Istri koja je hipsometrijski najniži dio sa zastupljenim hipsometrijskim razredima 0 - 400 m n.v. Reljef se generalno snižava u smjeru I-Z, ali postoje i manje depresije unutar Sive Istre koje su oblikovane radom rijeka Mirne, Raše i Pazinskog potoka.

Nagibi su generalno sukladni s hipsometrijskim značajkama, ali se izdvajaju uske zone većih vrijednosti nagiba na riječnim i potočnim obalama (posebice je to primjetno u Raškom i Limskom zaljevu). Vrijednosti nagiba veće su na J i JI obali dok je cijela Z obala u razredima nagiba 0 - 12° s manjim dijelovima koji nose vrijednost nagiba 12 - 32°. Pružanje pojaseva pojedinih razreda nagiba sukladno je i morfostrukturama. Tako su, primjerice, razredi nagiba na Gorskoj skupini Ćićarija usmjereni u dinarskom smjeru.

Slika 3.2.-3. Vrijednosti nagiba Istarske županije (<https://earthexplorer.usgs.gov/>)

Neke od opasnosti na području Županije povezane s geomorfološkim procesima su padinski procesi u blizini infrastrukture te naselja. Mogućnost pojave klizišta i odrona postoji na dijelu željezničke pruge od km 32+000 do km 36+700 (zasjek), kao i na cijeloj dionici županijske ceste 5013 Buzet-Cerovlje, posebno na dijelu Sv. Duh–Most. Na području Pazinštine postoji mogućnost nastanka klizišta i to na dionicama lokalnih cesta Zarečje – Grdoselo - Čerišnjevica, Zarečje - Kršikla, Pazin - Lindar te kod Lupoglava na ŽC (Županijska cesta) Cerovlje - Afrići - Boljunsko polje, a koji bi mogli dovesti do kraćeg prekida prometa (promet je malog intenziteta), ali bez većih posljedica po stanovništvo i materijalna dobra.

3.3. Geološka obilježja

Istra je smještena na SZ dijelu Jadranske karbonatne platforme, paleogeografske jedinice na kojoj su se taložili karbonati u toplom plitkomorskom okolišu. Županija se nalazi na tri unutrašnje jedinice Jadranske karbonatne platforme te na jednoj jedinici koja je nastala dezintegracijom platforme. Najzastupljeniji su vapnenci dok se dolomiti pojavljuju rjeđe. Platforma je danas mjestimično prekrivena kvartarnim naslagama aluvija i crvenice.

Tektonski pokreti koji su se javljali u određenim geološkim razdobljima odredili su današnji izgled poluotoka, pa tako i Županije. Tijekom krede prostor zapadne Istre oblikovan je u zapadnoistarsku antiklinalu. U tercijaru su oblikovana fliška korita i navlačne strukture Učke i Ćićarije. Taloženje istarskog dijela Jadranske karbonatne platforme bilo je prekidano kopnenim fazama koje čine granice taložnih cjelina platforme.

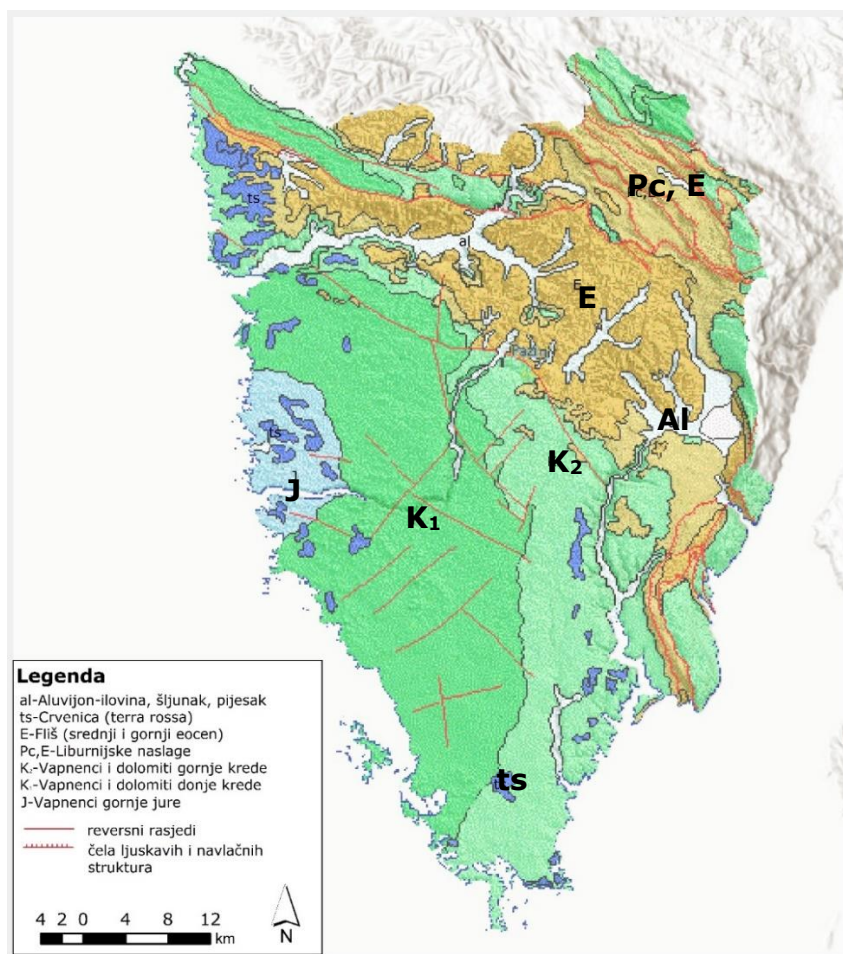
Geološka karta Istarske županije dana je na slici 3.3.-1. Najstarija taložna jedinica (I) sačinjena je od srednjojurskih do gornjojurskih vapnenaca, a otkriveni su između Poreča, Limskoga kanala i Rovinja. Zastupljeni su tipični plitkomorski vapnenci taloženi u zaštićenim lagunama i plićacima. S prisutnošću kopnenih faza predmetni vapnenci bili su snažno okršavani, a u dubljim dijelovima okršenog reljefa nataložen je ishodišni materijal za nastanak boksita.

U drugoj taložnoj jedinici (II) zastupljene su naslage od mlađe donje jure do najmlađe donje krede. Najzastupljeniji su muljeviti vapnenci nastali na prostranoj plimnoj ravnici i zaštićenim plićacima koji imaju veliku vrijednost kao izvrstan arhitektonsko-građevni kamen (Kirmenjaka). Ova taložna jedinica izuzetno je bogata sedimentološkim i paleontološkim nalazima velike znanstvene i edukacijske vrijednosti. Osim spomenutih muljevitih vapnenaca, pred kraj taložne jedinice promijenjeni su taložni uvjeti u dublje, lagunske okoliše u kojima su taložene velike količine vapnenačkog mulja i algalnih gruda. Na taj način su nastali masivni žućkasti vapnenci poznati kao arhitektonsko-građevni kamen istarski žuti. Na kraju taložne jedinice došlo je do kopnene faze kojoj svjedoče formacije paleoreljefa s krškim brečama i sivozelenim glinama, tj. pradavnim tlima.

U trećoj taložnoj jedinici (III) zastupljene su naslage nastale od sredine alba do gornje krede. Taloženje je različito trajalo u pojedinim dijelovima Istre pod utjecajem tektonskih pokreta. Također i u ovoj jedinici nalaze se tragovi taloženja u vrlo plitkim morskim okolišima (pukotine isušivanja, stromatoliti, plimni kanali, tragovi dinosaura) koji predstavljaju veliku vrijednost te s druge strane iziskuju pravilno vrednovanje. U III. taložnoj jedinici nalaze se i kvarcni pijesci nastali od ishodišnog vulkanskog pepela koji se

koriste kao sirovina u staklarskoj industriji i izradi plinobetonkih blokova. Krajem alba nastaju plitkovodni vapnenački pješčani prudovi (arhitektonsko-građevni kamen u okolici Marušića) i tamni rudistni vapnenci (arhitektonsko-građevni kamen u okolici Sv. Lucije). Među najstarijim cenomanskim naslagama poznati su masivni vapnenci koji su poznati kao arhitektonsko-građevni kamen, od kakvoga je npr. izgrađena i pulska Arena, a najpoznatiji je kamenolom Vinkuran. Krajem cenomana područje od Savudrije do Buzeta te S dio Ćićarije se izdiže i snažno okršava uz taloženje izvorišnoga materijala za postanak piritnih boksita (u dolini Mirne u okolici Sovinjaka nalaze se mnogi stari rudnici, među kojima i Minjera, najstariji rudnik boksita na svijetu). Na kraju III. taložne jedinici (srednji turon) počinje stratigrafska praznina (duga kopnena faza) koja je najdulje trajala u Z dijelu Istre (do 80. milijuna godina) što je dokaz da je taj prostor bio izdignut te da su tijekom krede na njemu prebivali dinosauri.

U četvrtoj taložnoj jedinici (IV) taložene su naslage paleogena koje prekrivaju prethodno tektonski deformirano, okršeno kopno. U ovoj jedinici podizanjem morske razine podiže se razina podzemne vode tako da hipsometrijski najniži dijelovi Istre postaju močvare u kojima se kasnije stvaraju debele naslage ugljena (rudnici u Labinštini). Nastaju i fliška korita te su na nekima od njih danas razvijena naselja (Hum, Buzet, Motovun i dr.). Daljnjom evolucijom prostor je intenzivno okršavan i prekriven najmlađim sedimentima crvenice, lesa, kvartarnim brečama i močvarnim sedimentima.

Slika 3.3.-1. Geološke značajke područja županije, Osnovna geološka karta (1:300 000), HGI

3.4. Pedološka obilježja

Na području Županije s obzirom na pedološke karakteristike mogu se izdvojiti četiri cjeline:

- Tla bijele Istre
- Tla sive Istre
- Tla crvene Istre
- Tla riječnih dolina i polja

Najdublja tla nalaze se u riječnim dolinama i poljima u kršu (Ćepić polje). Tla najniže plodnosti nalaze se na području Bijele Istre, a nepovoljna su prvenstveno zbog geomorfološko-geoloških obilježja (vertikalna raščlanjenost reljefa, nagibi i litološka podloga) u sprezi s klimom nepovoljnijom od ostatka prostora Županije. Nadalje, velik je udio antropogeniziranih tala što je rezultat povijesti naseljenosti. Prema Namjenskoj pedološkoj karti Republike Hrvatske na području Županije nalazi se 20 kartiranih jedinica koje su prikazane u tablici 3.4.-1. i slici 3.4.-1.

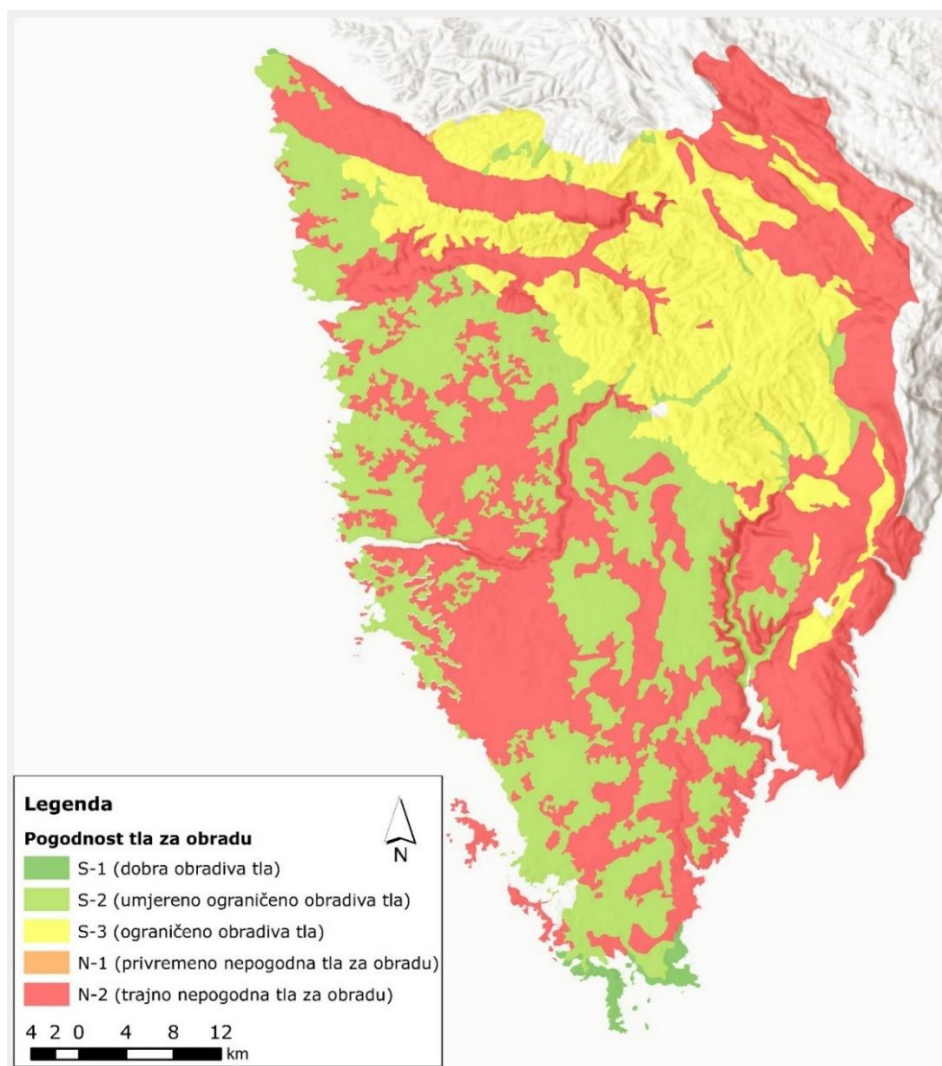
Tablica 3.4.-1. Kartirane pedološke jedinice na području Istarske županije (Studija određivanja područja pod utjecajem prirodnih ili drugih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama, 2015)

broj	sastav i struktura		ograničenja	povoljnost*
	dominantna	ostale jedinice tla		
3	Eutrično smeđe	Lesivirano, Aluvijalno livadno (semiglej), Močvarno glejno	slaba osjetljivost na kemijske polutante	S-1
11	Lesivirano tipično na laporu i mekom vapnencu	Rendzina karbonatna, Pseudoglej obronačni, Eutrično smeđe, Silikatno karbonatni sirozem, Koluvijski s prevagom sitnice, Močvarno glejno	slaba dreniranost; jaka osjetljivost na kemijske polutante	S-2
12	Hidromeliorirano	Aluvijalno (fluvisol)	slaba dreniranost; slaba osjetljivost na polutante; stagnirajuće površinske vode	S-2
13	Koluvijski s prevagom sitnice	Močvarno glejno, Aluvijalno livadno, Pseudoglej	< 50% skeleta; nagib terena > 15 i/ili 30%; umjerena osjetljivost na kemijske polutante	S-2
14	Crvenica lesivirana	Distrično smeđe na reliktnoj crvenici, Smeđe na vapnencu, Lesivirano akrično, Crnica vapnenačko dolomitna	< 50% stijena; slaba osjetljivost na kemijske polutante	S-2
15	Crvenica lesivirana i tipična duboka	Smeđe na vapnencu, Crnica vapnenačko dolomitna	< 50% stijena; slaba osjetljivost na kemijske polutante	S-2

17	Rendzina na laporu (flišu) ili mekim vapnencima	Rigolana tla vinograda, Sirozem silikatno karbonatni, Lesivirano na laporu ili praporu, Močvarno glejno, Eutrično smeđe	nagib terena > 15% i/ili 30%; dubina tla < 60 cm; slaba osjetljivost na kemijske polutante	S-3
20	Smonica (vertisol) na laporu i mekom vapnencu	Antropogena tla, Rendzina na flišu, Sirozem silikatno karbonatni, Smeđe na vapnencu	> 30% gline; nagib terena > 15% i/ili 30%; slaba osjetljivost na kemijske polutante	S-3
21	Eutrično smeđe na flišu i mekom vapnencu vertično	Rendzina na laporu, Lesivirano, Smeđe na vapnencu i dolomitu, Sirozem silikatno karbonatni	> 30% gline; nagib terena > 15% i/ili 30%; slaba osjetljivost na kemijske polutante	S-3
31	Antropogena tla fliških i krških sinklinala i koluvija	Rendzina na flišu (laporu), Sirozem silikatno karbonatni, Močvarno glejno, Pseudoglej, Koluvij	< 50% skeleta; < 50% stijena; umjerena osjetljivost na kemijske polutante	S-3
32	Lesivirano tipično i akrično na vapnencu i dolomitu	Distrično smeđe na reliktnoj crvenici, Crvenica tipična i lesivirana, Rendzina na dolomitu	< 50% stijena; umjerena osjetljivost na kemijske polutante	S-3
43	Močvarno glejna, djelomično hidromeliorirana	Koluvij s prevagom sitnice, Rendzina na proluviju, Pseudoglej na zaravni, Pseudoglej-glej	visoka razina podzemne vode, stagnirajuće površinske vode; vrlo slaba dreniranost; jaka osjetljivost na kemijske polutante	N1
55	Crvenica plitka i srednje duboka	Smeđe tlo na vapnencu, Crnica vapnenačko dolomitna, Antropogena tla	više od 50% kamene faze; dubina tla manja od 60 cm; slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja	N-2
56	Smeđe na vapnencu	Crnica vapnenačko dolomitna, Rendzina, Lesivirano na vapnencu, Crvenica, Rigolana tla krša, Eutrično smeđe, Sirozem na laporu	> 50% stijena; nagib terena > 15% i/ili 30%; slaba osjetljivost na kemijske polutante	N-2
57	Smeđe na vapnencu	Crvenica tipična i lesivirana, Crnica vapnenačko dolomitna, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu Kamenjar Rigolano	> 50% stijena; > 15% i/ili 30%; slaba osjetljivost na kemijske polutante	N-2
58	Smeđe na vapnencu	Lesivirano na vapnencu, Crnica vapnenačko dolomitna, Rendzina, Koluvij	> 50% stijena; nagib terena > 15% i/ili 30%; slaba osjetljivost na kemijske polutante	N-2

61	Crnica vapnenačko dolomitna	Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu i dolomitu	> 50% stijena; dubina tla < 30 cm; slaba osjetljivost na kemijske polutante	N-2
65	Močvarno glejno	Glejna, Tresetna	visoka razina podzemne vode, stagnirajuće površinske vode; vrlo slaba dreniranost; > 30% gline; jaka osjetljivost na kemijske polutante	N-2
69	Vodene površine (rijeke, jezera, ribnjaci)			
70	Veća naselja			

* S-1 dobra obradiva tla, S-2 umjereno ograničeno obradiva tla, S-3 ograničeno obradiva tla, N1 privremeno nepogodna tla za obradu, N-2 trajno nepogodna tla za obradu

Slika 3.4.-1. Karta pogodnosti tala za obradu na području Županije (Bogunović, M. i sur., 1996: Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske, Agronomski fakultet, Zagreb)

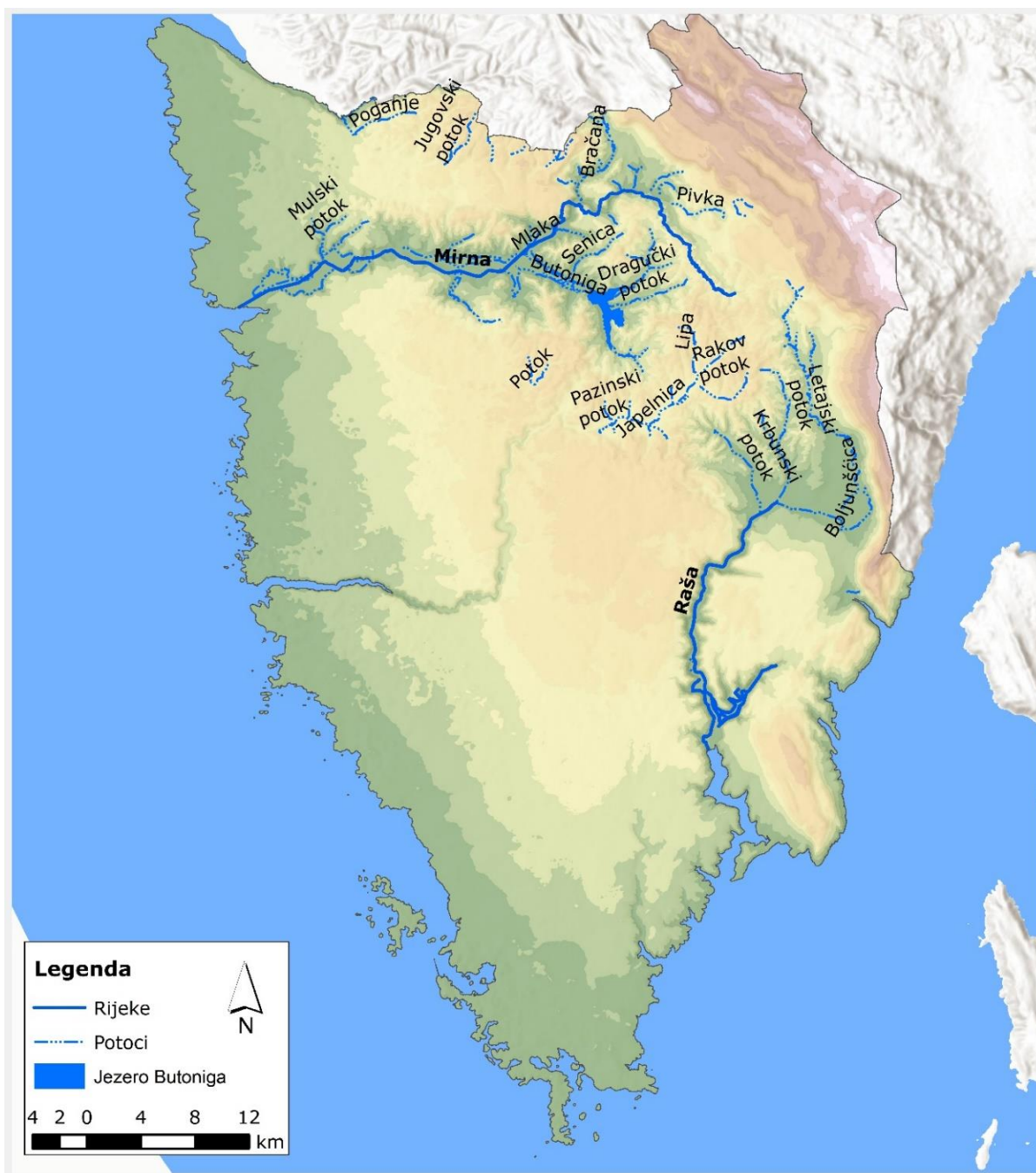
Oko 50% kartiranih tala pogodno je za obradu, a povoljnost bi mogla biti još i viša ukoliko se stvore uvjeti za sustavno navodnjavanje.

Osnovni negativni utjecaji na tlo su trajni gubitak tala uslijed urbanizacije i prekomjernog širenja građevinskih područja (naročito u obalnim dijelovima), erozija pojačana neodgovarajućim korištenjem zemljišta, zaslanjivanje uzrokovano precrpljivanjem podzemnih voda putem „ilegalnih“ bušotina u priobalju te onečišćenje tala deponijama otpada i kemikalijama korištenim u poljoprivredi. Na području Sive Istre velik je potencijal fluvijalne erozije kojom također dolazi do degradacije tla. Eolska erozija također predstavlja određen problem na fliškoj podlozi koji je pojačan djelovanjem čovjeka.

Nadalje, s obzirom na to da je velik dio Županije pod zonama sanitarne zaštite potrebno je kroz sve razvojne planove, programe i strategije, razvoj poljoprivrede temeljiti na izobrazbi poljoprivrednika, modernizaciji konvencionalne poljoprivredne proizvodnje uz primjenu novih tehnologija te ekološkoj poljoprivredi u II. zoni sanitarne zaštite i na ostalim područjima gdje se iskaže interes krajnjih korisnika.

3.5. Hidrološka i hidrogeološka obilježja

Područje Županije karakteriziraju dva veća vodena toka, rijeke Mirna i Raša, te manji stalni potoci. Od voda stajaćica prisutne su umjetne (akumulacije, retencije, bivši glinokopi) te jedna prirodna - močvara Palud na području Grada Rovinja. Površinski vodeni tokovi prikazani su na slici 3.5.1.-1. Cijelo područje Županije pripada slivu Jadranskog mora. Veći dio Županije karakterizira podzemno otjecanje bez pojave hidrografske mreže na površini što je uvjetovano krškim reljefom i vapnenačkom podlogom. Vodotoci su razvijeni u fliškim naslagama, a oni najveći (Mirna i Raša) svoj tok izdubile su i u vapnenačkim kanjonima. Rijeka Mirna i Pazinski potok pripadaju rijekama sredozemnog kišno-snježnog režima koje karakterizira umjerena do velika varijabilnost protoka tijekom godine. Primarni maksimum javlja se zimi, najčešće u prosincu, a sekundarni u travnju. Primarni minimum javlja se ljeti, u srpnju ili kolovozu (Pazinski potok u srpnju), a sekundarni minimum, ako je izražen u veljači ili ožujku.

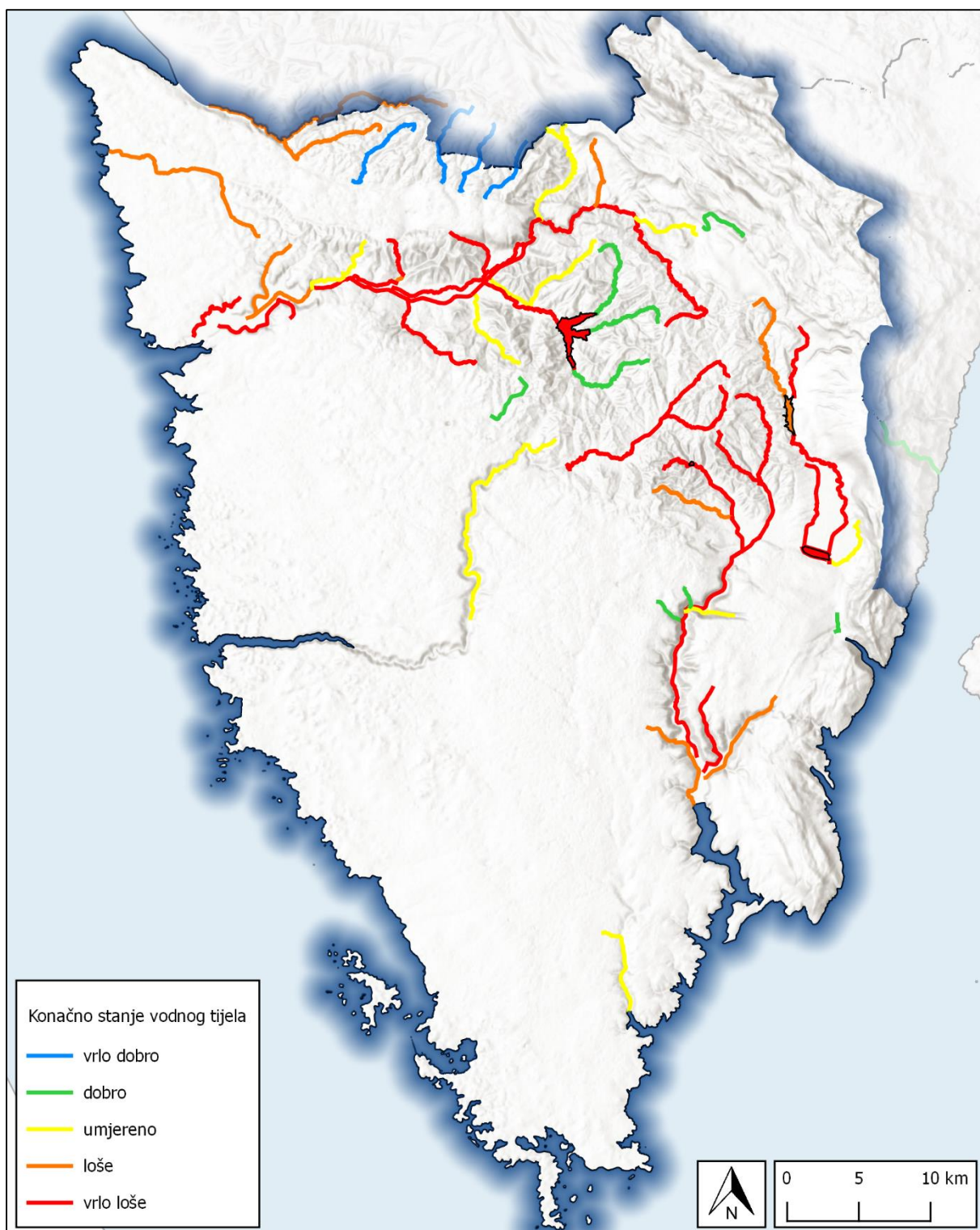

Slika 3.5.-1. Površinski vodeni tokovi na području Županije

3.5.1. Površinska vodna tijela

Elementi za određivanje stanja površinskih voda određeni su *Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 73/13, NN 151/14, NN 78/15, NN 61/16)*. Stanje površinskih voda određuje se na temelju ekološkog i kemijskog stanja tijela ili skupine tijela površinskih voda.

Na području Županije nalazi se 51 površinsko vodno tijelo. Na slici 3.5.1.-1. prikazan je njihov prostorni raspored i konačna ocjena stanja (prema podacima Hrvatskih voda).

Slika 3.5.1.-1. Stanje površinskih vodnih tijela na području Istarske županije (Hrvatske vode, 2017.)

Prikaz stanja vodnih tijela na području Županije dan je u tablici 3.5.1.-1., iz kojeg se može vidjeti da je 1/3 vodnih tijela u vrlo lošem stanju, dok samo oko 1/4 vodnih tijela u vrlo dobrom ili dobrom stanju. Samo 1/5 vodnih tijela postiže ciljeve zaštite okoliša, dok ih čak 1/2 ne postiže.

Za 40 vodnih tijela ne postoji ocjena stanja bioloških elemenata kakvoće, dok je za još 7 ocjena loša. Ocjena fizikalno kemijskih pokazatelja je za 26 vodnih tijela dobra ili vrlo dobra (51%). Ocjena specifičnih onečišćujućih tvari za sva vodna tijela je vrlo dobra, 29 vodnih tijela ima ocjenu hidromorfoloških elemenata dobru ili vrlo dobru (57%), a 39 vodnih tijela ima dobru ocjenu kemijskog stanja (76%).

Tablica 3.5.1.-1. Stanje površinskih vodnih tijela na području Istarske županije

konačna ocjena stanja	vrlo dobro	dobro	umjereno	loše	vrlo loše
broj vodnih tijela	4	10	10	10	17
udio	7,9%	19,6%	19,6%	19,6%	33,3%

postizanje ciljeva zaštite okoliša	postiže ciljeve	procjena nije pouzdana	ne postiže ciljeve
broj vodnih tijela	11	14	26
udio	21,6%	27,5%	50,9%

3.5.2. Prijelazna vodna tijela

Prijelazne vode su kopnene vode u blizini ušća u more, koje su djelomično slane uslijed blizine priobalnih voda, ali se nalaze pod znatnim utjecajem slatkovodnih tokova (*Zakon o vodama*). Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 73/13, 151/14, 78/15, 61/16) propisane su normativne definicije kategorija ekološkog stanja prijelaznih voda prema biološkim, osnovnim fizikalno-kemijskim i hidromorfološkim elementima.

Na području Županije nalazi se 6 prijelaznih vodnih tijela:

Prijelazne vode Dragonje:

- HR-P2_2-DR - Mezo i polihalini estuarij krupnozrnatog sedimenta
- HR-P1_2-DRP - Oligohalini estuarij krupnozrnatog sedimenta

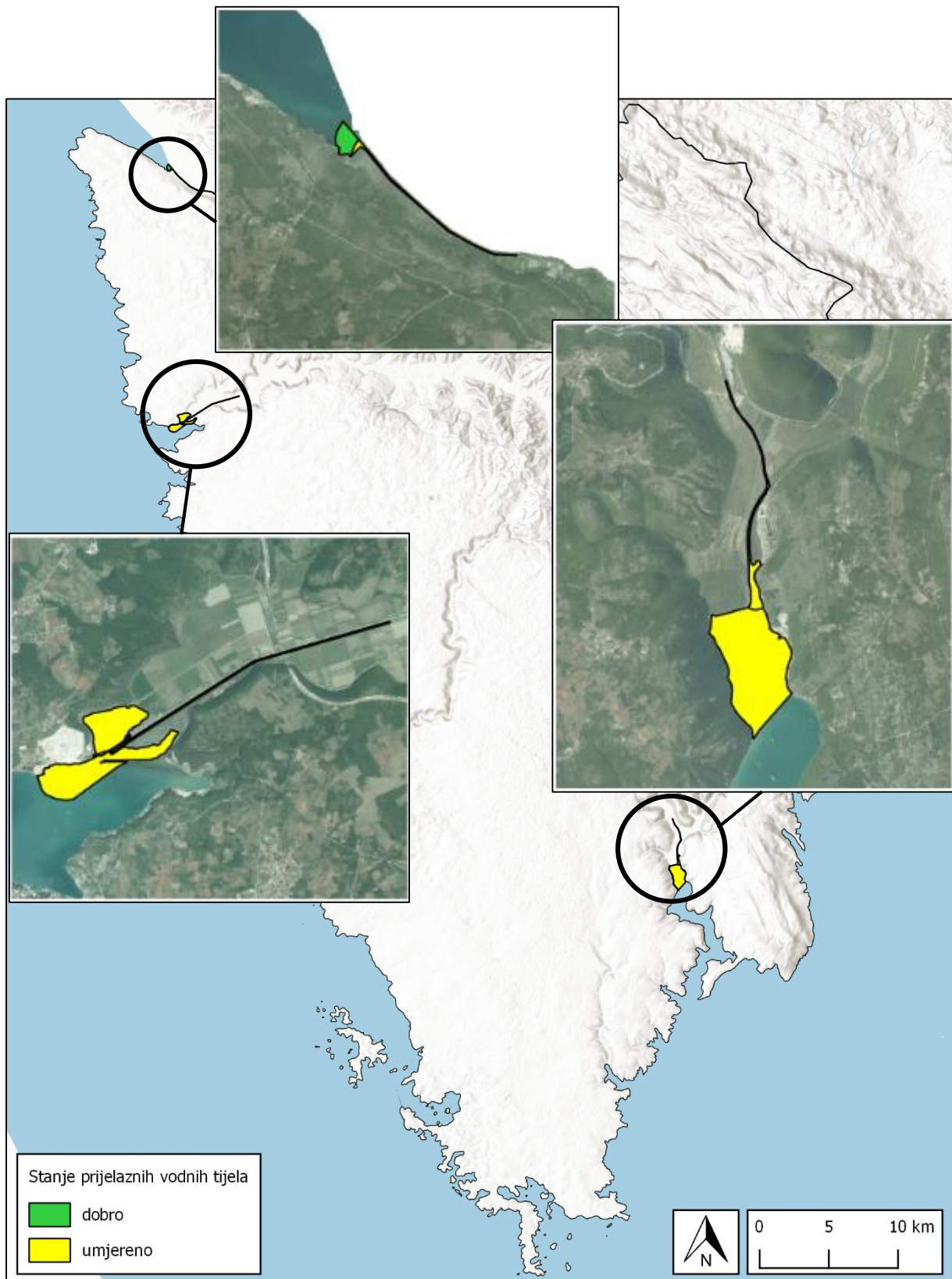
Prijelazne vode Mirne:

- HR-P2_2-MI - Mezo i polihalini estuarij krupnozrnatog sedimenta
- HR-P1_2-MIP - Oligohalini estuarij krupnozrnatog sedimenta

Prijelazne vode Raše:

- HR-P2_3-RA - Mezo i polihalini estuarij sitnozrnatog sedimenta
- HR-P1_3-RAP - Oligohalini estuarij sitnozrnatog sedimenta

Kartografski prikaz prijelaznih vodnih tijela dan je na slici 3.5.2.-1. a njihovo stanje u tablici 3.5.2.-1. Iz navedenih podataka može se vidjeti da je samo jedno prijelazno vodno tijelo Dragonje u dobrom stanju, dok su ostala umjerenog ukupnog stanja.

Slika 3.5.2.-1. Stanje prijelaznih vodnih tijela na području Istarske županije (Hrvatske vode, 2017.)

Tablica 3.5.2.-1. Stanje prijelaznih vodnih tijela

vodno tijelo	biološko stanje	specifične onečišćujuće tvari	hidromorfološko stanje	ekološko stanje	kemijsko stanje	ukupno stanje
P1_2-DRP	dobro	vrlo dobro	umjereno	umjereno	dobro	umjereno
P2_2-DR	dobro	vrlo dobro	dobro	dobro	dobro	dobro
P1_2-MIP	umjereno	vrlo dobro	umjereno	umjereno	nije dobro	umjereno
P2_2-MI	umjereno	vrlo dobro	dobro	umjereno	dobro	umjereno
P1_3-RAP	dobro	vrlo dobro	umjereno	umjereno	nije dobro	umjereno
P2_3-RA	dobro	vrlo dobro	dobro	dobro	nije dobro	umjereno

3.5.3. Priobalna vodna tijela

Pojam priobalne vode označava površinske vode unutar crte udaljene jednu nautičku milju od crte od koje se mjeri širina teritorijalnih voda u smjeru pučine, a mogu se protezati do vanjske granice prijelaznih voda u smjeru kopna. Polazna crta od koje se mjeri širina teritorijalnih voda definirana je u članku 18. *Pomorskog zakonika (NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15)*.

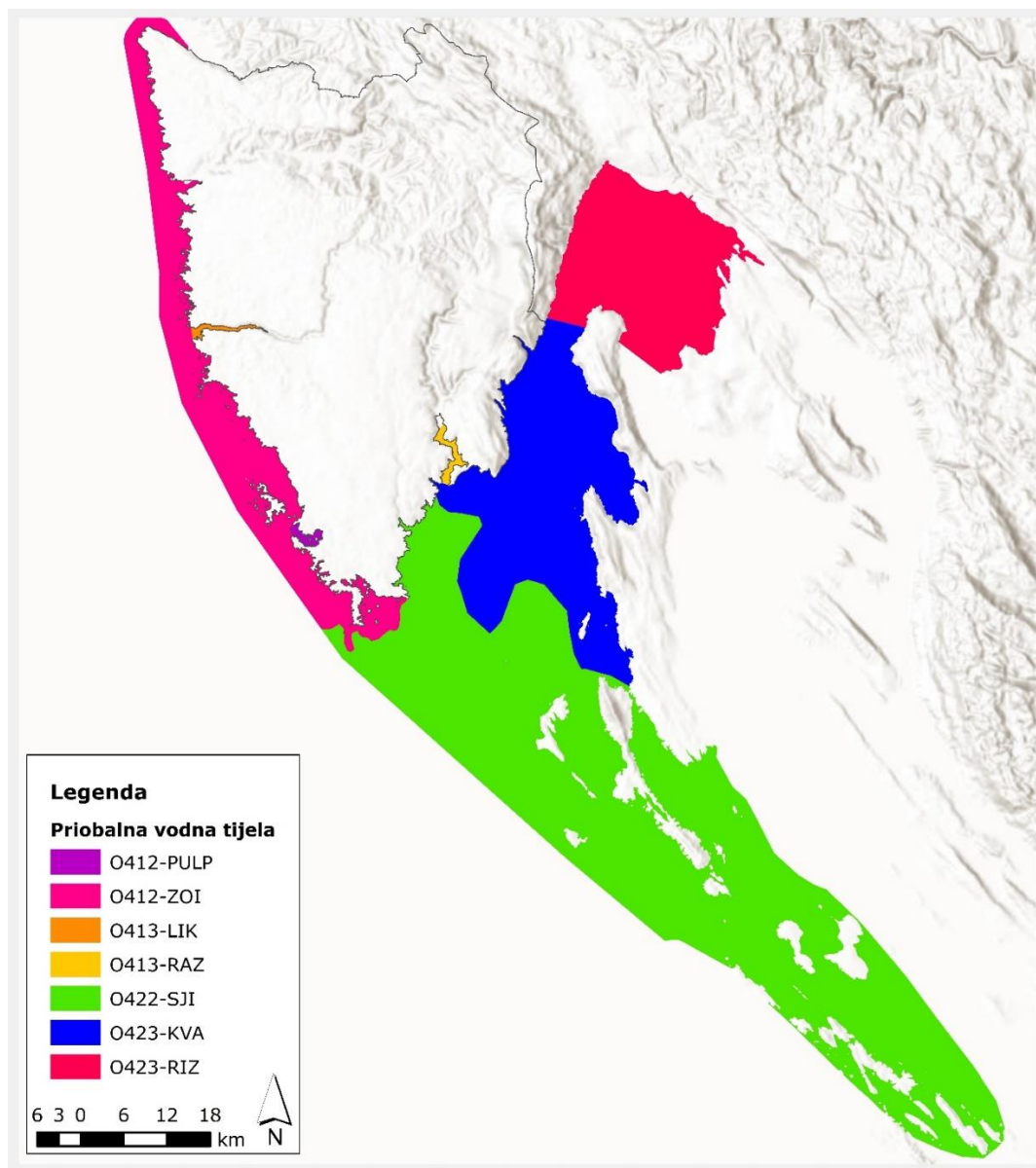
U *Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.* prezentirana je tipologija priobalnih voda koja je glavni kriterij kod određivanja vodnih tijela. Temeljem tipologije određeno je 26 vodnih tijela priobalnih voda. Uredbom su propisane normativne definicije kategorija ekološkog stanja priobalnih voda prema biološkim, osnovnim fizikalno-kemijskim i hidromorfološkim elementima. Na području Županije nalazi se 7 priobalnih vodnih tijela:

- 0412-PULP (Luka Pula) - Euhalino plitko priobalno more krupnozrnatog sedimenta
- 0412-ZOI (Zapadna obala istarskog poluotoka) - Euhalino plitko priobalno more krupnozrnatog sedimenta
- 0413-RAZ (Unutrašnji dio Raše između prijelazne vode P3_3-1 i priobalne O423-1) - Euhalino plitko priobalno more sitnozrnatog sedimenta
- 0413-LIK (Limski kanal) - Euhalino plitko priobalno more sitnozrnatog sedimenta
- 0422-SJI (Sjeverni Jadran od južnog dijela istarskog poluotoka do Dugog otoka) - Euhalino priobalno more krupnozrnatog sedimenta
- 0423-KVA (Kvarner) - Euhalino priobalno more sitnozrnatog sedimenta
- 0423-RIZ (Riječki zaljev) - Euhalino priobalno more sitnozrnatog sedimenta

Stanje priobalnih vodnih tijela dano je u tablici 3.5.3.-1. a njihov kartografski prikaz na slici 3.5.3.-1.

Tablica 3.5.3.-1. Stanje priobalnih vodnih tijela

vodno tijelo	biološko stanje	specifične onečišćujuće tvari	hidromorfološko stanje	ekološko stanje	kemijsko stanje	ukupno stanje
O412-PULP	umjereno	vrlo dobro	umjereno	umjereno	dobro	umjereno
O412-ZOI	dobro	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro	dobro	dobro
O413-RAZ	umjereno	vrlo dobro	vrlo dobro	umjereno	dobro	umjereno
O413-LIK	umjereno	vrlo dobro	vrlo dobro	umjereno	dobro	umjereno
O422-SJI	dobro	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro	dobro	dobro
O423-KVA	umjereno	vrlo dobro	vrlo dobro	umjereno	dobro	umjereno
O423-RIZ	umjereno	vrlo dobro	vrlo dobro	umjereno	dobro	umjereno

Slika 3.5.3.-1. Priobalna vodna tijela na području Županije (Hrvatske vode, 2017.)

Iz navedenih podataka vidi se da od 7 priobalnih vodnih tijela, samo dva su dobrog stanja: Zapadna obala istarskog poluotoka (O412-ZOI) i Sjeverni Jadran od južnog dijela istarskog poluotoka do Dugog Otoka (O422-SJI).

3.5.4. Podzemne vode

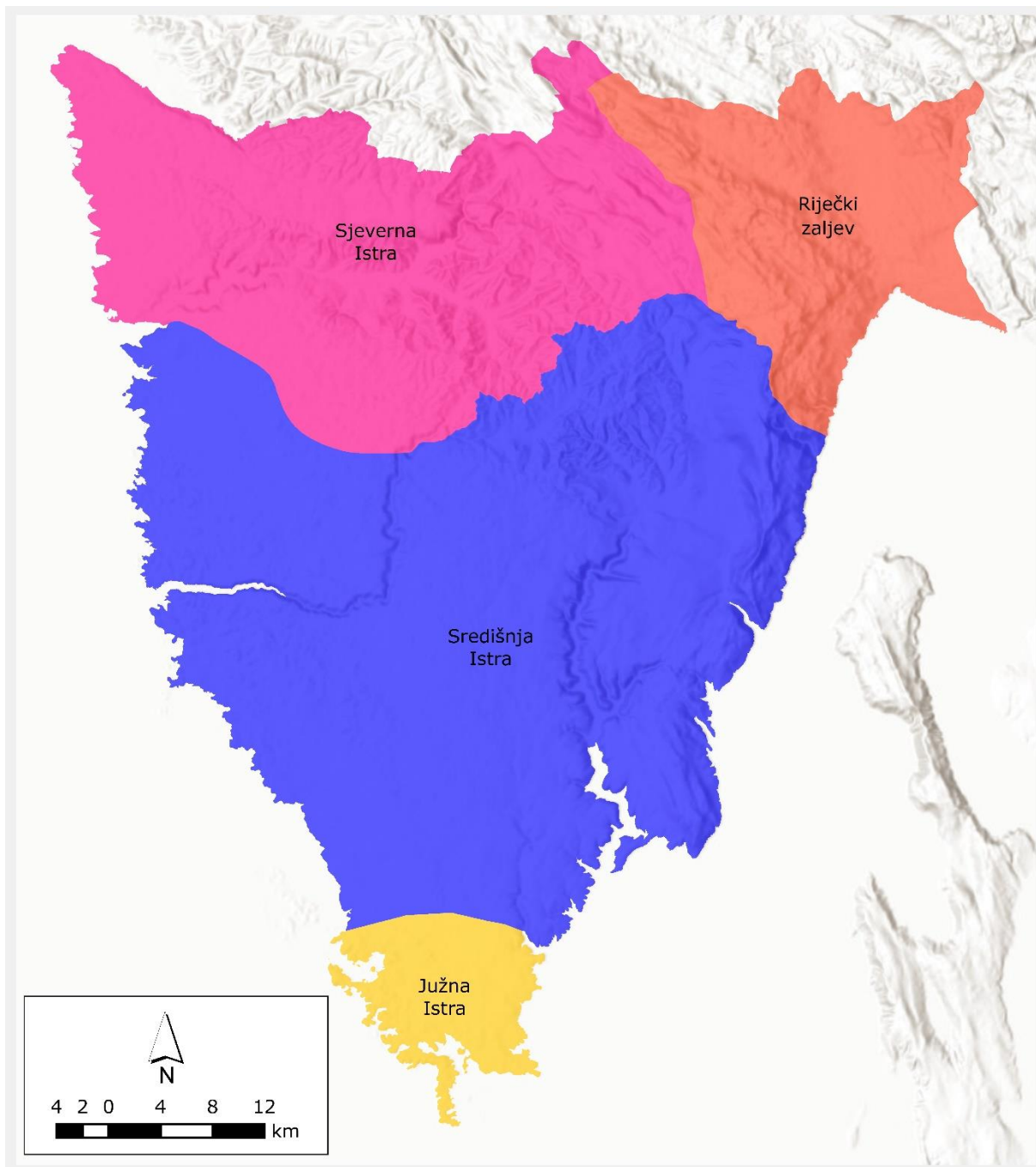
Okvirna direktiva o vodama i *Zakon o vodama* definiraju podzemne vode kao sve vode ispod površine tla u zoni zasićenja i u izravnom dodiru s površinom tla ili podzemnim slojem. Osnova za izdvajanje cjelina podzemnih voda, u skladu sa zahtjevima *Okvirne direktive o vodama* je analiza geološke građe terena, poroznost, geokemijski sastav, hidrogeološke karakteristike, geomorfološke pojave, smjerovi i brzine toka podzemnih voda, napajanje podzemnih voda, odnos s površinskim tokovima, položaj cjelina podzemnih voda unutar riječnih slivova.

Podzemne vode RH podijeljene su u dva vodna područja: podzemne vode vodnog područja rijeke Dunav i podzemne vode jadranskog vodnog područja. Podjela je izvršena na temelju dva postojeća tipa poroznosti vodonosnika. Podzemne vode na području Županije spadaju u podzemne vode jadranskog vodnog područja pukotinsko-kavernozne poroznosti.

Na području Županije nalaze se 4 tijela podzemne vode. Stanje tijela podzemne vode dano je u tablici 3.5.4.-1. a njihov kartografski prikaz na slici 3.5.4.-1.

Tablica 3.5.4.-1. Stanje tijela podzemne vode

tijelo podzemne vode	poroznost	kemijsko stanje	količinsko stanje	ukupno stanje
JKGI_01 – SJEVERNA ISTR	pukotinsko - kavernoza	dobro	dobro	dobro
JKGN_02 – SREDIŠNJA ISTR	pukotinsko - kavernoza	dobro	dobro	dobro
JKGN_03 – JUŽNA ISTR	pukotinsko - kavernoza	loše	loše	loše
JKGI_04 – RIJEČKI ŽALJEV	pukotinsko - kavernoza	dobro	dobro	dobro

Slika 3.5.4.-1. Tijela podzemnih voda na području Županije (Hrvatske vode, 2017.)

- **JKGI_01 - Sjeverna Istra**

Tijelo podzemne vode Sjeverna Istra tipičan je krški vodonosnik Dinarida koji se rasprostire na nadmorskim visinama 0 – 1106 m n.v. Obuhvaća četiri velika vodonosna područja izgrađena od okršenih karbonatnih stijena:

1. krški vodonosnik Ćićarija

2. krški vodonosnik Savudrija - Buzet
3. krški vodonosnik izvora Gradole
4. područje centralno istarskog bazena.

Podzemni vodonosnici su izgrađeni od karbonatnih stijena sekundarne vodopropusnosti, a pretežito površinsko otjecanje vezano je uz područja izgrađena od vodonepropusnih klastičnih naslaga fliša. Područje ovog TPV-a drenira se prema moru rijekama Dragonjom i Mirnom.

1. Na području krškog vodonosnika Ćićarija javljaju se jaki krški izvori Sv. Ivan u Buzetu (min. 150 l/s) i Mlini (min. 20 l/s), od kojih je izvor Sv. Ivan uključen u vodoopskrbu Istarskog poluotoka. Vode navedenih krških izvora uz više povremenih izvora čine izvorišno područje rijeke Mirne.
2. Na području krškog vodonosnika Savudrija – Buzet dio podzemne vode otječe duž strukture prema zapadnoj obali Istre od Savudrije do Novigrada i difuzno se miješa s morem u krškom podzemlju. U tom području su izvedeni brojni kopani i bušeni zdenci za napajanje poljoprivrednih površine u širem Savudrijskom području. Ovdje se javlja i geotermalna voda na području Istarskih Toplica (Sveti Stjepan).
3. Na području krškog vodonosnika izvora Gradole voda podzemno otječe prema rijeci Mirni. Ovdje se formira najveći krški izvor Istarskog poluotoka minimalne izdašnosti 400 l/s. Izvor je kaptiran za vodoopskrbu Istarskog poluotoka, a dio vode s izvora se transferira i prema području Kopra u Sloveniji. U ovom vodonosniku nije sa sigurnošću utvrđena granica prema centralnom dijelu poluotoka te je dokazana povezanost izvora Gradole s izvorima uz desnu obalu Raše.
4. Područje centralno istarskog fliškog bazena izgrađeno je od vodonepropusnih klastičnih stijena. Zapadni dio drenira se prema Mirni, a najveći površinski vodotok je Butoniga na kojem je izgrađena i akumulacija. Akumulirane količine vode koriste se nakon kondicioniranja za vodoopskrbu Istarskog poluotoka u vršnim uvjetima potrošnje tijekom ljetnih sušnih razdoblja. Evidentirani su i plitki izvori koji su kaptirani za lokalnu upotrebu, prvenstveno u poljoprivredi i napajanju stoke.

• **JKGN_02 - Središnja Istra**

Tijelo podzemne vode Sjeverna Istra obuhvaća SI i središnji dio Županije te je također tipičan krški vodonosnik Dinarida. U najvećoj je mjeri izgrađeno od karbonatnih stijena različite vodopropusnosti koja je u ovisnosti sa sadržajem dolomita tako su jurske stijene slabije vodopropusne od krednih, a fliške generalno vodonepropusne stijene nisu uvijek barijera kretanju podzemne vode kao što je slučaj na I rubu centralno istarskog fliškog bazena.

Dominantna tekućica područja je rijeka Raša koja počinje kao vodotok Boljunčica na padinama Učke i Ćićarije te se prihranjuje površinskim vodama s fliškog područja. Na vodotoku je izgrađena akumulacija Letaj u svrhu obrana od poplava i navodnjavanje nizvodnog Čepić polja. Akumulacija je ujedno i ponorna zona koja ima podzemnu vezu s izvorima uz korito Raše. Dio vode otječe prema dubokim jamama napuštenog rudnika

Potpričan sa značajnim količinama podzemne vode, ali upitne kvalitete s obzirom na eksploataciju ugljena u prošlosti.

Velik dio površinskih voda vodonepropusnog fliškog područja, osim Boljunčicom, drenira se i Pazinskim potokom koji ponire kod Grada Pazina u ponor ograničenih mogućnosti. Na lijevoj obali rijeke Raše smješteni su krški izvori Šumber, Mutvica, Fonte Gaia i Kokoti (ukupna minimalna izdašnost oko 250 l/s). Trasiranjem podzemnih tokova utvrđena je povezanost tih izvora s ponornim zonama u uzvodnom dijelu rijeke Raše na području akumulacije Letaj i ponora iz neposrednog uplivnog područja izvora. Izvori Mutvica, Fonte Gaia i Kokoti kaptirani su za vodoopskrbu Labina (ukupno 180 l/s). Spomenuti izvori kaptirani su na malim n.v. Tijekom sušnih razdoblja i pri prvim značajnim oborinama dolazi do zaslanjenja vode na izvorima Fonte Gaja i Kokoti zbog hidrauličkog istiskivanja morske vode iz dubljih dijelova vodonosnika. Takve pojave dodatno su potencirane pojačanim crpljenjima tijekom sušnih razdoblja koja su povezana s istovremenom povećanom turističkom djelatnošću. U vodoopskrbi Labinštine koriste se izvori Plomin i Kožljak.

Od krških izvora na desnoj obali rijeke Raše (Balobani, Sv. Anton, Rakonek, Grdak – ukupna minimalna izdašnost oko 500 l/s) samo je izvor Rakonek kaptiran za vodoopskrbu Grada Pule, dok su drugi još uvijek potencijali za vodoopskrbu.

Dio podzemne vode drenira se prema zapadnoj obali Istarskog poluotoka s koncentracijom izviranja u Limskom kanalu i priobalnim izvorima od Poreča do Rovinja, kao i lokalnim zahvatima podzemnih voda kopanim i bušenim zdencima. Dotoci prema zapadnoj obali su manji zbog izmjene vapnenaca i dolomita čime se smanjuje prirodna vodopropusnost vodonosnika. U tom području izrađeni su brojni bušeni i kopani zdenci koji se koriste u poljoprivredi, a pritisak za izradu novih je sve veći. Javlja se i problem prodiranja mora koje utječe na slatkovodne kopnene sustave.

- **JKGN_03 – Južna Istra**

Tijelo podzemne vode Južna Istra dio je tijela podzemne vode Središnja Istra ali je zbog ranije ocijenjenog slabog stanja izdvojena kao posebna cjelina s posebnim tretmanom neophodnim za poboljšanje stanja. Obuhvaća krajnji južni dio istarskog poluotoka.

Hidrogeološka situacija je relativno jednostavna, ali treba naglasiti da značajne količine podzemne vode iz centralnoistarskog vodonosnika dotječu u južni dio poluotoka, gdje je podzemna voda kaptirana brojnim kopanim i bušenim objektima. Zahvati su vezani za zonu dobro vodopropusnih vapnenaca gornje kredne starosti. Dio tih zahvata vode je ili je bio u sustavu javne vodoopskrbe Grada Pule, a gotovo 1000 privatnih zdenaca je izvan kontrole i koristi se uglavnom za potrebe poljoprivrede. Za javnu vodoopskrbu je na 12 lokaliteta kaptirano ukupno oko 200 l/s vode, a računa se da se gotovo identična količina eksploatira na ostalih oko 1000 lokaliteta izvan kontrole. Visok stupanj eksploatacije tijekom ljetnih sušnih razdoblja na rubnim dijelovima vodonosnika izaziva povremeno povišenje sadržaja klorida.

- **JGKI_04 - Riječki zaljev**

Tijelo podzemne vode Riječki zaljev obuhvaća široko obalno područje od Mošćeničke Drage na sjeveroistočnom dijelu istarskog poluotoka preko Preluke između gradova Opatije i Rijeke i dio riječkog obalnog područja do brodogradilišta 3.Maj. Područje prihranjivanja je dio brdskih područja Učke i Ćićarije i područje Krasa do slovenske granice. Voda iz ovog tijela podzemne vode istječe u obalnom području sjeverno od Mošćeničke Drage do zapadnog dijela grada Rijeke. U dijelu Ćićarije voda se dijelom drenira prema sjevernoj Istra, a dijelom prema Riječkom zaljevu. Granica vodnog tijela u području Tršćanskog zaljeva je promjenjivog položaja, ovisno o hidrološkim uvjetima. Vodni objekti na području ovog TPV su izvor Rečina, kaptažni zahvat tunel Učka, izvor Kristal, izvor Cerovica (3. Maj) i izvor Mlaka. Problem tijela podzemne vode je prirodno uvjetovan salinitet kojemu je uzrok otvoren dinamički kontakt granice slatke i slane vode koji nestabilan i narušen.

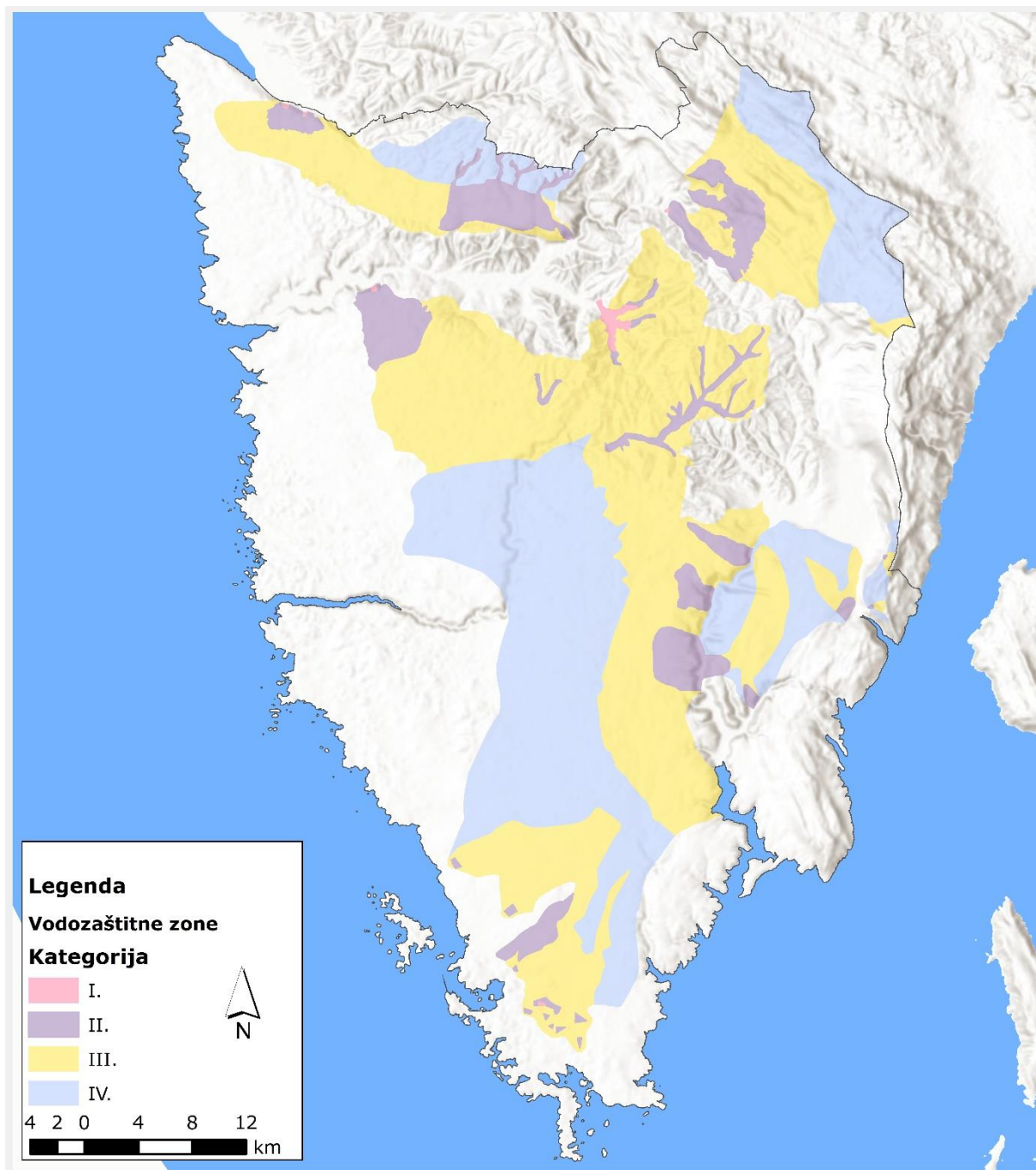
3.5.5. Zone sanitarne zaštite

Prema *Zakonu o vodama*, zona sanitarne zaštite je područje na kojem se nalazi izvorište ili drugo ležište vode koje se koristi ili je rezervirano za javnu vodoopskrbu, kao i područje na kojem se za iste potrebe zahvaća voda iz rijeka, jezera, akumulacija i sl. *Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, NN 47/13)* uređeni su detaljniji uvjeti za utvrđivanje zona sanitarne zaštite, mjere i ograničenja koja se u njima provode, rokovi donošenja odluka o zaštiti izvorišta i postupak donošenja tih odluka.

Zona sanitarne zaštite izvorišta sa zahvaćanjem voda iz vodonosnika s pukotinskom i pukotinsko-kavernoznom poroznosti dodatno je podijeljena u četiri zone:

- I. zona – zona strogog režima zaštite i nadzora
- II. zona – zona strogog ograničenja i nadzora
- III. zona – zona ograničenja i nadzora
- IV. zona – zona ograničenja

Prostorni raspored zona sanitarne zaštite prema prostornom planu Istarske županije (*Službene novine Istarske županije 2/02, 1/05, 4/05, 14/05, 10/08, 07/10, 16/11, 13/12, 9/16, 14/16*) prikazan je na slici 3.5.5.-1.

Slika 3.5.5.-1. Zone sanitarne zaštite na području Županije

3.5.6. More

More uz Županiju najsjeverniji je dio sjevernog Jadrana. U geografskom smislu odijeljeno je u dvije zasebne hidrološke cjeline:

- priobalno more zapadne obale Istre, koji u širem smislu spada u Venecijanski zaljev,
- Kvarner.

Hrvatski dio zapadne obale Istre proteže se od ušća Dragonje do rta Kamenjaka. To je plitka, hridinasta obala koja se proteže u smjeru NNW-SSE u duljini od približno 50 Nm. Duž te blago razvedene obale ističu se nekoliko dubokih zaljeva: ušće Dragonje odnosno Piranski zaljev, ušće Mirne, odnosno Tarska vala te Limski kanal i na krajnjem jugu pulski, verudski, vinkuranski i banjolski zaljevi. Sjeverno od Tarske vale obala je plitka, s blagim nagibom prema pučini, bez otoka i podvodnih hridi. U srednjem dijelu obala je razvedenija, a južno od Poreča, kod Funtane i Vrsara javljaju se prve skupine otočića i školjića. U donjem razvedenijem dijelu, južno od Limskog kanala, ističe se rovinjska skupina od dvadesetak otoka i hridi, a na krajnjem jugu smješten je brijunski arhipelag s Velim i Malim Brijunima i manjim otocima i hridima. Najveće srednje dubine iznose 30 – 35 m, što je ujedno i srednja dubina cijelog Venecijanskog zaljeva. Na najjužnijem dijelu pored istaknutog rta Kamenjak/Premantura nalazimo prostrani Medulinski odnosno Pomerski zaljev s većim brojem otoka i hridi.

Kvarnerski zaljev u užem smislu, najveći je zaljev sjevernog Jadrana, kojega zatvaraju strme obale otoka Cresa i istočna istarska obala. Prema sjeveru, putem Velih vrata spaja se s Riječkim zaljevom. Istarski dio Kvarnera proteže se od Punte Marlere do Velih vratiju. Već nedaleko obalnog ruba, srednje dubine su znatno strmije nego u otvorenim vodama Venecijanskog zaljeva i spuštaju se do 70 m. Osim na krajnje južnom medulinskom akvatoriju, istočna obala Istre je bez otoka. Pored Raškog kanala, koji je ustvari dugački i duboki estuarij paleorijeke Raše, ističu se još Plominski zaljev te uvale Krnica, Budava, Kuje i Ližnjanski zaljev.

Kako duž zapadne tako i duž kvarnerske strane supralitoralna i mediolitoralna stepenica istarskih obala je u osnovi hridinasta. Iznimku čine kratki potezi uglavnom krupnih ali vrlo rijetko sitnih valutičastih plaža. Pjeskovitih plaža gotovo i nema. Na izloženim mjestima supralitoral, tj. pojas iznad razine srednje visoke vode, koji je pod povremenim utjecajem morske vode zbog špricanja valova, dosiže na kosoj obali širinu od 10 – 30 metara, a na okomitoj obali do visine od preko 2 metara.

Zaštita mora kao važnog razvojnog resursa na području Županije nije na zadovoljavajućoj razini. Istarska je županija zbog svojeg položaja izloženija većim rizicima onečišćenja mora od međunarodnog transporta ugljikovodika i dugih opasnih tvari prema lukama sjevernog Jadrana i iz njih nego onečišćenjima iz lokalnih izvora. Naime, osim turističkih plovila i ribarske flote gotovo ne postoji pomorski transport roba iz luka na području Županije i u njih. Problem predstavlja i ispuštanje balastnih voda čime osim onečišćenja dolazi do prenošenja alohtonih, često invazivnih organizama. Lokalni izvori onečišćenja svode se na ispuštanje otpadnih voda s niskim ili nikakvim stupnjem pročišćavanja, procijednih voda, na „ilegalna odlagališta“ i onečišćenja koja u more dospijevaju brojnim izvorima slatke vode u moru i rijekama. Onečišćenju znatno pridonosi i rijeka Po.

Iznenadna ili kratkotrajna onečišćenja nastaju na plažama u neposrednoj blizini kanalskih ispusta. Prema godišnjim ocjenama, a posebno prema konačnim ocjenama kojim je obuhvaćen trend posljednje četiri godine, uočeni su znatni pomaci na lokacijama na kojima su izgrađeni novi dijelovi sustava javne odvodnje komunalnih otpadnih voda. Osim toga, izgradnja marina i nautičkih centara te plovidba brodica dodatno utječu na onečišćenje mora u bakteriološkom pogledu te krajobraznim opterećenjem. Ugrožena su i posebno osjetljiva područja utvrđena nacionalnim programima praćenja stanja Jadranskog mora (Limski zaljev, Pulska luka). More i podmorje ugroženi su također prekomjernim i ilegalnim

ribolovnim iskorištavanjem morskih resursa. Uz to, potrebna je valorizacija područja „biserne ogrlice Istre“ koju čini 79 otočića i hridi u svrhu njihova održivog korištenja.

U periodu od 2011. do 2014. provodio se SHAPE projekt (Oblikovanje holističkog pristupa zaštite jadranskog okoliša: između mora i obale, eng. Shaping an Holistic Approach to Protect the Adriatic Environment: between coast and sea), u koji su bili uključeni partneri iz Italije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Albanije. Svrha projekta je održivi razvoj Jadranske regije putem integralnog upravljanja te jačanje zaštite i valorizacije morskog i obalnog okoliša. Cilj projekta bio je razvoj učinkovitog sustava upravljanja (koji obuhvaća različite razine i različite sektore) koji će omogućiti stvaranje preduvjeta za upravljanje i rješavanje sukoba koji egzistiraju na obalnom i morskome okolišu, te osigurati ravnotežu između gospodarskog razvoja obalnog pojasa i potrebe zaštite i očuvanja Jadranskog mora i njegovih dragocjenih resursa. U sklopu projekta provedena su istraživanja i kartiranje priobalnih morskih staništa na području Vodnjana, Fažane, Pule, Medulina, Marčane, Barbana, Raše, Labina i Kršana.

3.5.6.1. Kakvoća mora za kupanje

Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08) propisuju se standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži kojima se određuju granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora. Na temelju rezultata praćenja kakvoće mora za kupanje određuju se pojedinačna, godišnja i konačna ocjena. Konačna ocjena određuje se po završetku posljednje i tri prethodne sezone kupanja prema graničnim vrijednostima.

Godišnja ocjena kakvoće mora za kupanje na području Istarske županije za 2016. godinu na 209 mjernih postaja bila je izvrsna, dok je na dvije postaje bila dobra (Duga Uvala i Červar Porat). Konačna ocjena za razdoblje 2013. – 2016. bila je izvrsna na 205 mjernih postaja, dobra na 3 (Poreč) te nezadovoljavajuća na 1 (Medulin, Pješćana uvala). Kakvoća mora za kupanje na mjernoj postaji Pješćana uvala bila je nezadovoljavajuća u 2014. godini, dok je 2015. i 2016. kakvoća bila izvrsna.

3.5.7. Rizik od poplava

Problematika zaštite od poplava na istarskim slivovima vezana je uz zaštitu urbanih sredina, turističkih područja, prometnica i poljoprivrednih površina od bujičnih poplava, a kao posebna specifičnost ističe se odvodnja krških polja. Nedovoljno su zaštićeni dijelovi Buzeta, Pazina i Umaga, koje ugrožavaju velike vode Mirne, Pazinskog potoka i Umaškog potoka, naselja i poljoprivredne površine u dolinama Mirne, Dragonje i Raše te Umaškog potoka. Na širem području Buzeta, Pazina i Umaga zaštitnih sustava gotovo nema, a zaštitni sustavi u dolinama Raše i Dragonje u lošem su stanju. Velike probleme mogu stvoriti i brojne bujice koje ugrožavaju gradove, naselja, prometnice i poljoprivredne površine na zapadnoj obali Istre.

Sliv rijeke Mirne ima površinu od oko 494 km². Gornji je dio hidrografski najrazvedeniji i pretežno izgrađen od fliša, pa je stoga slabe površinske propusnosti i kratkog vremena koncentracije vodnog vala. Obrana od poplava je zbog toga otežana i moguća samo u donjem i eventualno srednjem toku dok se u gornjem djelu obrana svodi na preventivu.

Poplave većih razmjera, prema dugogodišnjim zapažanjima događaju se uglavnom u listopadu i studenom, a u proljeće i ljeto mogući su pljuskovi velikog intenziteta s velikom količinom oborina ograničenih na manja područja. Ti pljuskovi, obzirom da se događaju u suho doba godine, osim u ekstremnim slučajevima, nemaju većih posljedica.

Na slici 3.5.7.-1. dana je karta opasnosti od poplava za područje Istarske županije, po vjerojatnosti poplavlivanja.

Slika 3.5.7.-1. Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti poplavlivanja (<http://korp.voda.hr/>)

Štetno djelovanje voda očituje se i u fluvijalnoj eroziji i bujičenju, tj. procesima trošenja i odnošenja površinskog dijela stijena ili tla djelovanjem tekućica ili kiše i snježnice. Fluvijalna i pluvijalna erozija mogu biti prirodni ili antropogeni procesi, ovisno o vrsti reljefa na kojemu se proces odvija. Kada je u pitanju erozija potaknuta ljudskim djelovanjem ona ima razornije efekte nego prirodna. Na području Županije, prostor koji je pod najvećim potencijalnim rizikom od erozije je Istarsko pobrđe oblikovano u fliškim naslagama te s druge strane na hipsometrijski najvišim područjima (Ćićarija, Učka), usječenim dolinama Mirne, Raše i fosilne doline Pazinskog potoka i na rubovima krških depresija većih promjera (velike ponikve, polja u kršu).

Dosadašnja praksa uređenja vodotoka nije zadovoljavajuća, što je vidljivo iz primjera rijeke Mirne. Uređenjem korita na donjem dijelu toka došlo je do ubrzanja i produbljivanja toka rijeke, a time i do većih količina nanosa koje rijeka odnosi do ušća i mora. Korito rijeke oblaže se kamenim pločama a vegetacija uz korito se siječe, što osim na hidrologiju ima utjecaj i na bioraznolikost. Velika količina nanosa na području ušća u ljetnim mjesecima uzrokuje stvaranje neugodnih mirisa zbog razlaganja organske tvari.

3.6. Georaznolikost

Georaznolikost je sveukupna raznolikost krajolika, oblika i procesa na površini Zemlje i u njenoj unutrašnjosti (geotopa, geosfere) koji uključuje njihove značajke, odnose i sustave. Čine je geološka, geomorfološka, pedološka raznolikost i hidrološka raznolikost uključujući mora i oceane te fizičke elemente i procese u njima (M. Gray, 2004; J.J. González-Trueba, 2007).

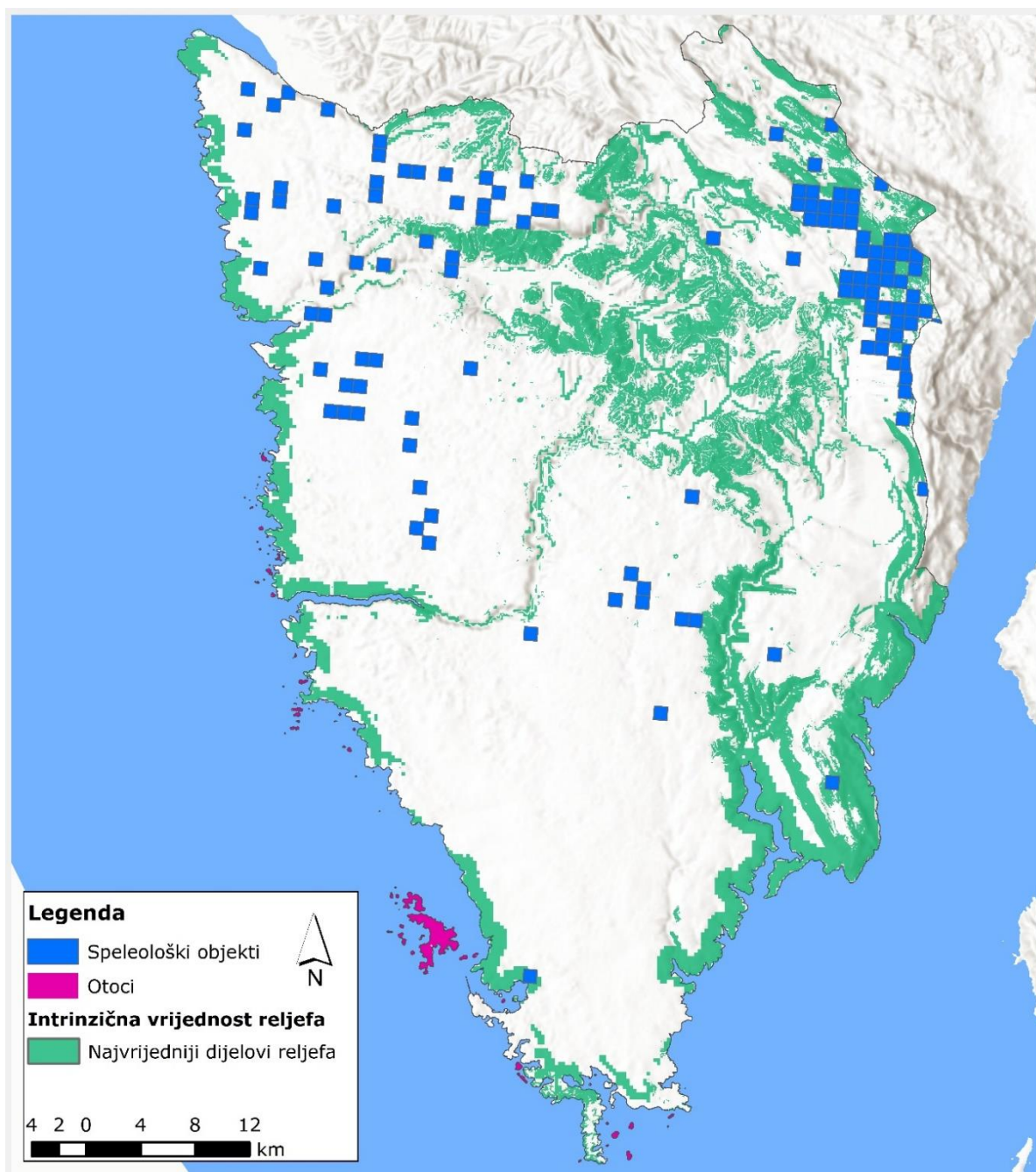
Analiza georaznolikosti Istarske županije temelji se na kvantitativnom modelu georaznolikosti kojim se određuju najvrjedniji dijelovi Županije. Vrednuju se abiotički (geološki, geomorfološki i pedološki) elementi prostora (oblici, procesi), njihova brojnost, povezanost, odnosi itd (prema Gray, M., 2004).

Na prostoru Županije zastupljeni su krški, fluviokrški, derazijski, fluviudenudacijski, fluvioakumulacijski, marinsko-limnički-akumulacijski i abrazijski morfogenetski sustavi. Zastupljen je i morfogenetski sustav koji je oblikovan antropogenim procesima. U Županiji su diferencirani i prostori prema glavnim orografskim jedinicama, morfometrijskim obilježjima, izraženim točkastim i linijskim elementima (vrhovi i površinske vode) i najvrjednijim pedološkim jedinicama. Na slici 3.6.-1. dan je kumulativni kartografski prikaz u kojem su izdvojeni elementi prostora s najvećom intrinzičnom vrijednošću na temelju prethodno navedenih obilježja.

Obala i otoci kao površine koje se nalaze na kontaktu marinskih, kopnenih i atmosferskih procesa imaju veliku intrinzičnu vrijednost. Proces koji se odvijaju u takvom okolišu iznimno su dinamični (odvijaju se brzo) te nose veliku estetsku i ekonomsku vrijednost (posebice u turizmu). Nadalje, obale i otoci imaju veliku funkcionalnu vrijednost u ekosustavu i ljudskom životu te znanstvenu i edukativnu vrijednost. Po intrinzičnoj vrijednosti reljefa izdvajaju se dijelovi Istarskog pobrđa, Plominski zaljev, južna padina Učke, Ćićarija i Limski zaljev. Uz navedena područja veliku vrijednost imaju i elementi koji nisu obuhvaćeni ovom analizom - svi speleološki objekti i sve hidrološke pojave (izvori, vrulje, estavele, ponori).

Prema M. Gray (2004) prijetnje georaznolikosti generalno se dijele na antropogene te one koje su uzrokovane prirodnim procesima (klimatske promjene, porast morske razine).

Svi obrađeni elementi (zaštićeni i nezaštićeni) čine osnovu za razvoj geoturizma koji, s druge strane, može predstavljati i prijetnju georaznolikosti. Posredne prijetnje su primjerice: odlamanje stijena i minerala, uređivanje plaža, trasiranje pješačkih staza itd., a neke od neposrednih su linijska erozija na stazama, pojačano trošenje stijena zbog površinskog oštećivanja, pojačana abrazija, kompakcija tla gaženjem itd.

Slika 3.6.-1. Intrinzična vrijednost reljefa i speleološki objekti Istarske županije (ENVI portal okoliša)

Prema Upisniku zaštićenih područja i dokumentu Zaštićena geobaština Republike Hrvatske (2011.) na području Istarske županije nalazi se 5 geolokaliteta:

1. Datule – Barbariga

kategorija zaštite	godina zaštite	općina/grad
posebni rezervat (paleontološki)	1994.	Bale

Jedino podmorsko nalazište kostiju dinosaura u Republici Hrvatskoj nalazi se kod Barbarige. Radi se o nalazištu fosiliziranih kostiju Sauropoda (četveronožni dinosauri biljojedi), jednih od najvećih dinosaura koji su živjeli na Zemlji u razdoblju donje krede. Dosad su identificirani ostaci 12 rodova Sauropoda. To daje širi međunarodni značaj nalazištu jer postoje realne mogućnosti opisa potpuno novih vrsta. Značajno je i nalazište okamine močvarne preslice, kojom se dinosaur kao biljožder hranio. Ovo su prvi i za sada jedini otkriveni ostaci dinosaura na cijelom sredozemnom području.

2. Fantazija (Cava di Monofiorengo)

kategorija zaštite	godina zaštite	općina/grad
geološki spomenik prirode	1987.	Rovinj

Kamenolom Fantazija nalazi se blizu grada Rovinja u Istri. Tijekom mezozoika Istra je bila dio Jadranske karbonatne platforme gdje su se u plitkom i toplom moru taložile karbonatne stijene. Na prijelazu iz jure u kredu dolazi do globalnog sniženja morske razine. Tako na području platforme dolazi do isparavanja, stvaranja pukotina u talogu i do dolomitizacije vapnenaca. Lokalitet predstavlja jedinstven primjer taloženja vapnenca i slojeva različitih tipova dolomita s očuvanim detaljima teksture i strukture koji ukazuju na procese djelovanja modrozelenih algi, oscilacija morske razine, uzastopnih vlaženja taloga morskom vodom i njegovih isušivanja.

3. Vela Draga

kategorija zaštite	godina zaštite	općina/grad
geomorfološki spomenik prirode	1964.	Lupoglav

Vela Draga je prostran kanjon pod sjeverozapadnim obroncima Učke s brojnim vapnenačkim stupovima. Nalazi se unutar granica Parka prirode Učka. Dugotrajno djelovanje atmosferilija i okršavanje paleogenskih vapnenaca uzrokovali su trošenje stijena, dok su otpornije stijene ostale stršiti kao tornjići. Među vapnenačkim stupovima ističu se Veliki i Mali Šopaj, visoki i do 100 m. U odlomcima stijena mogu se naći brojni fosili foraminifera i školjaka koji svjedoče o bogatoj geološkoj povijesti i paleookolišu u kojem su živjeli. Litice nastanjuju brojne biljke i životinje prilagođene stanišnim uvjetima, a posebno se ističu ptice grabljivice.

4. Markova jama

kategorija zaštite	godina zaštite	općina/grad
geomorfološki spomenik prirode	1986.	Tar-Vabriga

Jama bogata kalcitnim nakitom nalazi se kod Poreča. Na kraju jame postoje dva jezera slatke vode. Stanište je ljetne kolonije šišmiša i druge podzemne faune, a tipski je lokalitet za jednu vrstu.

5. Jama Baredine

kategorija zaštite	godina zaštite	općina/grad
geomorfološki spomenik prirode	1986.	Tar-Vabriga

Speleološki objekt smješten u blizini Poreča bogat je stalaktitima, stalagmitima i sigastim stupovima. Dužina jame iznosi 150 m i ima pet dvorana. Postojanje vode u jami uvjetovalo je razvoj i opstanak raznovrsne špiljske faune, čovječje ribice, podzemnih rakova i kukaca te šišmiša.

Navedena područja iz dokumenta Zaštićena geobaština Republike Hrvatske (2011). prikazana su na slici 3.10.-1. Zaštićena područja u Istarskoj Županiji.

3.7. Zrak

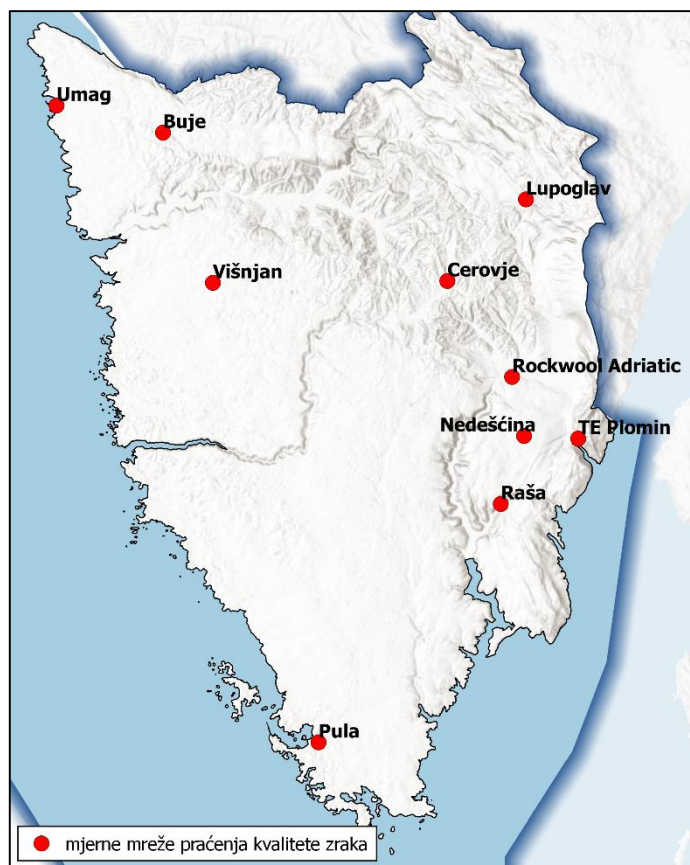
Na području Istarske županije kao i u njezinoj okolini postoje potencijalno veliki izvori onečišćenja zraka. Od prekograničnih utjecaja potencijalno su najveći oni smješteni u priobalju Tršćanskog zaljeva, a uz njih onečišćenja dolaze i s područja riječke mikroregije. Od lokalnih onečišćivača zraka potrebno je istaknuti TE (Termoelektrana) Plomin, tvornicu kamene vune Rockwool Adriatic te tvornice cementa Holcim (Hrvatska) u Koromačnu i Calucem u Puli i tvornice na području Umaga koje u proizvodnom procesu koriste otapala (Sipro, Aluflexpack, Hempel). Uz navedeno, na kvalitetu zraka utječe promet, posebice u ljetnim mjesecima.

Područje Labinštine, gdje su smješteni industrijski objekti sa značajnim emisijama u zrak (TE Plomin, Tvornica kamene vune Rockwool Adriatic, Tvornica cementa Holcim Hrvatska) te područje Grada Pule, gdje je koncentrirano više industrija s emisijama u zrak, najveće odlagalište komunalnog otpada kao i gdje je najintenzivniji gradski promet, područja su koja su najugroženija glede kvalitete zraka.

Prema Godišnjem izvještaju o praćenju kvalitete zraka na području Istarske županije za 2016. godinu, odjel za zaštitu i unapređenje okoliša Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije organizirano prati kvalitetu zraka i objedinjuje izvještaje svih ovlaštenih laboratorija koji prate kvalitetu zraka preko lokalnih mreža koju čine:

mjerna mreža Grada Pule	mjerna mreža Grada Buje
mjerna mreža Grada Umaga	mjerna mreža Općine Nedešćina
mjerna mreža Općine Raša	mjerna mreža Općine Lupoglav
mjerna mreža TE Plomin	mjerna mreža Općine Cerovje
mjerna mreža Rockwool Adriatic	državna mreža za trajno praćenje kvalitete zraka – AP Višnjan

Kartografski prikaz lokacija mjernih mreža dan je na slici 3.7.-1. Na mjernim postajama prate se razine sumporova dioksida, dušikova dioksida, ozona, ugljikova monoksida, sumporovodika, frakcije lebdećih čestica PM₁₀ i PM_{2,5}, ukupne taložne tvar i sadržaj metala u njoj.

Slika 3.7.-1. Mjerne mreže praćenja kvalitete zraka (Godišnji izvještaj o praćenju kvalitete zraka na području Istarske županije za 2016. godinu)

Na području Istarske županije, programi mjerenja i mjerne postaje podijeljene su u tri tipa:

- Postaje s ručnim posluživanjem uređaja

Ovim postajama prati se kvaliteta zraka u naseljima, to su postaje s dugogodišnjim nizovima podataka (tablica 3.7.-1.)

Tablica 3.7.-1. Naselja i broj mjernih postaja – postaje s ručnim posluživanjem

naselje	broj postaja
Pula	2
Most Raša	1
Koromačno	1
Umag	1
Buje	2
Vranja	2
Šumber	2
Borut	2

- Automatske mjerne postaje (tablica 3.7.-2.)

Automatske mjerne postaje postavljene su na osnovi programa monitoringa vezanog za potencijalne zagađivače.

Tablica 3.7.-2. Lokacije i broj mjernih postaja – automatske mjerne postaje

lokacija	broj postaja
TE Plomin	4 imisijske, 1 meteorološka na lokaciji Štrmac
tvornica cementa u Koromačnu	1 u Brovinju
tvornica kamene vune Rockwool	2
Grad Umag	1
Općina Višnjan	1

- Mjerne postaje za praćenje kvalitete zraka posebne namjene (tablica 3.7.-3.)

To su mjerne postaje na kojima se prati samo ukupno taloženje (UTT) i postavljene su na područjima na kojima se mogu očekivati povišene razine UTT s obzirom na specifične industrijske aktivnosti – kamenolomi, asfaltne baze i slično. Na području Županije u 2016. godini praćene su količine ukupne taložne tvari na više područja, a sukladno programima praćenja kvalitete zraka pojedinih subjekata i sukladno zakonskim propisima rezultati mjerenja uključeni su u godišnje izvješće. Na području Županije nalazi se 24 mjernih postaja za praćenje kvalitete zraka posebne namjene. Lokacije gdje su obavljena mjerenja u 2016. godini navedena su u tablici 3.7.-3.

Tablica 3.7.-3. Lokacije mjernih postaja za praćenje kvalitete zraka posebne namjene

lokacija
eksploatacijsko polje kamenoloma Plovanija
eksploatacijsko polje kamenoloma Vranja
eksploatacijsko polje kamenoloma Šumber
područje pod utjecaje Istarske ciglane – pogon Borut

Koncentracija peludi se na području Županije mjeri na dvije postaje – Pula i Pazin.

Kvaliteta zraka na području Istarske županije s obzirom na sve praćene parametre, izuzev prizemnog ozona, prve je kategorije – čist ili neznatno onečišćen zrak. S obzirom na izmjerene koncentracije ozona, kvaliteta zraka je druge kategorije – onečišćen zrak, budući da su prekoračene granične i ciljne vrijednosti za prizemni ozon na svih 5 postaja gdje se mjere koncentracije ozona (Fižela Pula, Koromačno Brovinje, Ripenda Verbanci, Sv. Katarina i AP Višnjan).

Prizemni ozon, za razliku od primarnih onečišćujućih tvari, koje se emitiraju izravno u zrak, ne ispušta se izravno u atmosferu, njegovo nastajanje je rezultat složenih kemijskih reakcija potaknutih sunčevim zračenjem, i na njega utječu primarne emisije njegovih prekursora (dušikovi oksidi, hlapivi organski spojevi, ugljikov monoksid itd.). Visoke vrijednosti ozona mjerene su i u područjima značajno opterećenim njegovim prekursorima (urbane i industrijske sredine), ali i u područjima neopterećenim emisijama (pozadinske i ruralne postaje), posebno u priobalju gdje je intenzitet sunčevog zračenja visok. Primijećeno je da smanjenje emisija nekih prekursora ozona (dušikovih oksida, ugljik monoksida i određenih hlapivih organskih spojeva) nisu dovela do smanjenja broja dana u kojima su prekoračene granične vrijednosti. Nasuprot tome mjerenja pokazuju povećanja koncentracija prizemnog ozona. Ti rezultati ukazuju na problem koji prelazi regionalne granice i postaje globalnim problemom kao i na značajan utjecaj prekograničnog transporta.

Kategorizacija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na području Istarske županije dana je u tablici 3.7.-4. (preuzeto iz Godišnjeg izvještaja o praćenju kvalitete zraka na području Istarske županije za 2016. godinu).

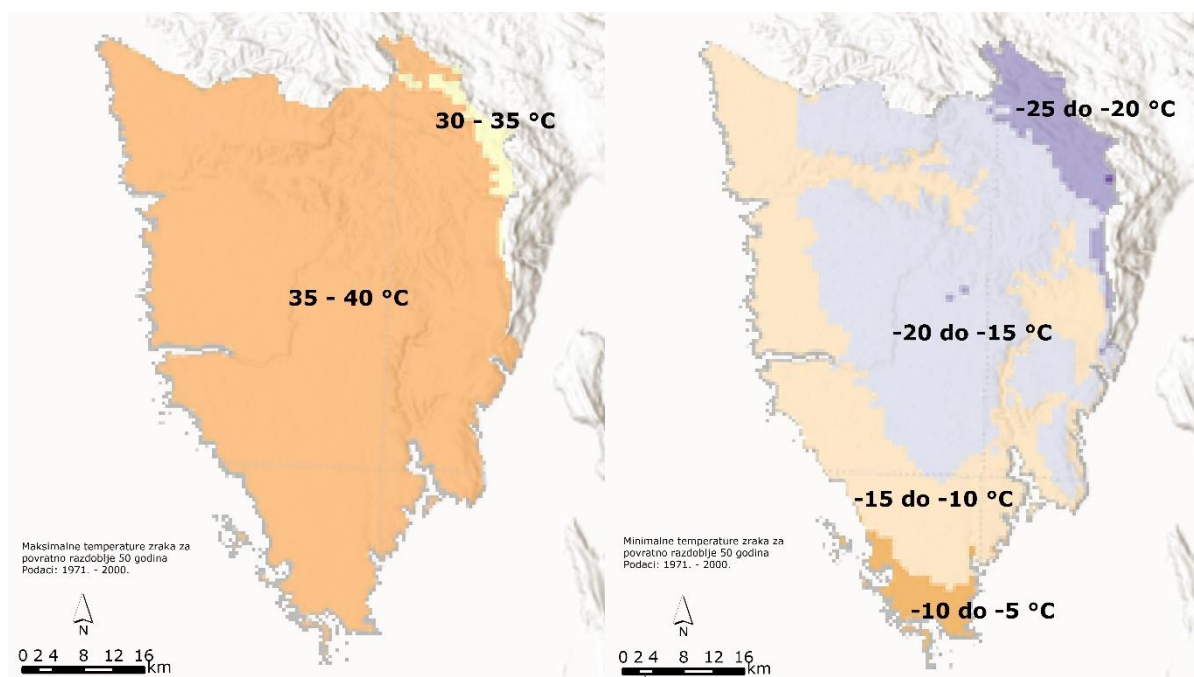
Tablica 3.7.-4. Kategorija zraka prema razinama onečišćenosti pojedinom tvari na mjernim postajama Istarske županije u 2016. godini

Mjerna mreža	Mjerna postaja	Onečišćujuća tvar							
		SO ₂	NO/NO ₂	CO	O ₃	H ₂ S	PM10	UTT	TM u UTT
Grad Pula	PU 02	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	PU 05	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	PU 14	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	FIŽELA PULA	-	I KAT.	-	II KAT.	-	-	-	-
Općina Raša	KO 01	I KAT.	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	MR 01	I KAT.	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	KOROMAČNO BROVINJE	I KAT.	I KAT.	I KAT.	II KAT.	-	I KAT.	-	-
Te Plomin	PLOMIN GRAD	I KAT.	I KAT.	-	-	-	-	-	-
	RIPENDA VERBANCI	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	I KAT.	-	-
	SV. KATARINA	I KAT.	I KAT.	-	II KAT.	-	-	-	-
	KLAVAR	-	-	-	-	-	I KAT.	-	-
Rockwool - Pićan	ČAMBARELIĆI	I KAT.	-	-	-	I KAT.	I KAT.	-	-
	ZAJCI	I KAT.	-	I KAT.	-	I KAT.	I KAT.	-	-
Općina Lupoglav	VR 01	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	VR 02	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
Općina Cerovlje	ICC 01	-	-	-	-	-	-	I KAT.	-
	ICC 02	-	-	-	-	-	-	I KAT.	-
Grad Umag	9.6. Umag	I KAT.	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
Grad Buje	9.4. Plovanija 1	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
	9.5. Plovanija 2	-	-	-	-	-	-	I KAT.	I KAT.
Općina Sv. Nedelja	9.2. Šumber 1	-	-	-	-	-	-	I KAT.	-
	9.3. Šumber 2	-	-	-	-	-	-	I KAT.	-
Općina Višnjan	AP VIŠNJAN	-	-	-	II KAT.	-	I KAT.	-	-
		PM ^{2.5}					I KAT.	-	-
	EKONERG - ISPITNI LABORATORIJ - podaci iz njihova izvještaja i dostavljeni validirani								
	NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO PRIMORSKO - GORANSKE ŽUPANIJE - podaci iz njihova izvještaja i dostavljeni validirani								
	NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO SPLITSKO - DALMATINSKE ŽUPANIJE - podaci iz njihova izvještaja i dostavljeni validirani								
	Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ) - dostavljeni validirani podaci, ozon, PM10 i PM2.5								

3.8. Klimatološka obilježja

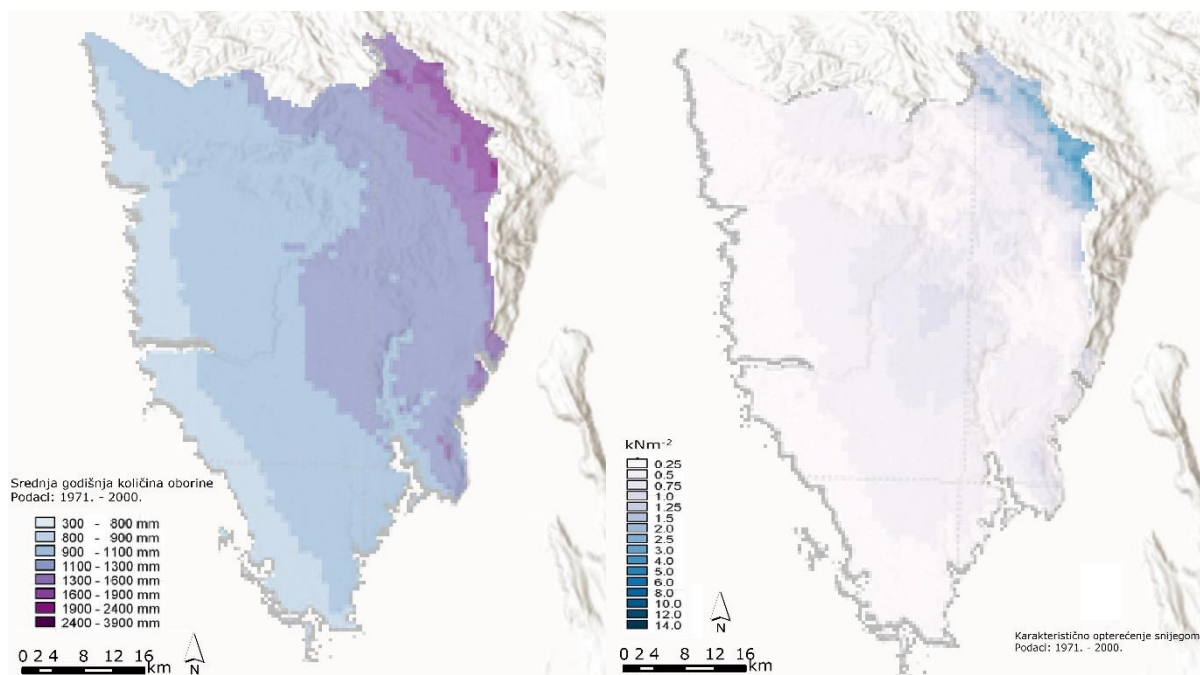
Na području Županije izdvajaju se dva klimatska pojasa prema Köppenovoj klimatskoj regionalizaciji, a to su klime Cfa i Cfb, koje spadaju u umjereno tople vlažne klime (slika 3.8.-1.). Cfa klima zauzima obalni pojas te mjestimično prodire u unutrašnjost kopna. Takav prodor vidljiv je na toku rijeke Mirne od ušća k unutrašnjosti. Ostatak područja nalazi se u pojasu Cfb klime koja se pojavljuje unutar velikog poligona koji zauzima kopneni i planinski prostor poluotoka. Cfa klima (umjereno topla vlažna s vrućim ljetom) ima srednju temperaturu najtoplijeg mjeseca ≥ 22 °C, tj. to je klima s vrućim ljetom, a najtopliji je mjesec srpanj ili kolovoz. Visoka relativna vlaga zraka smanjuje gubitak topline dugovalnom radijacijom pa su dnevne temperature malene. Karakteristika klime Cfa je obilje padalina i njihova povoljna raspodjela tijekom godine. Cfb klima (umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom) koja zauzima najveći dio Županije ima srednje srpanjske temperature > 22 °C, a srednje siječanjske temperature kreću se između 3 i 0 °C. Padaline su ravnomjerno raspoređene tijekom cijele godine i nema suhog razdoblja.

Na slici 3.8.-2. prikazane su maksimalne i minimalne temperature za 50-godišnje povratno razdoblje (DHMZ). Maksimalne temperature kreću se od 35 do 40 °C, osim na najvišem i najsjevernijem dijelu (Ćićarija) gdje se kreću od 30 do 35 °C. Minimalne temperature za kreću se od -25 do -5 °C, a snižavaju se od J prema S te prema hipsometrijskim katovima.

Slika 3.8.-2. Maksimalne i minimalne temperature za povratno razdoblje 50 godina

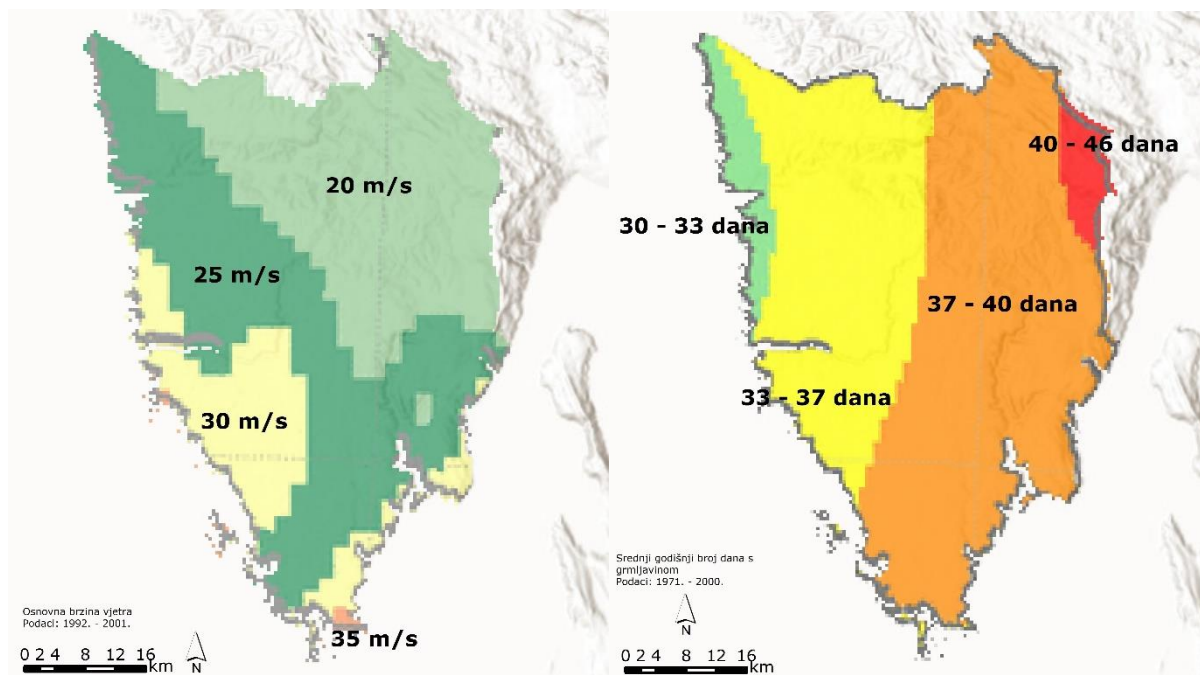
Na slici 3.8.-3. prikazana je srednja godišnja količina oborine i karakteristično opterećenje snijegom u razdoblju 1971. – 2000. (DHMZ).

Slika 3.8.-3. Srednja godišnja količina oborine i karakteristično opterećenje snijegom

Godišnja količina oborine raste od Z, gdje u obalnom dijelu iznosi do 800 mm, prema I, gdje na području Ćićarije iznosi oko 3.000 mm. Snijeg je značajna oborina samo na području Ćićarije.

Na slici 3.8.-4. prikazana je osnovna brzina vjetra za razdoblje 1992. – 2001. i srednji godišnji broj dana s grmljavinom za razdoblje 1971. -2000. (DHMZ). Brzina vjetra je najveća na području primorja Ližnjana i Medulina te na obalnom području oko Grada Rovinja. Najveća brzina iznosi 35 m/s koja je prema Beaufortovoj ljestvici za jačinu vjetra klasificirana kao orkanski vjetar. Brzina vjetra smanjuje se prema unutrašnjosti i planinskom okviru. Vjetrovi najčešće pušu iz smjera SI i I (bura) te JI (jugo). Srednji godišnji broj dana s grmljavinom povećava se u smjeru Z-I. Najveći broj dana s grmljavinom bilježi planinski okvir (Ćićarija), a najmanje primorje sjeverno od Limskog kanala.

Slika 3.8.-4. Osnovna brzina vjetra i srednji godišnji broj dana s grmljavinom

3.8.1. Klimatske promjene

3.8.1.1. Dosadašnji trendovi i projekcije klimatskih promjena

Klimatske promjene na području Republike Hrvatske u razdoblju 1961. – 2010. analizirane su pomoću trendova godišnjih i sezonskih srednjih, srednjih minimalnih i srednjih maksimalnih temperatura zraka i indeksa temperaturnih ekstrema, zatim godišnjih i sezonskih količina oborine i oborinskih indeksa kao i sušnih i kišnih razdoblja. Navedeni podaci preuzeti su iz Šestog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (2014.).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja (1961. - 2010.) trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, zatim podjednako trendovi za zimu i proljeće, dok su najmanje promjene imale jesenske temperature. Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja, godišnje količine oborine pokazuju prevladavajuće neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima i negativni u ostalim područjima Hrvatske. Najizraženije promjene sušnih razdoblja su u jesenskim mjesecima kada je u cijeloj Republici Hrvatskoj uočen statistički značajan negativan trend.

Prema regionalnom klimatskom modelu RegCM koji je urađen u Državnom hidrometeorološkom zavodu (DHMZ) po IPCC scenariju A2, klimatske promjene analizirane su za dva 30-godišnja razdoblja: 2011. - 2040. i 2040. - 2070.

U razdoblju od 2011. do 2040. porast prizemne temperature zraka na području Županije iznosit će 0,4 - 0,6 °C zimi i 1,2 °C ljeti. Promjena količine oborine iznosit će od 0,1 na zapadnoj obali do -0,5 mm oborine na području planinskog okvira.

U razdoblju od 2041. do 2070. promjena prizemne temperature zraka na području Županije iznosit će 1,6 - 2 °C zimi i više od 2,4 °C ljeti. Promjena količine oborine iznosit će 0,1 - 0,3 mm zimi i od -0,2 do -1 mm ljeti.

3.8.1.2. Predviđeni utjecaji klimatskih promjena

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Tu su posebno ugroženi priobalni krški vodonosnici i ostale vodne pojave u priobalju (jezera, vodotoci, izvori). Kod njih se javlja kumulativni efekt mogućih smanjenih protoka i razina podzemnih voda, intenzivnijih prodora mora u krške priobalne vodonosnike i jezera te propagacije zaslanjenih morskih voda duž korita vodotoka dulje u kopneno zaleđe. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima. Posebno negativne posljedice očekuju se kod vodotoka u priobalju u pogledu visokih voda zbog kumulativnog efekta koincidencija podizanja razine mora i pojava ekstremnih protoka.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Promjena morske razine također je bitan pokazatelj klimatskih promjena. To je globalna pojava koja se instrumentalno opaža od kraja 19. stoljeća. Na području Jadranskog mora zabilježeni su trendovi promjene morske razine od $2,0 \pm 0,9$ do $3,4 \pm 1,1$ mm/god. Morska razina ne raste linearno, već su utvrđene faze bržeg i sporijeg porasta te je u ovisnosti i od drugih faktora kao što je tektonika, posebice na Hrvatskoj obali te je iz tog razloga moguće odrediti samo relativnu promjenu morske razine. Procjene rasta srednje razine mora na hrvatskoj obali kreću se u rasponu od 0,3 m do oko 1,1 m u 2100. godini, pri

čemu su novije procjene bliže gornjoj vrijednosti. Kada se njima dodaju utjecaji povremenih ekstremnih razina mora u rasponu od 0,84 m do 1,15 m, dobije se ukupni rast razine mora na kraju stoljeća u rasponu od 1,4 m do 2,2 m.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: potapanje obalnih staništa, zaslanjenje kopnenih i slatkovodnih staništa uz morsku obalu, a rijeka i dublje uz stvaranje estuarija, isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području krške mediteranske Hrvatske posebno negativan utjecaj očekuje se uslijed isušivanja velikih plitkih uvala i zaljeva, priobalnih laguna i močvarnih staništa, kao i intruzije slane (morske) vode u kompleksna staništa estuarija, u priobalne vodonosnike i priobalne izvore slatke vode. Najugroženija su staništa mediteranskih amfibijskih staništa, mediteranskih sitina, mediteranskih vlažnih travnjaka i termofilnih jelovih šuma sa crnim grabom.

Kod slatkovodnih staništa ugrožene su sedrene barijere i vodopadi, mediteranske lokve i stalna jezera ili povremena krška jezera. Kod podzemnih kompleksnih staništa posebno su ugrožene preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, prvenstveno zbog podizanja razine mora i smanjenja dotoka slatke vode, vrulje, anihaline špilje i jame.

Jadransko more je zbog svojeg položaja i poluzatvorenog oblika ranjivo na klimatske promjene, a to se osobito odnosi na priobalno područje i otoke. Priobalna područja, ponajviše estuariji i ušća rijeka, izloženi su porastu razine mora, jačem utjecaju zagrijavanja i invaziji stranih vrsta. Produktivnost tih područja uvelike ovisi i o donosu hranjivih tvari rijekama, što će se promjenom klime smanjiti.

Od morskih organizama ranjiviji su oni s kasnijim nastupom zrelosti, sporijom izmjenom generacija, manjom plodnošću i ovisni o određenom tipu staništa jer im sve to smanjuje sposobnost prilagodbe. Zbog toga su ranjivije pridnene vrste (škamp, oslić), nego mala plava riba. Zbog predviđene promjene temperature Jadranskog mora (2,4 °C do 2070. godine), rasprostranjenost hladnoljubivih vrsta riba bit će ograničena samo na najsjevernije dijelove. U slučaju nepovoljnijeg scenarija, mnoge će endemične vrste izumrijeti, što će ujedno s migracijom toploljubivih vrsta značajno promijeniti sastav ribljih populacija Jadrana. Porast temperature mora iznad 28 °C povećat će smrtnost morske cvjetnice u drugoj polovici stoljeća što će omogućiti širenje drugih vrsta kao i invazivnih makroalgi, porijeklom iz tropskih i suptropskih područja. Livade morskih cvjetnica važna

su staništa i rastilišta brojnih vrsta riba. Povećana smrtnost negativno će se odraziti na novačenje riba i stanje bioresursa.

Predviđa se i značajan porast kiselosti mora do 2070. godine što će zajedno s porastom temperature nepovoljno djelovati na razvoj i rast školjkaša. Istodobno će uslijed smanjenja oborina i povećane evaporacije doći do smanjenog dotoka slatke vode rijekama i porasta slanosti za 0,3 – 0,4 ‰, što će također nepovoljno utjecati na rast i uzgoj školjkaša.

Porast razine mora ugroziti će opstanak brojnih ribljih vrsta, osobito onih s izraženim migracijama (cipli, jegulje). Uzrok će biti degradacija i nestanak staništa koja ovim vrstama služe kao mrjestilišta i rastilišta.

Zbog smanjene vertikalne cirkulacije vode i zadržavanja hranjivih tvari u dubljim dijelovima, očekuju se promjene i u sastavu fitoplanktona – povećat će se brojnost manjih vrsta a smanjiti brojnost dijatomeja.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, zatim migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetrolova, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- Smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- Smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka i mora očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima hlađenja, promjena u flori i fauni te smanjenju bogatstva mora. Zbog podizanja razine mora doći će do uništavanja obalne infrastrukture, gubljenja plažnih područja i većih troškova za zaštitu od podizanja razine mora. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

3.8.1.3. Mogući utjecaji klimatskih promjena na Strategiju

U ovom poglavlju dan je pregled mjera Strategije koje uključuju aktivnosti na koje bi klimatske promjene mogle utjecati te kratak opis mogućih utjecaja.

1.1.3. Osnaživanje istraživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta (centri kompetencija, tehnološki parkovi i dr.)

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema

načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena. S druge strane postoji i snažna potreba za jačanjem istraživačkih, inovacijskih i tehnoloških kapaciteta i infrastrukture koji su usmjereni ka pitanjima klimatskih promjena.

1.3.1. Razvoj prerađivačke industrije

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena. U sektoru prerađivačke industrije doći će do promjena u dostupnosti sirovina te samog načina proizvodnje koji bi trebao postati „zeleniji“.

1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva

Obzirom na najveći udio turističke ponude u obliku „sunce i more“ u sektoru turizma utjecaj klimatskih promjena biti će veoma izražen. Kompleksne promjene koje donose promjene u rasporedu i intenzitetu klimatskih elemenata utjecati će na niz procesa u priobalju te u samom izgledu obale, dostupnosti vode itd. Uslijed klimatskih promjena doći do potrebe diversifikacije turističke ponude.

1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru

Gospodarske grane primarnog sektora najpodložnije su utjecajima klimatskih promjena. Također ostali sektori koji koriste prirodnu osnovu u bilo kojem obliku (npr. ribolovni turizam) te gospodarstvo ruralnih prostora. Najizglednije promjene su smanjenje produktivnosti ekosustava te povećana opasnost od šumskih požara.

2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena.

3.1.1. Povećanje energetske učinkovitosti (EnU) uključujući i promociju kogeneracije CHP i trigeneracije

U sektoru energetike očekuje se smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina, povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka, smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina, oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari. Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)

Uslijed klimatskih promjena te mjera prilagodbe klimatskim promjenama povećat će se korištenje i promocija OIE što će posredno utjecati na smanjenje korištenja fosilnih goriva. Promocija i korištenje OIE je zapravo mjera prilagodbe klimatskim promjenama te mjera ublažavanja posljedica klimatskih promjena.

3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena.

3.2.2. Jačanje elektroničko-informacijske infrastrukture te podrška usvajanju novih tehnologija i stvaranju mreža za digitalno gospodarstvo

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena.

3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena. U sektoru energetike očekuje se smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina, povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka, smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina, oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari. Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture

Klimatske promjene promjenom klimatskih elemenata, njihove raspodjele i intenziteta utjecat će na svu izgrađenu infrastrukturu. Ukoliko se nova infrastruktura gradi prema načelima zelene gradnje i održivosti tada je ta infrastruktura prilagođena klimatskim promjenama te može doći i do ublažavanja efekata klimatskih promjena. Obzirom na predviđene promjene u vodnoj bilanci pročišćavanje voda biti će iznimno naglašena djelatnost. Efikasna vodoopskrba, oporaba otpada i odvodnja postat će razvojni izazovi svakog prostora, pa tako i prostora Županije.

3.2.5. Izgradnja sustava navodnjavanja

Izgradnjom sustava javnog navodnjavanja učinkovitije će se upravljati dostupnim količinama vode te je takav sustav mjera prilagodbe klimatskim promjenama.

3.3.1. Uspostava i unapređenje integriranog prostornoplanskog i informacijskog sustava prostornog uređenja

Obzirom na kompleksnost djelatnosti prostornog planiranja, učinci klimatskih promjena na prostorno planiranje biti će veoma različiti. Najveći učinak biti će vidljiv u promjeni pristupa prostornom planiranju koje je potrebno okrenuti ka planiranju koje uzima u obzir izgledne promjene te im se prilagođava u svrhu ublažavanja negativnih učinaka.

3.3.2. Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na priobalnom i krškom području. Negativne promjene na ekosustave uključuju: potapanje obalnih staništa, zaslanjenje kopnenih i slatkovodnih staništa uz morsku

obalu, a rijeka i dublje uz stvaranje estuarija, isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Jadransko more je zbog svojeg položaja i poluzatvorenog oblika ranjivo na klimatske promjene, a to se osobito odnosi na priobalno područje i otoke. Priobalna područja, ponajviše estuariji i ušća rijeka, izloženi su porastu razine mora, jačem utjecaju zagrijavanja i invaziji stranih vrsta. Produktivnost tih područja uvelike ovisi i o donosu hranjivih tvari rijekama, što će se promjenom klime smanjiti.

4.2.2. Očuvanje i promicanje održivog korištenja kulturne i prirodne baštine u funkciji gospodarskog razvoja te ulaganja u razvoj istarskog identiteta

Očuvanje i promicanje održivog korištenja kulturne i prirodne baštine u prilagodbi klimatskim promjenama postat će jedno od prioritetnih pitanja razvoja određenog područja, pa tako i na području Županije.

3.9. Bioraznolikost

3.9.1. Vegetacija

Šume se na području Istarske županije prostiru od morske obale od planinskih vrhova Čićarije i Učke, dakle do gotovo 1.200 m n.v. Na tom geomorfološki raznolikom području, na različitim stijenama razvila su se različita tla, a pod utjecajem različitih tala i klimatskih faktora razvile su se vrlo različite i specifične šumske zajednice.

Na području Županije nalaze se dvije biogeografske regije – mediteranska regija, koja zauzima najveći dio područja, a uključuje eumediteransku i submediteransku zonu, te eurosibirsko-sjevernoameričke regije, koja zauzima uski pojas najviših planinskih predjela Čićarije i Učke.

Eumediteranska zona

Ova zona se prostire u uskom obalnom pojasu duž gotovo cijele obale, izuzev područje sjeverno od ušća rijeke Mirne. Ovisno o maritimnom utjecaju, na pojedinim područjima ulaze i dublje u kopno (kanal rijeke Raše, Limska draga). Prirodno ovu zonu karakteriziraju šume hrasta crnike i crnog jasena (*As. Fraxino orni – Quercetum ilicis*, Trinajstić 1983), no zbog djelovanja čovjeka, češći su degradacijski oblici ovih šuma – makija i garig. Na istočnoj obali očuvane niske šume hrasta crnike nalazimo južno od uvale Budava pa sve do rta Palera, među kojima se ističe crnikina šuma u predjelu rta Sv. Stjepana koja spada među najočuvanije na Mediteranu. Na zapadnoj obali, očuvane šume hrasta crnike zauzimaju veliki dio otočja Brijuni. Niske šume ili panjače prisutne su na Rovinjštini (južno od Rovinja – područje Paluda) i na Poreštini. Od Rovinja do ušća rijeke Mirne vrlo uski obalni pojas kao i pripadajuće otoke i otočiće kod Vrsara i Poreča zauzimaju degradacijski stadiji crnikinih šuma, a samo u Limskoj dragi ulaze dublje u kopno i to na južnim pozicijama. Na poluotocima Volme, Stoka (između Vinkuranskog zaljeva i Stare plinare kod Pule), na otočju Brijuni i susjednom obalnom području između Peroja i Barbarige (predjel Fine) malo je sačuvane makije.

Garig bušina i velikog vrijesa (*As. Cisto-Ericetum arborea*, H-ić.1958.) nastao je degradacijom šuma i makija eumediteranske zone na ispranim i dekalcifiranim tlima

(crvenice ili smeđa tla-najčešće). Zajednicu čine vrste koje vole obilje svjetla. Sastojine gariga nalazimo u međuprostorima makija i niskih šuma crnike u predjelu Marlera, Muća te u području između Fažane i Barbarige. U garigu prevladavaju vrste zelenika, planika, veliki vrijes u grmolikoj formi, povijuše kao kozokrvina, tetivika i pavit, dok su stabla hrasta crnike vrlo rijetka i grmolikog oblika.

Vegetaciju kamenjara karakterizira zajednica ljekovite kadulje i kovilja (As. *Stiposalvietum officinalis*, H-ić (1956),1958.), razvijena na kamenitim površinama uz obalu. Ova zajednica predstavlja krajnji stadij degradacije šume hrasta crnike i crnog jasena. Tlo na kojem je razvijena ova zajednica je veoma plitko i skeletno. Kamenjara primorskog vriska i vlaske (As. *Saturejo-Dichanthietum ischaemi* Ht. 1956, n.n. (= *Saturejo-Ischaemetum* Ht. 1956)) se razvija na površinama napuštenih kultura, gdje obrađuje relativno duboka skeletoidna tla. Velike površine travnjaka su u različitim stadijima zarastanja, od otvorenih do skoro potpuno zaraslih.

Kamenjari kao krajnji degradirani stadiji, često su pošumljavani alepskim i brucijskim borom te čempresom, dok su manje zastupljeni pinj i primorski bor. Pošumljavane površine prostiru se isprekidano duž cijele obale, a danas su uvelike iskorištene kao prostori za kampove i druge turističke sadržaje.

Od travnjačkih zajednica dolaze travnjak rosulja na pjeskuljama (As. *Agrostetum maritimae arenosum*, H-ić 1963), pašnjak žiljike i pahulje (As. *Haynaldio-Phleetum villosae*, H-ić 1975.), travnjak djeteline i ščetinca (As. *Psiluro-Trifolietum cherleri*, H-ić 1962) i pašnjak kršina i vlasaste metlače (As. *Chrysopogoni-Airetum capillaris*, H-ić (1956) 1963), uglavnom na području južne Istre.

Vegetacija stijena zastupljena je zajednicom istarskog zvončića i dalmatinske zečine (As. *Campanulo-Centauretum dalmaticae*, H-ić, endemične kvarnersko-liburnijske zajednice koja se javlja na Crnoj Puntici i oko Plomina te zajednicom priobalnih stijena trpuca i mrižice (As. *Plantagini-Staticetum cancellatae*, H-ić (1934)1939) koja dolazi uz obalne grebene, u zoni izravnog djelovanja morskih valova.

Submediteranska zona

Ova zona zauzima najveći dio Istarskog poluotoka i u njoj prevladavaju listopadne vrste. Karakteriziraju ih šumske zajednice hrasta medunca i bijelog graba (As. *Quercus-Carpinetum orientalis*) u toplijoj i hrasta medunca i crnog graba (As. *Ostryo-Quercetum pubescentis*) u hladnijoj podzoni. U graničnim predjelima susreću se miješani elementi ovih šumskih zona sa vazdazelenim šumama. Glavne vrste u ovim su šumama hrast medunac (*Quercus pubescens*) a prate ga bijeli grab (*Carpinus orientalis*), šmrika (*Juniperus* sp.), brnistra (*Spartium junceum*), drača (*Paliurus acculeatus*). Na dubljim tlima crvenice nalazimo šume sa velikim učešćem hrasta cera, a u pojedinim šumskim predjelima južne Istre u ovim šumama pojavljuje se i pitomi kesten (*Castanea sativa*).

Prema rasporedu unutar Županije ove su šume najzastupljenije na padinama korita rijeka (Raša, Mirna sa pritocima Krvar i Butoniga), obronaka dubokih zaljeva (Budava, Limska draga) i drugih terena s jačim inklinacijama, posebno u središnjem flišnom području Istre.

Osim u ovim područjima, šume su očuvane i u kompleksima na nižim obroncima masiva Učke i Ćićarije, zatim u predjelima Vetva, Biškopova boška i Presika kod Svetvinčenta i Žminja, Proština i Buran kod Marčane, Kanal kod Galižane, predjel Magran- Lužan kod Valture, Velika i Mala Šupljika kod Muntića, Negrin u blizini Mandriola, Finida kod Rovinjskog sela, Kontija iznad Limskog kanala između Flengi i Vrsara, Vidorna kod Baderne, Dubrava kod Vižinade te u drugim manjim kompleksima koji zajedno sa privatnim posjedima sačinjavaju veće komplekse šuma.

Najveći dio ovih šuma je u niskom uzgojnom obliku, a to znači da su iskorištavane u kratkim ophodnjama i obnavljane vegetativnim putem. Uzgajane su kao panjače, koristeći izbojnu snagu panjeva domaćih vrsta listopadnog drveća. Raniji način iskorištavanja ovih šuma bio je usmjeren isključivo za podmirenje potreba za ogrijevnom drvom, manjim dijelom za motke i vinogradsko kolje, u kratkim ophodnjama od 12 do 20 godina uz tzv. „čiste sječe“. U posljednjim je godinama ovaj način gospodarenja zamijenjen produženjem ophodnje na 40 - 80 godina, uz istovremenu zabranu čistih sječa i uvođenjem proreda. Na taj način uspjelo se u kratkom roku unaprijediti stanje i podići kvalitetu navedenih šuma.

Vrijednost šuma ove zone prvenstveno je u proizvodnji drvne mase, a u lokalnim prilikama, uz akumulacijsko jezero Butoniga, najvažnija je protuerozijska zaštitna funkcija šuma.

Unutar ove zone, na dubokim tlima nanosa rijeke Mirne sačuvana je šuma hrasta lužnjaka i poljskog jasena (*As. Carici pendulae-Fraxinetum angustifoliae*, Pedrotti 1970). Ova šuma pod nazivom "Bosco di S. Marco" poznata je još iz doba Mletačke Republike i služila je kao izvor tzv. "krive građe" za gradnju mletačkih brodova. To je reliktna nekadašnjih šuma razvijenih oko Panonskog mora, a po svojem florističkom i dendrološkom sastavu jednaka je takvim šumama u dolini rijeke Save, Drave i Dunava u Panonskoj nizini. Vrijednost ovog kompleksa je vrlo velika jer predstavlja prirodni reliktni nekadašnjih nizinskih šuma panonskog mora jedinstven na Mediteranu, a u njemu uspijeva posebno cijenjena i tražena gljiva gomoljača - tartuf. Iz navedenog razloga Motovunskom šumom je potrebno adekvatno upravljati. Hrvatske šume potrajno gospodare ovom šumom i propisuju ophodnju hrastovih sastojina na 140 godina te aktivno vraćaju autohtonu zajednicu konverzijom na površinama koje su obrasle sadenim mekim listačama. U prijašnjim razdobljima ovu šumu se nastojalo pretvoriti u poljoprivredno zemljište, radi čega je dio šume (nekoliko stotina hektara) iskrčen. Glavna vrsta drva je hrast lužnjak (*Quercus robur*), uz poljski jasen (*Fraxinus angustifolia*) te grab (*Carpinus betulus*). Ulijed napada holandske bolesti iz šume je gotovo potpuno nestala vrsta poljskog brijesta (*Ulmus minor*).

Na području ove zone prisutne su i veće površine pošumljavane crnim borom, od kojih su najznačajnije one na području Ćićarije, zapadnim obroncima Učke te drugi uglavnom manji kompleksi u unutrašnjosti Istre.

Degradacijski stadij šuma bijelog graba i hrasta medunca, dračik ili trnjak drače (*Paliurus spina-christi*) dolazi zastupljena na području zapadno od Vodnjana, dok su manje površine zastupljene oko naselja, obradivih površina, puteva, te uz rubove šuma.

Od travnjačkih zajednica najrašireniji je travnjak kršina i mlječike (*As. Euphorbia nicaeensis-Chrysopogonetum, H-ić (1956.) 1958.*). Ostale zajednice prisutne u ovoj zoni su pašnjak sunovrata i čepljeza (*As. Narcisso-Asphodeletum microcarpi, Šegulja, 1969.*) na sjeveroistočnom dijelu Labinštine, pašnjak šaša crljenike i žute krške zečine (*As. Carici-Centauretum rupestris, Horvat 1931.*) na južnim padinama Učke, pašnjak vlasulje i smilice

(As. *Festuco-Koelerietum splendentis*, H-ić 1963.), travnjak šiljke i vlasastog zmijka (As. *Scorzonero villosae-Danthonietum* Ht. at H-ić (1956.) 1958.) te srednjoeuropske livade rane pahovke (As. *Arrhenatheretum elatioris* Br.-Bl. ex Scherrer 1925) i travnjaci uskolisne šašike i šaša crljenike (As. *Seslerio-Caricetum humilis* Ht. 1930) na Ćićariji.

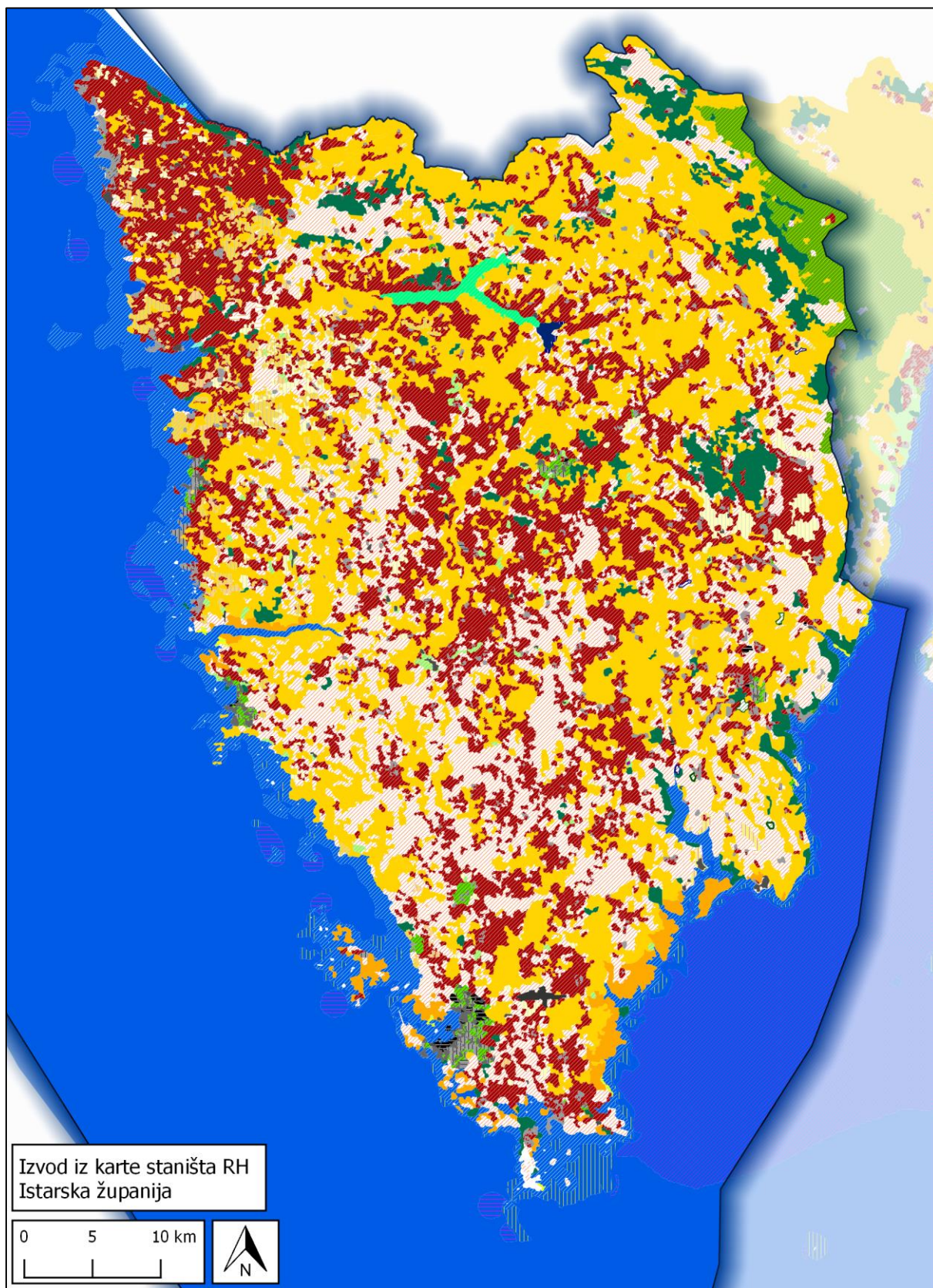
Kamenjarske zajednice primorskog kovilja i šaša crljenike (As. *Stipo-Caricetum humilis* Trinajstić 1987) i prizemnog ušljivca i šaša crljenike (As. *Pediculari-Caricetum humilis* Ht. 1956) pronalazimo na području Ćićarije i Učke.

Eurosibirska zona

Ova zona zauzima obronke masiva Ćićarije i Učke, a karakteriziraju je uglavnom šume bukve. To su uglavnom šume sjemenjače i manjim dijelom panjače, između kojih su podignute kulture crnog bora. Ove šume su vrijedne radi proizvodnje kvalitetne drvne mase i u kojima je prosječna drvna masa po hektaru veća nego u većini ostalih šuma u Istarskoj županiji. U sloju drveća dominira bukva (*Fagus sylvatica*), a dolaze još i hrast kitnjak (*Quercus petraea*), gorski javor (*Acer platanoides*), gluhač (*Acer obtusatum*) i dr. Sloj grmlja čine: obična kurika (*Evonymus euroraea*), lovorasti likovac (*Daphne laureola*), crna bazga (*Sambucus nigra*), obična kozja krv (*Lonicera xylosteum*) i dr. Sloj niskog rašća je također bogat, a čine ga vrste: ljekoviti plućnjak (*Pulmonaria officinalis*), režuhe (*Cardamine* sp.), lazarkinja (*Asperula odorata*), žuta mrtva kopriva (*Lamium luteum*) i dr. Na najvišim vrhovima Žbevnice dolazi rijetka zajednica kamenjarskih travnjaka svilenaste žutilovke i uskolisne šašike (As. *Genisto sericeae-Seslerietum juncifoliae* Poldini 1980).

Do negativnog utjecaja na šumska staništa dolazi iz sljedećih razloga: korištenje za smještaj kampova i autokampova, veliki broj malih i većih kamenoloma, izgradnja infrastrukturnih građevina – dalekovoda, vodovoda, kanalizacije, plinovoda i izgradnja modernih cesta, emisija štetnih plinova iz industrije i sektora prometa. Područje Istre i Kvarnera pod velikim je opterećenjem kiselim kišama koje dolaze genovskim ciklonama iz industrijski jako razvijene Sjeverne Italije. Česti požari u zimsko-proljetnom i ljetnom razdoblju također negativno utječu na šumska staništa. Posljedica navedenih negativnih utjecaja je značajna oštećenost – defolijacija oko 70% hrasta medunca i borova na području Županije.

Na slici 3.9.1.-1. dan je izvod iz karte staništa Republike Hrvatske, prema kojem na području Županije dominiraju primorske termofilne šume i šikare medunca, mozaici kultiviranih površina te submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci. Od morskih staništa uz obalu dominiraju infralitoralni pijesci s više ili manje mulja, nakon čega na Z i J dijelu dolaze cirkalitoralni pijesci a na Kvarneru cirkalitoralni muljevi.

Slika 3.9.1.-1. Karta staništa Istarske županije (ENVI portal okoliša)

Kopnena staništa

- A11, Stalne stajačice
- A12, Povremene stajačice
- A27, Neobrasle i slabo obrasle obale tekućica
- B14/B22, Tirensko-jadranske vapnenačke stijene /...
- B31, Požarišta
- B41, Erodirane površine
- C35, Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci
- C35/D31, Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Dračici
- C35/D34, Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci/Bušici
- C35/E35, Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci /...
- C41, Planinske rudine
- D12, Mezofilne živice i šikare kontinent., izuzetno prim.h krajeva
- D21/C53, Pretplaninska klekovina / Pretpl. i pl. vegetacija visokih zeleni
- D31, Dračici
- D34, Bušici
- E22, Poplavne šume hrasta lužnjaka
- E35, Primorske, termofilne šume i šikare medunca
- E35/C35, Prim., term. šume i šik. medunca/Sub. i i epimed. suhi travnj.
- E46, Jugoistočnoalpsko-ilirske, termofilne bukove šume
- E81, Mješovite, rjeđe čiste vazdazelene šume i makija crnike ili oštrike
- E92, Nasadi četinjača
- F11, Površine slanah, plitkih, muljevutih močvara pod halofitima
- F31, Površine šljunčanih žalova pod halofitima
- F41/C35, Površine stjenovitih obala pod halofitima / Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci
- I1, Površine obrasle korovnom i ruderalnom vegetacijom
- I21, Mozaici kultiviranih površina
- I21/C35, Mozaici kultiviranih površina / Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci
- I21/C35/D34, Mozaici kultiviranih površina / Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci / Bušici
- I21/J11/I81, Mozaici kultiviranih površina / Aktivna seoska područja / Javne neproizvodne kultivirane zelene površine
- I31, Intenzivno obrađivane oranice na komasiranim površinama
- I51, Voćnjaci
- I51/I52, Voćnjaci / Maslinici
- I52, Maslinici
- I53, Vinogradi

Kopnena staništa

- I81, Javne neproizvodne kultivirane zelene površine
- J11, Aktivna seoska područja
- J11/J13, Aktivna seoska područja /...
- J13, Urbanizirana seoska područja
- J21, Gradske jezgre
- J22, Gradske stambene površine
- J23, Ostale urbane površine
- J41, Industrijska i obrtnička područja
- J43, Površinski kopovi
- J44, Infrastrukturne površine
- J45, Uzgajališta životinja

Morska staništa

- G32, Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja
- G35, Naselja posidonije
- G36, Infralitoralna čvrsta dna i stijene
- G41, Cirkalitoralni muljevi
- G42, Cirkalitoralni pijesci
- G43, Cirkalitoralna čvrsta dna i stijene

3.9.2. Fauna

Kopnena fauna Istarske županije tipična je za mediteransko područje. Mnogobrojne su životinjske vrste sisavaca, ptica, gmazova, vodozemaca i kukaca, od kojih su neke zbog rijetkosti i ugroženosti zaštićene. Fauna kopnenih voda siromašnija je i ugroženija zbog malog broja vodotoka i ljudskih zahvata u okolišu.

Prema Crvenoj knjizi ugroženih sisavaca Hrvatske, na području Županije stalno ili povremeno žive 24 ugrožene i/ili strogo zaštićene vrste, od kojih ističemo vuka, vidru, 11 vrsta šišmiša te jedinog morskog sisavca – dobrog dupina, dok se ris i mrki medvjed potencijalno mogu naći na području Županije. Na području Županije (akvatorij grada Pule i općine Medulin) mogla se vidjeti i sredozemna medvjedica, koja se prema Crvenoj knjizi ugroženih sisavaca Hrvatske smatra regionalno izumrlom, dok je prema globalnoj kategoriji ugroženosti (IUCN Red List of Threatened Species) označena kao ugrožena. Suri orao, zmijar, kosac, sivi sokol, škanjac osaš, dugokljuna čigra i eleonorin sokol neke su od 28 strogo zaštićenih vrsta ptica koje obitavaju na području Županije.

Na području Županije žive i 2 strogo zaštićene vrste vodozemaca (gatalinka i lombardijska žaba) te 4 strogo zaštićenih vrsta gmazova (barska kornjača, zapadno mediteranski zelembać, ribarica), od kojih je jedan morski (glavata želva), dok se žutokrug može potencijalno naći na području Županije. Strogo zaštićenih i/ili ugroženih slatkovodnih riba je 11, od kojih izdvajamo jadransku jesetru, primorsku ukliju, primorsku i morsku paklaru.

Močvarni okaš, močvarna riđa, južni lastin-rep i crni apolon neke su od 13 strogo zaštićenih i/ili ugroženih vrsta leptira na području Županije, a isti je i broj strogo zaštićenih i/ili ugroženih vrsta vretenaca. Riječni i bjelonogi rak predstavnici su strogo zaštićenih vrsta deseteronožnih rakova.

U Jadranskom moru zabilježeno je oko 440 vrsta riba, od kojih je oko 65% zabilježeno u sjevernom Jadranu. Važna značajka cijele jadranske ihtiofaune je ta što je samo manji broj vrsta bogat biomasom. Najčešće vrste u sjevernom Jadranu su srdela, kovač, lubin, komarča, špar, fratar, pic, ovčica, arbun, salpa, cipal, list, škarpina, mačka bljedica i raža kamenica. Zapadna obala Istre treće je po redu područje u hrvatskom ribolovnom moru po ukupnom indeksu biomase pridnenih vrsta. Većinu ulova čine blatarica, gira i mali arbun.

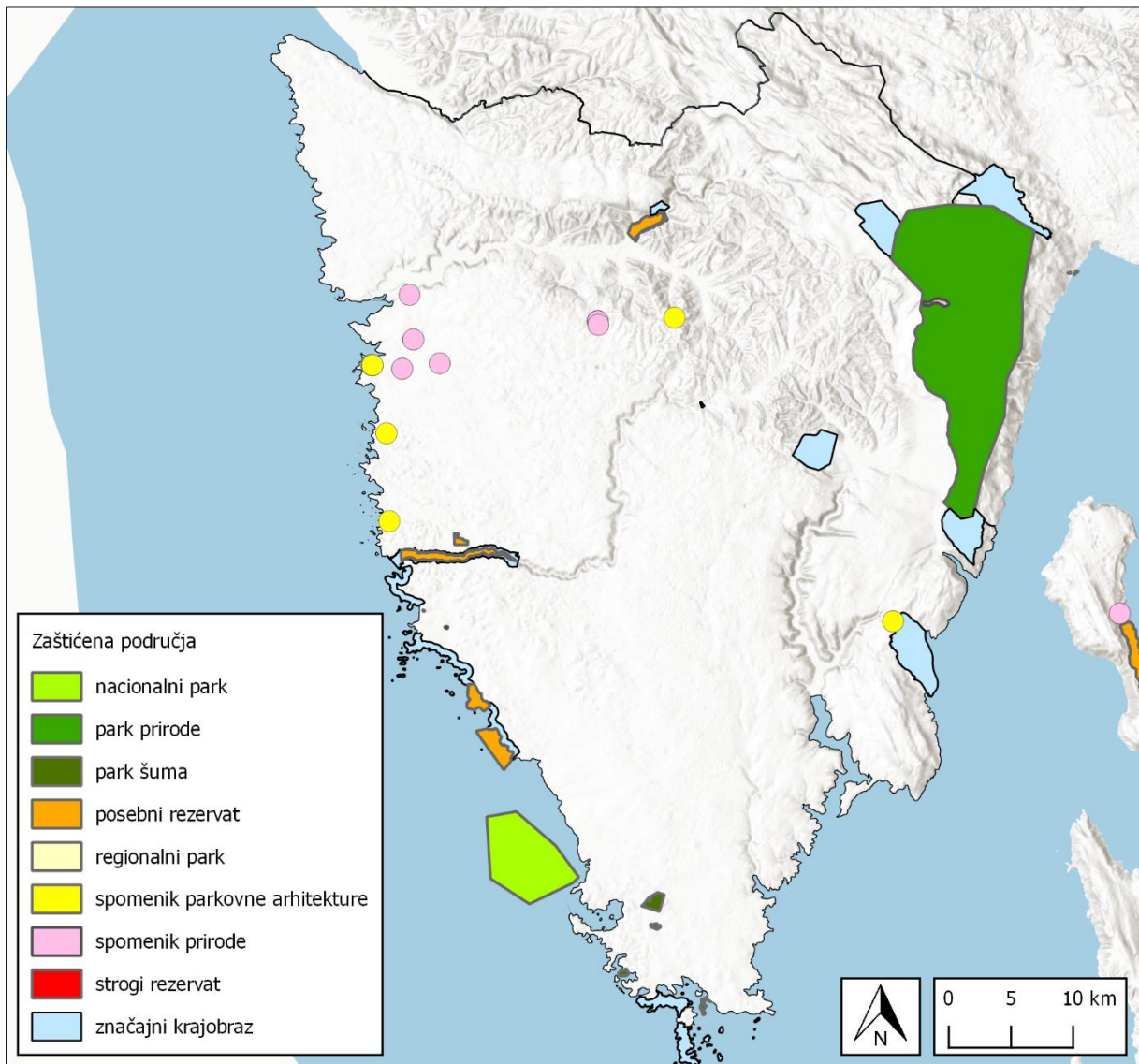
U podmorju Istarske županije nalazimo raznovrsne, u sredozemlju standardno prisutne zajednice, uključujući: supralitoralnu zajednicu na hridinastoj obali; zajednice priobalnih slatina; zajednicu mediolitoralne stepenice; zajednice fotofilnih algi; zajednice grubog pijeska s razvijenim naseljima morske trave; zajednicu obalnog detritičnog dna; te zajednicu obalnog terigenog mulja.

3.10. Zaštićena područja

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13) predviđa devet kategorija zaštite, od kojih na području Istarske županije ne nalaze jedino regionalni park i strogi rezervat. Ukupan broj zaštićenih područja u Županiji iznosi 35. U tablici 3.10.-1. navedena su zaštićena područja, a njihov kartografski prikaz dan je na slici 3.10.-1.

Tablica 3.10.-1. Zaštićena područja u Istarskoj županiji

Nacionalni park	
Brijuni	
Park prirode	
Učka	
Park šuma	
Šijana	Brdo Soline
Zlatni rt – Škaraba	Kašteja
Busoler	
Posebni rezervat (šumske vegetacije)	
Motovunska šuma	Kontija
Posebni rezervat (u moru)	
More i podmorje Limskog zaljeva	
Posebni rezervat (paleontološki)	
Datule – Barbariga	
Posebni rezervat (ornitološki)	
Palud	
Spomenik parkovne arhitekture	
Drvoredi čempresa na groblju u Rovinju	Červar – skupina stabala
Stablo čempresa u Kašćergi	Poreč – skupina stabala
Dva stabla glicinije u Labinu	Vrsar – skupina stabala
Spomenik prirode (geomorfološki)	
Vela Draga pod Učkom	Baredine
Markova jama	
Spomenik prirode (geološki)	
Kamenolom Fantazija	
Spomenik prirode (rijedak primjerak drveća)	
Četiri pinije u Karojbi	Javor na Stanicji Bašarinka
Spomenik prirode (zoološki)	
Pincinova jama	
Značajni krajobraz	
Obronci Limskog zaljeva	Donji Kamenjak i Medulinski arhipelag
Pazinski ponor	Istarske toplice
Rovinjski otoci i priobalno područje	Gornji Kamenjak
Labin, Rabac i uvala Prklog	Učka – sjeverni dio
Pićan	Učka – južni dio

Slika 3.10.-1. Zaštićena područja u Istarskoj Županiji (ENVI portal okoliša)

3.11. Krajobrazna obilježja

U planiranju i uređenju prostora, te u planiranju i korištenju prirodnih dobara potrebno je osigurati očuvanje značajnih i karakterističnih obilježja krajobraza pod kojim se podrazumijevaju dijelovi prirode karakteristični za određene krajobrazne tipove ili umjetne sastavnice krajobraza koje imaju prirodnu, povijesnu, kulturnu, znanstvenu ili estetsku vrijednost.

Prostornim planom Istarske županije istarski poluotok podijeljen je na Bijelu, Sivu i Crvenu Istru. Ove cjeline ilustrativno ukazuju na njezine krajobrazne karakteristike, ali i reljefne, geološke, hidrološke, pedološke, vegetacijske te morfologije naselja.

1. Bijela Istra

Krajobraz šireg područja definiran je brdsko-planinskim područjem Ćićarije prosječne visina 1000 m i Učke 1396 m koje se nalazi na sjeveroistoku istarskog poluotoka, sjeverno od Buzeta do Plomina. Glavna reljefno-krajobrazna karakteristika su ogoljeli vrhovi i strme litice bijelih vapnenačkih stijena vrlo dominantni u prostoru temeljem čega je i dobilo naziv Bijela Istra. Temeljno obilježje ovog prostora je krš, sa nizom geomorfoloških pojava - kraških polja, dolaca, tornjastih stijena, jama, škrapa.

Izrazito velika perceptivna vrijednost Bijele Istre očituje se upravo u gorskom lancu Ćićarije i Učke vidljiv iz gotovo svih dijelova Istre, te predstavlja svojstveni orijentir i geografsku granicu istarskog poluotoka.

Područje Bijele Istre geomorfološki moguće je podijeliti na dvije krajobrazne podcjeline:

- ***Sjeverni dio - lanac vrhova Ćićarije***

Izrazito svojstven krajobraz karakteriziraju malobrojna obrađena polja u zavalama okružena stjenovitim masivima prosječne visine 1000 metara nadmorske visine, na kojima se izmjenjuju plohe travnjačkih i šumovitih površina. Malobrojna naselja izrazito ruralnog tipa smještena su 200-400 m ispod stjenovitih masiva na prisojnim, zaštićenim područjima.

- ***Južni dio – Planik - Učka – Plomin – Park prirode***

Učka predstavlja najviši dio istarskog poluotoka, dominantan reljefni oblik i perceptivno vrlo vrijedno područje. Posebno vrijedan krajobraz predstavlja i zaštićeni geomorfološki spomenik prirode Vela Draga koji se odlikuje slikovitim soliternim vapnenačkim stupovima i stijenama koji predstavljaju izuzetnu geomorfološku i krajobraznu vrijednost. Naselja su izrazito ruralnog karaktera koncentrirana na prisojnoj zaštićenoj strani obronka.

Ovo područje uz posebnu osjetljivost prirodne baštine, izrazita je i osjetljivost na vizualne promjene kojima bi se gubila posebnost i identitet prostora kako mikrolokacije, tako i mnogo značajnije u odnosu na sveobuhvatno mjerilo istarskog krajobraza - makrolokacije.

Mjere očuvanja krajobraza „Bijele Istre“ su:

- Očuvanje prirodne baštine uže i šire zone Učke i Ćićarije, naročito očuvanje od vizualnih promjena
- Očuvanje ruralnog okoliša naselja smještenih ispod planinskih grebena i očuvanje značajnih površina prirodnih travnjaka kao krajobraznih elemenata
- Očuvanje i sanacija manjih vodenih površina i specifične vegetacije
- Poticanje na bavljenje tradicijskim stočarstvom

2. Siva Istra

Glavna reljefno-krajobrazna karakteristika Sive Istre je velika diseciranost flišnih naslaga koje su najvećim dijelom nepropusne i zato podložne površinskom ispiranju pa se u okolišu

na strmim padinama pojavljuju kao naslage sivih lapora, vapnenca i pješčenjaka, odnosno, krajobrazom dominiraju karakteristični reljefni oblici tzv. tašel, piski, pustinje.

Uz geomorfologiju terena u krajobrazu dominantne su naseobinske strukture koje su se smjestile na visokim, krajobrazno dominantnim točkama, a promatraču pruža svojestvenu sliku istarskih 'akropolskih' naselja. Naselja su u pravilu organskih formi dobro prilagođenih terenu, vizura i silueta koje poštuju mjerilo ambijenta. Radi se u pravilu o urbanim i ruralnim naseljima male veličine, gusto zbijenih sklopova s malim površinama obradivog zemljišta unutar samih naselja

Budući da je ovo područje nepropusnih flišnih naslaga, ovdje dolazi do formiranja stalnih i bujičnih vodotoka Istre: Mirnu, Dragonju i Rašu. Zbog geološkog sastava terena mreža površinskih vodnih tokova vrlo je razvedena.

Područje Sive Istre na osnovu hidrogeologije i morfologije moguće je podijeliti na više krajobraznih podcjelina:

- ***Sjeverno područje – Momjan – slivno područje Dragonje***

Glavne reljefno krajobrazne značajke ovog područja predstavlja brežuljkasta razvedenost sa vrhovima na kotama 300m do 406m i padinama koje se blaže i strmije spuštaju u dolinu. Na vrhovima se nalaze naselja male veličine, gusto zbijena, jasno definirane forme. Na obroncima južnih ekspozicija uređeni su vinogradi i maslinici, dok su sjevernije ekspozicije degradirane šume medunca i kulture crnog bora isprekidane pašnjacima.

- ***Dolina rijeke Mirne, sa sjevernim i južnim obroncima kanjona Mirne: Grožnjan-Motovun-Završje-Oprtalj-Zrenj***

Dolina rijeke Mirne predstavlja plodnu nizinu na čijem zapadnom djelu prevladavaju prostrana poljoprivredna polja, u središnjem djelu se izmjenjuju šumske i poljoprivredne površine, dok prema istoku uglavnom prevladavaju šume. Udolina je omeđena strmim vapnenačkim obroncima stoga ovaj prostor pripada značajno nagnutom terenu, sa strmim padinama i izraženim padinskim procesima. Dolinom se prostire šuma hrasta lužnjaka i običnog graba što je ujedno i posebna prirodna baština reliktna primorske šume hrasta lužnjaka. Osim većih akropolskih naselja na obroncima su uočljiva i manja, tip 'štancija', okružena vinogradima ili maslinicima.

- ***Središnje područje oko akumulacije Butoniga – slivno područje Butoniga***

Karakterizira ga brežuljkasto-brdski reljef, gdje se izmjenjuju umjereno blage, umjereno strme i jako strme padine. Akumulacija Butoniga smještena je u udolini među brežuljcima i brdima sa kojih se spuštaju njezina tri glavna bujična ogranka: Dragučki, Grdoselski i Račićki potok. Naselja akropolskog tipa smještena su na vrhovima brežuljaka. To su manja, zbijena mjesta, sa središnjim otvorenim trgom. U kulturnom krajobrazu prevladavaju oranice i voćnjaci koji su uglavnom raspoređeni oko naselja, a vinogradi i maslinici na padinama brežuljaka južnih ekspozicija. Značajna za ovo područje je i rijeka Pazinčica koja je podijelila flišni bazen na sjeverozapadni (sliv Mirne) i jugozapadni (sliv Raše) i stvara

Cerovljansko polje. Pazinčica u svom kamenitom koritu strmim kaskadama otječe prema svom ponoru, poznatom krškom fenomenu Pazinskoj jami. Radi eksploatacije okolnih terena za potrebe ciglane, stvorili su se veći ribnjaci koji uz poljoprivredno obradiva polja dominiraju nizinskim krajobrazom.

- **Zapadno podnožje Ćićarije i Učke –Buzet – Roč – Lupoglav – Hum – Kotli – slivno područje Mirne**

U kanjonskom dijelu Drage i Rečine česte su pojave slapovi, te manje ili veće udubine u stijenama korita rijeke tzv. kotli, što cijelo područje tokova čini izuzetno vrijednim krajobrazom. Krški fenomeni na vodi kao posebno vrijedni krajobrazi ovog područja su slapovi i udubine u koritu rijeka kod mjesta Kotli i kanjon Drage južno od Selca. U prostoru prevladavaju ruralna naselja, pučkog graditeljstva, koji je harmonično uklopljen u prirodnom okruženju. Koncentrirana su i zbijena, djelomično raspoređena na vrhovima ili obroncima padina, a dijelom u nizinama. Utvrđena naselja opasana zidinama, posebnih krajobraznih vrijednosti su Roč i Hum te Stari grad Buzet.

- **Istočno područje Gračišće – Pićan – Gologorica - Boljun – Čepić - Kršan – slivno područje Raše**

U ovom prostoru dominiraju 2 morfološke jedinice: Nizinsko područja melioriranih polja i brežuljkasta uzdizanja prema središnjoj Istri.

Boljunčica je vodotok bujičnog karaktera, prati smjer Učke i ulijeva se u Plominski zaljev. U gornjem dijelu toka nalazi se Boljunsko polje (100mnnv), a branom Letaj formirana je akumulacija Boljunčica. Donji dio Boljunčice kroz Čepičko polje (25mnnv) je regulirano brojnim kanalima. Vodotok Raše formira se spajanjem bujičnih pritoka neposredno uzvodno od Potpićanskog mosta. Pritoke prate poljoprivredno obradive površine koje se duboko usijecaju u pobrđa. Kod sela Floričići nalazi se najveći istarski slap Sopot (30m) u čijem je podnožju jezerce, područje izrazite krajobrazne ljepote.

Obronci brežuljaka obrasli su šumskom bjelogoričnom vegetacijom, a mjestimično nalaze se i kulture crnog bora. U nizinskom djelu su naselja raštrkana, nižu se uz cestu i nemaju jasno izraženo središte, dok su naselja na vrhovima i padinama uglavnom koncentrirana i zbijena. Na cijelom području nalaze se ruševine starih utvrda i dvoraca. Krajobrazno najznačajniji je kompleks dvorca Belaj.

Zbog izmjene ravničarskih polja, brežuljkastih krajeva i strmih obronaka Učke, krajobraz je izrazito dinamičan, vizure su vrlo drastične, posebno sa naselja na brežuljkastim uzvisinama, ali i dužinom svih glavnih prometnica.

Mjere očuvanja krajobraza „Sive Istre“ su:

- Očuvanje karakterističnih reljefnih oblika (tašeli, pustinje i sl.), morfoloških i vizualnih osobitosti akropolskih naselja te ruralnog i prirodnog krajobraza
- Zaštita vizualnog i prostornog identiteta manjih sela i zaseoka

- Očuvanje vizura na eksponiranim krajobrazno dominantnim točkama te ograničavanje gradnje na eksponiranim padinama i poticanje rekonstrukcije ruševnih zgrada i stanija
- Revitalizacija zapuštenih utvrda i dvoraca i neposrednog okoliša, očuvanje značajnih šumskih površina
- Očuvanje poljoprivrednih površina te krških i aluvijalnih polja od izgradnje
- Očuvanje značajnih površina prirodnih travnjaka kao krajobraznih elemenata te poticanje stanovništva na bavljenje tradicijskim stočarstvom

3. Crvena Istra

Osnovna karakteristika krajobraza je tlo – tipična crvenica, plitka, srednje duboka i duboka. Također, za razliku od Bijele, a posebno Sive Istre, u Crvenoj Istri nema značajnih površinskih voda osim lokvi i bara, voda se spušta u podzemlje, te pukotinama putuje prema moru. Ovo područje može se podijeliti na kontinentalni dio i primorski dio.

- **Središnja visoravan, kontinentalni dio:**

Sjeverna visoravan Buje – Kremenje-Marušiči-Šterna-Lucija-Martinčići-Triban: U krajobrazu prevladavaju poljoprivredne površine koje su povremeno odijeljene većim i manjim šumskim grupacijama. Naselja su različitih oblika, slobodnija i pomalo raštrkana. Gotovo svaka kuća ima vrt (okućnicu) pa se unutar naselja ravnomjerno izmjenjuju arhitektonski i prirodni elementi.

Sjeverozapadna visoravan – Vižinada-Baderna-Lovreč-Selina-Barat-Karolja: Ovo je dio vapnenačkog ravnjaka koji se ističe izrazito blago valovitom morfologijom terena. Sv. Lovreč je tipično naselje potpunog gradskog i akropolskog obilježja. Poljoprivredne površine su uglavnom smještene u okružju naselja, a prekrivene su nasadima maslina, vinove loze, a u širem okružju Vižinade i ratarske kulture i lavande.

Niska vapnenačka zaravan južno od Pazina – Žminj – Kanfanar – Savičenta – Juršići – sjeverno od Vodnjana – Marčana – Manjadvorci – Draguzeti: Prostor se odlikuje pretežno zaravnjenim dijelovima s povremenim blagim uzdizanjima i manjim vrtačama, koji se postepeno spuštaju prema južnom priobalju Istre. Površinskih tokova nema, ali su značajne brojne lokve i bare koje su uz manja naselja uredno održavane. Naselja su raštrkana, disperzna, nedefiniranog oblika, bez jasno definiranih granica. Na cijelom području brojni su geomorfološke fenomeni krša u obliku jama, špilja: Pazinska jama, jama kod sela Burići, Ladićevi krugi. Upravo zbog niskog raslinja, i jako skeletnog tla najuočljivija pojava u ovom krajobrazu je tradicionalna ruralna arhitektura – kašun i suhozidi.

- **Primorski dio:**

Sjeverni dio Savudrija – Umag – Novigrad: Ovaj prostor obuhvaća najsjeverniji dio Istarskog ravnjaka, nisko i zaravnjeno primorsko područje koje se proteže od Piranskoga zaljeva do ušća rijeke Mirne. S obzirom na nagibe padina ovaj prostor pripada blago

nagnutom terenu. Na predjelu između Novigrada i Umaga prevladavaju poljoprivredne površine s interpoliranim manjim šumskim ploham, dok su prema sjeveru u širem okružju Savudrije dominantne šumske površine. Veća naselja Umag i Novigrad su koncentrirana uz samu obalu mora, a karakterizira ih podjela na stari i novi dio grada, pri čemu je stari dio zbijen i kompaktan, tik uz more, a novi slobodnije i disperznije gradnje. Kontinentalni dio je izrazito poljoprivredan, dok je obalni dio maksimalno turistički eksploatiran. Značajna djelatnost u krajobrazu također je eksploatacija kamena.

Zapadna obala - Poreč - Vrsar – Rovinj: Morfološku sliku šireg područja čini otvorena vapnenačka zaravan na niskom i valovitom istarskom ravnjaku sa zaobljenim, kupastim i relativno niskim reljefnim oblicima. Krajobraz je uglavnom agrarni, prevladavaju maslinici i vinogradi, te u blizini naselja, oranice sa povrtnim i ratarskim kulturama. Značajan je kultivirani krajobraz šireg agrarnog prostora Kaštelir, Labinci, Nova Vas, Červar sa brojnim obnovljenim vinogradima i maslinicima. Rovinjski otoci i priobalno područje, kao i otoci Vrsara i Poreča su krajobrazno značajna područja.

Južni priobalni dio Barbariga - Pula – Premantura – Budava: Ovo je područje blago položenog reljefa koji prema moru prelazi u nizinu. Na kopnu nema drastičnih vizura, međutim sa morske strane vizure sežu duboko na kopno. Za razliku od zapadne, ovaj dio istarske obale je 'neizgrađen'. Osim Pule i Fažane, stare jezgre naselja nalaze se par stotina metara od morske obale, neformalnog su oblika, nejasno definiranih granica, zrakasto se šire u više smjerova uz prometnicu. Uz obalu su smješteni turistički kapaciteti, pretežno autokampovi i turistička naselja. Osnovna značajka ovog područja su veća neizgrađena priobalna područja, vrlo često oko napuštenih vojnih utvrda i bitnica. Ova neizgrađena područja vrlo su atraktivna raznim investitorima posebno za golf terene. Krajobrazno značajna područja su Gornji i Donji Kamenjak sa medulinskim arhipelagom, te područje od uvale Kale do zaljeva Budava dok je najznačajnije krajobrazno područje NP Brijuni.

Istočni priobalni dio; Kavran – Krnica – Rakalj – Labin – Rabac – Plomin: Obala je razvedena, s brojnim većim ili manjim uvalama, a najznačajniji su Raški i Plominski zaljev, te Duga uvala i Krnička luka. Područja kulturnog krajobraza posebnog značaja i krajobrazno dominantne točke su naselja Stari grad Labin i Plomin te barokna štancija Dubrova sa parkom skulptura. Značajne negativne djelatnosti u krajobrazu su bespravna izgradnja na obroncima prema moru.

- **Limski kanal i Limska draga:**

Duboki i uski Limski kanal i draga primjer je potopljene riječne kanjonske doline u kršu, koju je svojom erozijskom snagom oblikovao Pazinski potok. Limski kanal je jedan od najznačajnijih prirodnih i kulturnih lokaliteta zapadne obale Istre i istaknut je kao značajna cjelina čiji identitet i postojeći eko-sistem treba čuvati. Sam kanal je nešto duži od 10 km, dubine do 30 m, i na najširem djelu širok 600 m. Visina kanjonskih strana doseže visinu do 150 metara nadmorske visine. Limski kanal je jedini neizgrađeni i još uvijek prirodni dio obale na čitavoj zapadnoj obali Istre. Limska draga je suha krška udolina valovitog oblika. Nastavlja se na morem poplavljeni završetak Limskog kanala i time predstavlja njegov kopneni nastavak. Fizička razdvojenost dragom postala je i antropološki i društveno-povijesni fenomen zbog tradicionalnog razlikovanja mentaliteta stanovnika sa suprotnih strana drage.

Krajobrazno značajna područja su: Limski zaljev, rezervat šumske vegetacije Kontija, rezervat u moru – Limski zaljev, te Limska draga.

• **Raška draga i Raški zaljev:**

Raški zaljev je dug oko 12 km, prosječne širine približno 1 km. Uz iznimne ljepote zaljeva sa brojnim uvalama (Blaz, Kalavojna) i rtovima koji se izmjenjuju, sliku krajobraza znatno nagrdjuje kamenolom Maškun, terminal za drvo i ukrcajna luka Brščica, a na izlazu iz zaljeva tvornica Koromačno i kamenolom.

Raška draga predstavlja nastavak Raškog zaljeva u obliku kopnene zavojite udoline, kojom protječe rijeka Raša. Obronci drage gusto su obrasli šumskom vegetacijom. Na početku i kraju drage prevladavaju poljoprivredne površine dok je središnji dio uglavnom prekriven šumom i travnjacima. Naselja su smještena na vrhovima okolnih obronaka. Karakterizira ih razgranatost i izduženost uz cestu, a oko njih su koncentrirane poljoprivredne površine.

Mjere očuvanja krajobraza „Crvene Istre“ su:

- Očuvanje neizgrađenog dijela priobalnog pojasa te sanacija krajobraza ugroženog bespravnom izgradnjom, posebno na nagnutim obroncima
- Očuvanje obronaka i doline Limske i Raške Drage
- Očuvanje i sanacija manjih vodenih površina i specifične vegetacije
- Sanacija napuštenih kamenoloma te smanjenje vizualne izloženosti aktivnih eksploatacijskih polja, posebice s mora
- Očuvanje i sanacija šumskih površina
- Revitalizacija napuštenih vojnih utvrda te očuvanje i sanacija povijesnih jezgri
- Očuvanje i sanacija tradicionalne ruralne izgradnje, posebno kažuna i suhozida
- Očuvanje nenastanjenih otoka i otočića za poljoprivredne djelatnosti, rekreaciju i istraživanje, bez građevinskih područja
- Očuvanje značajnih površina prirodnih travnjaka kao krajobraznih elemenata te poticanje stanovništva na bavljenje tradicijskim stočarstvom

3.12. Kulturno-povijesna baština

Istra je županija sa 50 zaštićenih povijesnih cjelina i više stotina zaštićenih kulturnih dobara. Od materijalne baštine ističu se prapovijesne gradine, sela i gradići uz obalu i u unutrašnjosti te posebno kašteli (Morosini-Grimani, Rota, Pietrapelosa, Possert – Sv. Martin, Pazin i dr.) središnje Istre. Naročito je vrijedna antička baština od koje se ističe pulska Arena, Augustov hram, Malo rimsko kazalište, Slavoluk Sergijevaca, Herkulova i Dvojna vrata i dr.

Posebnu ljepotu čine srednjovjekovne freske kojima su obogaćene gotovo sve crkve i crkvice te biseri arhitekture poput pulskih i brijunskih vila, austrijskih tvrđava, vojnih

područja, planiranih gradića Svetvičenta i Raše. Istarski kašun je jedinstvena povijesno graditeljska baština Istre, a posebno Južne Istre gdje se samo na području Vodnjanštine nalazi gotovo 2.000 kašuna. Akcija „Moj kašun – La mia casita“ u Vodnjanu manifestacija je koja već deset godina promovira kašune i na temelju koje se obavljaju radionice za izradu i popravak kašuna dok je u Vodnjanu organiziran i Park kašuna.

Urbana graditeljska baština Labina s izvrsno sačuvanom rudarskom arhitekturom i infrastrukturom prepleće se s rimskim, srednjovjekovnim i suvremenim gradnjama i spomenicima Poreča, Pule, Rovinja, Novigrada, Buja, Buzeta, Motovuna, a sve je to protkano ruralnim graditeljstvom istarskog sela. Ističu se srednjovjekovni gradići poput Grožnjana, Motovuna, Gračišća. Važni su i vrijedni samostanski sklopovi: Sv. Petar u Šumi, Dajla, Franjevački samostan u Puli, zatim arheološka baština (prapovijesne gradine i rimske vile) kao i vrijedni podmorski arheološki lokaliteti uz obalu te memorijalna baština (spomenici i registrirana povijesna groblja).

Najopterećenija područja i lokaliteti, količinom i potrebom djelovanja s gledišta zaštite sveukupne baštine u Županiji jesu:

- Priobalno područje od Novigrada do Savudrije s povijesnim urbanim cjelinama Novigrada i Umaga, nizom značajnih arheoloških lokaliteta iz vremenskog raspona od antike do kasnog srednjeg vijeka, te izuzetno bogatim i značajnim podmorskim arheološkim lokalitetima (rimska luka savudrija, eneolitičko potopljeno nalazište i prapovijesni brod iz Zambratije).
- Priobalno područje od Limskog kanala do Antenala s povijesnim urbanim cjelinama Poreča i Vrsara, te gusto nanizanim arheološkim lokalitetima iz vremenskog razdoblja od prapovijesti do kasnog srednjeg vijeka, a posebno kompleksima antičkih i kasnoantičkih rustičnih vila i gospodarskih kompleksa.
- Priobalno područje od Uvale Veštar južno od Rovinja do Valbandona južno od Fažane uključujući i arhipelag Brijuni, s izuzetno bogatim arheološkim lokalitetima iz vremenskog raspona od prapovijesti, preko antike do kasnog srednjeg vijeka, a posebno kompleksima antičkih i kasnoantičkih rustičnih vila i gospodarskih kompleksa, kao i prapovijesnih gradina.
- Priobalno područje u široj okolini Pomerskog i Medulinskog zaljeva, u trokutu Banjole – rt Kamenjak - rt Marlera, uključujući naselja Pomer, Medulin, Ližnjan i Premantura s bogatim arheološkim lokalitetima iz vremenskog raspona od prapovijesti, preko antike do kasnog srednjeg vijeka, a posebno kompleksima antičkih i kasnoantičkih rustičnih vila i gospodarskih kompleksa, kao i prapovijesnih gradina.
- Širi zaobalni agrarni prostor Grada Rovinja i općina Bale, Vodnjan i Marčana s bogatim arheološkim lokalitetima iz vremenskog raspona od prapovijesti, preko antike do kasnog srednjeg vijeka, a posebno kompleksima antičkih i kasnoantičkih rustičnih vila i gospodarskih kompleksa, a isto tako i prapovijesnih gradina i nekropola, te vrlo dobro očuvanim materijalnim ostacima antičke centurijacije prožetima s tradicionalnim agrarnim krajolikom južne Istre visoke vrijednosti, s brojnim novovjekim stambeno-gospodarskim kompleksima (stancijama).

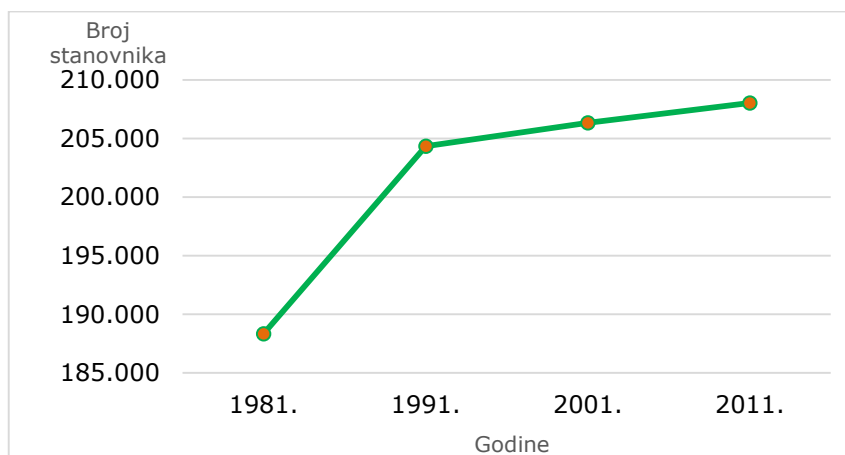
- Širi agrarni prostor sjevernog dijela polja Čepić, cijelog Boljuskog polja do Vranje i Lupoglava preko jugoistočnog dijela općina Cerovlje, s dobro očuvanim ruralnim ambijentima i malim gospodarskim cjelinama na flišu, i s pojedinačnim vrijednim tradicijskim graditeljskim kompleksima, te povijesnim gradićima strateški izgrađenima na vrhu brežuljka (Kršan, Boljun, Vranja).
- Širi agrarni prostor Grada Buzeta i općine Lupoglav, te cijeli teritorij općine Lanišće, s dobro očuvanim ruralnim ambijentima i malim gospodarskim cjelinama na flišu i s pojedinačnim vrijednim tradicijskim graditeljskim kompleksima, te povijesnim gradićima strateški izgrađenima na vrhu brežuljka (Buzet, Roč, Hum).
- Širi agrarni prostor slivnog područja oko akumulacije Butoniga s područjem Vrhušine i Sovinjštine, s dobro očuvanim ruralnim ambijentima i malim gospodarskim cjelinama na flišu, i s pojedinačnim vrijednim tradicijskim graditeljskim kompleksima i urbanim i poluurbanim cjelinama (Sovinjak, Vrh, Račice).
- Širi prostor kanjona rijeke Mirne od linije Tar - Novigrad do urbanog područja Buzeta, s dobro očuvanim ruralnim ambijentima i malim gospodarskim cjelinama na flišu, i s pojedinačnim vrijednim kompleksima tradicijskog graditeljstva i urbanim i poluurbanim cjelinama na rubnom dijelu geomorfološkog fenomena, posebno u okolici Motovuna.
- Širi agrarni prostor na komunikacijskoj liniji Pićan - Gračišće - Lindar - Pazin - Beram - Trviž - Karojba - Motovun - Livade - Oprtalj s dobro očuvanim ruralnim ambijentima i malim gospodarskim cjelinama na flišu, i s pojedinačnim vrijednim kompleksima tradicijskog graditeljstva i urbanim i poluurbanim cjelinama, te brojnim arheološkim lokalitetima, posebice groblja iz perioda slavenskog naseljavanja Istre.
- Širi agrarni prostor zaobalja Poreštine i Puljštine s bogatim arheološkim lokalitetima iz vremenskog raspona od prapovijesti, preko antike do kasnog srednjeg vijeka, a posebno kompleksima antičkih i kasnoantičkih rustičnih vila i gospodarskih kompleksa, a isto tako i prapovijesnih gradina i nekropola, te vrlo dobro očuvanim materijalnim ostacima antičke centurijacije prožetima s tradicionalnim agrarnim krajolikom južne i zapadne Istre visoke vrijednosti.
- Širi agrarni prostor općina Žminj, Kanfanar, Sv. Petar u Šumi, Svetvinčenat i Barban s djelomično očuvanim manjim ruralnim gospodarskim cjelinama (stancijama) te dobro očuvanim materijalnim ostacima antičke centurijacije prožetima s tradicionalnim agrarnim krajolikom južne, središnje i istočne Istre visoke vrijednosti, kao i znatnim arheološkim nalazima iz ranog perioda naseljavanja slavenskog stanovništva.
- Urbanizirani prostori gradova Pula, Poreč, Rovinj, Buzet, Novigrad, Umag, Buje, Labin, Vrsar s materijalnim ostacima postojanja stalnih naselja od prapovijesti i antičkog perioda do današnjih dana.
- Prostor od Linskog kanala do Kanfanara s brojnim arheološkim lokalitetima od prapovijesti do kasnog srednjeg vijeka, posebice u okolici Dvigrada s brojnim sakralnim spomenicima i grobljem .

- Širi agrarni prostor Bujštine s brojnim arheološkim lokalitetima iz vremenskog raspona od prapovijesti, preko antike do kasnog srednjeg vijeka, s dobro očuvanim ruralnim ambijentima i malim gospodarskim cjelinama i s pojedinačnim vrijednim tradicijskim graditeljskim kompleksima, te povijesnim gradićima strateški izgrađenima na vrhu brežuljka (Buje, Brtonigla, Kaštel, Momjan), kao i brojnim novovjekim stambeno-gospodarskim kompleksima (stancijama).
- Dolina Raše s vrijednim krajobrazom u koji su uklopljeni naselje Raša, kao vrhunski primjer modernog urbanizma, te brojni objekti rudarske i industrijske baštine od Labina do Trgeta.
- Kulturni krajolik otočja Brijuni s iznimno bogatom arheološkom i graditeljskom baštinom.
- Područje pulskog zaljeva s iznimno bogatom arheološkom baštinom od prapovijesti do novog vijeka, kulturno-povijesnom urbanom cjelinom Pula, te fortifikacijskim građevinama, sklopovima i popratnom infrastrukturom i krajobrazom Pomorske tvrđave Pula i pomorskog arsenala u Puli.
- Fortifikacijski sklopovi, građevine, popratna infrastruktura i kulturni krajobraz na širem području od baljanskog priobalja (zona Monforno-San Benedetto-Paravia) na zapadnoj obali Istre, Premanture na jugu, do područja Svetice (Općina Ližnjan) na istočnoj obali Istre.

3.13. Stanovništvo

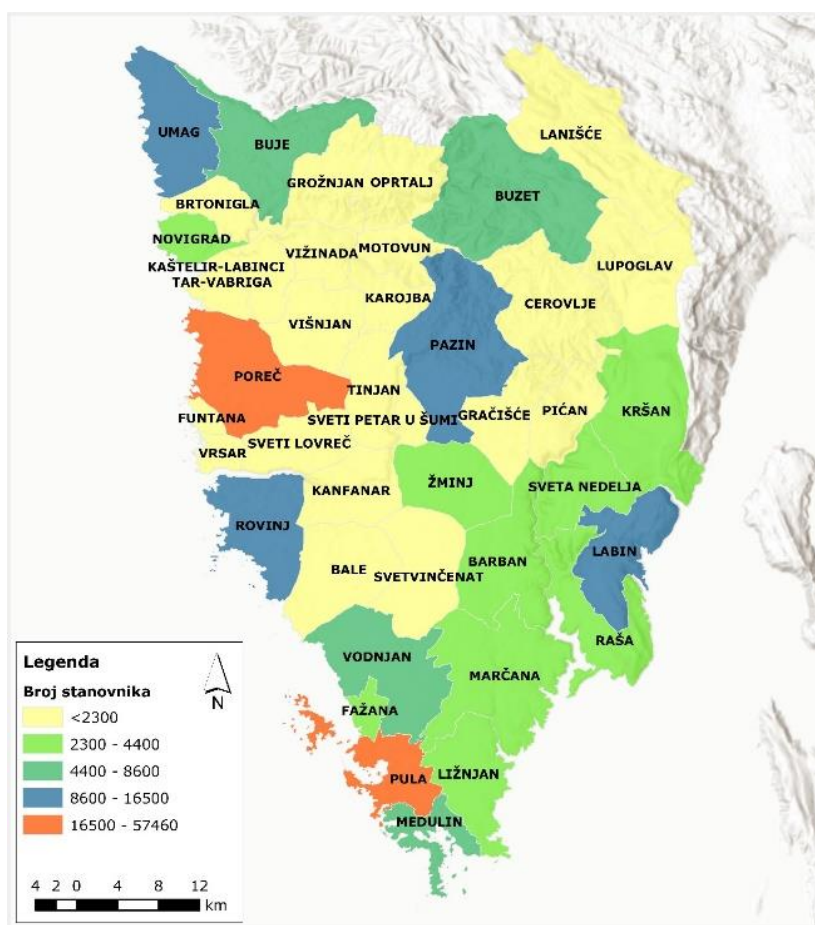
3.13.1. Demografsko stanje i dinamika

Istarska Županija u posljednja četiri desetljeća bilježi stalan porast stanovništva, a u zadnjem međupopisnom razdoblju (2001. – 2011.) ukupan broj stanovnika porastao je za 0,8%. Razlog tome su pozitivne migracijske bilance s ostalim dijelovima Hrvatske i inozemstvom, dok je prirodna promjena negativna. Svi demografski trendovi na području Županije odraz su nacionalne demografske slike koja se razvila uslijed ulaska u posttranzicijsku etapu demografske tranzicije. Na slici 3.13.-1. prikazano je kretanje broja stanovnika na području Županije 1981. – 2011.

Slika 3.13.-1. Kretanje broja stanovnika na području Županije, 1981. – 2011. (Popis stanovništva 2011.)

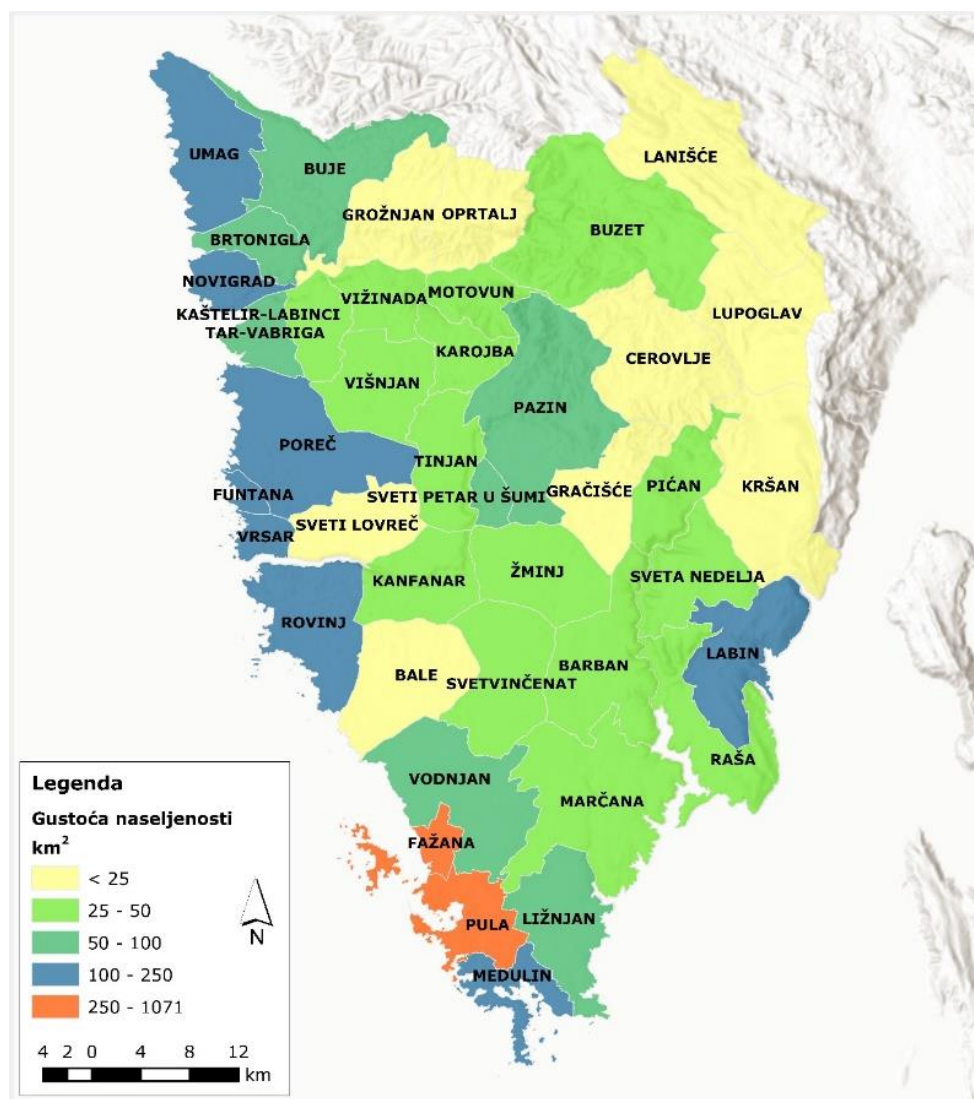
Prema Popisu stanovništva 2011. na području Županije živjelo je 208.055 stanovnika, a prosječna gustoća naseljenosti iznosila je 74 stanovnika/km². Prostorni raspored stanovništva prikazan je na slici 3.13.-2. Stanovništvo je koncentrirano u obalnom području, najviše na Z obali poluotoka na kojoj se izdvajaju Grad Pula i Grad Poreč s najvećim brojem stanovnika. Na I obali najviše stanovnika broji Grad Labin, a u unutrašnjosti se izdvaja županijsko središte Grad Pazin. Generalno su mnogoljudniji gradovi nego općine (69,2% stanovništva živi u gradovima, 30,8% u općinama), a broj stanovnika se smanjuje od obale prema unutrašnjosti, posebice prema planinskom okviru i graničnom području sa Slovenijom.

Slika 3.13.-2. Broj stanovnika po gradovima i općinama Županije (Popis stanovništva 2011.)

O prostornom razmještanju stanovništva govori nam i pokazatelj gustoće naseljenosti koji je prikazan na slici 3.13.-3. Grad Pula i Grad Labin područja su najveće gustoće naseljenosti. Cijela Z obala je iznadprosječno naseljena, dok je unutrašnjost, a posebice planinski okvir ispodprosječno naseljen. Koncentracija stanovništva rezultira koncentracijom gospodarske i društvene aktivnosti koja se na području Županije u pravilu koncentrira na Z obali s manjim izdvojenim jezgrama. Na području Županije kao i u cijeloj Hrvatskoj desio se socijalno-ekonomski preobražaj kojeg s jedne strane odražava zrela faza deagrarizacije, a s druge strane nagli porast broja i udjela zaposlenih u kvartarnom

sektoru. S obzirom da su djelatnosti kvartarnog sektora koncentrirane u priobalju, tamo je koncentrirano i stanovništvo. Prema popisu 2011. godine više od $\frac{3}{4}$ stanovništva Županije živjelo je u priobalnim gradovima i općinama s različitim stupnjem litoralizacije. Proteklih trideset godina broj stanovnika priobalja porastao je za gotovo 25.000. Razlozi za takav porast većinom leže u jačanju gospodarskih djelatnosti koje su uglavnom vezane za obalni pojas kao što su turizam, ugostiteljstvo, građevinarstvo, brodogradnja, pomorstvo, ribarstvo i slično.

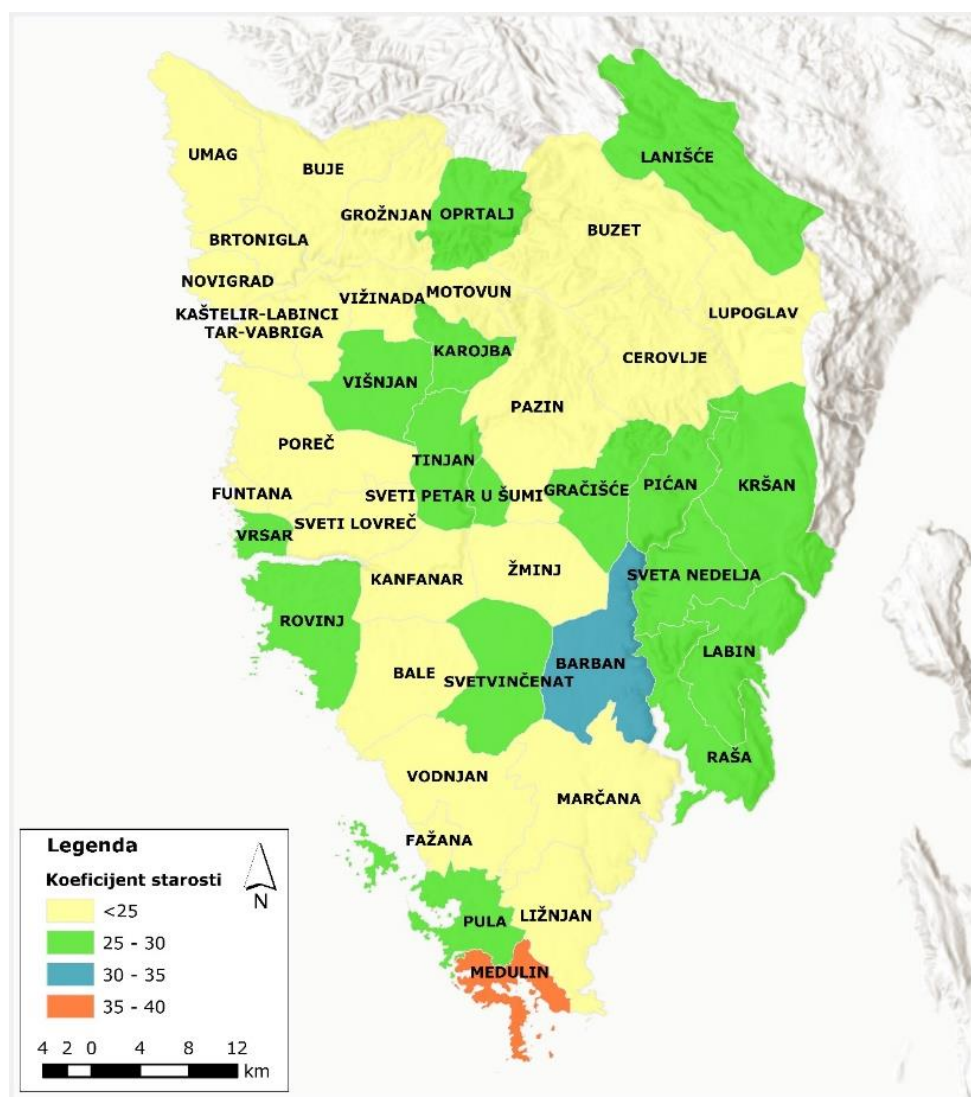

Slika 3.13.-3. Gustoća naseljenosti na području Županije po gradovima i općinama (Popis stanovništva 2011.)

Uz promjene gustoće naseljenosti, dolazi i do smanjenja mladog i povećanja starog kontingenta stanovništva, u pravilu u područjima koja su već zahvaćena depopulacijom. Dakle, gradovi i općine slabije naseljenosti zahvaćeni su i drugim negativnim demografskim procesima kojima u konačnici dolazi do izumiranja stanovništva. S druge strane u područjima s velikim brojem stanovnika i gustoćom naseljenosti problem je

preopterećenost prostora te daljnji porast broja stanovnika čime se narušava kvaliteta života i kvaliteta samog okoliša.

Osnovni pokazatelj starosti stanovništva je koeficijent starosti (udio stanovništva starijeg od 60 godina u ukupnom stanovništvu) koji je prikazan na slici 3.13.-4. Najveći koeficijent starosti ima Općina Medulin, a većina ostalih gradova i općina ima koeficijent starosti <25. U manje naseljenim gradovima i općinama to je rezultat malog ukupnog broja stanovnika, a u većim, razvijenijim obalnim gradovima i općinama je takav koeficijent rezultat povoljne dobne strukture.

Slika 3.13.-4. Koeficijent starosti po gradovima i općinama Županije (Popis stanovništva 2011.)

Obrazovni sastav stanovništva Županije je povoljan, posebice kada se uspoređuje s nacionalnim prosjekom. Udio osoba s visokom i višom školom u populaciji dobro pozicionirana u Hrvatskoj, na 4. i 6. mjestu na ljestvici svih županija, dok je po broju upisanih studenata u kontingentu 20 - 24 godine i po broju diplomiranih studenata na znatno

slabijem mjestu. Obrazovni sastav stanovništva prema Popisu stanovništva 2011. godine prikazan je u tablici 3.13.-1.

Tablica 3.13.-1. Obrazovni sastav stanovništva (Popis stanovništva 2011.)

Spol		Ukupno	Bez škole	1 - 3 razr. osn. šk.	4 - 7 razr. osn. šk.	
sv.		180.239	1.303	1.458	11.555	
m		86.816	305	368	3.389	
ž		93.423	998	1.090	8.166	
Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
		Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	
35.092	100.602	29.874	12.913	16.664	297	355
14.171	54.66	13.475	5.659	7.635	181	142
20.921	45.636	16.399	7.254	9.029	116	213

Županija ima bolja obilježja radnog kontingenta nego Republika Hrvatska - veći udio zaposlenih u ukupnom stanovništvu, a manji udio nezaposlenih i ekonomski neaktivnih osoba. Udio stanovnika koji su zaposleni unutar kontingenta stanovništva koji je radno sposoban iznosi 58%. Udio zaposlenih stanovnika po najzastupljenijim djelatnostima prikazan je u tablici 3.13.-2. Ukupna zaposlenost je smanjena u razdoblju 2008. – 2013., s 45.021 na 41.575, odnosno izgubljeno je 3.466 radnih mjesta, no zaposlenost nije jednako rasla i smanjivala se u svim djelatnostima. Najveći gubitak radnih mjesta odnosi se na industrijske i trgovačke djelatnosti dok je povoljan trend zaposlenosti zabilježen u turizmu, informacijsko-komunikacijskim i financijskim djelatnostima. Broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji je u promatranom petogodišnjem razdoblju smanjen za 21%.

Tablica 3.13.-2. Udio zaposlenih stanovnika po djelatnosti (Popis stanovništva 2011.)

djelatnost	udio
Prerađivačka industrija	17,8
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	15,3
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	13,2
Građevinarstvo	7,9
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	6,5
Obrazovanje	6,2
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	5,2
Prijevoz i skladištenje	4,3
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	4,2
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3,5
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3,1
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2,6
Ostale uslužne djelatnosti	2,0

Umjetnost, zabava i rekreacija	1,9
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	1,8
Informacije i komunikacije	1,8

Osim problema sezonalnosti nezaposlenosti postoje i problematične skupine nezaposlenih osoba prema spolu, dobi i obrazovanju. Tako je nezaposlenost žena veća od nezaposlenosti muškaraca ali je taj udio jednak hrvatskom prosjeku i također se sezonski mijenja. Najproblematičnije skupine nezaposlenih osoba su mlade osobe do 29 godina te osobe starije od 50. Prema završenom obrazovanju, kontinuirano je velik udio osoba sa završenim osnovnoškolskim i srednjoškolskim obrazovanjem koje su nezaposlene. S druge strane, javio se novi trend u kojem se povećava udio osoba sa završenim fakultetom (fakultet, akademija, magisterij, doktorat).

3.13.2. Odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj

Najbolji pokazatelji stanja predškolskog odgoja je rang po uključenosti u predškolsko obrazovanje u populaciji 0 – 4 godine po kojemu je Županija na vrhu u usporedbi s ostalim županijama Hrvatske. Prema Strategiji, na području Županije u pedagoškoj 2013./2014. godini djelovala je 28 javnih, 32 privatne i 1 vjerska ustanova predškolskog odgoja. U posljednjih pet godina povećana je ukupna obuhvaćenost djece, otvorene su nove odgojne skupine, integrirani dodatni programi, a postojeći objekti u kojima vrtići djeluju rekonstruiraju se, dograđuju, opremaju i uređuju. Manji problem je u ponudi vanrednih programa vrtića (sport, glazba...) koji su dio ponude samo u vrtićima u najvećim jedinicama lokalne samouprave (pretežito Novigrad, Pula, Labin). S obzirom na nejednake mogućnosti jedinica lokalne samouprave optimalno bi bilo usklađivanje s Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i obrazovanja uz održanje ili povećanje obuhvata i kvalitete usluge. Najizraženiji problemi predškolskog odgoja Županije su ustanove koje ne zadovoljavaju potrebe, dotrajalost objekata i opreme, manjak stručnog kadra i neusklađenost s potrebama određenih skupina djece i njihovih roditelja (radno vrijeme).

Osnovnoškolsko obrazovanje

Prema PPIŽ na području Županije ukupno je 47 javnih i jedna privatna osnovna škola. Nastava se održava u 110 školskih zgrada. U školskoj godini 2013./2014. upisano je ukupno 14.437 učenika u 866 razrednih odjela. Ukupan broj učenika u zadnjih 16 godina smanjio se za 6.424, a broj razrednih odjela za 140. Razlog takvom negativnom trendu je demografska slika cijele Hrvatske pa tako i Županije, u kojoj je prirodna promjena negativna te se time i smanjuje baza stanovništva, u ovom slučaju broj učenika osnovnih škola. Kako je depopulacija prostorno diferencirana na relacijama urbano-ruralno, obala-unutrašnjost-planinski okvir, tako se i potreba za određenom infrastrukturom i kadrom negdje smanjuje a drugdje povećava. Ukupan broj osnovnoškolskih ustanova ocjenjen je kao zadovoljavajući, no s druge strane diskrepancija u kvalitativnim značajkama je velika.

Naime, u malim ruralnim sredinama, kvalitetne ustanove s kvalitetnim sadržajem izuzetno su bitne za opstanak lokalne zajednice. Uvjeti rada za neke osnovne škole, s obzirom na stanje zgrada, ne osiguravaju funkcionalnu organizaciju prostora.

Srednjoškolsko obrazovanje

Prema PPIŽ na području Županije djeluje ukupno 24 srednjih škola, od kojih je u Puli smješteno 12, u Bujama i Rovinju po 3, u Pazinu i Poreču po 2 te po 1 u Buzetu i Labinu. U školskoj 2013./2014. godini bilo je upisno ukupno 7.098 učenika u 348 razrednih odjela. Prosječan broj učenika u razredu u javnim redovnim školama je 21, u vjerskim 23, a u privatnim 9 učenika.

Broj učenika u srednjim školama u razdoblju 2009. – 2014. je smanjen, a sukladno njemu smanjen je i broj razrednih odjela. Učenici s poteškoćama u razvoju školuju se u odgojno-obrazovnoj ustanovi u Puli koja zadovoljava potrebe Županije. Što se tiče organizacije nastave, izvannastavnih aktivnosti i izvrsnosti koja je rezultat rada srednjoškolskog obrazovnog sustava Županije svi su pokazatelji zadovoljavajući. Neke srednje škole rade u zgradama koje ne osiguravaju funkcionalnu organizaciju prostora, osobito u pogledu opreme specijaliziranih učionica za strukovnu nastavu i radionica za praktičnu nastavu u školi. Nadalje, prostorni razmještaj srednjoškolskih ustanova nije adekvatan te je potrebna reorganizacija mreže srednjoškolskih ustanova koja će se temeljiti na realnim potrebama odgojno-obrazovnog sustava, uz uvažavanje geografskih, gospodarskih i demografskih osobitosti Županije. S druge strane broj srednjoškolskih ustanova je sukladan demografskim trendovima te nema potrebe za većim brojem škola i razrednih odjela. Srednjoškolski odgojno-obrazovni sustav potrebno je uskladiti s potrebama tržišta rada te se izdvaja jasna razvojna potreba za jačanjem strukovnih znanja čime se direktno utječe na zaposlenost mladih koji se izdvajaju kao problematična skupina prema stopi nezaposlenosti. Uz sve navedeno javlja se i problem nezadovoljavajućeg učeničkog standarda koji je potrebno uskladiti s mrežom škola.

Visokoškolsko obrazovanje i znanost

Prema PPIŽ visokoškolsko obrazovanje Županije odvija se na 4 ustanove koje se nalaze u Puli, Pazinu i Poreču. Na svim visokim učilištima u Županiji broj upisanih studenata ima pozitivan trend u razdoblju 2010. – 2015. od kojih se po broju studenata i studijskih programa izdvaja Sveučilište Juraja Dobrile u Puli. Na području Županije djeluje 10 znanstvenih institucija. Među znanstvenim institucijama primjetna je nedovoljna zastupljenost prirodnih, biotehničkih i tehničkih znanosti te potreba za jačanjem znanstvene djelatnosti u sektoru turizma, što je dalje povezano s nedostatnom povezanošću gospodarstva, tržišta rada i visokoobrazovnih i znanstvenih institucija. Nedostatak visokoobrazovanih osoba na području Županije generira i nedostatan kadrovski potencijal visokoškolskih institucija za razvoj postojećih i novih studijskih programa. Prostorni kapaciteti i infrastruktura visokoškolskih institucija i prateće infrastrukture studentskog standarda trenutno ne zadovoljavaju potrebe Županije.

3.13.3. Zdravlje ljudi i socijalna skrb

Prema Strategiji na području Županije djeluje 6 županijskih javnih zdravstvenih ustanova:

- Istarski domovi zdravlja,
- Opća bolnica Pula,
- Zavod za javno zdravstvo Istarske županije,
- Zavod za hitnu medicinu,
- Istarske ljekarne,
- Bolnica za ortopediju i rehabilitaciju Prim. Dr. Martin Horvat u Rovinju.

Osim navedenih ustanova, u 2013. godini bilo je registrirano 46 privatnih zdravstvenih ustanova i 405 jedinica privatne prakse. Broj stanovnika na jednog doktora medicine koji je zaposlen na neodređeno u 2013. godini iznosio je 401,7. Broj zaposlenih liječnika u razdoblju 2008. – 2013. porastao je za 15,8%. Unatoč pozitivnom trendu broj liječnika na području Županije u usporedbi sa brojem stanovnika je ispod nacionalnog i daleko ispod prosjeka EU. Sustav zdravstvene zaštite dodatno se pogoršava tijekom ljetnih mjeseci za vrijeme turističke sezone kada neadekvatna zdravstvena zaštita turista narušava ionako nedostatnu zdravstvenu zaštitu lokalnog stanovništva.

Opća bolnica Pula izraženo je gravitacijsko središte pacijenata s područja Županije (59,7%). Ostali centri i bolnice kojima gravitira stanovništvo su: Klinički bolnički centar Rijeka (18,9%), stacionari Istarskih domova zdravlja (4,6%), Klinika za ortopediju Lovran (4,1%) i Klinički bolnički centar Zagreb (3,8%). Opterećenje i važnost Opće bolnice u Puli iziskuje dodatne prostorne i infrastrukturne kapacitete u Gradu Puli ali i decentralizaciju usluga zdravstvene skrbi u područja Županije koja trenutno gravitiraju. Posebice se to tiče općina u unutrašnjosti i planinskom okviru Županije. Podatak koji dodatno adresira problem centralizacije zdravstvenih funkcija određenih Gradova je prosječna udaljenost jedinica lokalne samouprave od najbliže bolnice. U slučaju Opće bolnice u Puli i Kliničkog bolničkog centra Rijeka iznosi oko 44 km. Najveća udaljenost od bolnice u Županiji je više od 80 km (Grad Umag). Iznad županijskog prosjeka od bolnice je udaljeno 22 gradova i općina što je više od 50% teritorija Županije. Prema procijenjenim potrebama i statističkim podacima, broj postelja u Županiji je ispod hrvatskog i europskog prosjeka i potrebna su dodatna ulaganja u tom smislu, naročito kada su u pitanju postelje za produljeno i palijativno liječenje.

U djelatnosti opće/obiteljske medicine 2013. godine nedostajalo je 5 timova te u 9 općina postoji nedostatak od po jednog tima opće/obiteljske medicine. U isto vrijeme u jednoj općini i tri grada postoji po jedan tim viška. U djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece nedostaje jedan tim, a u zdravstvenoj zaštiti žena nedostaju dva tima.

Ukupna kvaliteta medicinskih usluga na području Županije je zadovoljavajuća no u pojedinim segmentima je ispod nacionalnog i ispod prosjeka EU. Opremljenost medicinskih ustanova te tehnologije koje se koriste u mnogočemu ne odgovaraju potrebama lokalnog stanovništva, a i dostupnost medicinskih usluga često je neadekvatna.

Socijalne usluge za djecu i odrasle s tjelesnim, mentalnim i intelektualnim poteškoćama na području Županije pružaju se u 7 ustanova. Uz ustanove, bitnu ulogu imaju organizacije civilnog društva koje generalno rade na aktivnom uključivanju svojih članova u život zajednice. Radom organizacija civilnog društva dolazi do jačanja i diversifikacije izvan institucionalnih usluga. Cijene izvan institucijskih usluga po kojima trenutno ugovara Ministarstvo socijalne politike i mladih nisu dostatne za pokrivanje troškova, pa ustanove bez financijske podrške lokalne zajednice ne mogu razvijati potrebne izvan institucijske usluge. Prostorna distribucija usluga i institucija nije sukladna prostornoj distribuciji osoba koje su korisnici usluga. Usluge i institucije su centralizirane na području Pule te se time stvara i velik pritisak na te ustanove.

U području socijalnih usluga za djecu i mlade s problemima i u ponašanju i bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi u 2013. godini djelovale su dvije ustanove i jedna organizacijska jedinica Caritasa. S obzirom na specifičnost socijalnih pitanja koja se odnose na skupinu djece i mladih na području Županije javlja se potreba za izgradnjom stambene jedinice koja bi pridonijela osamostaljivanju mladih nakon boravka u ustanovi. Unutar Županije primjetan je nedostatak udomitelja te se djeca izmještaju u srodničke obitelji ili udomiteljske obitelji izvan Istre.

U Županiji djeluje 8 domova za starije i nemoćne s ukupnim kapacitetom od 820 korisnika. Domovi kojima je osnivač Županija (4 doma) imaju neadekvatne prostorne uvjete te im je potrebna adaptacija i usklađivanje sa standardima. Kapacitet institucijskih i izvan institucijskih usluga za starije osobe nije dostatan što potvrđuju i velike liste za čekanje. Nedostatno su razvijene i usluge pružanja pomoći u kući.

Socijalne usluge za žrtve obiteljskog nasilja pružaju se pri Sigurnoj kući Istra. Prema dosadašnjim podacima, kapaciteti usluga zadovoljavaju potrebe. Prisutan je problem nepostojanja sustavne edukacije za kadar koji pruža pomoć žrtvama obiteljskog nasilja (kao što postoji npr. za psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u obitelji).

Sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi te neupitnoj potrebi za zbrinjavanjem jedne od ranjivijih skupina građana, početkom 2012. godine na inicijativu Gradskog društva Crvenog križa Pula organizirano je Prihvatilište za beskućnike sa sjedištem u Puli.

Broj korisnika pomoći za uzdržavanje u Županiji je najmanji u Hrvatskoj (0,8% stanovnika) te bilježi stagnaciju. Istovremeno na nacionalnoj razini broj korisnika narastao je za 0,5% u razdoblju 2009. – 2013 te iznosi 2,6% ukupnog stanovništva.

3.13.4. Sport i rekreacija

Prema Strategiji sportske aktivnosti u Županiji zastupljene su kroz 54 sportske grane, a aktivne su ukupno 663 sportske udruge. Tek mali broj sportskih objekata (uglavnom izgrađenih proteklih 7 do 8 godina) zadovoljava u pogledu opremljenosti i funkcionalnosti. Velikoj većini objekata zajednička je koncepcijska zastarjelost energetske, elektro i strojarskih postrojenja, kao i građevne strukture, što pored loše funkcionalnosti bitno utječe i na skupoću održavanja, nepotrebne energetske gubitke i pretjerano zagađenje zraka. Opremljenost objekata, kako otvorenih, tako i zatvorenih relativno je skromna.

3.14. Gospodarska obilježja

Bruto domaći proizvod (BDP) Istarske Županije u 2014. godini bio je 2.648 milijuna eura, što je 6,2% BDP-a Republike Hrvatske. U istoj godini, BDP po stanovniku bio je 96.268 kuna ili 12.724 eura, što je 25,3% iznad prosjeka Republike Hrvatske.

U razdoblju 2000.–2004., BDP po stanovniku Županije porastao je sa 31% na 39% iznad hrvatskog prosjeka. Od 2005. do 2008. godine postoji trend smanjenja prednosti u odnosu na hrvatski prosjek, jer su faktori neodrživo visokog rasta, koji su bili obilježje hrvatskog gospodarstva u tom razdoblju, bili manje izraženi. Isto tako, bio je manji i inicijalni učinak ekonomske krize, ali se i u razdoblju 2010.-2012. nastavlja smanjenje prednosti u odnosu na prosjek Hrvatske dok se u 2013. ono zaustavlja. Usporedba s prosjekom Europske unije zabrinjava jer je 2009. godine (na razini 53,4%) prestao dugoročni trend dostizanja razine razvijenosti EU-a, te je BDP po stanovniku Županije u 2013. smanjen na razinu 47,6% prosjeka EU.

Strukturne osobine razvoja obilježene su smanjenjem udjela poljoprivrede i javnih usluga, a povećanjem udjela građevinskih i nekretninskih aktivnosti. Vodeće djelatnosti su usluge vezane za trgovinu, transport i turizam, s udjelom 29,7% BDP-a u 2013. godini. Udio prerađivačke industrije u BDP-u znatno je smanjen u razdoblju dinamičnog rasta te je, s iznimkom 2010. i 2011. godine, u razdoblju 2005.-2013. ispod 25% (<https://www.dzs.hr/>, <http://ec.europa.eu/eurostat>).

3.14.1. Poduzetništvo i obrtništvo

Poduzetništvo u Županiji je razvijeno o čemu govori i indeks konkurentnosti Županije koji je iznad prosjeka Hrvatske. Problemi koji se javljaju su osnovna infrastruktura, obrazovanje, učestalost organiziranog kriminala, siva ekonomija i neovisnost sudstva.

Potpuno je opremljeno pola od planiranih 34 poslovnih i/ili proizvodnih zona u Županiji. Zone su ravnomjerno raspoređene po Županiji kako bi se osigurao ujednačen regionalni razvoj, a sve se nalaze u blizini većih naselja.

Od 2007. broj obrtnika u Županiji kontinuirano pada te je do danas broj registriranih obrtnika smanjen je za 1.689. Struktura obrta po djelatnosti slična je općoj gospodarskoj slici Županije te je tako najviše obrta registrirano za obavljanje uslužne djelatnosti, trgovine te ugostiteljstva i turizma. U razdoblju 2012. - 2015. najveće pozitivne promjene su se dogodile u trgovini (+46), uslužnim djelatnostima – intelektualne usluge (+29) te prijevozu (+25) dok se najviše odjavilo u ugostiteljstvu i turizmu (-40), uslužnim obrtima – graditeljstvo (-29) te u ribarstvu i akvakulturi (-24). Smanjenje broja obrta najveće je u većim gradovima (Pula, Poreč) dok je u nekima za minimalan broj narastao (Funtana, Labin). U Županiji je sezonalnost izražena i u obrtništvu te je tako koncem 2015. zabilježeno 12,93% obrta koji su radili sezonski (Strategija).

3.14.2. Industrija

Prerađivačka industrija

Prerađivačka industrija bitan je dio gospodarstva Županije te se njezin udio u BDP-u kreće oko 25%, udio zaposlenih iznosi oko 20% a udio u ukupnom izvozu oko 50% (<https://www.dzs.hr/>).

Najvažnije grane prerađivačke industrije u Županiji su: brodogradnja, proizvodnja građevinskog materijala, proizvodnja duhanskih proizvoda, namještaja, električnih strojeva i uređaja, dijelova za automobilsku industriju, stakla, obrada metala, plastike, drva, tekstila i proizvodnja hrane. U jeku krize i u skladu s ukupnim nacionalnim trendom prerađivačka industrija bilježila je pad zaposlenih od 12% u razdoblju 2008. – 2014. Pad broja zaposlenih pratio je i pad vrijednosti izvoza i investicija. Sama struktura investicija je nejednaka po sektorima prerađivačke industrije te su tako najmanja ulaganja u tehnološki zahtjevnije djelatnosti poput računala, električnih i elektroničnih proizvoda, strojeva i opreme. U strukturi investicija i strukturi izvoza prevladavaju radno intenzivne djelatnosti. U ovom sektoru ističe se problem manjka stručnjaka (znanstvenika i inženjera) u tehničkim područjima koja su ujedno i najmanje zastupljena te zastarjeli pogoni, oprema i tehnologije (Strategija).

Graditeljstvo i rudarstvo

Sektor graditeljstva u 2013. godini sudjelovao je u zapošljavanju s 9,5%. S ukupnim razvojem Županije sukladno se odvija rast i razvoj sektora graditeljstva. Neki od problema koji su povezani sa graditeljstvom je nepoštivanje važeće zakonske regulative uslijed čega dolazi do primjerice ilegalnog odlaganja građevinskog otpada. Kao i u prethodno opisanom sektoru, nedostaje stručnog kadra u poslovima izvođenja i nadzora kojemu je potencijalno rješenje povezivanje srednjoškolskih, visokoobrazovnih i znanstvenih institucija s ovim sektorom (<https://www.dzs.hr/>).

Područje Županije bogato je mineralnim sirovinama od kojih se posebice ističe arhitektonsko-građevinski kamen.

3.14.3. Poljoprivreda

Poljoprivreda i korištenje vodnih resursa imaju na području Županije dugu tradiciju, a postojeći resursi s jedne strane te sektor turizma kao tržište za visokokvalitetne i tradicionalne proizvode s druge strane uvjeti su koji nedvojbeno omogućuju i daljnji uspješan razvoj poljoprivrede.

Prema Prostornom planu Istarske županije, u županiji je prisutno 98.821 ha poljoprivrednih obradivih površina, dok površina ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta iznosi 38.786 ha. Veći dio ovih površina je u privatnom vlasništvu, oko $\frac{3}{4}$, dok je ostatak u vlasništvu države.

Agrarna struktura nepovoljna je za intenzivan razvoj suvremene i specijalizirane poljoprivredne proizvodnje. Oko 19.000 obitelji u Županiji ima u svojem vlasništvu poljoprivredno i šumsko zemljište čija je prosječna veličina posjeda 9,5 ha. Po odbitku

šumskog zemljišta prosječna veličina posjeda koji obuhvaća samo poljoprivredno zemljište iznosi 6,4 ha, dok je prosječna veličina posjeda koji obuhvaća samo obradivo zemljište 3,8 ha. Oko 68% OPG-ova ima posjede manje od 5 ha poljoprivrednog zemljišta, oko 20% veličine od 5 do 10 ha te 12% veće od 10 ha. Prosječna veličina obradivih parcela je 0,22 ha što otežava primjenu suvremene tehnike i tehnologije u procesu proizvodnje i prepreka je ubrzanom procesu okrupnjivanja posjeda.

Obrazovanje poljoprivrednog stanovništva, poglavito u segmentu primjene suvremenih tehnologija u poljoprivredi i ribarstvu, nije odgovarajuće. Posebno su uspješni oni OPG-ovi kod kojih su se u proces proizvodnje uključili mladi i školovani nasljednici. U njima su prisutne stručne i savjetodavne institucije i koriste se suvremena tehnološka i marketinška iskustva. OPG-ovi se uglavnom bave maslinarstvom, vinogradarskom i vinarskom proizvodnjom te voćarstvom.

Navodnjavanje

Procijenjena potreba za vodom za navodnjavanje poljoprivrednih površina na 49.291 ha zemljišta koja se obrađuju na području Županije (prema Novelaciji Plana navodnjavanja Županije) iznosi približno 83,4 mil. m³/godišnje, a navodnjava se svega 1,5% (oko 740 ha) ukupnih obrađenih površina.

Za navodnjavanje poljoprivrednih površina koriste se alternativni resursi (podzemne vode, bujični dotoci, pitka voda iz vodovoda, kišnica i sl.), a izgrađena je prva i mini-akumulacija za navodnjavanje na području Županije (za kaznionicu u Valturi).

Prema Odredbama za provođenje Prostornog plana Istarske županije, razvoj sustava navodnjavanja Županije planira se u dvije faze:

I. faza – manji sustavi navodnjavanja s akumulacijama kapaciteta $\leq 1.000.000$ m³ vode - **mini akumulacije**,

II. faza – sustav navodnjavanja s akumulacijama kapaciteta $\geq 1.000.000$ m³ vode – **velike akumulacije**.

Prostornim planom planirane su 4 velike i 40 malih akumulacija te je određena rezervacija prostora za 16 potencijalnih lokacija velikih akumulacija.

Prostor rezerviran za potencijalnu lokaciju velike akumulacije moći će se utvrditi kao prostor za planiranu veliku akumulaciju tek nakon što se izradi i usvoji revizija važećeg Plana navodnjavanja Istarske županije – novelacija, uz poštivanje sljedećih smjernica:

1. Obzirom na koliziju namjene rezerviranog prostora i područja ekološke mreže za:

- potencijalnu akumulaciju **Bazuje** i područje HR 2000543 Vlažne livade kod Marušića,
- potencijalnu akumulaciju **Butari** i područje HR 2000546 Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj),
- potencijalnu akumulaciju **Pengari** i područje HR 2001016 Kotli i HR 2000619 Mirna i šire područje Butonige,

- potencijalnu akumulaciju **Benčići (Kotli)** i područje HR 2001016 Kotli i HR 2000619 Mirna i šire područje Butonige,
- potencijalnu akumulaciju **Pregon** i područje HR 2001015 Pregon,
- potencijalnu akumulaciju **Momjan** i područje HR 2001312 Argile,

dodatno preispitati potrebe planiranja akumulacija, prvenstveno na područjima ekološke mreže (jednonamjenskih-za navodnjavanje i višenamjenskih-za navodnjavanje i obranu od poplava i/ili druge namjene koje mogu predstavljati javni interes) te u slučaju planiranja, detaljno istražiti/analizirati područja ekološke mreže HR 2000545 Vlažne livade kod Marušića, HR 2000546 Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj), HR 2000619 Mirna i šire područje Butonige, HR Kotli, HR 2001015 Pregon, HR 2001312 Argile u svrhu ocjene prihvatljivosti akumulacija za navedena područja ekološke mreže.

2. U skladu s rezultatima prethodno navedenog istraživanja i preispitivanja, potrebno je planirati znatno manju površinu akumulacija od površine rezerviranog prostora ili definirati izmještanje izvan područja ekološke mreže te u postupku ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu utvrditi da namjena ne utječe negativno na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže ili navedenu lokaciju ukinuti.

Akumulacije za navodnjavanje poljoprivrednih površina se detaljnije određuju u prostornim planovima uređenja gradova i općina, na način da se pri određivanju lokacija akumulacija izbjegavaju:

- zaštićena područja vode za piće (I. i II. zona sanitarne zaštite),
- zaštićena područja koja su zaštićena temeljem Zakona o zaštiti prirode,
- poljoprivredno zemljište vrste P1 (osobito vrijedno obradivo tlo),
- zaštićene ili evidentirane urbane i ruralne cjeline, arheološki lokaliteti ili pojedinačni kompleksi i građevine, kulturni krajolik i područja većih krajobraznih vrijednosti.

Sukladno *članku 122.* Odredbi za provođenje PPIŽ, kada je vodoopskrba znatno ugrožena, akumulacije za navodnjavanje mogu se koristiti i u vodoopskrbne svrhe, pri čemu je funkcija vodoopskrbe primarna u odnosu na funkciju navodnjavanja.

3.14.4. Ribarstvo i marikultura

Ribarstvo je u Županiji tradicionalna djelatnost sa 942 registrirana profesionalna ribarska plovila, od kojih 470 dužih od 14 metara te 920 registriranih plovila za bavljenje ribolovom ili oko 25% potencijala RH. Sektor je tržišno izrazito oslonjen na turističko tržište i izvoz.

Za ribarske luke kao luke posebne namjene određene su lokacije: Tarska vala, Santa Marina-Vabriga, Vrsar, Pula-Zonki, Banjole, Medulin, Ližnjan-Kuje, Plomin (PPIŽ).

Marikulturi su namijenjen slijedeće lokacije: Piranski zaljev, područje zapadno od rta Sveti Pelegrin do rta Molimo, područje od uvale Soline do rta Busuja, ušće Mirne, uređeni kanali Mirne, uvala Santa Marina, Limski kanal, uvala Sv. Ivan, Pomerski zaljev, uvale Valun i Valmižeja, uvala Budava i izdvojeni dijelovi Raškog zaljeva (PPIŽ).

3.14.5. Šumarstvo

Prema podacima iz Prostornog plana, na području Županije ukupna šumska površina iznosi 114.608 ha, što čini 40,7% ukupne površine Županije, od kojih površina gospodarskih šuma iznosi 47.529 ha, zaštitnih 24.765 ha te šuma posebne namjene 42.314 ha. Prema strukturi vlasništva, oko 60% površina šuma nalazi se u privatnom posjedu, a oko 40% je u državnom vlasništvu. Za razliku od privatnih posjeda koji su usitnjeni i čija je prosječna veličina oko 0,3 ha, državne šume prostiru se na znatno većim kompleksima i prosječno iznose i više od 1,0 ha. Kako su posjedi vrlo isprepleteni, šume čine značajne i vrijedne očuvane komplekse.

Najveći dio prostora prekrivaju niske šume – tzv. panjače, te degradacijski stupnjevi istih. Svega oko 15% površina obrasle su visokim šumama – sjemenjačama i to pretežito u državnom vlasništvu. Među njima, najviše je umjetno podignutih kultura raznih vrsta borova i drugih četinjača. Manjim dijelom ima sjemenjača listača i to uglavnom bukve na obroncima Ćićarije i Učke, te hrasta lužnjaka i poljskog jasena u dolini rijeke Mirne.

Šume na području Županije predstavljaju sekundarni gospodarski resurs, s potencijalima ne samo drvne mase, već i niza nedrvenih šumskih proizvoda (divljač, gljive, podzemne gljive – tartufi, kesten, med...).

Prema prikazu srednje osutosti krošanja na bioindikacijskim ploham u 2016. godini iz izvješća o oštećenosti šumskih ekosustava Republike Hrvatske 2015. godine osutost krošanja na 3 od 8 bioindikacijskih ploha u Županiji ima srednju osutost >10 – 25%. Najveći broj bioindikacijskih ploha u cijeloj Hrvatskoj 2015. godine imao je srednju osutost između 10 i 25%. Četiri bioindikacijske plohe u Županije imale su srednju osutost >25 – 40% dok je jedna imala srednju osutost >40 – 60%. Ploha Razine 2 na području Županije je ploha 108 (Poreč) te se na njoj provode istraživanja stanja oštećenosti krošanja, kemizma biljnog materijala, praćenje depozicije, fenologije, šteta od biotičkih čimbenika, praćenje bioraznolikosti i sastava otopine tla.

Dodatna vrijednost šuma u Županiji, kao turistički razvijenoj regiji, velike su mogućnosti korištenja njihovih općekorisnih funkcija u turizmu odnosno agroturizmu. U tom sklopu potrebno je obuhvatiti i urbane ili gradske šume (drvoredi, perivoji, parkovi, park šume i sve šumske površine kojima se ne gospodari na klasičan način), a značajno pridonose razvoju turizma i poboljšanju zdravog okoliša.

Općekorisne funkcije šuma jesu: zaštita tla od erozije vodom i vjetrom; uravnoteženje vodnih odnosa u krajobrazu i sprečavanje bujica i visokih vodnih valova; pročišćavanje voda procjeđivanjem kroz šumsko tlo i opskrba podzemnih tokova i izvorišta pitkom vodom; povoljni utjecaj na klimu i poljodjelsku djelatnost; pročišćavanje onečišćenog zraka; utjecaj na ljepotu krajobraza; stvaranje povoljnih utjecaja za ljudsko zdravlje; osiguranje prostora za odmor i rekreaciju; uvjetovanje razvoja ekološkog, lovnog i seoskog turizma; očuvanje genofonda šumskoga drveća i ostalih vrsta šumske biocenoze; očuvanje biološke raznolikosti genofonda, vrsta, ekosustava i krajobraza; ublažavanje učinka staklenika atmosfere vezivanjem ugljika i obogaćivanje okoliša kisikom; opća zaštita i unapređivanje čovjekova okoliša postojanjem šumskih ekosustava kao biološkog kapitala velike vrijednosti; značenje u obrani zemlje i razvoju lokalnih zajednica.

3.14.6. Turizam

Prema turističkom prometu Istra zauzima vodeće mjesto u Hrvatskoj: 1/3 ukupnog broja noćenja u Hrvatskoj i 1/4 ukupnog broja dolazaka turista u Hrvatsku i dalje otpada na Istru, iako se taj udio tijekom desetogodišnjeg razdoblja stalno smanjuje kako zbog ubrzanog rasta turističkog prometa u drugim dijelovima zemlje, tako i zbog dostignute visoke razine popunjenosti raspoloživih kapaciteta u Istri (Strategija).

Razlike u dolascima i noćenjima turista prisutne su unutar same Županije, gdje se Rovinj, Poreč i Medulin ističu kao glavne destinacije. Osim prostornih prisutne su i razlike na vremenskoj skali zbog sezonskog karaktera turizma u kojem se vrhunac dolazaka i noćenja ostvaruje u kolovozu. Ipak, pozitivan trend u razdoblju 2002. – 2014. vidljiv je u većem broju noćenja u pred i post sezoni (svibanj i rujan). Primarni razlog dolaska turista u Županiju su sunce i more što se odražava na sezonalnosti cjelokupne djelatnosti.

Broj postelja u Županiji iznosi oko 240.000, čemu je potrebno pribrojiti i kapacitete u 14 luka nautičkog turizma u kojima se nalazi oko 15.000 postelja. Prema podacima za 2014. godinu, s 41,32% postelja u ukupnim kapacitetima prevladava privatni smještaj koji je utrostručen od 2002., a slijedi ga smještaj u kampovima od s 39,59% koji je trenutačno nešto manji u usporedbi s prijeratnom 1989. godinom, ali i veći nego 2000. Udio hotelskog smještaja razmjerno je malen, sa svega 10,71% ukupnih kapaciteta, iako taj segment ponude bilježi blagi porast kapaciteta, ali i podizanja kvalitete (porast udjela hotela sa 4 i 5 zvjezdica, pri čemu prevladavaju hoteli sa 4 zvjezdice sa 48% i hoteli sa 3 zvjezdice sa 34%). U turističkim naseljima se nalazi 10,66% postelja.

Prema Master planu turizma Istarske Županije današnja situacija nudi sljedeće turističke proizvode:

Sunce i more – danas sačinjava preko 85% ukupnog fizičkog prometa sa suboptimalno razvijenim turističkim lancem vrijednosti. Fokus su kampovi i smještaj u domaćinstvu bez značajne dodane vrijednosti u doživljajima ili makroekonomskim efektima (povećani prihodi, zapošljavanje, održivost).

Kratki odmori – predstavlja oko 5% ukupnog fizičkog prometa i usko je povezan sa ključnim praznicima glavnih emitivnih tržišta.

Sport i aktivnosti – proizvod koji realizira oko 3% ukupnog fizičkog prometa i koji je u posljednjih pet godina unaprijedio vlastiti lanac vrijednosti, no još uvijek nije dovoljno atraktivan niti konkurentan da bi izazvao ključne konkurente na Mediteranu.

Touring / kultura – proizvod koji sudjeluje u ukupnom fizičkom prometu sa 2% i koji je neopravdano podcijenjen u Istri. Sustav resursa i atrakcija daje dovoljno elemenata za unaprjeđenje i kvalitetno plasiranje na međunarodno tržište.

Industrija sastanaka – proizvod koji bez značajnog razvoja ostvaruje oko 2% ukupnog turističkog prometa, usko povezanog sa organizacijom manjih i srednjih konferencija i kongresa u primarno hotelskim kapacitetima.

Događaji – ostvaruju oko 1% ukupnog fizičkog prometa i rezultat su individualnih napora hotelskih poduzeća ili manjih poduzetnika u stvaranju festivala i događaja koji su razlog dolaska u Istru. Događaji koji se organiziraju za animaciju gostiju (dok su gosti već u destinaciji) se ovdje ne računaju.

Vino i gastronomija – kao glavni razlog dolaska u Istru, ovaj proizvod je na razini oko 1% ukupnog fizičkog prometa.

Zdravlje / wellness – ovaj proizvod (prvenstveno wellness dio) realizira nešto manje od 1% ukupnog fizičkog prometa zahvaljujući individualnim naporima poduzeća, ali ne kao profesionalnog proizvoda koji se komercijalizira na emitivnim tržištima prije svega zbog nedostatka kvalitetnog hardvera (wellness hoteli ili specijalizirani medicinski sadržaji).

Istra se posljednjih nekoliko godina profilirala u destinaciju vrhunskog vina, maslinova ulja i tartufa te su otvorene vinske ceste i ceste maslinova ulja. Na vinskoj cesti ukupno se nudi 118 vinskih podruma i kušaonica vina, a na cesti maslinova ulja ima 160 maslinara i kušaonica maslinova ulja. Također, u Istri ima otprilike 100 biciklističkih staza u ukupnoj dužini oko 3000 km i 100 pješačkih staza ukupne dužine 1000 km, koje se uglavnom mogu koristiti i za trčanje, *treking* i planinarenje.

Na području Županije postoje veliki potencijali za razvoj geoturizma, relativno novog oblika turizma koji ne iziskuje velike infrastrukturne zahvate. Nadalje, u Županiji postoji izrazito velik broj lokacija koje nude mogućnost razvoja ronilačkog turizma.

Najizraženiji nedostaci turizma Županije su sezonalnost, nedostatak stručnog kadra u turizmu i ugostiteljstvu (od menadžerskih i vodećih pozicija do osoblja u turizmu i ugostiteljstvu), nedovoljna iskorištenost unutrašnjosti i planinskog okvira te istovremeno velik pritisak na obalni pojas i pojedine gradove, nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta, nedostatak međusektorske suradnje i u konačnici ponuda bazirana na konceptu „sunce i more“.

3.15. Infrastruktura

3.15.1. Promet

Cestovni promet

Najveći udio u mreži javnih cesta Županije čini županijske i lokalne, s gotovo 75%. Kvantitativno najmanji udio imaju autoceste, oko 7%. Prema duljini cestovne mreže i cestovnoj gustoći Županija je jedna od cestovno najrazvijenijih hrvatskih županija i u tom pogledu zadovoljava aktualnu prometnu potražnju. Nasuprot tome, stanje cestovne infrastrukture trenutno i s obzirom na rastući promet ne zadovoljava. Velik dio cestovne mreže Županije pretežno je u lošem stanju (loše građevinsko stanje, niska razina tehničkog standarda i opremljenosti – horizontalne i vertikalne krivine, nagibi niveleta, širina kolnika, nosivost, prometna signalizacija i oprema) što predstavlja ograničavajući čimbenik u nesmetanom odvijanju prometa. Problem predstavlja i nepostojanje obilaznica oko mnogih naselja, nedostatak i neorganiziranost sustava parkirališta u većim turističkim središtima te neodgovarajuća mreža javnog prijevoza.

Unatoč ukupnom pozitivnom trendu smanjenja broja smrtno stradanih osoba i broja prometnih nesreća u cestovnom prometu, Istarska županija u hrvatskim okvirima zauzima visoko 5. mjesto s udjelom od 6,7% u ukupnom broju prometnih nesreća na području RH (2012.), što je pokazatelj da stanje razine sigurnosti na području Županije nije zadovoljavajuće.

Zračni promet

Aktivne objekte infrastrukture zračnog prometa na području Istarske županije čine:

- Zračna luka Pula, operator je Zračna luka Pula d.o.o.
- Aerodrom Medulin - Campanož, operator aerodroma je Aeroklub Krila Istre
- Aerodrom Vrsar, operator aerodroma je North Adria Aviation d.o.o.
- aerodrom na vodi unutar luke otvorene za javni promet Pula

Iako je postojeće brojno stanje infrastrukture zračnog prometa u Županiji zadovoljavajuće, potrebna je tehnička, tehnološka i sigurnosna nadogradnja postojeće infrastrukture. Master plan Zračne luke Pula za razdoblje 2014. - 2016. izrađen je 2016. godine i njime se predviđa godišnji rast putnika za 5-7%, povećanje međunarodnih redovitih i čarter letova, porast prometna niskotarifnih zračnih prijevoznika, povećanje zračnog terminala sa sadašnjih 12.000 m² na 36.000 m², a uz ostalo i proširenje marketinških aktivnosti prema opatijskoj rivijeri.

Pomorski promet

Na području Županije nalazi se 37 luka otvorenih za javni promet, 39 luka posebne namjene i 14 luka nautičkog turizma. Gotovo 40% luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene smještene nalazi se na području južne Istre – Općina Medulin (16 luka) i Grad Pula (13 luka). Od ukupno 14 luka nautičkog turizma – marina većina je smještena duž Z i J obale dok je I obala nerazvijena u tom aspektu. Grad Poreč i Općina Medulin, svaki s po 3 marine, vodeći su po tom pitanju u Županiji (PPIŽ).

Najveća je luka u Županiji Luka Pula. S obzirom na to da se u odnosu na ostale luke u regiji (Rijeka, Kopar, Trst) nije uspjela razviti u trgovačku luku, novo usmjerenje okrenuto je nautičkom turizmu. U današnjim uvjetima gravitacijsko područje istarskih luka (kao teretnih tako i putničkih) svodi se na usko zaleđe, pa je prometna funkcija istarskih luka tek regionalnog značaja. Procjene budućih prometnih tokova upućuju na očekivanja porasta pomorskog prometa osobito na sjevernojadranskom prometnom pravcu i to prvenstveno zbog prekapacitiranosti sjevernoeuropskih luka. S jedne strane ta prekapacitiranost, a s druge sve veće količine tereta koji se prevozi morem, dat će veći značaj sjevernojadranskom prometnom pravcu.

Dvije najznačajnije istarske teretne luke (Pula i Bršica) nisu adekvatno opremljene infrastrukturom i opremom i nemaju dovoljno uređen prostor za manipulaciju teretom. Od putničkih luka najveći potencijal imaju luka Umag, Novigrad, Poreč, Vrsar, Rovinj, Rabac i Plomin kojima se može pridodati i Pulska luka uz uvjet sanacije lukobrana. U domeni nautičkog turizma, broj vezova i razinu usluge potrebno je proširiti.

Željeznički promet

Na području Županije izgrađeno je 144,136 km željeznica. Promet putnika i tereta neznatan je u odnosu na postojeće kapacitete i mogućnosti te stoga nerentabilan. Stanje infrastrukture željezničkog prometa na području Županije je ispod zadovoljavajuće razine

i gubi svoju gospodarsku funkciju. Primarni problem željezničkog sustava Županije je nepovezanost s ostatkom Hrvatske koja je nastala uslijed povijesnog konteksta odvojenog razvoja Istarskog poluotoka. Zapadna Istra kao najnaseljeniji prostor i s najvećim turističkim prometom nije povezan željeznicom. Izgradnja predviđenog tunela kroz Čićariju (varijantno rješenje Čićarija) u sklopu planirane pruge visoke učinkovitosti Trst/Kopar – Lupoglav – Rijeka – Josipdol (Karlovac) – Zagreb/Split – Dubrovnik te izravno željezničko povezivanje Pule s Rijekom, a time posredno i sa Zagrebom i Europom, povećali bi gospodarsko značenje postojeće željezničke mreže u Županiji. Time bi bili stvoreni osnovni preduvjeti za uvođenje i razvijanje kombiniranog/integralnog prometa čime bi se efikasnije iskoristio potencijal Luke Raša (terminali Bršica, Štalije) kao budućeg robno-transportnog središta od iznimnog značaja za RH, odnosno Istarsku županiju. Osim značajnije teretne funkcije, pruga bi mogla preuzeti i određeni putnički promet.

Javni putnički promet

Trenutno stanje javnog putničkog prijevoza koji se odvija autobusima je zadovoljavajuće. Broj polazaka i linija je dostatan, ali su vidljive potrebe za poboljšanjima na kolodvorima i pratećim objektima. Razvoj javnog putničkog prijevoza uvelike ovisi o obnovi i razvoju cestovne infrastrukture.

3.15.2. Telekomunikacije

Istarska Županija ima iznadprosječnu zastupljenost širokopojasnih priključaka (22,6%), ali manju od prosjeka Europske Unije. Pokretna elektronička komunikacijska mreža zadovoljava potrebnu pokrivenost teritorija radijskim signalom, ali konfiguracija terena uvjetuje jačinu signala. Baznim (radijskim) postajama pokriveno je 100% teritorija i one imaju dovoljne kapacitete i u vrijeme najvećeg opterećenja (na vrhuncu turističke sezone).

3.15.3. Energetski sustavi

3.15.3.1. Elektroenergetski sustavi

Udjeli potrošnje pojedinih vrsta energije u Županiji prikazani su sljedeći:

električna energija	33%
tekuća goriva	55%
plin	12%

Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora u Istarskoj županiji trenutačno nije značajna i ne utječe bitno na ukupnu proizvodnju.

Središnje mjesto proizvodnje električne energije u Županiji je termoenergetski kompleks TE Plomin, čija proizvodnja u potpunosti zadovoljava potrebe potrošnje u Županiji. Županija koristi oko 55% električne energije proizvedene u TE Plomin, a ostatak proizvedene električne energije predaje se u ostali dio energetske mreže RH. Budući da bi u slučaju remonta ili ispada termoelektrana iz pogona bila narušena sigurnost opskrbe

električnom energijom, potrebno je predvidjeti mogućnost kvalitetnog povezivanja elektroenergetske mreže Županije s ostatkom elektroenergetskog sustava RH. Dalekovodi koji povezuju Istru s ostalim dijelom elektroenergetskog sustava Hrvatske i Slovenije izgrađeni su prije četrdesetak godina i nemaju dovoljan kapacitet za osiguranje opskrbe (Strategija).

Elektroenergetski sustav opskrbljuje 143.130 potrošača uz najveće vršno opterećenje na području Istre u ljetnim mjesecima koje doseže 220 MW. Relativno veći iznos potrošnje električne energije po stanovniku za Istarsku županiju u odnosu na prosjek Hrvatske, mora se promatrati vrlo kritički. Ukupna potrošnja po stanovniku u Istarskoj županiji veća je 64% od hrvatskog prosjeka. Nedostatak zemnog plina kao energenta, glavnog nositelja energetskog zadovoljenja široke potrošnje po Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, znatno utječe na stvaranje ove razlike.

3.15.3.2. Obnovljivi izvori energije

Od obnovljivih izvora energije trenutno je najznačajnija kruta biomasa. U državnim se šumama u Istarskoj županiji godišnje posječe uglavnom manje od 20.000 m³, dok je procjena da se u privatnim šumama posječe nekoliko tisuća m³ (do točnog podatka nije moguće doći jer se dio sječa obavi bez potrebe dokumentacije). Sunčeva energija koristi se putem kolektora koji zagrijava potrošnu toplu vodu kako u turističkom sektoru tako i u kućanstvima. Prva vjetroelektrana za iskorištavanje energije vjetra je izgrađena još početkom 80-ih godina prošlog stoljeća, a u isto vrijeme i nešto kasnije su izgrađeni i sustavi za iskorištavanje geotermalne energije. Obnovljivi izvori čine 5,2% neposredne potrošnje energije.

Na području Županije postoje veliki potencijali za korištenje obnovljivih izvora energije, prvenstveno energije biomase, sunca i vjetra. Za područje Županije prosječna vrijednost dnevne insolacije na horizontalnu plohu iznosi 1,1-1,4 kWh/m² (prosječno 4,36 sunčanih sati dnevno) te ima vrlo dobrog potencijala za iskorištenje. Brzine vjetra na području cijele Županije (kopno i more) veće su od 5,5 m/s na visini 80 m, što se smatra prihvatljivim prilikom razmatranja mogućih lokacija za vjetroelektrane. Značajnije brzine (jačine) vjetra koje bi se mogle koristiti za proizvodnju električne energije postoje na moru i uz samu obalu. Istočna i južna obale Istre, u tom su smislu pogodnije od zapadne. Hidropotencijal u Županiji nije značajan. Energiju hidropotencijala moguće je koristiti planiranjem malih hidroelektrana unutar vodoopskrbnog sustava (uz vodospreme) i na rijeci Mirni (od Buzeta do Ponte Portona) koja je zbog svojih hidroloških karakteristika, pogodna za korištenje energije hidropotencijala.

Prema registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (Registar OIEKPP- Registar projekata i postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača), na području Istarske županije upisano je 49 projekata za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije ukupne planirane električne snage 9,27 MW. Od navedenih 49 projekata, 46 je projekata sunčanih elektrana ukupne planirane instalirane električne snage 7,13 MW, jedan male hidroelektrane snage 0,245 MW, jedan elektrane na bioplin snage 1 MW te jedan elektrane na deponijski plin snage 0,9 MW. Od navedenih projekata, u pogonu je oko polovice sunčanih elektrana, dok su svi ostali projekti u određenim fazama planiranja.

3.15.3.3. Plinoopskrbni sustavi

Plinovodnu infrastrukturu za transport i distribuciju plina sačinjavaju dva različita sustava jer se radi o dva potpuno različita energenta u tehničkom smislu transporta. Prvi energent je prirodni plin (čija je infrastruktura novijeg datuma), koji se distribuira cijevnim putem (visokotlačni, srednjetačni i niskotlačni plinovodi) u plinovitom stanju. Drugi energent je UNP (ukapljeni naftni plin poznat pod trgovačkim nazivom „propan-butan“) čija je infrastruktura malo starijeg datuma. On se dostavlja krajnjim korisnicima putem boca, kontejnera ili spremnika u tekućem stanju.

Županija se opskrbljuje prirodnim plinom iz sjevernojadranskih nalazišta plina putem magistralnog plinovoda za međunarodni transport Platforma „Ivana K“ – Terminal Pula (Vodnjan) – Karlovac i magistralnog plinovoda Terminal Pula (Vodnjan) – Umag. Plinovodne distribucijske mreže (veći dio plinovodne mreže) izgrađene su u Puli (178 km), Rovinju (27,8 km), Poreču (30 km) i Umagu (40,1 km). Izgrađen je i distributivni plinovod na dionici Kršan – Pićan jug, duljine 4,5 km. Ostatak Županije nije priključen na plinovod (Strategija).

3.15.4. Vodoopskrbni sustav i sustav odvodnje

Vodoopskrba

U Istarskoj županiji na sustav javne vodoopskrbe priključeno je 98,7% ukupnog broja stanovnika, što je znatno više od hrvatskog prosjeka koji iznosi oko 82%. U vodoopskrbi Županije, vode iz krških izvora sudjeluju sa 75,8%, a vode iz površinske akumulacije Butoniga sa 24,2%. Djelatnost javne vodoopskrbe obavljaju 3 komunalna društva (Istarski vodovod Buzet, Vodovod Labin, i Vodovod Pula) koja formiraju 3 vodoopskrbna područja.

Vodoopskrbna mreža Županije sastavljena je od 9 vodovodnih sustava:

- Gradole
- Bulaž – Gradole
- Butoniga
- Sv.Ivan – Sv. Stjepan
- Sv.Ivan
- Rakonek
- Fonte Gaia-Kokoti
- Plomin
- Kožljak

Zdravstvena ispravnost vode za piće uglavnom zadovoljava. Gubitak vode zbog dotrajalosti vodoopskrbne mreže procijenjen je na oko 23%.

Postojeći distributivni kapaciteti zadovoljavaju vodoopskrbne potrebe s obzirom na pokrivenost prostora i nominalnih transportnih kapaciteta, no do preopterećenosti sustava

dolazi tijekom ljetnih mjeseci uslijed turističke sezone kada ukupna mjesečna potrošnja vode u mjesecu srpnju i kolovozu bude i tri puta veća u odnosu na potrošnju u ostalim mjesecima. U područjima razvijenog turizma u srpnju i kolovozu vršno opterećenje naraste od 2,5 do 5 puta. Ukupna potrošnja s vršnim opterećenjima ljeti najveći pritisak stvara na akumulaciju Butoniga, a najkritičniji su nepovezani i nedovoljno sigurni vodni resursi u dolinama Mirne i Raše. Nesigurnost zahvaćanja dovoljnih količina vode dovodi do degradacije kakvoće vode.

Glavni transportni cjevovod vodovoda Butoniga, koji je okosnica sadašnjeg i budućeg regionalnog vodoopskrbnog sustava, zahtijeva stalno održavanje minimalnih protoka (oko 200 l/s) radi očuvanja minimuma izmjene vode. Taj tehnološki zahtjev treba zadovoljavati cijelu godinu, a posebno ga je teško zadovoljiti u izvansezonskom razdoblju kad potrošnja vode u Istarskoj županiji znatno pada u odnosu na sezonske vrijednosti.

Potrošnja vode u Županiji u skladu je s rastom gospodarstva, a posebice sa sektorom turizma, industrije i poduzetništva s pratećom infrastrukturom. Primjetan je trend rasta gospodarstva te razvoja infrastrukture s kojima će se također povećati potrošnja vode. Najveći pritisak očekuje se na ionako već preopterećenom Z i J obalnom području, tj. vodovodima Gradole i Butoniga.

U planskom razdoblju do 2020. procjenjuje se da će se pristupiti korištenju jamskih voda Tupljaka i Ripende ukupnog kapaciteta 500 l/s te da će biti u uporabi svi izvori u dolini rijeke Raše minimalnog kapaciteta većeg od 500 l/s, čime će se ukupni kapaciteti povećati na cca 4,0 m³/s, ne računajući na vodu iz sustava Bužini – Gabrijeli u slivu Dragonje. Jamske vode Tupljaka i Ripende predstavljaju značajan vodni potencijal kako Labinštine tako i šireg područja. Potrebno je u javni vodoopskrbni sustav uključiti jamske vode Bubić jame (Plomin).

Odvodnja

Prema podacima za 2011. godinu organizirana odvodnja otpadnih voda u Županiji je iznad nacionalnog prosjeka te je odvodnjom pokriveno oko 60% stanovništva. Jedan od strateških razvojnih i okolišnih projekata za iduće razdoblje je izgradnja sustava javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u središnjoj Istri radi zaštite izvorišta pitke vode. Najveća je pokrivenost sustavom javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u naseljima i turističkim područjima priobalja.

Problemi u Županiji koji se odnose na sustave odvodnje su sljedeći:

- većina uređaja za pročišćavanje otpadnih voda nema propisani zadovoljavajući stupanj pročišćavanja otpadnih voda;
- dio uglavnom starijih mješovitih sustava odvodnje nedovoljno je održavan i ne zadovoljava potrebe povećanih protoka kao posljedice povećanja stupnja priključenosti i povećanih protoka zbog jakih oborina;
- uređaji za pročišćavanje uglavnom nemaju sustav za izdvajanje mulja i obradu izdvojenog mulja s uređaja te sustav za prihvata i obradu sadržaja septičkih/sabirnih jama. Nije definiran način i odgovarajuće mjesto zbrinjavanja mulja s uređaja za

pročišćavanje te se mulj se u pravilu odlaže na sanitarna odlagališta, a pročišćene otpadne vode se ne koriste;

- mnoga naselja, naročito središnje Istre, još uvijek nemaju izgrađen sustav javne odvodnje otpadnih voda te se one ispuštaju u septičke jame upitne kvalitete ili sabirne jame. U priobalnom području pojedina turistička naselja i izdvojeni turistički objekti još uvijek primjenjuju sustav centralnih taložnica s kratkim podmorskim ispuštima. Takva "privremena" rješenja pokazala su slab učinak.

3.15.5. Gospodarenje otpadom

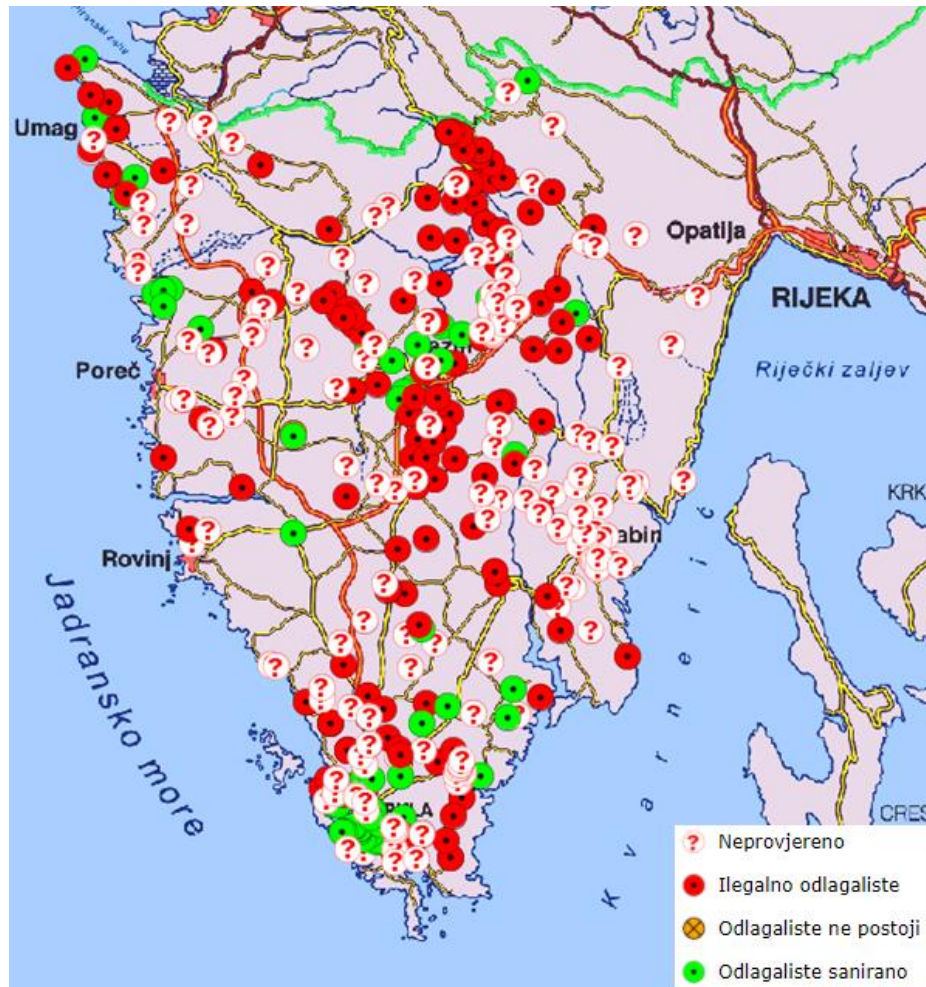
Na području Županije nalazi se 11 aktivnih odlagališta, od kojih je za 5 izdana okolišna dozvola ili je u završnoj fazi izdavanja (odlagališta u gradovima Umag, Buzet, Rovinj, Labin i Poreč). Gospodarenje komunalnim otpadom obavljaju pružatelji javnih usluga u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i privatne tvrtke koje imaju potrebne dozvole. Količina otpada po stanovniku je iznad nacionalnog prosjeka (402 kg/stanovnik), što se može pripisati djelatnosti turizma. Istarska županija zauzima prvo mjesto po količini proizvedenog komunalnog otpada iz sektora turizma. Specifična količina proizvedenog komunalnog otpada u 2015. godini u Županiji je iznosila 667 kg/stanovniku dok je u isto vrijeme hrvatski prosjek iznosio 386 kg/stanovniku. U 2013. godini na odlagališta je upućeno 92,6% ukupno proizvedenog otpada dok je na uporabu upućeno samo 6,8%.

Proizvodnim otpadom smatra se otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, osim ostataka iz proizvodnih procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača. Istarska županija u proizvedenom proizvodnom otpadu ima udio od 11% te se nalazi na samom vrhu ljestvice s Gradom Zagrebom (25%) i Osječko-baranjskom županijom (11%). Na području Županije primjetne su velike varijacije u proizvodnji otpadnog mulja iz uređaja za pročišćavanje voda i to u obalnom području gdje se ljeti proizvodnja popne na 178% prosječne godišnje proizvodnje.

Sustav gospodarenja otpadom Županije nije na zadovoljavajućoj razini, potrebno ga je zaokružiti te unaprijediti kako bi se dosegao veći postotak reciklaže. Energetski potencijal otpada nije iskorišten, a s obzirom na koncept održivog razvoja njegovo je korištenje nužno u što bližoj budućnosti. Županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun (ŽCGO Kaštijun) predstavlja ključnu građevinu u integriranom sustavu gospodarenja otpadom u Istarskoj županiji. ŽCGO je izgrađen te tijekom 2016. godine pušten u probni rad, a trenutno se čeka tehnički pregled građevine čije zadovoljavanje čini uvjet za pribavljanje uporabne dozvole. Svih 6 pretovarnih stanica (Rovinj, Poreč, Umag, Buzet, Pazin i Labin) je izgrađeno te korišteno za pretovar odnosno pripremu za odvoz otpada u ŽCGO Kaštijun tijekom njegovog probnog rada.

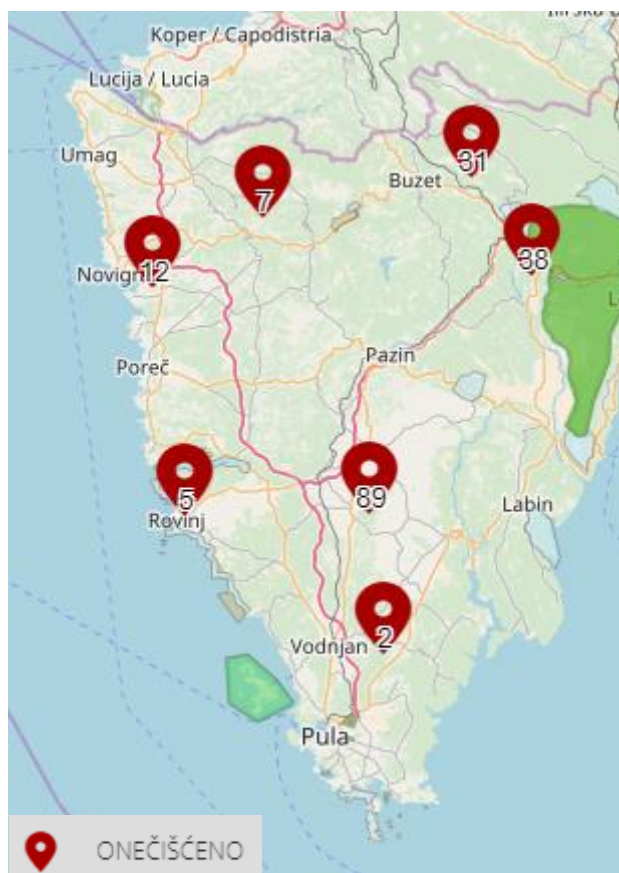
Na području Županije postoji velik broj ilegalnih odlagališta (144 potvrđene lokacije ilegalnih odlagališta, 112 prijavljenih i nepotvrđenih lokacija ilegalnih odlagališta i 66 saniranih lokacija), unatoč kontinuiranom procesu sanacije (slika 3.15.5.-1). Konkretni problem i jedan od glavnih uzroka nastanka novih kao i korištenja postojećih lokacija ilegalnih odlagališta na području Istarske županije leži u neadekvatno riješenoj situaciji s građevinskim otpadom. Veći broj jedinica lokalne samouprave još uvijek čak niti u prostorno planskoj dokumentaciji nije definirao postojanje lokacija reciklažnih dvorišta za građevinski otpad (trenutačno su u funkciji samo 2 službene lokacije na kojima je moguće odložiti građevinski otpad; Pazin-Lakota i Pula-Vidrijan). Ilegalno odloženi građevinski

otpad nerijetko postaje motiv za odlaganje drugih, pa i opasnih vrsta otpada. Drugi je problem što na mjestu saniranog divljeg odlagališta nerijetko ubrzo ponovo nastane novo.

Slika 3.15.5.-1. Divlja odlagališta otpada na području Istarske županije (<http://diva.istra-istria.hr/>)

Poseban problem koji se izdvaja na krškim područjima je onečišćeno podzemlje raznim vrstama otpada (opasni, građevinski, komunalni, minsko-eksplozivne naprave). Na području Županije registrirano je 184 speleoloških objekata koji su onečišćeni raznim vrstama otpada što predstavlja izuzetno velik okolišni problem koji je teško sanirati zbog raširenosti onečišćenja i logističkih zahtjeva pri čišćenju speleoloških objekata (slika 3.15.5.-2). Površinska voda ispire onečišćujuće tvari s divljih deponija u kršu te se bez pročišćavanja, budući da ne postoji proces filtracije, izravno cijedi do vodonosnika. Pružanje špiljskih kanala je nepredvidivo, a ponekad ih je i nemoguće sa sigurnošću utvrditi pa je za njihovu zaštitu nužno štititi šire područje iznad njih.

Slika 3.15.5.-2. Karta onečišćenih speleoloških objekata na području Županije
(<http://www.cistopodzemlje.info/>)

Posebna kategorija otpada koja nije u domeni djelatnosti komunalnih službi je morski otpad. Na području Županije ne postoji sustav praćenja niti procjena količine i vrsta morskog otpada. Prema *Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (članak 28, 36)*, jedinice lokalne samouprave dužne su na svom području osigurati sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan *Zakonu o održivom gospodarenju otpadom* te uklanjanje tako odbačenog otpada što uključuje i naplavljeni morski otpad. Čišćenje potopljenog morskog otpada odvija se kroz volonterske inicijative ronilačkih klubova i društava na pojedinim lokacijama.

Većina jedinica lokalne samouprave na području Istarske županije provodi edukaciju stanovništva o obvezi odvojenog prikupljanja komunalnog otpada putem komunalnih društava i koncesionara. Komunalna društva i koncesionari skupljači komunalnog otpada provode edukaciju stanovništva o obvezi i načinu odvojenog prikupljanja komunalnog otpada putem cirkularnih pisama zajedno s računima, objavom na mrežnim stranicama i informativnim lecima. Pojedine jedinice lokalne samouprave provode edukaciju stanovništva o obvezi i načinu odvojenog prikupljanja komunalnog otpada putem lokalnih listova, objavom putem radio stanica i letaka.

4. POSTOJEĆI OKOLIŠNI PROBLEMI KOJI SU VAŽNI ZA STRATEGIJU

U ovom poglavlju navedeni su glavni okolišni problemi na području Istarske županije, posebno za svaku sastavnicu okoliša odnosno okolišnu temu.

Okoliš općenito:

- Negativni utjecaji eksploatacije mineralnih sirovina na okoliš (prostor, ekosustav, površinske i podzemne vode zrak, georaznolikost, krajobraz i dr.).
- Nepostojanje sustava sanacije kamenoloma kao ni sustava efikasnog suzbijanja zvučnog i općeg onečišćenja okoliša njihovim radom.
- Prirodni resursi i zaštićena prirodna područja ne koriste se dovoljno u funkciji razvoja prema načelima održivosti.
- Nedovoljna edukacija i uključivanje javnosti u upravljanje prirodnim resursima i zaštitu okoliša.
- Nedovoljna prepoznatljivost i valorizacija otoka, otočića i hridi za njihovo održivo korištenje.

Voda:

- Samo oko 25% površinskih vodnih tijela je ocijenjeno kao vrlo dobro ili dobro (konačna ocjena), a samo oko 20% ih postiže ciljeve zaštite okoliša.
- Samo 1 od 6 prijelaznih vodnih tijela je dobrog stanja, dok su ostala umjerenog.
- Samo 2 od 6 priobalnih vodnih tijela je dobrog stanja, dok su ostala umjerenog.
- Kemijsko i količinsko stanje tijela podzemne vode JKGN_03 – Južna Istra je loše.
- Za većinu vodnih tijela ne provodi se monitoring bioloških elemenata kakvoće.
- Kontinuirano nastajanje novih te nedovršena sanacija postojećih ilegalnih odlagališta čije procjedne vode mogu negativno utjecati na kakvoću podzemne vode.
- Nekontrolirano i nelegalno crpljenje vode iz podzemlja za potrebe navodnjavanja poljoprivrednih površina.
- Nedovoljno riješeni sustavi komunalnih, industrijskih i oborinskih otpadnih voda.
- Ne postoji sustav odvodnje otpadnih voda za oko 50% kućanstava na području Županije.
- Većina postojećih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda su tzv. mehanički uređaji koji podrazumijevaju primjenu mehaničkog postupka kojim se iz otpadnih voda izdvajaju krupnije plivajuće tvari, šljunak, pijesak, ulja i masti.
- Uređaji za pročišćavanje u većini slučajeva rade sa smanjenom efikasnošću i neracionalno, jer nisu istraženi svi parametri koji određuju vrstu i kapacitet tih uređaja.

- Neracionalan sustav vodoopskrbne mreže (oko 23% gubitaka).
- Zaštita mora kao važnog razvojnog resursa na području Županije ne zadovoljava.
- Zbog geografskog položaja velika izloženost rizicima onečišćenja od međunarodnog transporta ugljikovodika i drugih opasnih tvari. Onečišćenju znatno pridonosi i rijeka Po.
- Nedefiniran koncept i mjere za rješavanje onečišćenja koja dolaze s mora.

Zrak:

- Zrak druge kategorije – onečišćen zrak s obzirom na izmjerene koncentracije ozona.
- Nepostojanje obilaznica oko mnogih naselja što utječe na smanjenje kvalitete zraka u njima zbog pojačanog prometa.
- Preopterećenost lokalnih cesta i s time povezano zagušivanje prometa te posljedično smanjena kvaliteta zraka.
- Nerazvijenost željezničkog prometa, okolišno najprihvatljivije vrste prometa.

Tlo:

- Erozija pojačana neodgovarajućim korištenjem zemljišta.
- Onečišćenje (kemijskim sredstvima, ali i salinizacija u priobalju i ušću Mirne i Raše) i degradacija tala uzrokovana poljoprivrednom proizvodnjom.
- Brojna ilegalna odlagališta otpada što uzrokuje onečišćenje tla.
- Urbanizacija u prostoru ograničenja zaštićenog obalnog pojasa mora i trend neplanskog širenja građevinskih zona.
- Nepostojanje sustavnih programa praćenja kvaliteta tala.
- Nepostojanje katastra klizišta.

Bioraznolikost:

- Nepotpuna inventarizacija, poznavanje i slabo praćenje stanja bioraznolikosti.
- Slabo upravljanje izrazito vrijednom Motovunskom šumom, Limskim zaljevom i ušćem rijeke Mirne (pokrenut projekt izrade planova upravljanja).
- Nedostatak administrativnih kapaciteta u samoj Županiji, nedovoljna nepovezanost institucija i javnih ustanova u domeni zaštite prirode na lokalnoj, područnoj i nacionalnoj razini te nedostatak financijskih sredstava.
- Neučinkovita provedba zaštite u stvarnosti – „papirnata zaštita“ (sporost u proglašavanju zaštite nad novim područjima koja su već predviđena prostornim planom Županije; projekt LIKE kojemu je cilj priprema za zaštitu područja Čićarije u početnoj fazi).

- Nema sustavnih istraživanja i monitoringa u zaštićenim područjima.
- Nedovoljna prepoznatost zaštićenih područja kao razvojnog resursa.
- Nedostatak planova upravljanja zaštićenim područjima.
- Nedovoljno istražena (kartirana) morska staništa (izuzev južne Istre – projekt SHAPE).
- Osiromašenje biozaliha priobalnog mora zbog povećanja ribolovnog pritiska.
- Izostanak učinkovitog nadzora nad zaštićenim morskim područjima (izuzev NP Brijuni).
- Nepostojanje studije mogućnosti korištenja šumske biomase.
- Zbog umjetnog uređenja korita rijeke Mirne nema više prirodnih poplava koje su korisne i nužne za održavanje staništa tartufa i postepeno dolazi do promjene vrsta stabala koje rastu na tom području, a također na štetu staništa tartufa i određenih vrsta stabala.
- Prisutnost invazivnih vrsta (biljnih i životinjskih) koje je vrlo teško ukloniti.

Georazolikost:

- Negativan utjecaj eksploatacije mineralnih sirovina.
- Nedovoljna zaštita i vrednovanje geomorfoloških značajki.
- Brojna ilegalna odlagališta otpada koja negativno utječu na speleološke objekte.

Krajobraz:

- Izgradnja u prostoru ograničenja zaštićenog obalnog pojasa mora bez kvalitetne krajobrazne valorizacije.
- Koncentracija ilegalne i neplanske izgradnje u izdvojenim zonama uprostoru ograničenja zaštićenog obalnog pojasa mora.
- Drastično smanjenje i devastacija zelenih površina u gradskim i ruralnim područjima.

Kulturna baština:

- Nedovoljna valorizacija kulturne baštine za održivo korištenje.
- Neriješeni imovinskopravni odnosi objekata kulturne baštine.
- Zapuštenost i propadanje brojnih vrijednih objekata kulturne baštine.

Klimatske promjene:

- Tehnički zastarjele i nekonkurentne željezničke pruge, nepovezane s hrvatskim i međunarodnim željeznicama.
- Vozni park javnog prijevoza ne ispunjava potpuno ekološke norme.
- Neuređen i neosiguran biciklistički promet u naseljima.
- Nedostatno planiranje i provedba programa korištenja obnovljivih izvora energije (fotonaponske elektrane, vjetroelektrane) osobito u privatnom sektoru.
- Manjak programa i projekata kogeneracije na prirodni plin, bioplin, deponijski plin.
- Nedostatna županijska i lokalna financijska sredstva za realizaciju projekata energetske učinkovitosti.
- Nedostatan razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama.

Gospodarenje otpadom:

- Djelomično sanirana legalna i ilegalna odlagališta otpada te kontinuirano nastajanje novih ilegalnih odlagališta.
- Neuspostavljen integrirani sustav gospodarenja otpadom (izgrađen ključni objekt ŽCGO Kaštijun).
- Vrlo mali postotak od ukupno proizvedene količine komunalnog otpada se reciklira.
- Nepotpuna pokrivenost područja Županije organiziranim sustavom zbrinjavanja otpada (reciklažna dvorišta).
- Nerazmjer planski definiranih infrastrukturnih objekata u sustavu gospodarenja otpadom i financijskih mogućnosti.
- Nepostojanje osmišljene sveobuhvatne pozitivne medijske kampanje uspostave planiranog sustava.
- Iako postoje određene kampanje, još uvijek nedovoljna razina obrazovanja i edukacije svih dobni skupina stanovništva u pogledu provedbe segmenata u sustavu gospodarenja otpadom (izbjegavanje nastajanja otpada, vrednovanje/odvojeno prikupljanje, materijalna i energetska uporaba i odlaganje ostatnog obrađenog otpada na uređena odlagališta).
- Još uvijek nedostatan nadzor nad tokovima zbrinjavanja otpada svih kategorija, količinama proizvedenog i odloženog otpada kao i tipizacije posebno komunalnog otpada.

Stanovništvo i zdravlje ljudi:

- Sustav zdravstva izrazito je centraliziran, administrativno i financijski, a odlučivanje po modelu „fit for all“ ne uvažava različitost potreba građana ni županijske odnosno lokalne specifičnosti (geografske, demografske, ekonomske, razvojne)

- Mehanizmi upravljanja sustavom zdravstva kojima raspolaže Županija ograničeni su i nedovoljno učinkoviti.
- Zdravstvena zaštita turista nije adekvatno osigurana, pruža se „na teret“ lokalnog stanovništva.
- Povećava se trend nedovoljnog broja liječnika (posebno specijalista), ali i drugih zdravstvenih kadrova (posebno u ruralnim dijelovima).
- Nedovoljna je zdravstvena prosvjećenost građana (o važnosti osobne brige za zdravlje i samopomoći).
- Nedovoljno se ulaže u programe promocije zdravlja i ranog otkrivanja bolesti.
- Nisu razvijene zdravstvene usluge koje zahtijevaju posebne specijalizacije ili multidisciplinarni i multisektorski pristup (paliјativna skrb, kronično produljeno liječenje, skrb za osobe s poremećajima prehrane).

5. MOGUĆI RAZVOJ OKOLIŠA BEZ PROVEDBE STRATEGIJE

U nastavku je opisan mogući razvoj pojedine sastavnice okoliša/okolišne teme bez provedbe Strategije.

- **Voda**

Bez provedbe Strategije nastavit će se negativni trendovi u području voda i vodnog gospodarstva. Većina površinskih vodnih tijela na području Županije i dalje neće postizati ciljeve zaštite okoliša. Sve veći broj ilegalnih odlagališta otpada kao i nekontrolirano i nelegalno crpljenje za potrebe navodnjavanja negativno utječe na kakvoću i količinu podzemne vode. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda i dalje će ostati na nezadovoljavajućoj razini. Sve je izraženiji i problem onečišćenja mora povezan s nezadovoljavajućim sustavom odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

- **Zrak**

Zbog povećanja broja stanovnika i turista a time i broja motornih vozila i prometa općenito, prometnice su sve opterećenije što uzrokuje smanjenje kvalitete zraka zbog sve veće emisije ispušnih plinova. Isto vrijedi i za veća naselja u kojima dolazi do zagušenja prometom u ljetnim mjesecima.

- **Tlo**

Bez provedbe Strategije nastavit će se degradacija tla. Ilegalna odlagališta otpada, erozija zbog neodgovarajućeg korištenja zemljišta, potreba za građevinskim zemljištem, poljoprivreda te ispuštanje otpadnih tvari i dalje će biti glavni izvori negativnih utjecaja na tlo, s tendencijom rasta značajnosti utjecaja.

- **Bioraznolikost**

Negativni utjecaji na sastavnice okoliša poput vode, tla i zraka odrazit će se i na cjelokupnu bioraznolikost na području Istarske županije, odnosno doći će do smanjenja bioraznolikosti.

Slabo upravljanje područjima poput Motovunske šume, Limskog zaljeva i ušća rijeke Mirne dovode do daljnjeg narušavanja i smanjenja bioraznolikosti. Zbog povećanja ribolovnog pritiska dolazi do osiromašenja priobalnog mora. Istraživanja, monitoring i inventarizacija biološke raznolikosti je i dalje na nezadovoljavajućoj razini. Provedba zaštite prirode i okoliša nije učinkovita. Dolazi do povećanja brojnosti invazivnih vrsta i njihovog utjecaja na bioraznolikost.

- **Georaznolikost**

Nastavlja se negativan trend antropogenog utjecaja na speleološke objekte i područja visoke georaznolikosti.

- **Krajobraz**

I dalje dolazi do smanjenja i devastacije zelenih površina u gradskim i ruralnim područjima.

- **Kulturna baština**

Kulturna baština nije dovoljno valorizirana, a mnogi objekti su zapušteni i propadaju. Zbog nedostatka sredstava, kulturna dobra se sporo obnavljaju.

- **Klimatske promjene**

Obnovljivi izvori energije se i dalje ne koriste dovoljno, što za posljedicu ima porast ugljičnog otiska Istarske županije i negativan utjecaj na klimatske promjene. Primjena mjera energetske učinkovitosti i dalje nije na visokoj razini.

- **Gospodarenje otpadom**

Ilegalna odlagališta otpada se ne saniraju, a njihov broj se čak i povećava. Gospodarenje otpadom i dalje nije na zadovoljavajućem nivou budući da nije uspostavljen integrirani sustav gospodarenja otpadom. I dalje se reciklira samo mali postotak ukupno proizvedene količine komunalnog otpada.

- **Stanovništvo i zdravlje ljudi**

Povećanje broja stanovnika utječe na smanjenje kvalitete života u područjima s velikom gustoćom i brojem stanovnika. Dolazi do sve većih problema u zdravstveno sustavu zbog centraliziranosti, neadekvatnog upravljanja, smanjenja broja liječnika i drugih zdravstvenih kadrova itd.

6. OKOLIŠNE ZNAČAJKE PODRUČJA NA KOJE PROVEDBA STRATEGIJE MOŽE ZNAČAJNO UTJECATI

Analizom postojećeg stanja okoliša te ciljeva, prioriteta, mjera i aktivnosti određenih Strategijom, prepoznate su sastavnice okoliša odnosno okolišne teme na koje provedba Strategije može značajno utjecati. U nastavku je dan pregled sastavnica okoliša/okolišnih tema te mjera i aktivnosti koje bi mogle imati značajan utjecaj. U poglavlju 7. detaljnije su analizirani mogući utjecaji svake od mjera i aktivnosti.

• Voda

Provođenje aktivnosti unutar mjera 3.2.4. *Poboljšanje komunalne infrastrukture* imat će pozitivan utjecaj na stanje površinskih i podzemnih voda na području Županije. Ove aktivnosti uključuju razvoj infrastrukture za odlaganje otpada i recikliranje, sanaciju ekološki kritičnih točaka, izgradnju i unaprjeđenje sustava odvodnje, podizanje svijesti stanovništva o obzirnom i štedljivom korištenju vode, korištenje modernih tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda itd. Mjera 1.3.3. *Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru* imat će pozitivan učinak zbog promocije ekološke poljoprivrede i smanjene upotrebe sredstava za zaštitu bilja, pesticida i umjetnih gnojiva. Mjera 3.2.5. *Izgradnja sustava navodnjavanja* doprinijet će realizaciji mjere 1.3.3. čime će se kontroliranim uvjetima osigurati dovoljne količine vode za održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih grana u ruralnom prostoru.

Aktivnosti koje su vezane za unaprjeđenje turizma, izgradnju turističke infrastrukture i povećanje broja gostiju mogu imati negativan utjecaj zbog veće potrošnje vode te većeg ispuštanja onečišćujućih tvari u vode, ukoliko unaprjeđenje turizma neće biti popraćeno izgradnjom adekvatnog sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda. Aktivnosti izgradnje novih prometnica i poslovnih zona mogu imati negativan utjecaj na stanje voda na području Županije gdje je turistička aktivnost najintenzivnija, budući da će doći do dodatnog opterećenja zbog veće potrošnje i/ili većeg ispuštanja onečišćujućih tvari u vode. Do pogoršanja kakvoće vode može doći u slučaju neadekvatnog rješavanja pitanja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Izgradnja novih prometnica može negativno utjecati na vode na potencijalnim križanjima trasa prometnica s površinskim vodama te prolaskom trasa prometnica kroz zone sanitarne zaštite.

• Zrak

Aktivnosti unutar mjere 3.2.4. *Poboljšanje komunalne infrastrukture* imat će pozitivan utjecaj na kvalitetu zraka zbog porasta recikliranja kao i smanjenja emisije onečišćujućih tvari s odlagališta otpada. Određene aktivnosti unutar mjere 3.2.1. *Poboljšanje prometne infrastrukture* trebale bi rezultirati poboljšanjem kvalitete zraka, odnosno smanjenjem onečišćenja zbog unaprjeđenja efikasnosti prometa, promocijom javnog prijevoza te pješačkog i biciklističkog prometa i razvojem željezničkog prometa.

Aktivnosti koje uključuju izgradnju gospodarske infrastrukture, novih prometnica, a posljedično i povećanje intenziteta prometa, mogu imati određen negativan utjecaj na kvalitetu zraka.

- **Tlo**

Aktivnosti unutar mjere 3.2.4. *Poboljšanje komunalne infrastrukture*, koje se odnose na unaprjeđenje sustava odvodnje i sanacije ilegalnih odlagališta otpada imat će pozitivan utjecaj na tlo zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari. Također, provedbom određenih aktivnosti unutar mjere 3.3.1. *Uspostava i unaprjeđenje integriranog prostornoplanskog i informacijskog sustava prostornog uređenja* doći će do pozitivnog utjecaja na korištenje zemljišta zbog unaprjeđenog pristupa prostornom planiranju. Mjera 1.3.3. *Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru* imat će pozitivan učinak zbog smanjenja korištenja sredstava za zaštitu bilja, pesticida i umjetnih gnojiva. Mjera 3.2.5. *Izgradnja sustava navodnjavanja* pozitivno će utjecati na obilježja tla u Županiji smanjivanjem negativnih posljedica od suša čime se smanjuje i potreba za upotrebom sredstava za zaštitu bilja. Učinkovitim i kontroliranim sustavom navodnjavanja povećava se prinos na ha obrađene poljoprivredne površine čime se smanjuje intenzitet zauzimanja novih površina tla.

Aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje turizma, povećanje broja gostiju i izgradnju infrastrukture, izgradnju sustava navodnjavanja kao i izgradnju ostale gospodarske infrastrukture, prometnica itd., mogu imati negativan utjecaj na tlo zbog zauzimanja površina, povećanja ispuštanja onečišćujućih tvari u tlo i povećanja količine otpada. Do negativnog utjecaja na korištenje zemljišta može doći i zauzimanjem novih prostora ili prenamjenom načina korištenja zemljišta. Mjere koje bi mogle imati negativan utjecaj su 1.3.1. *Razvoj prerađivačke industrije*, 1.3.2. *Restrukturiranje i repositioniranje turističkog gospodarstva* i 3.2.1. *Poboljšanje prometne infrastrukture*.

- **Bioraznolikost**

Mjera 3.2.4. *Poboljšanje komunalne infrastrukture* imat će pozitivan utjecaj na bioraznolikost zbog smanjenja postojećeg pritiska otpada i nedovoljno razvijenog cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom te smanjenja pritiska i onečišćenja voda i tla otpadnim vodama. Provedba mjera i aktivnosti unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* imat će pozitivan učinak na očuvanje bioraznolikosti i okoliša općenito.

Aktivnosti koje uključuju unaprjeđenje turizma, izgradnju prometne, gospodarske i turističke infrastrukture mogu imati negativan utjecaj na bioraznolikost, kao i aktivnosti koje se odnose na izgradnju i razvoj elektroenergetskog i plinoopskrbnog sustava. Također, mjera 3.1.2. *Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)* koja uključuje poticanje korištenja OIE odnosno izgradnju hidroelektrana, vjetroelektrana i sunčanih elektrana, ukoliko neće biti kvalitetno analizirani mogući utjecaji na okoliš, može imati negativan utjecaj.

- **Georaznolikost**

Mjera 3.3.2. *Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže* imat će pozitivan utjecaj na očuvanje georaznolikosti zbog unaprjeđenja sustava očuvanja i identifikacije posebno osjetljivih područja.

Aktivnosti koje uključuju izgradnju prometne, gospodarske i turističke infrastrukture mogu imati negativne utjecaje na georaznolikost zbog uništavanja i degradacije posebno osjetljivih područja, degradaciju speleoloških objekata, povećanja ispuštanja onečišćujućih tvari u podzemlje itd. Provedbom mjere 3.2.5. *Izgradnja sustava navodnjavanja* može doći do djelomičnog gubitka georaznolikosti, ukoliko će akumulacije biti građene na području velike intrinzične vrijednosti reljefa.

- **Krajobraz**

Aktivnosti unutar prioriteta 3.3. *Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša* koje se odnose na zaštitu i vrednovanje krajobrazne raznolikosti, imat će pozitivan utjecaj na krajobrazne značajke područja Županije. Aktivnosti koje se odnose na izgradnju infrastrukture mogu imati negativan utjecaj na krajobrazne vrijednosti područja.

- **Kulturna baština**

Aktivnosti koje se odnose na obnovu i revitalizaciju ruralnih cjelina i znamenitosti kulturne/tradicijske baštine, promociju kulturne baštine i sl. imat će pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu. Aktivnosti koje se odnose na izgradnju infrastrukture mogu imati negativan utjecaj na kulturnu baštinu.

- **Gospodarenje otpadom**

Provođenje određenih aktivnosti unutar mjere 3.2.4. *Poboljšanje komunalne infrastrukture* utjecat će na poboljšanje cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom.

- **Energetska učinkovitost**

Aktivnosti koje se odnose na povećanje energetske učinkovitosti, kao i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, odnosno prioritet 3.1. *Poticanje energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije*, imat će posredan pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša zbog smanjenja emisija stakleničkih plinova i potrošnje energije na području Županije.

- **Klimatske promjene**

Aktivnosti unutar mjere 3.2.1. *Poboljšanje prometne infrastrukture* koje se odnose na unaprjeđenje efikasnosti cestovnog prometa, povećanje zastupljenosti javnog gradskog prijevoza te biciklističkog i pješačkog prometa kao i razvoja željezničkog prometa, rezultirat će smanjenjem emisije stakleničkih plinova na području Županije. Isto tako, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije rezultirat će smanjenjem ugljičnog otiska s područja Županije. Provođenje mjere 3.5.1. *Uspostavljanje i razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama i mjera smanjenja klimatskih promjena* rezultirat će boljom prilagođenošću klimatskim promjenama te njihovom ublažavanju.

- **Stanovništvo i zdravlje ljudi**

Provedba svih aktivnosti na direktan ili indirektan način rezultirat će pozitivnim utjecajem na stanovništvo, kao i na zdravlje ljudi i kvalitetu života, budući da je dio vizije Strategije postizanje visoke kvalitete života.

Provedbom Strategije ne očekuje se negativan utjecaj na stanovništvo.

- **Materijalna imovina**

Mjera 3.5.2. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite imat će pozitivan učinak na zaštitu materijalne imovine stanovništva.

Provedbom Strategije ne očekuje se negativan utjecaj na materijalnu imovinu.

7. VJEROJATNO ZNAČAJNI UTJECAJI NA OKOLIŠ

Županijska razvojna strategija Istarske županije, odnosno njezin strateški okvir koncipiran je na način da su određeni ciljevi, prioriteti i mjere, a unutar svake mjere su navedene indikativne aktivnosti, koje pobliže opisuju što se želi provoditi unutar pojedine mjere. U poglavljima 7.1. i 7.2. analizirani su mogući utjecaji svih mjera i indikativnih aktivnosti određenih Strategijom.

Osim ciljeva, prioriteta, mjera i indikativnih aktivnosti, Strategijom je određeno i 13 strateških programa, odnosno glavnih razvojnih projekata do 2020. godine, za koje je također analizirana mogućnost negativnog utjecaja na okoliš. U poglavlju 7.1.1. navedeni su projekti za koje je procijenjeno da neće imati negativan utjecaj na okoliš dok su u poglavlju 7.2.1. navedeni i analizirani oni za koje nije moguće isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

Sastavnice okoliša za koje su analizirani mogući utjecaji su sljedeće:

voda	krajobraz
zrak	kulturna baština
tlo	stanovništvo i zdravlje ljudi
bioraznolikost	klimatske promjene
georaznolikost	materijalna imovina

7.1. Mjere za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja

U ovom poglavlju navedene su sve mjere za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja. U slučaju da se za određene indikativne aktivnosti unutar mjere ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja, te mjere su izdvojene i mogućnost njihovog utjecaja analizirana je u poglavlju 7.2. Ispod svake mjere navedene u ovom poglavlju dano je kratko objašnjenje zašto se za nju može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

Nakon analize mogućeg utjecaja mjera i aktivnosti, u poglavlju 7.1.1. isto je napravljeno za projekte.

Cilj 1. POVEĆANJE GOSPODARSKE KONKURENTNOSTI

Prioritet 1.1. Jačanje istraživanja i razvoja, primjene novih tehnologija i inovacija

Mjera 1.1.1. Jačanje kapaciteta istraživanja i razvoja te suradnje između javnih istraživačkih institucija i privatnih poduzeća u djelatnostima važnim za istarsko gospodarstvo

OBJAŠNENJE: Provedba aktivnosti dovest će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo (smanjenje nezaposlenosti, jačanje gospodarstva koje kumulativno djeluje na povećanje kvalitete života). Indikativne aktivnosti uključene u ovu mjeru odnose se na jačanje istraživanja i razvoja, povezivanje i suradnju različitih sektora, ulaganje u obrazovanje itd. Budući da ne uključuju infrastrukturne zahvate (osim obnove i održavanja postojeće istraživačke infrastrukture), može se isključiti mogućnost negativnog utjecaja na sastavnice okoliša.

Mjera 1.1.2. Podupiranje primjene novih tehnologija te ulaganja u istraživanje i razvoj i poslovne procese u ključnim sektorima istarskog gospodarstva

OBJAŠNJENJE: Provedba aktivnosti dovest će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo uslijed jačanja gospodarstva te do pozitivnog utjecaja na ostale sastavnice okoliša kroz „ozelenjivanje“ ekonomije i tehnologija te uvođenje industrijske biotehnologije. Indikativne aktivnosti odnose se na ulaganja u istraživanja i razvoj, unaprjeđenje proizvodnih procesa, jačanje znanja, poticanje ulaganja itd. Budući da ne uključuju veće infrastrukturne zahvate, može se isključiti mogućnost negativnog utjecaja na sastavnice okoliša.

Mjera 1.1.3. Osnaživanje istraživačke, inovacijske i tehnološke infrastrukture i kapaciteta (centri kompetencija, tehnološki parkovi i dr.)

OBJAŠNJENJE: Aktivnostima unutar mjere 1.1.3. cilj je sinergijsko djelovanje na osnaživanje Istarskog gospodarstva kroz jačanje ljudskih resursa i međusektorske suradnje. Provedba aktivnosti može pozitivno djelovati na stanovništvo u pogledu smanjenja nezaposlenosti, podizanja kvalitete visokog obrazovanja u Županiji. Obzirom da sve aktivnosti naglašavaju održivi razvoj te im je cilj brendirati Županiju kao „zelenu“ regiju, može doći do indirektnog, kumulativnog pozitivnog utjecaja na sve ostale sastavnice okoliša. Aktivnosti ne uključuju infrastrukturne zahvate stoga se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na sastavnice okoliša.

Prioritet 1.2. Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Mjera 1.2.1. Olakšanje pristupa izvorima financiranja za malo i srednje poduzetništvo (MSP-ovi, obrtnici, OPG, startup-ovi, slobodne profesije)

OBJAŠNJENJE: Provedba aktivnosti dovest će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo smanjenjem nezaposlenosti, jačanjem gospodarstva i povećanjem kvalitete života. Aktivnosti uključuju uvođenje i jačanje novih oblika financiranja, informiranje, edukaciju itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 1.2.3. Obrazovanje za male i srednje poduzetnike

OBJAŠNJENJE: Aktivnosti unutar mjere 1.2.3. pozitivno će utjecati na stanovništvo jačanjem kapaciteta kroz obrazovanje te osnaživanje gospodarstva i mogućeg smanjenja nezaposlenosti. Aktivnosti se odnose na poticanje suradnje, provede edukativnih aktivnosti i programa obrazovanja itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 1.2.4. Poticanje umrežavanja u gospodarstvu (klasteri, zadruge, MSP-ovi, obrtnici, OPG-ovi, startup-ovi, slobodne profesije)

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti doći će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo kao posljedica pozitivnih pomaka u gospodarstvu i gospodarskog rasta. Aktivnosti se odnose na podupiranje razvoja klastera, edukaciju i osposobljavanje poduzetnika, uspostave sustava potpore itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 1.2.5. Podupiranje usvajanja i primjene međunarodnih standarda kvalitete roba, usluga i procesa te sustava kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, vina i jakih alkoholnih pića

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti doći će do pozitivnog utjecaja na poljoprivredu i prehrambenu industriju čime se osnažuje gospodarstvo te se posljedično povećava kvaliteta života. Aktivnosti uključuju ulaganja u sustave certificiranja, poticanje umrežavanja proizvođača, povećanje raznih vrsta potpora itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 1.2.6. Stvaranje povoljnog administrativnog i poslovnog okruženja za razvoj poduzetništva

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti kojima je cilj poticanje i rast malog i srednjeg poduzetništva dolazi do pozitivnog utjecaja na stanovništvo u sferi smanjenja nezaposlenosti i povećanja kvalitete života. Aktivnosti uključuju razvoj sustava potpora i/ili olakšica, jačanje institucija, izrada raznih analiza i strategija itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 1.2.7. Poticanje društveno odgovornog poslovanja

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti unutar mjere 1.2.7. doći će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo i kvalitetu života kroz poticanje ekonomskih aktivnosti s visokom stupnjem zaposlenosti te ostale aktivnosti koje potiču razvoj gospodarstva. Moguć je i pozitivan utjecaj na ostale sastavnice okoliša kroz aktivnost poticanja poslovnih subjekata na ulaganje u zaštitu i očuvanje okoliša te poticanje korištenja obnovljivih izvora energije.

Provedbom ove mjere može doći do unaprjeđenja postojeće poslovne i proizvodne infrastrukture stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Cilj 2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOKA KVALITETA ŽIVOTA

Prioritet 2.1. Povećanje zapošljivosti i radna mobilnost

Mjera 2.1.1. Jačanje aktivnosti usmjeravanja i profesionalne orijentacije te poticanje ulaganja u obrazovanje, usavršavanje, strukovno obrazovanje i cjeloživotno učenje u skladu s potrebama tržišta rada

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti kojima se usklađuju potrebe tržišta rada s obrazovnim sustavom pozitivno će utjecati na stanovništvo kroz smanjenje nezaposlenosti. Aktivnosti uključuju uspostavu sustava rada, jačanje komunikacije i suradnje, uvođenje poticaja, poboljšanje dostupnosti školovanja i obrazovanja itd. Osim unaprjeđenja postojećih institucija, mjerom nisu predviđeni infrastrukturni zahvati stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.1.2. Stvaranje uvjeta za uključivanje dugotrajno nezaposlenih osoba na tržište rada i povećanje zapošljivosti nezaposlenih skupina u nepovoljnom položaju

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti kojima se ciljano potiče zapošljavanje kontingenata stanovništva koji su u nepovoljnom položaju doći će do pozitivnog utjecaja na kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju uključivanje stanovništva u programe edukacije, jačanje jednakopravnosti, pružanje podrške kampanjama podizanja svijesti itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.1.3. Poticanje održivog samozapošljavanja, posebno nezaposlenih osoba i mladih

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti kojima se ciljano potiče zapošljavanje kontingenata stanovništva koji su u naj nepovoljnijem položaju doći će do pozitivnog utjecaja na kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju pružanje podrške samozapošljavanju, pripremu i provedbu obrazovnih programa, poticanje umrežavanja mladih itd. Mjerom nisu predviđeni infrastrukturni zahvati stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.1.4. Poticanje mobilnosti radne snage

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti kojima se potiče mobilnost radne snage (unutar Županije i izvan nje) dolazi do povoljnog razmještaja stanovništva te pozitivnog utjecaja na gospodarstvo i na stanovništvo obuhvaćeno aktivnostima. Aktivnosti uključuju sustavno upravljanje migracijama, informiranje nezaposlenih osoba, poticanje osposobljavanja i prekvalifikacija, olakšavanje administrativnih barijera itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 2.2. Razvoj sustava obrazovanja i prilagodba potrebama razvoja gospodarstva

Mjera 2.2.1. Usklađenje s Državnim pedagoškim standardima predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja te srednjoškolskog sustava odgoja i obrazovanja

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti kojima će se ujednačiti uvjeti rada odgojno-obrazovnih ustanova Županije radi podizanja kvalitete odgojno-obrazovnog sustava te uključenosti u sustav doći će do pozitivnog utjecaja na kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju modernizaciju kurikuluma, osnivanje centra potpore za obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju, poticanje suradnje i mobilnosti, razvoj digitalno zrelih škola itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.2.2. Modernizacija strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i podizanje njegove kvalitete da bi se povećala zapošljivost učenika, ali i mogućnost daljnjeg obrazovanja

OBJAŠNJENJE: Izjednačivanjem uvjeta školovanja učenicima olakšava se pristup tržištu rada što dovodi do pozitivnog utjecaja na gospodarstvo Županije i kvalitetu života stanovništva smanjenjem nezaposlenosti. Aktivnosti uključuju modernizaciju nastavnih planova i programa, suradnju s poduzetnicima i obrtnicima, uključivanje u programe poticanja mobilnosti i međunarodne suradnje itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.2.3. Uvođenje novih studijskih i istraživačkih programa potrebnih za razvoj IŽ-a u suradnji s gospodarstvom i unaprjeđenje kvalitete znanstveno-nastavnih aktivnosti Sveučilišta

OBJAŠNJENJE: Uvođenje novih studijskih programa koji su u skladu s potrebama tržišta rada podiže konkurentnost gospodarstva i kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju poticanje mobilnosti

studenata, uvođenje programa cjeloživotnog učenja, uvođenje novih studijskih i istraživačkih programa, ulaganje sredstava u pripremu projekata itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 2.3. Poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi te promocija zdravlja i socijalnog blagostanja

Mjera 2.3.1. Poboljšanje učinkovitosti i dostupnosti održivim i visoko kvalitetnim zdravstvenim uslugama

OBJAŠNJENJE: Unapređenjem sustava zdravstvene zaštite kroz jednaku dostupnost visokokvalitetnim uslugama u zdravstvu svim korisnicima na području Županije doći će do pozitivnog utjecaja na zdravlje stanovništva i kvalitetu života. Aktivnosti uključuju poboljšanje usluga bolničkog liječenja, pristupa zdravstvenoj zaštiti, edukacije i usavršavanja stručnjaka u zdravstvu, opremanje bolnica itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.3.2. Povećanje ulaganja u provedbu programa i promocije zdravlja, prevencije i ranog otkrivanja bolesti

OBJAŠNJENJE: Aktivnosti kojima se kroz međusektorsku suradnju potiče i približuje stanovnicima zdrav način života doći će do pozitivnog utjecaja na zdravlje stanovništva i kvalitetu života. Aktivnosti uključuju promociju zdravog načina života, razvoj zdravstvene zaštite, poticanje međusektorske suradnje itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.3.3. Razvoj i povećanje dostupnosti pristupačnim, održivim i visoko kvalitetnim uslugama u socijalnoj skrbi

OBJAŠNJENJE: Unapređenjem sustava socijalne skrbi u Županiji putem razvoja i povećanja dostupnosti visokokvalitetnih socijalnih usluga i podrške procesu deinstitucionalizacije dolazi do jačanja civilnog društva i podizanja kvalitete života kontingenta stanovništva u potrebi za socijalnim uslugama. Aktivnosti uključuju poticanje skrbi u zajednici, provedbu edukacija, poticanje povezivanja i međusektorske suradnje, razvoj programa i projekata za djecu s teškoćama u razvoju itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.3.4. Socijalno uključivanje osoba kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost

OBJAŠNJENJE: Aktivnosti koje su usmjerene na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti putem promocije socijalne integracije ranjivih skupina građana pozitivno će utjecati na stanovništvo i kvalitetu života. Aktivnosti uključuju jačanje socijalnog uključivanja, promicanje podrške programima, uslugama i aktivnostima vezanim za socijalno uključivanje itd. Mjera ne uključuje infrastrukturne zahvate stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 2.4. Razvoj sporta i rekreacije

Mjera 2.4.2. Poticanje izvrsnosti u sportskim natjecanjima

OBJAŠNJENJE: Aktivnosti kojima se stimuliraju izvrsnost u sportu te animacija vrhunskih sportaša za dolazak u Županiju pozitivno će utjecati na privlačnost Županije te u konačnici kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju osiguranje sredstava i podršku sportašima, stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.4.3. Poticanje programa za uključivanje šire populacije u sport i rekreaciju

OBJAŠNJENJE: Unapređenje i promocija sportskih aktivnosti pozitivno će utjecati na zdravlje stanovništva. Aktivnosti uključuju osiguranje sredstava, povećanje broja sportsko-rekreativnih programa i manifestacija itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

2.5. Razvoj civilnog društva i društvenog poduzetništva

Mjera 2.5.1. Poticanje umrežavanja javnog, civilnog i poslovnog sektora na lokalnoj razini kao važnih elemenata za razvoj socijalne kohezije i civilnog društva

OBJAŠNJENJE: Aktivnostima unutar mjere 2.5.1. osnažuje se civilno društvo te time i kvaliteta života stanovništva. Aktivnosti uključuju izradu strategije, osnivanje savjeta, poticanje dijaloga i suradnje itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.5.2. Unapređenje sustava dodjele potpora organizacijama civilnog društva (OCD)

OBJAŠNJENJE: Ojačanje djelovanja organizacija civilnog društva doći će do pozitivnog utjecaja na stanovništvo i kvalitetu života u Županiji. Aktivnosti uključuju uspostavu i unapređenje sustava potpora, pripremu i provedbu edukacija itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.5.3. Razvijanje volonterstva, filantropije i društveno odgovornog poslovanja

OBJAŠNJENJE: Poticanje volonterstva i osiguravanja uvjeta za volonterski rad i društveno odgovorno poslovanje pozitivno će utjecati na kvalitetu života stanovništva Županije. Aktivnosti uključuju poticanje volonterstva, osvješćivanje šire javnosti, edukaciju itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 2.5.4. Stvaranje uvjeta za razvoj društvenog poduzetništva

OBJAŠNJENJE: Razvojem društvenog poduzetništva i podupiranjem socijalnih pridonosi se ekonomskom razvoju te dolazi do pozitivnog utjecaja na stanovništvo Županije. Aktivnosti uključuju podizanje javne svijesti, osiguranje sustava poticaja, promocije itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Cilj 3. JAČANJE INFRASTRUKTURE, ZAŠTITE OKOLIŠA I ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PROSTOROM I RESURSIMA
Prioritet 3.1. Poticanje energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije
Mjera 3.1.1. Povećanje energetske učinkovitosti (EnU) uključujući i promociju kogeneracije CHP i trigeneracije

OBJAŠNJENJE: Aktivnostima unutar mjere 3.1.1. svrha je energetska učinkovitost Županije te poticanje građana na energetska učinkovitost doći će do pozitivnog utjecaja na sve sastavnice okoliša kroz smanjenje potrošnje svih oblika energije. Aktivnosti uključuju energetska obnovu javnih zgrada, racionalizaciju potrošnje energenata, poticanje kupnje uređaja s nižom energetska potrošnjom, uvođenje poticaja itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 3.2. Poboljšanje infrastrukturnih sustava
Mjera 3.2.2. Jačanje elektroničko-informacijske infrastrukture te podrška usvajanju novih tehnologija i stvaranju mreža za digitalno gospodarstvo

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti unutar mjere 3.2.2. doći će do pozitivnog utjecaja na gospodarski razvoj Županije te posljedično na kvalitetu života stanovništva Županije. Aktivnosti uključuju izradu projektne i tehničke dokumentacije, edukativne i promocijske aktivnosti, izradu nacrtu plana razvoja širokopojasne infrastrukture itd. Budući da mjera ne uključuje infrastrukturne zahvate, ne očekuje se negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 3.3. Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša
Mjera 3.3.1. Uspostava i unapređenje integriranog prostorno-planskog i informacijskog sustava prostornog uređenja

OBJAŠNJENJE: Integralnim upravljanjem teritorijem Županije te generalnim boljim planiranjem doći će do pozitivnog utjecaja na sve sastavnice okoliša. Aktivnost uključuje izradu informacijskog sustava te osiguranje pristupa podacima, stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 3.3.3. Uspostava i razvoj županijskog informacijskog sustava o okolišu

OBJAŠNJENJE: Uspostavom kvalitetne baze podataka kao podloge za praćenje stanja okoliša pozitivno će utjecati na sve sastavnice okoliša. Aktivnosti uključuju unapređenje sustava praćenja kakvoće okoliša, postavljanje automatskih mjernih postaja za praćenje stanja okolišnih sastavnica, jačanje suradnje itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 3.4. Jačanje učinkovitijeg upravljanja regionalnim razvojem
Mjera 3.4.1. Poboljšanje institucionalnih kapaciteta javnih vlasti i ostalih dionika i učinkovita javna administracija

OBJAŠNJENJE: Poboljšanja u polju javnih usluga pozitivno će utjecati na kvalitetu života stanovništva Županije. Aktivnosti uključuju unaprjeđenje suradnje, jačanje učinkovitosti ljudskih resursa, jačanje sposobnosti uprave itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 3.4.3. Jačanje razvojne uloge Pule kao urbanog središta te ostalih urbanih područja

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti unutar mjere 3.4.3. želi se postići održivi urbani razvoj Pule te ostalih urbanih središta putem koordiniranog korištenja razvojnih potencijala i resursa što će imati pozitivan utjecaj na stanovništvo i kvalitetu života. Aktivnosti uključuju izrade raznih analiza, razrada projekata, jačanje strukture grada, prijenos znanja, informiranje javnosti itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 3.4.5. Osiguranje učinkovitog korištenja fondova EU-a i drugih izvora

OBJAŠNJENJE: Unaprjeđenjem sustava korištenja fondova EU doći će do jačanja gospodarstva i civilnog društva Županije te će aktivnosti unutar mjere 3.4.5. imati pozitivan utjecaj na kvalitetu života. Aktivnosti uključuju jačanje kadrovskih kapaciteta i partnerskih odnosa, sustavno informiranje i edukaciju itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 3.4.6. Stvaranje istarskih regionalnih sustava

OBJAŠNJENJE: Stvaranjem istarskih regionalnih sustava može doći do otvaranja radnih mjesta te time i pozitivnog utjecaja na stanovništvo. Aktivnosti uključuju izradu raznih analiza, izradu plana i programa uspostave i rada istarskih regionalnih sustava itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 3.5. Jačanje kapaciteta za upravljanje rizicima i povećanje razine spremnosti za odgovor na krizne događaje

Mjera 3.5.1. Uspostavljanje i razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama i mjera smanjenja klimatskih promjena

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti unutar mjere 3.5.1. doći će do smanjenja osjetljivosti Županije na utjecaj vremenskih nepogoda i klimatskih promjena čime će doći do pozitivnog utjecaja na stanovništvo i materijalna dobra. Aktivnosti uključuju izgradnju sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe i jačanja otpornosti na klimatske promjene, jačanje suradnje, razvoj ljudskih resursa itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 3.5.2. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti unutar mjere 3.5.2. zaštitit će se stanovništvo, materijalna i kulturna dobra i okoliš od katastrofa i drugih izvora opasnosti te će doći do pozitivnog utjecaja na sve sastavnice okoliša. Aktivnosti uključuju izradu planova sustava civilne zaštite, jačanje materijalno-tehničke opremljenosti, jačanje suradnje, informiranje javnosti itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Cilj 4. RAZVOJ, OČUVANJE I PROMOVIRANJE ISTARSKOG IDENTITETA

Prioritet 4.1. Razvoj kulture i kulturnih i kreativnih djelatnosti

Mjera 4.1.2. Podržavanje umjetničke produkcije i razvoja publike (povećati interes javnosti za kulturnu baštinu i suvremenu umjetničku produkciju)

OBJAŠNJENJE: Jačanjem umjetničke produkcije i jačanjem interesa stanovništva za kulturu i kulturnu baštinu doći će do pozitivnog utjecaja na kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju podršku prezentacijskim programima kulturne baštine, provedbu programa obrazovanja, podršku razvoju filmske komisije itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 4.1.3. Poticanje korištenja kulturnih i kreativnih sadržaja u gospodarske svrhe te razvoj poduzetništva u kulturi

OBJAŠNJENJE: Osnaženjem sektora kulturnih/kreativnih industrija i poduzetništva povećavaju se mogućnosti zapošljavanja i dolazi do pozitivnog utjecaja na stanovništvo Županije. Aktivnosti uključuju jačanje financijske potpore, podupiranje izrade strategija, akcijskih planova i smjernica, poboljšanje promocije i edukacije itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Prioritet 4.2. Potpora očuvanju, razvoju i promociji istarskog identiteta

Mjera 4.2.1. Ulaganje u obrazovanje za očuvanje istarskog identiteta, posebno u razvoj zavičajne nastave te u sve druge obrazovne razine

OBJAŠNJENJE: Provedbom aktivnosti unutar mjere 4.2.1. doći će do pozitivnog utjecaja na kvalitetu života kao rezultat očuvanja i njegovanja istarskog identiteta te svih vrijednosti koje ga čine. Aktivnosti uključuju razvoj cjeloživotnog učenja, unaprjeđenje programa zavičajne nastave, usavršavanje obrazovnih stručnjaka itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 4.2.2. Očuvanje i promicanje održivog korištenja kulturne i prirodne baštine u funkciji gospodarskog razvoja te ulaganja u razvoj istarskog identiteta

OBJAŠNJENJE: Strukturiranim i unaprijeđenim upravljanjem kulturnom i prirodnom baštinom Županije te valorizacijom i kontroliranim korištenjem može doći do generiranja novih radnih mjesta, pozitivnog utjecaja na stanje kulturne i prirodne baštine te sveukupno poboljšanje stanja okoliša što će u konačnici pozitivno utjecati i na kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju povećanje učinkovitosti ulaganja u obnovu kulturnih i prirodnih dobara, jačanje znanja o biološkoj i krajobraznoj raznolikosti, poticanje promidžbe održivog korištenja kulturne i prirodne baštine, sudjelovanja građana u javnom odlučivanju itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 4.2.3. Umrežavanje svih institucija čije djelovanje obuhvaća sastavnice regionalnog identiteta

OBJAŠNJENJE: Sinergijskim djelovanjem svih aktera u Županiji može pozitivno utjecati na ukupnu kvalitetu života stanovništva. Aktivnosti uključuju osnaživanje kapaciteta ljudskih resursa, međunarodnih programa suradnje, analizu sastavnica identiteta Istre itd., stoga se ne očekuju negativni utjecaji na sastavnice okoliša.

Mjera 4.2.4. Promocija i afirmacija brenda Istre kao regije („zelene“, kulture, sporta, zdravog života, poduzetničke i dr.)

OBJAŠNJENJE: Kroz aktivnosti poticanja aktivnosti u gospodarstvu s predznakom „zeleno“ može doći do pozitivnog utjecaja na gospodarstvo, stanovništvo te vode, bioraznolikost, georaznolikost te krajobrazne značajke Županije. Aktivnosti uključuju razne analize sektorskih i lokalnih brendova koji sadrže identitetske značajke Istre, jačanje promocije i ponude proizvoda, izrada marketing plana brenda Istre kao regije itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

Mjera 4.2.5. Razvoj multikulturalizma

OBJAŠNJENJE: Poticanjem multikulturalizma dolazi do pozitivnog utjecaja na kvalitetu života stanovništva Županije. Aktivnosti uključuju očuvanje i razvijanje specifičnosti, provedbu umrežavanja svih aktera u razvoju multikulturalizma, poticanje uključivanja šire javnosti itd., stoga se ne očekuje negativan utjecaj na sastavnice okoliša.

7.1.1. Glavni razvojni projekti za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja

U nastavku su navedeni glavni razvojni projekti za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

4. ŽCGO Zeleno srce istre

Navedeni projekt uključuje aktivnosti potrebne za puštanje u rad ŽCGO Kaštijun i unaprjeđenje cjelokupnog sustava gospodarenja otpadom Istarske županije. ŽCGO Kaštijun je izgrađen, kao i svih 6 pretovarnih stanica. Navedeni projekt poboljšat će trenutno stanje sustava gospodarenja otpadom, gdje se više od 90% komunalnog otpada odlaže na odlagališta otpada, čime se očekuje pozitivan utjecaj na sve sastavnice okoliša.

6. Nova Opća bolnica u Puli

Navedeni projekt uključuje nastavak izgradnje bolnice, odnosno postojećeg objekta u izgrađenom dijelu Grada Pule, stoga se ne očekuju negativni utjecaji na okoliš, dok se pozitivan utjecaj očekuje na stanovništvo i zdravlje ljudi.

8. Institucionalizacija zavičajne nastave u Istarskoj županiji

Navedeni projekt ne odnosi se na infrastrukturne zahvate te se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

9. KULTURRING

Navedeni projekt obuhvaća sanaciju i promociju povijesnih znamenitosti Grada Pule, stoga se ne očekuje negativan utjecaj na okoliš, dok može doći do pozitivnog utjecaja na kulturnu baštinu.

12. CEKOM – Osnivanje centra kompetencije za napredne materijale

Za projekt osnivanja centra kompetencije unutar postojeće ustanove METRIS može se isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

7.2. Mjere za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja

Za svaku mjeru koja nije navedena u poglavlju 7.1. analizirani su mogući utjecaji te su prepoznate sastavnice okoliša na koje provedba aktivnosti može utjecati. Radi preglednosti, u ovom poglavlju navedene su samo indikativne aktivnosti za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja i za koje su mogući utjecaji analizirani. Ostale aktivnosti odnose se na edukaciju, poticanje suradnje, istraživanja, udruživanje itd., odnosno ne uključuju zahvate u prostoru. Čitav popis indikativnih aktivnosti dostupan je u Strategiji. Mogući negativan utjecaj opisan je temeljem četiri svojstva: značajnost utjecaja, karakteristika, trajanje i vrsta (tablica 7.2.-1.). Na kraju je za svaku aktivnost ukratko opisan način mogućeg utjecaja.

Nakon analize mogućeg utjecaja mjera i aktivnosti, u poglavlju 7.2.1. isto je napravljeno za projekte.

Tablica 7.2.-1. Opis mogućeg utjecaja aktivnosti

značajnost utjecaja	-1 (Umjeren negativan utjecaj)	-2 (Značajn negativan utjecaj)
	+1 (Umjeren pozitivan utjecaj)	+2 (Značajan pozitivan utjecaj)
karakteristika utjecaja	stalan, privremen	
trajanje utjecaja	kratkoročan, srednjoročan, dugoročan	
vrsta utjecaja	izravan, sekundaran, kumulativan, sinergijski	

Nakon provedene analize zaključeno je sljedeće:

Provedbom svih mjera i aktivnosti određenih Strategijom očekuje se pozitivan utjecaj na sastavnicu okoliša **Stanovništvo i zdravlje ljudi**, odnosno provedba svake mjere imat će pozitivan utjecaj barem na jednu skupinu stanovništva (mladi, socijalno ugroženi, zaposleni u turizmu itd.), što je i očekivano budući da je razvojna vizija Istarske županije usmjerena prema „visokoj kvaliteti života“. Obzirom da je Strategija razvoja dokument kojemu su horizontalna načela usmjerena na upravljanje prostorom i svim njegovim datostima u svrhu visoke kvalitete života stanovništva Županije, ona su adresirana i kroz prioritizaciju mjera te popis indikativnih aktivnosti. Radi bolje preglednosti dokumenta, iz navedenih razloga sastavnica okoliša stanovništvo i zdravlje ljudi u nastavku nije navođena.

Cilj 1. POVEĆANJE GOSPODARSKE KONKURENTNOSTI

Prioritet 1.2. Unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva		
Mjera 1.2.2. Jačanje potporne infrastrukture za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva (formiranje i razvoj poduzetničkih inkubatora, akceleratora, razvojnih agencija i razvoj poduzetničkih/poslovnih zona)		
Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
<ul style="list-style-type: none"> • Valorizacija neiskorištene javne imovine i bivše vojne imovine za izgradnju poduzetničke infrastrukture i privlačenje investicija • Dodatna ulaganja u razvoj poduzetničke i poslovne infrastrukture te vezanih usluga za MSP • Razvoj osnovne poduzetničke infrastrukture unutar postojećih poslovnih/poduzetničkih zona gdje je manjak takve infrastrukture prepreka razvoju malog i srednjeg poduzetništva • Revitalizacija pojedinih dijelova gradova – industrijskih zona, bivših vojnih objekata, čime će se omogućiti korištenje postojećih (fizičkih) resursa; stimuliranje brownfield investicija 	vode, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz, kulturna baština (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, onečišćenje voda akcidentnim situacijama, zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke; moguć negativan utjecaj na materijalnu kulturnu baštinu. Moguć pozitivan utjecaj na krajobraz i kulturnu baštinu zbog revitalizacije zapuštenih dijelova.
	krajobraz, kulturna baština (+1)	

Prioritet 1.3. Razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti		
Mjera 1.3.1. Razvoj prerađivačke industrije		
Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan

<ul style="list-style-type: none"> Prilagođavanje poduzetničke infrastrukture prema specifičnim potrebama ključnih grana prerađivačke industrije Stvaranje povoljnih uvjeta na županijskoj i lokalnoj razini za privlačenje investicija u prerađivačku industriju (pravodobna priprema prostorno-planske dokumentacije; razvoj poslovnih zona; smanjenje administrativnih prepreka i pomoć pri njihovom rješavanju) Povećanje konkurentnosti brodogradnje korištenjem novih tehnologija, inovacija u korištenju novih materijala i dizajnerskih rješenja te usluga znanstveno-tehnoloških institucija; pronalaženje novih tržišta i tržišnih niša; primjena novih rješenja zaštite okoliša u toku gradnje i korištenja plovila i sl. 	kulturna baština, krajobraz, georaznost, tlo, vode, zrak, bioraznost (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu. Moguć negativan utjecaj zbog razvoja industrije: povećana potrošnja vode, onečišćenje voda (u slučaju neadekvatnog pročišćavanja i akcidentnih situacija), povećanje emisije onečišćujućih tvari u zrak i tlo, povećane količine otpada; moguć utjecaj na bioraznost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa. Pozitivan utjecaj moguć uslijed korištenja novih tehnologija u brodogradnji što može smanjiti negativne utjecaje poput emisija onečišćujućih tvari u vodu i zrak te stvaranja velike količine otpada.
	tlo, vode (+1)	

Mjera 1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Izrada i provedba programa razvoja i ponude selektivnih oblika turizma za kojima postoji visoka potražnja (zdravstveni turizam, sportski turizam, vjerski turizam, glamping turizam...) Izgradnja i adaptacija turističke infrastrukture sukladno razvojnim planovima u turizmu s naglaskom na poticanje kvalitete 	vode/more, tlo, bioraznost, georaznost, krajobraz, kulturna baština (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture predviđene indikativnim aktivnostima: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, onečišćenje voda (u slučaju akcidenta), zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na bioraznost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu. Povećanje broja turista može dovesti do povećanja emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo (u slučaju neadekvatnog pročišćavanja otpadnih voda), do povećanja proizvodnje otpada te do povećanja potrošnje vode. Izgradnja golf igrališta može negativno utjecati na vode zbog potrebe velikih količina vode za održavanje golf igrališta. Također, može doći do negativnog utjecaja na podzemne vode, pogotovo u zonama sanitarne zaštite, zbog korištenja kemijskih sredstava za održavanje igrališta koja se procjeđuju u podzemlje i podzemne vode, čime može doći do njihova onečišćenja.

Mjera 1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Priprema i izgradnja infrastrukture za preradu i skladištenje poljoprivrednih prehrambenih i nedravnih šumskih proizvoda u ruralnom prostoru Ulaganje u izgradnju, osposobljavanje i opremanje iskrcajnih mjesta za ribarstvo Ulaganje u izgradnju, rekonstrukciju i opremanje ribarskih luka, sidrišta i zakloništa koja imaju prostorno plansku dokumentaciju Ulaganje u postojeće i nove javne objekte kao što su sabirno-distributivni i depuracijski centri, otpremni centri i veletržnice s aukcijom tamo gdje za to postoji javni interes i podrška jedinica lokalne uprave i samouprave 	vode/more, tlo, bioraznolikost, krajobraz, kulturna baština, georaznolikost (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture predviđene indikativnim aktivnostima: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla; onečišćenje voda u slučaju intenzifikacije poljoprivrede i korištenja kemijskih sredstava te neadekvatnog pročišćavanja otpadnih voda; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke.
<ul style="list-style-type: none"> Poticanje proizvodnje energije iz alternativnih izvora (biomase) 	bioraznolikost (-1) klimatske promjene (+1)	Korištenje biomase kao energenta (drvena biomasa, životinjski i biljni otpad, otpad iz poljoprivrede itd.) imat će pozitivan utjecaj na klimatske promjene zbog smanjenja korištenja fosilnih goriva, a neizravno i na ostale sastavnice okoliša zbog smanjenja količine otpada. Do negativnog utjecaja na bioraznolikost može doći u slučaju da se planira plantažni uzgoj energetske i brzorastućih biljaka na ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima i/ili staništima bitnim za ugrožene/strogo zaštićene vrste.

Cilj 2. RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA I VISOKA KVALITETA ŽIVOTA
Prioritet 2.4. Razvoj sporta i rekreacije
Mjera 2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja novih školskih sportskih dvorana te opremanje postojećih kako bi se dostigli minimalni standardi za kvalitetnu provedbu programa nastavnih i izvannastavnih aktivnosti, sukladno potrebama Izgradnja otvorenih i/ili zatvorenih bazena dimenzija sukladno studijama izvedivosti te troškova i koristi (u Puli, Rovinju, Poreču i Umagu, te u Pazinu za edukativne, rekreativne i zdravstvene potrebe središnjeg i ruralnog dijela Istre) Izgradnja novih trodijelnih sportskih dvorana u Puli, Labinu, Umagu, Vodnjanu i Medulinu te dvodijelne dvorane u Puli, rekonstrukcija 	voda/more, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture predviđene indikativnim aktivnostima: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke. Aktivnost koja se odnosi na postavljanje veslačkih staza u Limskom

postojeće sportske dvorane uz izgradnju pomoćne sportske dvorane u Labinu <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja objekata sportske infrastrukture; postavljanje veslačkih staza u Limskom kanalu i Medulinskom zaljevu, izgradnja atletskih staza u Umagu, Rovinju, Pazinu i Medulinu, nadogradnja strelišta za leteće mete kod Novigrada 		kanalu može imati određeni negativan utjecaj na zaštićeno područje u kategoriji posebni rezervat. Korištenje bazena može dovesti do povećanja potrošnje vode.
--	--	--

Cilj 3. JAČANJE INFRASTRUKTURE, ZAŠTITE OKOLIŠA I ODRŽIVOG UPRAVLJANJA PROSTOROM I RESURSIMA

Prioritet 3.1. Poticanje energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora energije

Mjera 3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan, kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Stimuliranje projekata: <ul style="list-style-type: none"> Proizvodnje električne sunčeve energije putem fotonaponskih panela (PV) malih, srednjih i velikih snaga Električne energije iz energije vjetra (vjetroelektrane) Iskorištavanje geotermalne energije Korištenje svih oblika vodnih resursa u procesima grijanja/hlađenja Investicije u fotonaponske panele i vjetroelektrane na područjima bez elektroenergetske mreže (npr. navodnjavanje poljoprivrednih područja) 	voda, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture predviđene indikativnim aktivnostima: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, moguć utjecaj na vode u slučaju akcidenta i neadekvatnog pročišćavanja otpadnih voda; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke.
klimatske promjene (+2)	Moguć negativan utjecaj na bioraznolikost kod korištenja vjetroelektrana i iskorištavanja vodnih resursa zbog stradavanja jedinki, degradacije i fragmentacije staništa. Pozitivan utjecaj moguć na klimatske promjene zbog povećanja udjela obnovljivih izvora energije i smanjenja emisije stakleničkih plinova.	

Prioritet 3.2. Poboljšanje infrastrukturnih sustava

Mjera 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Izrada dokumentacije, nastavak izgradnje i rekonstrukcije prometne infrastrukture u županiji: <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja punog profila Istarskog ipsilona Izgradnja prometnica koje Istarski Y pretvaraju u Istarski X ; cestovno 	zrak, klimatske promjene, voda/more, tlo, bioraznolikost, georaznolikost krajobraz, kulturna baština (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa, onečišćenje voda u slučaju akcidenta i neadekvatnog pročišćavanja otpadnih voda; moguć

<p>povezivanje Labinštine u sustav Istarskog ipsilona</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Izgradnja pomorskog putničkog terminala u Puli ○ Razvoj luke Bršica ○ Razvoj sportsko-turističkih zračnih luka Vrsar i Medulin <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje kvalitetne povezanosti značajnijih urbanih središta unutar IŽ cestovnim pravcima, mrežom državnih cesta, bez naplate – zbog nepovezanost državnim cestama zapadne obale i središnje Istre s Pulom • Unapređenje i poboljšanje željezničke infrastrukture i mreže u IŽ • Ulaganje u biciklističke staze, razvoj i unapređivanje biciklističkog prometa • Izgradnja lukobrana u lukama sukladno prostornim planovima i lokalnim programima razvoja • Izgradnja i jačanje uređenja lučke infrastrukture, sukladno lokanim razvojnim i prostornim planovima te studijama izvedivosti (obalni zidovi, čekaonice za putnike, osvjetljenje rive, šetnice, popločenje obalnog područja) 	klimatske promjene, zrak (+1)	<p>utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa te stradavanja životinjskih vrsta; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu.</p> <p>Pojačani intenzitet prometa može imati negativan utjecaj na klimatske promjene i kvalitetu zraka zbog povećanja emisije stakleničkih plinova i onečišćujućih tvari. Izgradnja novih prometnica može negativno utjecati na vode, posebice na potencijalnim križanjima trasa prometnica s vodnim tijelima te kod prolaska prometnica kroz zone sanitarne zaštite. Pojačanjem prometa može doći do akcidentnih situacija s negativnim utjecajem na vode, tlo, bioraznolikost i georaznolikost. S druge strane, izgradnjom prometnica s boljim prometnim i sigurnosnim elementima mogu se i smanjiti rizici od akcidentnih situacija.</p> <p>Izgradnja pomorske infrastrukture te povećanje intenziteta pomorskog prometa može imati negativan utjecaj na kakvoću mora i bioraznolikost zbog ispuštanja balastnih voda, prijenosa alohtonih biljnih i životinjskih vrsta.</p> <p>Razvoj željezničkog i biciklističkog prometa može imati pozitivan utjecaj zbog smanjenja emisije stakleničkih plinova i onečišćujućih tvari iz sektora prometa.</p>
---	-------------------------------	--

Mjera 3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture		
Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj prijenosnog i distribucijskog sustava električne energije <ul style="list-style-type: none"> ○ Izgradnja novih trafostanica ○ Izgradnja novih dalekovoda radi bolje opskrbe električnom energijom • Jačanje infrastrukturnih kapaciteta za proizvodnju električne energije i izgradnja novih u skladu s potrebama, resursima te odrednicama održivog razvoja • Nastavak provedbe projekta plinifikacije; razvoj sekundarne mreže po naseljima 	tlo, krajobraz, kulturna baština, bioraznolikost, georaznolikost (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture predviđene indikativnim aktivnostima: uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu. Moguć negativan utjecaj na bioraznolikost zbog stradavanja ptica i šišmiša od strujnog udara na dalekovodima.

Mjera 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture		
Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Dovršenje izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, reciklažnih dvorišta i transfernih stanica, sanacija i rekonstrukcija neprimjerna odlagališta prema lokacijskim i građevinskim dozvolama, sanacija i zatvaranje "divljih odlagališta" i prevencija ilegalnog odlaganja otpada Obnova dotrajalih građevina u sustavu vodoopskrbne mreže i unapređenje sustava javne vodoopskrbe (izgradnja cjevovoda, otkrivanje i saniranje propusnosti) Povećanje priključenosti stanovništva na javne sustave odvodnje izgradnjom/obnovom/nadogradnjom javnih sustava odvodnje Dovršenje izgradnje postojećih sustava u priobalju s povećanjem stupnja obrade otpadnih voda do kakvoće koja se može upuštati u obalno more Izgradnja/obnova/nadogradnja kanalizacijske mreže Izgradnja/obnova/nadogradnja postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, malih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i postrojenja za obradu mulja Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture na razini jedinica lokalne samouprave (trgovi, parkovi, šetnice, plaže, dječja igrališta, groblja) 	tlo, bioraznostolikost, georaznostolikost, krajobraz (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture predviđene indikativnim aktivnostima: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa; moguć utjecaj na bioraznostolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke. Uređenje šetnica (posebice obalnih) i plaža može imati negativan utjecaj na georaznostolikost zbog gubitka aktivnih i reliktnih/fosilnih geoloških i geomorfoloških oblika na obali i podmorju neposredno uz obalu; nasipavanje plaža može dovesti do promjene u sedimentaciji (povećana sedimentacija).
	tlo, vode, zrak, georaznostolikost, krajobraz (+1)	Moguć pozitivan utjecaj na tlo, vode, zrak, georaznostolikost i krajobraz zbog sanacije postojećih odlagališta otpada te na bioraznostolikost, tlo i vode zbog povećane kvalitete pročišćavanja otpadnih voda. Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture može imati pozitivan utjecaj na krajobraz.

Mjera 3.2.5. Izgradnja sustava navodnjavanja		
Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Planiranje, izgradnja i opremanje sustava javnog navodnjavanja s pratećom hidrotehničkom infrastrukturom Izgradnja mreže navodnjavanja za OPG i male poduzetnike Izgradnja višenamjenske akumulacije na SI području regije u funkciji: prihvata velikih vodnih valova (zaštite od štetnog djelovanja voda, poglavito u vodotocima), stabilizacije vodoopskrbe, osiguranja ekološki prihvatljivog protoka u koritu rijeke Mirne te navodnjavanja nizvodnih područja. revizija „Plana navodnjavanja IŽ-novelacija“ 	tlo, bioraznostolikost, georaznostolikost (-1)	Moguć negativan utjecaj na georaznostolikost zbog djelomičnog gubitka georaznostolikosti, ukoliko će akumulacije biti građene na području velike intrinzične vrijednosti reljefa. Stvaranjem nove erozijske baze posebice u slučaju izdizanja vodostaja dolazi do intenzifikacije derazijskih procesa; moguć utjecaj zbog zauzimanja velikih površina tla; moguć negativan utjecaj na bioraznostolikost zbog promjene stanišnih uvjeta na većim površinama.

	vode, tlo, klimatske promjene, materijalna imovina (+1)	Organiziranim i kontroliranim navodnjavanjem indirektno se smanjuje korištenje zaštitnih sredstava u poljoprivredi te se smanjuju negativni učinci suše čime dolazi do pozitivnog utjecaja na tlo i ublažavanje klimatskih promjena. Unutar sustava navodnjavanja, voda će se akumulirati zimi čime se rasterećuje ljetno opterećenje. Povoljnijom cijenom i kontroliranom kvalitetom vode potiče se poljoprivrednike da napuste „divlje“ bušotine u priobalju te stvaranje novih bušotina, čime će doći do pozitivnog utjecaja na količinu podzemne vode. Izgradnja višenamjenske akumulacije može imati pozitivan utjecaj na zaštitu materijalne imovine od štetnog djelovanja voda.
--	---	--

Prioritet 3.3. Razvoj prostornog planiranja te upravljanja prostorom i zaštitom okoliša
Mjera 3.3.2. Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
<ul style="list-style-type: none"> Sustavno uređenje plaža i monitoring, sukladno važećim propisima 	krajobraz, georaznolikost, bioraznolikost, tlo, vode/more, tlo (-1)	Uređenje plaža može imati negativan utjecaj na georaznolikost zbog gubitka aktivnih i reliktnih/fosilnih geoloških i geomorfoloških oblika na obali i podmorju neposredno uz obalu; nasipavanje plaža može dovesti do promjene u sedimentaciji (povećana sedimentacija). Promjenama u abiotičkoj osnovi obalnog ekosustava dolazi do negativnog utjecaja na obalna i morska staništa te bioraznolikost.
	krajobraz (+1)	Uređenje zapuštenih/degradiranih plaža može imati pozitivan utjecaj na krajobraz uz uvažavanje krajobraznih vrijednosti prostora te očuvanja prirodnog dijela krajobraza. U suprotnom, moguć je slab negativan utjecaj na krajobraz.

Prioritet 3.4. Jačanje učinkovitijeg upravljanja regionalnim razvojem
Mjera 3.4.2. Unapređenje i racionalizacija upravljanja imovinom i prihodima

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan

<ul style="list-style-type: none"> • Stavljanje u funkciju gospodarskog i društvenog razvoja bivših vojnih područja i objekata • Stavljanje u funkciju gospodarskog i društvenog razvoja bivših industrijskih područja (kao i ostalih pogodnih brownfield lokacija) 	vode/more, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, kulturna baština, krajobraz, kulturna baština (-1)	<p>Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, onečišćenje voda u slučaju akcidenta, zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke; moguć negativan utjecaj na materijalnu kulturnu baštinu.</p>
	krajobraz (+1)	<p>Moguć pozitivan utjecaj na krajobraz uslijed revitalizacije zapuštenih područja uz uvažavanje krajobraznih vrijednosti prostora te očuvanje prirodnog dijela krajobraza i nužno stavljanje naglaske na ozelenjavanje brownfield lokacija.</p>

Mjera 3.4.4. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima; Ruralno financiranje		
Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja:
<ul style="list-style-type: none"> • Obnova i izgradnja objekata za komunalnu i energetske infrastrukture sukladno prostornim planovima: <ul style="list-style-type: none"> ○ Opskrba pitkom vodom (dio priključka do magistralnog vodovoda) ○ Lokalne nerazvrstane ceste ○ Kanalizacija, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda ○ Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora prvenstveno za korištenje na poljoprivrednom gospodarstvu i objektima u ruralnom prostoru ○ Opskrba plinom (dio priključka do centralnog voda) ○ Opskrba toplinskom i/ili električnom energijom iz obnovljivih izvora energije za javnu uporabu • Ulaganje u poboljšanje društvene infrastrukture <ul style="list-style-type: none"> ○ Izložbeni centri, igrališta, sportski tereni i prateći objekti, biciklističke staze, društveni domovi, izletišta, rekreacijske zone i kupališta • Ulaganje u razvoj turističke infrastrukture u ruralnim područjima (agrokampovi, tematske putovi i staze (označavanje, smeđa signalizacija), ceste poljoprivrednih proizvoda, ruralnih i edukacijskih parkova i farmi) 	voda, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz (-1)	<p>Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa, onečišćenje voda u slučaju akcidenta i neadekvatnog pročišćavanja otpadnih voda; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa te stradavanja životinjskih vrsta; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu.</p>
	voda, tlo, bioraznolikost (+1)	<p>S druge strane moguć je i pozitivan utjecaj na stanje vodnih tijela, tlo te bioraznolikost uslijed izgradnje adekvatnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.</p>

Cilj 4. RAZVOJ, OČUVANJE I PROMOVIRANJE ISTARSKOG IDENTITETA
Prioritet 4.1. Razvoj kulture i kulturnih i kreativnih djelatnosti
Mjera 4.1.1. Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi

Aktivnosti	Mogući utjecaji	
	Sastavnice okoliša	Opis utjecaja:
		stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
<ul style="list-style-type: none"> Obnova, izgradnja i uređenje te širenje kapaciteta objekata kulturne infrastrukture sukladno lokalnim planovima i programima te definiranim prioritetima prema razini pripremljenosti dokumentacije (npr. kulturna infrastruktura u Puli – strateške aktivnosti vezane uz projekt Kulturring, Torcio u Vodnjanu, kulturni centar Istarske županije i HGM u Grožnjanu, Podzemni grad u Labinu te Park skulptura Dubrova u Labinu, Kuća kaštela i Kuća obrta, kulturna infrastruktura u Rovinju (kazalište, knjižnica), u Umagu (kazalište, digitalno kino, knjižnica, galerija, palača dei Franceschi) te ostala kulturna infrastruktura sukladno akcijskom planu) 	tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke.
	kulturna baština krajobraz (+1)	Moguć pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu i krajobraz uslijed obnove i izgradnje kulturne infrastrukture.

7.2.1. Glavni razvojni projekti za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja

U nastavku su navedeni glavni razvojni projekti za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

1. Projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
	stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
krajobraz, kulturna baština (+1)	Moguć pozitivan utjecaj na krajobrazne značajke i kulturnu baštinu zbog revitalizacije zapuštenih objekata i prostora.
voda/more, tlo, bioraznolikost, georaznolikost (-1)	Navedeni projekt uključuje brojne aktivnosti/projekte, od kojih se za neke ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja, poput izgradnje smještajnih turističkih kapaciteta, golf igrališta, marine, sportsko-rekreativne komplekse itd. Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa, onečišćenje voda u slučaju akcidenta i neadekvatnog pročišćavanja otpadnih voda; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu. Moguć negativan utjecaj zbog razvoja turizma i korištenja sportsko-rekreativne infrastrukture: povećana potrošnja vode, povećanje emisije onečišćujućih tvari u vodu, zrak i tlo, povećane količine otpada. Izgradnja golf igrališta može negativno utjecati na

	<p>vode zbog potrebe velikih količina vode za održavanje igrališta i korištenja kemijskih sredstava za održavanje igrališta koja se procjeđuju u podzemne vode što može uzrokovati njihovo onečišćenje.</p> <p>Projektom Park Muzil planirane su brojne aktivnosti, primjerice izgradnja marine i golf igrališta. Povećanje broja plovila i emisije onečišćujućih tvari u more može imati negativan utjecaj na morske organizme. Na poluotoku Muzilu postoje evidentirana i potvrđena nalazišta strogo zaštićenih vrsta flore (<i>Gladiolus cf. Illyricus</i>, <i>Ophrys apifera</i>, <i>Ophrys bertolonii</i>, <i>Ophrys incantata</i>, <i>Ophrys kvarneri</i>, <i>Ophrys untchjii</i>, <i>Orchis morio</i>, <i>orchis papilionacea</i>, <i>Serapias</i> sp.). Neke od navedenih vrsta su ugrožene, navedene u Crvenoj knjizi vaskularne flore Hrvatske, a neke su i endemske vrste ograničene rasprostranjenosti. Zahvate je potrebno planirati na način da se očuvaju površine s vegetacijom strogo zaštićenih, ugroženih i endemskih vrsta flore.</p>
--	---

2. IVS – Zaštita podzemnih i površinskih voda	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
	privremen/stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
voda, tlo, (+2)	Moguć pozitivan utjecaj na tlo, vode i bioraznost zbog povećane kvalitete pročišćavanja otpadnih voda.
bioraznost (+1)	
tlo, georaznost, bioraznost (-1)	Navedeni projekt uključuje aktivnosti/projekte izgradnje sustava prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda malih naselja u vodozaštitnim područjima. Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa; moguć utjecaj na bioraznost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa.

3. Istarski ipsilon	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
	privremen/stalan, dugoročan, izravan i kumulativan
voda, zrak, tlo, bioraznost, georaznost, krajobraz, klimatske promjene (-1)	Navedeni projekt uključuje dovršetak izgradnje punog profila prometnice na dionici Pazin – tunel Učka – Matulji. Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla, pojava erozije i padinskih procesa; moguće onečišćenje voda u slučaju akcidenta tijekom izgradnje ili korištenja zahvata zbog povećanja intenziteta prometa te u slučaju neadekvatnog pročišćavanja i zbrinjavanja otpadnih voda; moguć utjecaj na bioraznost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa i stradavanja životinjskih vrsta; moguć utjecaj na krajobrazne značajke. Pojačani intenzitet prometa može imati negativan utjecaj na klimatske promjene i kvalitetu zraka zbog povećanja emisije stakleničkih plinova i onečišćujućih tvari.

5. Plinifikacija IŽ-a	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
	privremen, kratkoročan, izravan
tlo, bioraznost, georaznost (-1)	Navedeni projekt uključuje izgradnju distribucijske plinovodne mreže na područjima gdje još nije izgrađena. Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla; moguć utjecaj na bioraznost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa.

7. Istra znanja – I' Istria del sapere	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
	privremen/stalan, kratkoročan, izravan

voda, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz, kulturna baština (-1)	Navedeni projekt uključuje izgradnju škola, sportskih dvorana, igrališta, bazena itd. Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke i materijalnu kulturnu baštinu. Korištenje bazena može dovesti do povećanja potrošnje vode.
---	---

10. Širokopojasni Internet i razvoj širokopojasne infrastrukture	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje nadzemnog krškog područja koje je direktno povezano s podzemnim dijelom, uklanjanje površinskih geoloških i geomorfoloških oblika, zauzimanje i uklanjanje tla moguć utjecaj na bioraznolikost zbog zauzimanja i/ili degradacije staništa, fragmentacije staništa; moguć utjecaj na krajobrazne značajke. Kod izgradnje linijske infrastrukture negativni utjecaji uglavnom su vezani za period izgradnje, i to u vidu zauzimanja i uništavanja staništa te degradacije stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka i uznemiravanja životinjskih vrsta. U fazi korištenja utjecaj je u pravilu puno manji ili ga nema. Utjecaj izgradnje širokopojasne infrastrukture, osim na kopnena područja, moguć je i na morska, ukoliko će biti planirano postavljanje optičkih kablova na morskom dnu. No i ovdje će utjecaj biti ograničen na period izgradnje i privremeno uznemiravanje životinjskih vrsta te degradacije staništa.

11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
voda/more, bioraznolikost, georaznolikost (-1)	Moguć negativan utjecaj zbog izgradnje infrastrukture: onečišćenje mora; moguć utjecaj na bioraznolikost zbog povećanja intenziteta pomorskog prometa a time i onečišćenja mora; moguće uništavanje geoloških i geomorfoloških objekata u obalnom području i u moru. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula dovest će do povećanja broja plovila čime će doći do većeg pritiska na morski okoliš zbog povećanih emisija onečišćujućih tvari u more, većih količina ispuštenih balastnih voda te prijenosa alohtonih biljnih i životinjskih vrsta.

13. Podzemni grad Labin; Kova – Stari rudnici – Novi prolazi	
Sastavnice okoliša	Opis utjecaja
kulturna baština (+1)	Revitalizacijom starih rudnika moguć je umjeren pozitivan utjecaj na kulturnu baštinu kroz ispravno vrednovanje i interpretaciju.
voda, bioraznolikost, georaznolikost (-1)	Navedeni projektom planira se turistički valorizirati ugljenokope i rudarsku graditeljsku baštinu na području Labinštine. Projektom je predviđeno uređenje/revitalizacija postojećih rudarskih jama i prolaza kao i proširenje određenih prolaza. U trenutnoj fazi projekta nema determiniranih trasa i projektnih rješenja, već je uređenje podzemnog dijela infrastrukture u fazi ideje. Moguć je negativan utjecaj zbog izgradnje turističke infrastrukture: uklanjanje i/ili degradacija geoloških i geomorfoloških oblika; degradacija i/ili uništavanje podzemnih staništa čime se direktno negativno utječe na ugrožene životinjske vrste koji su vrlo često i endemi (čovječja ribica). Moguć negativan utjecaj zbog razvoja turizma: povećana potrošnja vode.

7.3. Prekogranični utjecaj

Istarska županija na kopnu graniči sa Slovenijom, a na moru s Italijom. Obzirom da provedenom analizom niti jedan mogući negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan, kao i činjenicom da su indikativne aktivnosti i glavni razvojni projekti određeni Strategijom uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom Strategije ne očekuju se prekogranični utjecaji na okoliš.

8. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA I PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA

8.1. Mjere zaštite okoliša

Svrha mjera zaštite okoliša je ublažavanje ili potpuno sprječavanje negativnih utjecaja do kojih može doći provedbom aktivnosti Strategije, kako bi se osigurala zaštita pojedinih sastavnica okoliša na koje se može očekivati negativan utjecaj. Predložene mjere zaštite okoliša primjenjive su na razini Županijske strategije razvoja i predstavljaju smjernice za izradu strategija, planova i programa nižeg reda. Detaljne mjere zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša propisuju se u skladu s prepoznatim utjecajima na razini svakog pojedinačnog zahvata u zasebnim postupcima procjene utjecaja na okoliš.

Budući da je 2015. godine proveden postupak Strateške procjene utjecaja na okoliš za Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije, koji je uključivao i glavnu ocjenu prihvatljivosti plana za ekološku mrežu, propisane mjere zaštite okoliša primjenjive su i na predmetnu Strategiju. Prostornim planom određuje se prostorni obuhvat i uvjeti gradnje zahvata u prostoru, kao i općenito uvjeti korištenja prostora, čime se postavljaju temelji za provedbu aktivnosti i projekata određenih Strategijom. Kod prijedloga mjera zaštite okoliša, polazilo se sa stajališta da se podrazumijeva primjena svih mjera zaštite okoliša ugrađenih u Prostorni plan, stoga nema potrebe ponavljati iste mjere i u predmetnoj Strateškoj studiji.

U nastavku je dan pregled mjera zaštite okoliša kojima se ublažava negativan utjecaj provedbe mjera određenih Strategijom te sastavnice okoliša na koje se mjera zaštite okoliša odnosi.

mjera Strategije / glavni razvojni projekt	mjera zaštite okoliša	sastavnica okoliša
3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)	Poticati gradnju solarnih elektrana na već iskorištenim prostorima (npr. eksploatacijska polja na kojima je završena eksploatacija, napuštene tvornice, proizvodne zone, stambeni objekti, zatvorena odlagališta otpada itd.)	krajobraz, tlo, bioraznolikost
3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture	Projektiranje i izvođenje radova na vodnim tijelima izvoditi na način da ne dolazi do pogoršanja stanja vodnog tijela, a gdje god je to primjenjivo uključivati mjere revitalizacije i poboljšanja stanja.	voda
3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture	Poticati razvoj elektroenergetske mreže na način da se spriječi stradavanje ptica i šišmiša od strujnog udara (zaštita od elektrokcije).	bioraznolikost
3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture	Na područjima gdje nije planirana izgradnja sustava pročišćavanja otpadnih voda uvoditi moderna i ekološka rješenja pročišćavanja otpadnih voda (npr. biološki uređaji za pročišćavanje).	voda/more, tlo
	Projektiranje i izvođenje radova na vodnim tijelima izvoditi na način da ne dolazi do pogoršanja stanja vodnog tijela, a gdje god je to primjenjivo uključivati mjere revitalizacije i poboljšanja stanja.	voda
3.3.2. Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže	Izbjegavati uređenje prirodnih plaža te dohranjivanje plaža i uređenje obale provoditi s adekvatnim stručnim podlogama (geomorfološka i krajobrazna analiza)	georaznolikost, bioraznolikost, krajobraz
	Izraditi tipologiju obala u Županiji koja će biti osnova za planiranje održivog upravljanja obalnim geoeosustavima.	georaznolikost, krajobraz
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti izradu inženjersko-geomorfološke studije Istarske županije u svrhu klasifikacije područja s potencijalnim geohazardima. Studija treba uključivati analizu ranjivosti obale s naglaskom na geomorfologiju i povezane hazarde (erozija, podizanje morske razine).	georaznolikost, materijalna imovina
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti edukaciju stanovništva koje živi na izrazito okršenom području te u područjima s velikom koncentracijom speleoloških objekata o funkcijama i važnosti krškog okoliša.	georaznolikost
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti izradu plana sanacije kamenoloma.	krajobraz
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti izradu plana zaštite i razvoja zelene infrastrukture Istarske županije.	krajobraz, klimatske promjene
3.5.1. Uspostavljanje i razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama i mjera	Tijekom pripreme i planiranja aktivnosti (infrastrukturni i edukativni projekti) uključivati mjere prilagodbe i mjere ublažavanja klimatskih promjena.	klimatske promjene
	Poticati primjenu Zelene gradnje kao sredstva ublažavanja klimatskih promjena i stvaranja povoljnijih radnih i životnih uvjeta.	klimatske promjene

smanjenja utjecaja klimatskih promjena		
1. Projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture - Projekt Park Muzil	Zahvate je potrebno planirati na način da se očuvaju površine s vegetacijom strogo zaštićenih, ugroženih i endemskih vrsta flore.	bioraznolikost

8.2. Program praćenja stanja okoliša

Na razini Republike Hrvatske kao i na županijskim razinama uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

9. GLAVNA OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZA EKOLOŠKU MREŽU

9.1. Uvod

Prema *Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13)*, ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ *Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15)* proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske, koja je ujedno i ekološka mreža Natura 2000.

Ekološku mrežu čine:

- 1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP)** - područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.
- 2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)** – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju.

U tablici 9.1.-1. navedena su područja ekološke mreže koja se nalaze na području Istarske županije. Kako se radi o velikom broju područja ekološke mreže (65 POVS i 2 POP), nije prikladno u Studiji navoditi opis svakog područja i njegove ciljne vrste odnosno stanišne tipove. Iz tog razloga, u tablici 9.1.-1. je uz svako područje ekološke mreže koje se nalazi na području Istarske županije dodana poveznica na SDF (Standard Data Form) obrazac, u kojem se mogu pronaći podaci o svakom pojedinom području ekološke mreže. Isto tako, radi preglednosti i optimizacije procjene utjecaja na ekološku mrežu, područja su grupirana prema dominantnom obilježju, odnosno stanišnom tipu, na temelju čega je u nastavku i izrađena procjena utjecaja. Izvod iz karte ekološke mreže dan je na slici 9.1.-1.

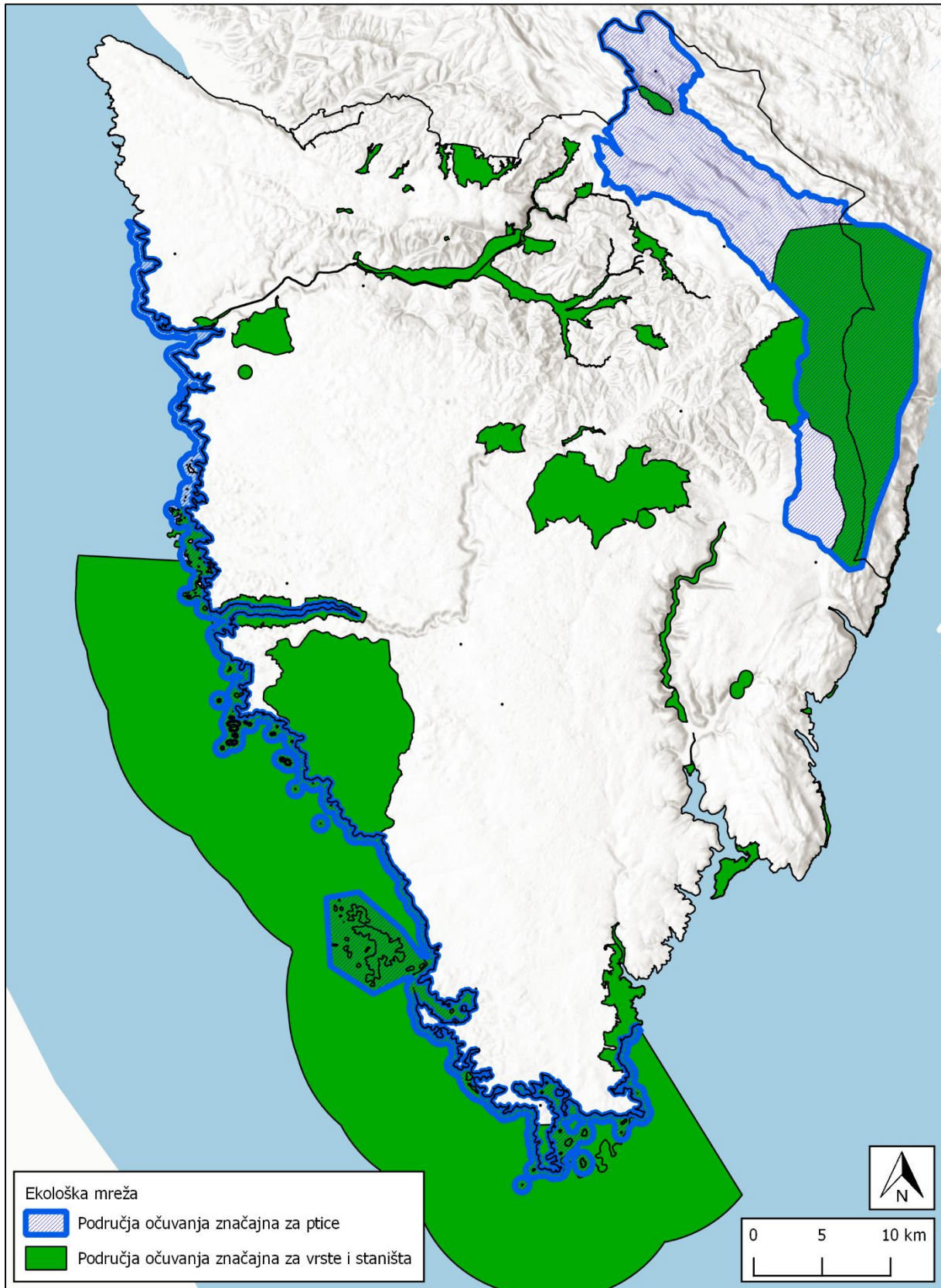
Tablica 9.1.-1. Područja ekološke mreže na području Istarske županije

Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)	
stanišni tip: estuarij	
HR3000432 Ušće Raše http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000432	HR3000433 Ušće Mirne http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000433
stanišni tip: karbonatne stijene	
HR2000629 Limski zaljev – kopno http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000629	HR2001011 Istarske Toplice http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001011
stanišni tip: more	
HR2000604 Nacionalni park Brijuni http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000604	HR3000462 Otoci rovinjskog područja – podmorje http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000462
HR3000001 Limski kanal – more http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000001	HR3000463 Uvala Remac http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000463
HR3000002 Plomin - Mošćenička draga http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000002	HR3000470 Podmorje kod Rabca http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000470
HR3000003 Vrsarski otoci http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000003	HR3000471 Uvala Škvaranska - Uvala Sv. Marina http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000471
HR3000173 Medulinski zaljev http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000173	HR5000032 Akvatorij zapadne Istre http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR5000032
HR3000174 Pomerski zaljev http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR3000174	
stanišni tip: mozaik staništa	
HR2001215 Boljunsko polje http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001215	HR2001365 Pazinština http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001365
HR2001360 Šire rovinjsko područje http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001360	
stanišni tip: obala	
HR2000703 Tarska uvala – Istra http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000703	
stanišni tip: podzemlje	
HR2000083 Područje oko Markove jame – Istra http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000083	HR2001144 Klaričeva jama http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001144
HR2000100 Pincinova jama http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000100	HR2001145 Izvor špilja pod Velim vrhom http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001145
HR2000111 Rabakova špilja http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000111	HR2001146 Radota špilja http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001146
HR2000120 Sitnica špilja	HR2001207 Pliškovičeva jama

http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000120	http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001207
HR2000135 Špilja iznad Velikog bresta http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000135	HR2001238 Bušotina za vodu; Rakonik http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001238
HR2000147 Špilja na Gradini kod Premanture http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000147	HR2001239 Rudnik ugljena; Raša http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001239
HR2000166 Špilja pod Krugom http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000166	HR2001434 Čepić tunel http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001434
HR2000754 Novačka pećina http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000754	HR2001493 Piskovica špilja http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001493
HR2001133 Ponor Bregi http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001133	HR2001494 Jama kod Rašpora http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001494
HR2001143 Jama kod Komune http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001143	HR2001495 Jama kod Burići http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001495
stanišni tip: šuma	
HR2000522 Luka Budava – Istra http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000522	HR2001015 Pregon http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001015
HR2000601 Park prirode Učka http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000601	HR2001334 Poluotok Ubaš http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001334
HR2000637 Motovunska šuma http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000637	HR2001017 Lipa http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001017
stanišni tip: travnjaci i vodotok	
HR2000543 Vlažne livade uz potok Bračana (Žonti) http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000543	HR2001312 Argile http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001312
HR2000544 Vlažne livade uz potok Malinska http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000544	HR2001322 Vela Traba http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001322
HR2000545 Vlažne livade kod Marušića http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000545	HR2001349 Dolina Raše http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001349
HR2000546 Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj) http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000546	HR2001386 Pazinski potok http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001386
HR2001016 Kotli http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001016	HR2001388 Budava http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001388
HR2001274 Mlaka http://natura2000.dzpp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001274	
stanišni tip: travnjaci	
HR2000616 Donji Kamenjak	HR2001484 Istra – Čački

http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000616	http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001484
HR2001304 Žbevnica http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001304	HR2001485 Istra – Martinčići http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001485
HR2001483 Istra – Oprtalj http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001483	HR2001486 Istra - Čepičko polje http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001486
stanišni tip: vodotok	
HR2000619 Mirna i šire područje Butonige http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2000619	HR2001396 Grdoselski potok http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001396
HR2001235 Račice - Račički potok http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR2001235	
Područja očuvanja značajna za ptice (POP)	
stanišni tip: mozaik staništa	
HR1000018 Učka i Čićarija http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR1000018	
stanišni tip: more	
HR1000032 Akvatorij zapadne Istre http://natura2000.dzrp.hr/reportpublish/reportproxy.aspx?paramSITECODE=HR1000032	

Na području Istarske županije nalazi se 67 područja ekološke mreže, od kojih su najzastupljenija ona čije je glavno obilježje podzemlje (20). Travnjaci i/ili vodotoci su glavno obilježje za još 20 područja, dok morska staništa karakteriziraju njih 11.

Slika 9.1.-1. Izvod iz karte ekološke mreže

9.2. Analiza mogućeg utjecaja na ekološku mrežu

U poglavlju 7.1. navedene su mjere Strategije za koje se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš kao i objašnjenja zbog čega se mogućnost negativnog utjecaja može isključiti. Navedene mjere uključuju aktivnosti poput povezivanja i suradnje različitih sektora, ulaganja u istraživanje, edukacije, unaprjeđenje školstva, uvođenje poticaja, jačanje institucija, energetska obnovu zgrada itd. Ovim aktivnostima nisu predviđeni zahvati za koje bi se moglo pretpostaviti da će imati određen negativan utjecaj na okoliš. Iz istog razloga može se isključiti i mogućnost negativnog utjecaja na područja ekološke mreže prisutna na teritoriju Istarske županije te stoga mjere iz poglavlja 7.1. nisu još jednom analizirane u ovom poglavlju. Isto vrijedi i za glavne razvojne projekte za koje je u poglavlju 7.1.1. zaključeno i objašnjeno zašto se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

U nastavku su analizirane mjere te unutar njih indikativne aktivnosti koje su analizirane i u poglavlju 7.2. (Mjere za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš), kao i glavni razvojni projekti, koji su analizirani u poglavlju 7.2.1. (glavni razvojni projekti za koje se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja).

Uz svaku mjeru navedena su područja ekološke mreže na koja je moguć negativan utjecaj kao i opis mogućeg utjecaja. U poglavlju 9.2.1. isto je napravljeno i za glavne razvojne projekte predviđene Strategijom. Mogući negativan utjecaj opisan je temeljem četiri svojstva: značajnost utjecaja, karakteristika, trajanje i vrsta (tablica 9.2.-1.).

Tablica 9.2.-1. Opis mogućeg utjecaja aktivnosti

značajnost utjecaja	-2 (značajan negativan utjecaj)	-1 (umjeren negativan utjecaj)	0 (nema utjecaja)
	+1 (umjeren pozitivan utjecaj)	+2 (značajan pozitivan utjecaj)	? (nije moguće procijeniti značaj utjecaja)
karakteristika utjecaja	stalan, privremen		
trajanje utjecaja	kratkoročan, srednjoročan, dugoročan		
vrsta utjecaja	izravan, sekundaran, kumulativan, sinergijski		

Mjera 1.2.2. Jačanje potporne infrastrukture za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva (formiranje i razvoj poduzetničkih inkubatora, akceleratora, razvojnih agencija i razvoj poduzetničkih/poslovnih zona)

Aktivnosti:

- Valorizacija neiskorištene javne imovine i bivše vojne imovine za izgradnju poduzetničke infrastrukture i privlačenje investicija
- Dodatna ulaganja u razvoj poduzetničke i poslovne infrastrukture te vezanih usluga za MSP
- Razvoj osnovne poduzetničke infrastrukture unutar postojećih poslovnih/poduzetničkih zona gdje je manjak takve infrastrukture prepreka razvoju malog i srednjeg poduzetništva
- Revitalizacija pojedinih dijelova gradova – industrijskih zona, bivših vojnih objekata, čime će se omogućiti korištenje postojećih (fizičkih) resursa; stimuliranje brownfield investicija

Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva

Opis mogućeg utjecaja:

stalan, dugoročan, izravan/kumulativan

Značajnost utjecaja:

-1 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju poduzetničke i poslovne infrastrukture. Potencijalan negativni utjecaji ovisit će o lokaciji i veličini zahvata, načinu korištenja te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima će zahvati biti planirani. Obzirom da za navedene aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže. Jedna od aktivnosti navodi razvoj osnovne poduzetničke infrastrukture unutar postojećih poslovnih/poduzetničkih zona, stoga se za ovu aktivnost mogu očekivati manji utjecaji, budući da se vjerojatno radi o prostoru gdje je utjecaj čovjeka prisutan, ali isto tako može doći i do povećanja kumulativnog utjecaja, ukoliko je utjecaj prisutan u postojećem stanju.

Kod zahvata izgradnje infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Kod izgradnje ovakvih vrsta objekata (zgrade, hale, pogoni itd.), najizgledniji utjecaj je zauzimanje i uništavanje staništa, no ako će biti praćeni i izgradnjom pristupnih prometnica, onda može doći i do fragmentacije staništa, što može imati negativan utjecaj na ciljne vrste, primjerice vodozemce i gmazove. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se popisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 1.3.1. Razvoj prerađivačke industrije		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Prilagođavanje poduzetničke infrastrukture prema specifičnim potrebama ključnih grana prerađivačke industrije • Stvaranje povoljnih uvjeta na županijskoj i lokalnoj razini za privlačenje investicija u prerađivačku industriju (pravodobna priprema prostorno-planske dokumentacije; razvoj poslovnih zona; smanjenje administrativnih prepreka i pomoć pri njihovom rješavanju) • Povećanje konkurentnosti brodogradnje korištenjem novih tehnologija, inovacija u korištenju novih materijala i dizajnerskih rješenja te usluga znanstveno-tehnoloških institucija; pronalaženje novih tržišta i tržišnih niša; primjena novih rješenja zaštite okoliša u toku gradnje i korištenja plovila i sl. 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan/kumulativan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju poduzetničke infrastrukture. Mogući negativni utjecaji ovisit će o lokaciji i veličini zahvata, načinu korištenja te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima će zahvati biti planirani. Obzirom da za navedene aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže. Ukoliko će se ove aktivnosti provoditi unutar postojećih poduzetničkih zona, mogu se očekivati manji utjecaji, budući da se vjerojatno radi o prostoru gdje je utjecaj čovjeka prisutan, ali isto tako može doći i do povećanja kumulativnog utjecaja, ukoliko je utjecaj prisutan u postojećem stanju.

Kod zahvata izgradnje infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Kod izgradnje ovakvih vrsta objekata (zgrade, hale, pogoni itd.), najizgledniji utjecaj je zauzimanje i uništavanje staništa, no ako će biti praćeni izgradnjom pristupnih prometnica, onda može doći i do fragmentacije staništa, što može imati negativan utjecaj na ciljne vrste, primjerice vodozemce i gmazove. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Aktivnost povećanja konkurentnosti brodogradnje može imati pozitivan utjecaj na morska područja ekološke mreže budući da će uključivati problematiku zaštite okoliša te može doći do smanjenja emisije onečišćujućih tvari u more a time i do poboljšanja stanišnih uvjeta.

Mjera 1.3.2. Restrukturiranje i repositioniranje turističkog gospodarstva		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> Izrada i provedba programa razvoja i ponude selektivnih oblika turizma za kojima postoji visoka potražnja (zdravstveni turizam, sportski turizam, vjerski turizam, glamping turizam...) Izgradnja i adaptacija turističke infrastrukture sukladno razvojnim planovima u turizmu s naglaskom na poticanje kvalitete 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja:	Značajnost utjecaja:	-1 / ?
stalan, dugoročan, izravan/kumulativan		

Navedene aktivnosti uključuju razvoj turizma i izgradnju turističke infrastrukture. Mogući negativni utjecaji ovisit će o vrsti, lokaciji i veličini zahvata te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima će zahvati biti planirani. Ova aktivnost može uključivati veliki spektar zahvata, od onih koji u pravilu uzrokuju manji utjecaj na okoliš (šetnice, manji objekti poput apartmana itd.) do onih okolišno rizičnijih (golf igrališta). Budući da se navedena aktivnost može provoditi na prostoru cijele županije, utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže.

Kod zahvata izgradnje infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Ovdje treba posebnu pažnju posvetiti golf igralištima, budući da su oni u pravilu većih površina i njihova izgradnja može rezultirati značajnim utjecajem na ciljna staništa i/ili staništa bitna za ciljne vrste na kojima će eventualno biti izgrađeni. Problematika golf igrališta prepoznata je u postupku Glavne ocjene prihvatljivosti Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije za ekološku mrežu (2015.) te su predložene mjere ublažavanja utjecaja, koje su ugrađene i u Prostorni plan Istarske županije. Slijedom navedenog, poštivanjem odredbi iz Prostornog plana, izgradnjom planiranih golf igrališta ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

Navedena mjera može uključivati i aktivnosti razvoja speleoturizma, odnosno turističkog uređenja i korištenja speleoloških objekata, čime može doći do ugrožavanja krških

podzemnih staništa, vrlo bitnih s hidrogeološkog, geološkog, geomorfološkog, biološkog, arheološkog i paleontološkog stanovišta. Kako se na području Istarske županije nalaze brojni speleološki objekti, od kojih je 20 uključeno u ekološku mrežu (POVS područja, tablica 9.1.-1.), navedene objekte je potrebno adekvatno zaštititi, budući da u suprotnom može doći do negativnog utjecaja na ciljni stanišni tip 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost. Potrebno je onemogućiti turističko uređenje i komercijalno korištenje speleoloških objekata koji predstavljaju stanišni tip 8310.

Zbog manjka informacija o lokaciji i površini ostalih zahvata koji mogu biti uključeni u predmetne aktivnosti, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Priprema i izgradnja infrastrukture za preradu i skladištenje poljoprivrednih prehrambenih i nedravnih šumskih proizvoda u ruralnom prostoru • Ulaganje u izgradnju, osposobljavanje i opremanje iskrcajnih mjesta za ribarstvo • Ulaganje u izgradnju, rekonstrukciju i opremanje ribarskih luka, sidrišta i zakloništa koja imaju prostorno plansku dokumentaciju • Ulaganje u postojeće i nove javne objekte kao što su sabirno-distributivni i depuracijski centri, otpremni centri i veletržnice s aukcijom tamo gdje za to postoji javni interes i podrška jedinica lokalne uprave i samouprave • Poticanje proizvodnje energije iz alternativnih izvora (biomase) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan/kumulativan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju prerađivačke i pomorske infrastrukture. Obzirom da za dio navedenih aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže.

Kod zahvata izgradnje infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Kod zahvata izgradnje infrastrukture unutar svih aktivnosti najizgledniji utjecaj je zauzimanje i uništavanje staništa, no ako će biti praćeni i izgradnjom pristupnih prometnica, onda može doći i do fragmentacije staništa, što može imati negativan utjecaj na ciljne vrste, primjerice vodozemce i gmazove.

Ukoliko će navedene aktivnosti biti popraćene i promjenom postojeće poljoprivredne prakse, moguć je utjecaj na ciljne vrste i staništa, odnosno staništa ciljnih vrsta, ukoliko će doći do smanjivanja površina ciljnih vrsta i staništa uslijed povećanja površina pod kulturama, intenzifikacije poljoprivrede, prenamjene travnjaka u oranice, šumskog zemljišta u poljoprivredne svrhe i sl.

Izgradnja pomorske infrastrukture može imati utjecaj na sva morska područja ekološke mreže zbog degradacije i uništavanja staništa. Ukoliko se radi o rekonstrukciji postojeće infrastrukture, vjerojatnost da će utjecaj biti značajan je manja nego kod izgradnje nove.

Aktivnost poticanja proizvodnje energije iz alternativnih izvora (biomase) može imati negativan utjecaj samo u slučaju da se planira podizanje nasada energetske i brzorastućih biljaka, i to na ciljnim stanišnim tipovima i/ili staništima bitnim za ciljne vrste. Ovaj utjecaj može biti izraženiji ukoliko se radi o alohtonim vrstama koje ukoliko posjeduju invazivne karakteristike mogu se proširiti i na područja izvan nasada, potiskujući autohtonu vegetaciju. Iz navedenog razloga, ako su takvi zahvati predviđeni ovom aktivnošću, potrebno ih je planirati izvan područja ekološke mreže koja su u tablici 9.1.-1. opisana kao „šuma“, „travnjaci i vodotok“, „travnjaci“ i „mozaik staništa“.

Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja novih školskih sportskih dvorana te opremanje postojećih kako bi se dostigli minimalni standardi za kvalitetnu provedbu programa nastavnih i izvannastavnih aktivnosti, sukladno potrebama Izgradnja otvorenih i/ili zatvorenih bazena dimenzija sukladno studijama izvedivosti te troškova i koristi (u Puli, Rovinju, Poreču i Umagu, te u Pazinu za edukativne, rekreativne i zdravstvene potrebe središnjeg i ruralnog dijela Istre) Izgradnja novih trodijelnih sportskih dvorana u Puli, Labinu, Umagu, Vodnjanu i Medulinu te dvodijelne dvorane u Puli, rekonstrukcija postojeće sportske dvorane uz izgradnju pomoćne sportske dvorane u Labinu Izgradnja objekata sportske infrastrukture; postavljanje veslačkih staza u Limskom kanalu i Medulinskom zaljevu, izgradnja atletskih staza u Umagu, Rovinju, Pazinu i Medulinu, nadogradnja strelišta za leteće mete kod Novigrada 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj:		
POVS Limski kanal – more, Limski kanal – kopno, Medulinski zaljev		
Opis mogućeg utjecaja:	Značajnost utjecaja:	-1 / ?
stalan, dugoročan, izravan		

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju sportske infrastrukture. Za aktivnosti izgradnje novih školskih sportskih dvorana, otvorenih i/ili zatvorenih bazena te novih sportskih dvorana, može se s određenom sigurnošću pretpostaviti da će se odvijati u urbaniziranom području, kako bi bile što dostupnije stanovništvu, stoga se može isključiti mogućnost utjecaja na područja ekološke mreže, budući da se najbliža područja nalaze najvećim dijelom izvan izgrađenog područja naselja. Kako se određena područja ekološke mreže nalaze u blizini Rovinja i Pazina (POP Šire rovinjsko područje, Pazinština i Pazinski potok), moguće je da će izgradnja bazena biti planirana unutar područja ekološke mreže. Kod izgradnje bazena najizgledniji utjecaj je zauzimanje i uništavanje staništa. Kako se radi o rubnim područjima ekološke mreže relativno većih površina i manjim zahvatima u prostoru, ne očekuje se negativan utjecaj.

Aktivnost postavljanja veslačkih staza u Limskom kanalu i Medulinskom zaljevu odvijat će se na području ekološke mreže POVS Medulinski zaljev, Limski kanal – more i Limski kanal – kopno. Ova aktivnost će uključivati uređenje obale čime može doći do negativnog utjecaja na ciljna staništa 8210 karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom i 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem. U daljnjem planiranju i razvoju ovih projekata potrebno je zahvate planirati izvan područja ciljnih staništa, u što je većoj mjeri moguće. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Stimuliranje projekata: <ul style="list-style-type: none"> ○ Proizvodnje električne sunčeve energije putem fotonaponskih panela (PV) malih, srednjih i velikih snaga ○ Električne energije iz energije vjetra (vjetroelektrane) ○ Iskorištavanja geotermalne energije • Korištenje svih oblika vodnih resursa u procesima grijanja/hlađenja • Investicije u fotonaponske panele i vjetroelektrane na područjima bez elektroenergetske mreže (npr. navodnjavanje poljoprivrednih područja) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: -	Značajnost utjecaja:	0 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju infrastrukture za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (sunce, vjetar, geotermalna energija, voda). Obzirom da za navedene aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže. Mogući negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata, načinu korištenja te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima su zahvati planirani.

Kod vjetroelektrana najznačajniji utjecaj koji se može javiti je stradavanje ptica i šišmiša u koliziji s vjetroagregatima. Kod solarnih elektrana može doći do utjecaja zbog uništavanja i zauzimanja staništa, stoga je za procjenu utjecaja bitno znati da li su fotonaponski paneli planirani na području ciljnog staništa i/ili staništa važnog za ciljne vrste, dok kod zahvata na vodotocima može doći do promjene hidromorfoloških i hidroloških karakteristika, fragmentacije i uništavanja staništa te prekida riječnog kontinuiteta.

Problematika izgradnje vjetro, hidro i solarnih elektrana prepoznata je u postupku Glavne ocjene prihvatljivosti Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije za ekološku mrežu (2015.) te su predložene mjere ublažavanja utjecaja, koje su ugrađene i u Prostorni plan Istarske županije. Slijedom navedenog, poštivanjem odredbi iz Prostornog plana, izgradnjom vjetro, hidro i solarnih elektrana ne očekuje se značajan negativan utjecaj na ekološku mrežu.

Mjera 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada dokumentacije, nastavak izgradnje i rekonstrukcije prometne infrastrukture u županiji: <ul style="list-style-type: none"> ○ Izgradnja punog profila Istarskog ipsilona ○ Izgradnja prometnica koje Istarski Y pretvaraju u Istarski X ; cestovno povezivanje Labinštine u sustav Istarskog ipsilona ○ Izgradnja pomorskog putničkog terminala u Puli ○ Razvoj luke Bršica ○ Razvoj sportsko-turističkih zračnih luka Vrsar i Medulin • Osiguranje kvalitetne povezanosti značajnijih urbanih središta unutar IŽ cestovnim pravcima, mrežom državnih cesta, bez naplate – zbog nepovezanost državnim cestama zapadne obale i središnje Istre s Pulom • Unapređenje i poboljšanje željezničke infrastrukture i mreže u IŽ • Ulaganje u biciklističke staze, razvoj i unapređivanje biciklističkog prometa • Izgradnja lukobrana u lukama sukladno prostornim planovima i lokalnim programima razvoja • Izgradnja i jačanje uređenja lučke infrastrukture, sukladno lokanim razvojnim i prostornim planovima te studijama izvedivosti (obalni zidovi, čekaonice za putnike, osvjetljenje rive, šetnice, popločenje obalnog područja) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva morska područja		
Opis mogućeg utjecaja:	Značajnost utjecaja:	-1 / ?
stalan, dugoročan, izravan/kumulativan		

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju prometne infrastrukture, i to cestovne, željezničke, biciklističke i pomorske. Obzirom da za dio navedenih aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže.

Kod zahvata izgradnje prometne linijske infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Najizgledniji utjecaj do kojeg može doći je zauzimanje i uništavanje staništa, zatim fragmentacija staništa ukoliko će nova linijska infrastruktura prolaziti staništem bitnim za neku od ciljnih životinjskih vrsta, čime onda može dolaziti i do njihovog stradavanja. Vjerojatnost od značajnog utjecaja najveća je kod cestovne infrastrukture a najmanja kod biciklističke. Ukoliko će navedene aktivnosti biti planirane u izgrađenim područjima ili blizu njih, odnosno uz koridore postojeće prometne infrastrukture, može se pretpostaviti da utjecaj navedenih aktivnosti neće biti značajan. Problematika izgradnje cestovne i željezničke prometne infrastrukture prepoznata je u postupku Glavne ocjene prihvatljivosti Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije za ekološku mrežu (2015.) te su predložene mjere ublažavanja utjecaja, koje su ugrađene i u Prostorni plan Istarske županije. Slijedom navedenog, poštivanjem odredbi iz prostornog plana, izgradnjom cestovne i željezničke infrastrukture ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu. Izgradnja biciklističkih staza i unapređivanje biciklističkog prometa ne predstavlja značajnu prijetnju područjima ekološke mreže i može se isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

Izgradnja pomorskog putničkog terminala u Puli planirana je unutar područja ekološke mreže POVS Akvatorij zapadne Istre. Ovim zahvatom doći će do negativnog utjecaja na

ciljni stanišni tip 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem zbog radova zbog radova u moru (iskopi, jaružanje). Kako se radi o stanišnom tipu široko raširenom na području ekološke mreže (19.000 ha), ne očekuje se značajan negativan utjecaj. Ukoliko je stanišni tip 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje prisutan na lokaciji zahvata, moguć je negativan utjecaj i na njega. Zbog utvrđivanja eventualne prisutnosti ovog stanišnog tipa, prije izvođenja radova potrebno je provesti geomorfološko rekognosciranje podmorja u što ranijoj fazi planiranja zahvata. Izgradnja luke Bršica može imati negativan utjecaj na područje ekološke mreže POVS Ušće Raše i njegova ciljna staništa 1130 Estuariji i 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem, ukoliko će biti uključeni i podmorski radovi.

Izgradnja sportsko-turističkih zračnih luka Vrsar i Medulin neće imati utjecaj na ekološku mrežu budući da se ne nalaze u blizini kopnenih područja ekološke mreže.

Izgradnja lučke infrastrukture može imati utjecaj na sva morska područja ekološke mreže. Ukoliko se radi o rekonstrukciji postojeće infrastrukture, vjerojatnost da će utjecaj biti značajan je manja nego kod izgradnje nove. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj prijenosnog i distribucijskog sustava električne energije <ul style="list-style-type: none"> ◦ Izgradnja novih trafostanica ◦ Izgradnja novih dalekovoda radi bolje opskrbe električnom energijom • Jačanje infrastrukturnih kapaciteta za proizvodnju električne energije i izgradnja novih u skladu s potrebama, resursima te odrednicama održivog razvoja • Nastavak provedbe projekta plinifikacije; razvoj sekundarne mreže po naseljima 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: privremen, srednjoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju energetske infrastrukture. Obzirom da za navedene aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže.

Kod zahvata izgradnje dalekovoda i plinovoda najizraženiji negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje, uništavanje i fragmentacija staništa. Kod izgradnje ovakvih zahvata negativni utjecaji uglavnom su vezani za period izgradnje, i to zbog zauzimanja i uništavanja staništa te degradacije stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka i uznemiravanja životinjskih vrsta. U fazi korištenja utjecaj je u pravilu puno manji ili ga nema. Kod dalekovoda u fazi korištenja utjecaj je moguć na ptice zbog stradanja od strujnog udara. Ovaj utjecaj može biti značajan, ovisno o ciljnim vrstama koje obitavaju na širem području zahvata. Navedena problematika izgradnje prijenosnog i distribucijskog sustava električne energije prepoznata je u postupku Glavne ocjene prihvatljivosti Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije za ekološku mrežu (2015.) te su predložene

mjere ublažavanja utjecaja, koje su ugrađene i u Prostorni plan Istarske županije. Slijedom navedenog, poštivanjem odredbi iz Prostornog plana, izgradnjom električne energetske infrastrukture ne očekuje se značajan negativan utjecaj na ekološku mrežu. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata izgradnje plinovoda, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se popisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Dovršenje izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, reciklažnih dvorišta i transfernih stanica, sanacija i rekonstrukcija neprimjerena odlagališta prema lokacijskim i građevinskim dozvolama, sanacija i zatvaranje "divljih odlagališta" i prevencija ilegalnog odlaganja otpada • Obnova dotrajalih građevina u sustavu vodoopskrbne mreže i unapređenje sustava javne vodoopskrbe (izgradnja cjevovoda, otkrivanje i saniranje propusnosti) • Povećanje priključenosti stanovništva na javne sustave odvodnje izgradnjom/obnovom/nadogradnjom javnih sustava odvodnje • Dovršenje izgradnje postojećih sustava u priobalju s povećanjem stupnja obrade otpadnih voda do kakvoće koja se može upuštati u obalno more • Izgradnja/obnova/nadogradnja kanalizacijske mreže • Izgradnja/obnova/nadogradnja postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, malih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i postrojenja za obradu mulja • Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture na razini jedinica lokalne samouprave (trgovi, parkovi, šetnice, plaže, dječja igrališta, groblja) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: privremen, kratkoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju komunalne infrastrukture. Mogući negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata, načinu korištenja te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima će zahvati biti planirani. Obzirom da za navedene aktivnosti nisu određene lokacije, možemo pretpostaviti da se mogu provoditi na području cijele Županije, što znači da je eventualni utjecaj moguć i na sva područja ekološke mreže.

Provedbom aktivnosti koja uključuje sanaciju i rekonstrukciju neprimjerenih odlagališta, sanaciju i zatvaranje „divljih odlagališta“ itd. ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu budući da će se odvijati na već degradiranom prostoru.

Kod zahvata izgradnje i obnove komunalne infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Kod izgradnje ovakvih zahvata negativni utjecaji uglavnom su vezani za period izgradnje, i to zbog zauzimanja i uništavanja staništa te degradacije stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka i uznemiravanja životinjskih vrsta. U fazi korištenja utjecaj je u pravilu puno manji ili ga nema. Provedbom ovih aktivnosti ne očekuje se značajan utjecaj na područja ekološke mreže, budući da se ova infrastruktura gradi u pravilu u naseljenom i izgrađenom području. Isto vrijedi i za aktivnost izgradnje i uređenja komunalne infrastrukture na razini jedinica lokalne samouprave. Ako bi se navedene aktivnosti planirale unutar područja ekološke

mreže, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja. Zbog poboljšanja sustava gospodarenja otpadom i pročišćavanja otpadnih voda, moguć je pozitivan utjecaj na područja ekološke mreže zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u okoliš i poboljšanja stanišnih uvjeta.

Mjera 3.2.5. Izgradnja sustava navodnjavanja		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> Planiranje, izgradnja i opremanje sustava javnog navodnjavanja s pratećom hidrotehničkom infrastrukturom Izgradnja mreže navodnjavanja za OPG i male poduzetnike Izgradnja višenamjenske akumulacije na SI području regije u funkciji: prihvata velikih vodnih valova (zaštite od štetnog djelovanja voda, poglavito u vodotocima), stabilizacije vodoopskrbe, osiguranja ekološki prihvatljivog protoka u koritu rijeke Mirne te navodnjavanja nizvodnih područja. Revizija „Plana navodnjavanja IŽ-novelacija“ 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj:		
sva izuzev morskih područja, područja karbonatnih stijena te POVS Park prirode Učka i POP Učka i Čićarija		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	0

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju sustava navodnjavanja i višenamjenske akumulacije na SI području regije. Mogući negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima su zahvati planirani. Može se pretpostaviti da navedena aktivnost neće imati utjecaj na planinska područja (POVS Park prirode Učka i POP Učka i Čićarija) budući da je ona vezana za ravničarska područja. Isto vrijedi i za područja karbonatnih stijena te morska područja. Izgradnjom sustava navodnjavanja koji se temelji na površinskim akumulacijama može doći do negativnog utjecaja zbog zauzimanja, uništavanja i fragmentacije ciljnih staništa i/ili staništa važnih za ciljne vrste. Ova problematika prepoznata je u postupku Glavne ocjene prihvatljivosti Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije za ekološku mrežu (2015.) te su predložene mjere ublažavanja utjecaja, koje su ugrađene i u Prostorni plan Istarske županije. Slijedom navedenog, poštivanjem odredbi iz Prostornog plana, izgradnjom sustava navodnjavanja ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu. Do pozitivnog utjecaja može doći zbog činjenice da navodnjavane poljoprivredne površine daju 3 puta veći prinos od nenavodnjavanih, čime se smanjuje potrebna površina poljoprivrednog zemljišta.

Mjera 3.3.2. Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> Sustavno uređenje plaža i monitoring, sukladno važećim propisima 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: morska područja (POP i POVS)		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan/kumulativan	Značajnost utjecaja:	-1

Uređenjem plaža može doći do negativnog utjecaja na morska područja ekološke mreže. Ukoliko se radi o uređenju i dohrani postojećih, već uređenih plaža, ovaj utjecaj neće biti značajan. No utjecaj može biti značajan ukoliko se uređuju prirodne plaže koje su staništa ciljnim vrstama ptica ili su prisutni ciljni stanišni tipovi. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 3.4.2. Unapređenje i racionalizacija upravljanja imovinom i prihodima		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Stavljanje u funkciju gospodarskog i društvenog razvoja bivših vojnih područja i objekata • Stavljanje u funkciju gospodarskog i društvenog razvoja bivših industrijskih područja (kao i ostalih pogodnih brownfield lokacija) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj:		
Opis mogućeg utjecaja: -	Značajnost utjecaja:	0

Navedene aktivnosti mogu se odnositi na određene infrastrukturne zahvate, no kako se radi o brownfield područjima, odnosno područjima pod značajnim utjecajem čovjeka, zahvati na ovim područjima neće imati negativan utjecaj na ekološku mrežu.

Mjera 3.4.4. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima; Ruralno financiranje		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Obnova i izgradnja objekata za komunalnu i energetska infrastrukturu sukladno prostornim planovima: <ul style="list-style-type: none"> ○ Opskrba pitkom vodom (dio priključka do magistralnog vodovoda) ○ Lokalne nerazvrstane ceste ○ Kanalizacija, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda ○ Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora prvenstveno za korištenje na poljoprivrednom gospodarstvu i u objektima u ruralnom prostoru ○ Opskrba plinom (dio priključka do centralnog voda) ○ Opskrba toplinskom i/ili električnom energijom iz obnovljivih izvora energije za javnu uporabu • Ulaganje u poboljšanje društvene infrastrukture <ul style="list-style-type: none"> ○ Izložbeni centri, igrališta, sportski tereni i prateći objekti, biciklističke staze, društveni domovi, izletišta, rekreacijske zone i kupališta • Ulaganje u razvoj turističke infrastrukture u ruralnim područjima (agrokampovi, tematske putovi i staze (označavanje, smeđa signalizacija), ceste poljoprivrednih proizvoda, ruralnih i edukacijskih parkova i farmi) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan/kumulativan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedene aktivnosti uključuju izgradnju infrastrukture različite namjene. Ove aktivnosti su već analizirane u prethodnim mjerama, jedina je razlika što je ova mjera ograničena na ruralna područja. Procjena utjecaja je jednaka kao i u prethodnim aktivnostima, ovisno o

kojoj vrsti infrastrukture je riječ, odnosno utjecaj mjere ocjenjen je s -1 (umjeren negativan utjecaj), ali procjena nije apsolutna zbog nedostatka informacija, te je utjecaj ocjenjen i s ? (nije moguće procijeniti značaj utjecaja).

Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

Mjera 4.1.1. Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi		
Aktivnosti:		
<ul style="list-style-type: none"> • Obnova, izgradnja i uređenje te širenje kapaciteta objekata kulturne infrastrukture sukladno lokalnim planovima i programima te definiranim prioritetima prema razini pripremljenosti dokumentacije (npr. kulturna infrastruktura u Puli – strateške aktivnosti vezane uz projekt Kulturring, Torcio u Vodnjanu, kulturni centar Istarske županije i HGM u Grožnjanu, Podzemni grad u Labinu te Park skulptura Dubrova u Labinu, Kuća kaštela i Kuća obrta, kulturna infrastruktura u Rovinju (kazalište, knjižnica), u Umagu (kazalište, digitalno kino, knjižnica, galerija, palača dei Franceschi) te ostala kulturna infrastruktura sukladno akcijskom planu) 		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva, posebno Rudnik ugljena; Raša		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedena aktivnost uključuje izgradnju i obnovu kulturne infrastrukture. Od navedenih aktivnosti kao projekt koji bi mogao uzrokovati negativan utjecaj na ekološku mrežu izdvaja se Podzemni grad u Labinu, budući da se nalazi uz područje ekološke mreže POVS Rudnik ugljena, Raša. Projektom je predviđeno uređenje/revitalizacija postojećih rudarskih jama i prolaza kao i proširenje određenih prolaza. U trenutnoj fazi projekta nema determiniranih trasa i projektnih rješenja, već je uređenje podzemnog dijela infrastrukture u fazi ideje. Za područje ekološke mreže POVS Rudnik ugljena, Raša jedina ciljna vrsta je čovječja ribica (*Proteus anguinus*). U daljnjem planiranju i razvoju projekta projektna rješenja potrebno je razvijati na način da se ne degradiraju staništa čovječje ribice niti negativno utječe na jedinke. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

9.2.1. Glavni razvojni projekti

1. Projekt revitalizacija bivše vojne infrastrukture		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj:		
POVS Nacionalni park Brijuni, POVS Akvatorij zapadne Istre, POP Akvatorij zapadne Istre		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedeni projekt uključuje brojne aktivnosti/projekte, poput izgradnje smještajnih turističkih kapaciteta, golf igrališta, marine, sportsko-rekreativne komplekse itd. Iako se radi o različitim zahvatima čiji utjecaj na strateškoj razini nije moguće kvalitetno procijeniti, neke preliminarne zaključke je ipak moguće donijeti:

Projekt Brijuni rivijera može imati utjecaj na sva tri navedena područja ekološke mreže. Povećanjem broja plovila i broja turista doći će i do većeg pritiska na morski okoliš zbog povećanih emisija onečišćujućih tvari u more čime dolazi do degradacijeorskog staništa te uznemiravanja životinja. Zbog navedenog, može doći do negativnog utjecaja na ciljni stanišni tip naselja posidonije i ciljnu vrstu dobri dupin.

Projekt Park Muzil može imati utjecaj na POVS i POP Akvatorij zapadne Istre. Ovim projektom planirane su brojne aktivnosti poput izgradnje marine i golf igrališta, a povećanje broja plovila i emisije onečišćujućih tvari u more može imati negativan utjecaj na ciljnu vrstu dobri dupin. Kopneni dio poluotoka Muzila nalazi se izvan područja ekološke mreže, stoga zahvatima na kopnu koji ne uključuju samu obalu (ciljno stanište 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem, obalna staništa bitna za ciljne vrste ptica), primjerice izgradnja golf igrališta, ne očekuje se izravan negativan utjecaj na područje ekološke mreže zbog zauzimanja i uništavanja staništa. Neizravan utjecaj je moguć na ciljne vrste vrsta ptica zbog uznemiravanja i degradacije staništa, eventualnog smanjenja kakvoće mora i sl., no zbog veličine područja ekološke mreže i lokaliziranosti mogućih utjecaja, utjecaj kopnenih zahvata poput golf igrališta neće biti značajan.

Za Projekt revitalizacije bivše vojne zračne luke u Puli, budući da se ne nalazi unutar područja ekološke mreže, može se pretpostaviti da neće imati negativan utjecaj na područja ekološke mreže.

Sve zahvate u sklopu predmetnog projekta potrebno je planirati na način da ne dođe do uništavanja ciljnih stanišnih tipova (8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem, 1120 Naselja posidonije (*Posidonium oceanicae*), 1170 Grebeni, 1240 Stijene i strmci (klifovi) mediteranskih obala odrasli endemičnim vrstama *Limonium* spp.), staništa pogodnih za gniježđenje i zimovanje ciljnih vrsta ptica područja ekološke mreže POP Akvatorij zapadne Istre kao niti do negativnog utjecaja na ciljnu vrstu dobri dupin.

Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini ostalih zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

2. IVS – Zaštita podzemnih i površinskih voda		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: područja unutar vodozaštitnih područja		
Opis mogućeg utjecaja: privremen, kratkoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedeni projekt uključuje aktivnosti/projekte izgradnje sustava prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda malih naselja u vodozaštitnim područjima.

Mogućí negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima su zahvati planirani. Budući da će se navedena aktivnost provoditi na područjima unutar vodozaštitnih područja, koja zauzimaju više od pola površine županije, utjecaj je moguć i na određen broj područja ekološke mreže.

Kod izgradnje ovakvih zahvata negativni utjecaji uglavnom su vezani za period izgradnje, i to zauzimanje i uništavanje staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka i uznemiravanja životinjskih vrsta. U fazi korištenja utjecaj je u pravilu puno manji ili ga nema, stoga se procjenjuje da provedbom ovog razvojnog projekta neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Također, zbog poboljšanja sustava pročišćavanja otpadnih voda, moguć je pozitivan utjecaj na područja ekološke mreže zbog manje emisije onečišćujućih tvari u okoliš i poboljšanja stanišnih uvjeta. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini ostalih zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

3. Istarski ipsilon		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: POP Učka i Ćićarija, POVS Boljunsko polje, Park prirode Učka, Pazinština, Pazinski potok		
Opis mogućeg utjecaja: -	Značajnost utjecaja:	0

Navedeni projekt uključuje dovršetak izgradnje punog profila na dionici Pazin – tunel Učka – Matulji. Budući da se radi o dogradnji već postojeće prometne infrastrukture, utjecaj će svakako biti manji nego da se radi o gradnji nove. Isto tako, iako se uz postojeću trasu nalazi 5 područja ekološke mreže, ona prolazi samo kroz 2 – POP Učka i Ćićarija i POVS Park prirode Učka, koja su ujedno i područja velike površine. Od ciljnih vrsta i staništa na koja je moguć utjecaj, a koji će biti potrebno procijeniti procjenom utjecaja zahvata na ekološku mrežu na temelju provedenih istraživanja, možemo istaknuti velikouhog šišmiša, malog potkovnjaka te špilje i jame zatvorene za javnost. Problematika dovršetka gradnje Istarskog ipsilona prepoznata je u postupku Glavne ocjene prihvatljivosti Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije za ekološku mrežu (2015.) te su predložene mjere ublažavanja utjecaja, koje su ugrađene i u Prostorni plan Istarske županije. Slijedom navedenog, poštivanjem odredbi iz Prostornog plana, završetkom izgradnjom Istarskog ipsilona ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

5. Plinifikacija IŽ-a		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: privremen, kratkoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedeni projekt uključuje izgradnju distribucijske plinovodne mreže na područjima gdje još nije izgrađena. Mogući negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima su zahvati planirani. Budući da se navedena aktivnost može provoditi na prostoru cijele županije, utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže.

Kod izgradnje plinovoda negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka i uznemiravanja životinjskih vrsta. Utjecaj ovih zahvata najvećim dijelom se odnosi na

period izgradnje, dok je u fazi korištenja manji ili ga nema. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata izgradnje plinovoda, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

7. Istra znanja – l' Istria del sapere		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: -		
Opis mogućeg utjecaja: -	Značajnost utjecaja:	0

Navedeni projekt uključuje izgradnju škola, sportskih dvorana, igrališta, bazena itd. Mogući negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata, načinu korištenja te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima su zahvati planirani. Kod zahvata izgradnje infrastrukture negativni utjecaji koji se mogu javiti su zauzimanje i uništavanje staništa, fragmentacija staništa te degradacija stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka, povećanog pritiska na okoliš (emisije u vodu, tlo, zrak, emisije buke i svjetlosti) i uznemiravanja životinjskih vrsta. Navedena aktivnost može se provoditi na prostoru cijele županije, no kako navedeni projekt uključuje izgradnju obrazovne i sportske infrastrukture, može se sa sigurnošću pretpostaviti da će ovi objekti biti građeni u naseljenom i izgrađenom području, kako bi bili dostupni stanovništvu, a takva područja su u pravilu izvan ekološke mreže, ili vrlo rijetko na rubnom području ekološke mreže. Slijedom navedenog, provedbom ovog glavnog razvojnog projekta ne očekuje se negativan utjecaj na ekološku mrežu.

10. Širokopoljasni Internet i razvoj širokopoljasne infrastrukture		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: sva		
Opis mogućeg utjecaja: privremen, kratkoročan, izravan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Navedeni projekt uključuje izgradnju širokopoljasne infrastrukture. Mogući negativni utjecaj ovisit će o lokaciji i veličini zahvata te karakteristikama područja ekološke mreže na kojima su zahvati planirani. Budući da se navedena aktivnost može provoditi na prostoru cijele županije, utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže.

Kod izgradnje linijske infrastrukture negativni utjecaji uglavnom su vezani za period izgradnje, i to u vidu zauzimanja i uništavanja staništa te degradacije stanišnih uvjeta zbog prisutnosti čovjeka i uznemiravanja životinjskih vrsta. U fazi korištenja utjecaj je u pravilu puno manji ili ga nema. Utjecaj izgradnje širokopoljasne infrastrukture, osim na kopnena područja, moguć je i na morska, ukoliko će biti planirano postavljanje optičkih kablova na morskom dnu. No i ovdje će utjecaj biti ograničen na period izgradnje i privremeno uznemiravanje životinjskih vrsta te degradacije staništa. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata izgradnje plinovoda, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: POVS Akvatorij zapadne Istre		
Opis mogućeg utjecaja: stalan, dugoročan, izravan/kumulativan	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula dovest će do povećanja broja plovila čime će doći do većeg pritiska na morski okoliš zbog povećanih emisija onečišćujućih tvari u more, što može imati negativan utjecaj na ciljnu vrstu dobri dupin (*Tursiops truncatus*). Budući da se u postojećem stanju promet odvija na ovom području, procjenjuje se da utjecaj neće biti značajan. Uz dobrog dupina, za područje ekološke mreže POVS Akvatorij zapadne Istre određeni su sljedeći ciljni stanišni tipovi: 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem i 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje. Obzirom da je stanište 1110 zastupljeno u velikoj površini na području ekološke mreže (19.000 ha), negativni utjecaj do kojeg će doći izvođenjem radova u moru (iskopi, jaružanje) neće biti značajan. Ukoliko je stanišni tip 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje prisutan na lokaciji zahvata, moguć je negativan utjecaj i na njega. Zbog utvrđivanja eventualne prisutnosti ovog stanišnog tipa, prije izvođenja radova potrebno je provesti geomorfološko rekognosciranje podmorja u što ranijoj fazi planiranja zahvata. Zbog manjka informacija o zahvatu, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

13. Podzemni grad Labin; Kova – Stari rudnici – Novi prolazi		
Područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj: Rudnik ugljena; Raša		
Opis mogućeg utjecaja: -	Značajnost utjecaja:	-1 / ?

Ovisno o kakvom zahvatu će biti riječ, moguć je negativan utjecaj na čovječju ribicu (*Proteus anguinus*), ciljnu vrstu ovog područja ili na njezina staništa. Čovječja ribica, endem je dinarskog krša i naseljava uski priobalni pojas od Slovenije do Crne Gore. U Hrvatskoj naseljava špilje i ponore krških polja na području od Istre do Dubrovnika. Strogo je zaštićena vrsta a nalazi se i na crvenom popisu ugroženih vodozemaca i gmazova Hrvatske, u kategoriji „ugrožena (EN)“. Glavni razlozi ugroženosti su degradacija krških staništa, nekontrolirana urbanizacija, promjene režima podzemnih voda zbog različitih hidrotehničkih zahvata te onečišćenje podzemnih voda. Ovim projektom predviđeno je uređenje/revitalizacija postojećih rudarskih jama i prolaza kao i proširenje određenih prolaza. U trenutnoj fazi projekta nema determiniranih trasa i projektnih rješenja, već je uređenje podzemnog dijela infrastrukture u fazi ideje. Za područje ekološke mreže POVS Rudnik ugljena, Raša jedina ciljna vrsta je čovječja ribica (*Proteus anguinus*). U daljnjem planiranju i razvoju projekta projektna rješenja potrebno je razvijati na način da se ne degradiraju staništa čovječje ribice niti negativno utječe na jedinke. Zbog manjka informacija o lokaciji i veličini zahvata, potrebna je provedba ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu tijekom kasnijih faza postupka planiranja, u sklopu kojih će se propisati eventualno potrebne mjere ublažavanja.

9.3. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja

U ovom poglavlju, jednako kao i poglavlju 8.1. koje se odnosi na mjere zaštite okoliša, predložene su samo mjere ublažavanja negativnih utjecaja koje već nisu ugrađene u Prostorni plan, budući da se podrazumijeva da se moraju provoditi. Primjer za to je aktivnost stimuliranja projekata izgradnje vjetroelektrana unutar mjere 3.1.2. Odredbama za provođenje Prostornog plana (članak 128.) propisano je da se vjetroelektrane na kopnu ne smiju planirati na područjima ekološke mreže te je ovom mjerom problematika utjecaja vjetroelektrana na područja ekološke mreže riješena, odnosno mogućnost negativnog utjecaja se može isključiti. Isto vrijedi i za lokacije golf igrališta, akumulacija, prometnica itd.

mjera Strategije / glavi razvojni projekt	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	područja ekološke mreže
<p>1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva</p>	<p>Potrebno je onemogućiti turističko uređenje i komercijalno korištenje speleoloških objekata koji predstavljaju stanišni tip 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost.</p>	<p>HR2000083 Područje oko Markove jame – Istra HR2001144 Klaričeva jama HR2000100 Pincinova jama HR2001145 Izvor špilja pod Velim vrhom HR2000111 Rabakova špilja HR2001146 Radota špilja HR2000120 Sitnica špilja HR2001207 Pliškovičeva jama HR2000135 Špilja iznad Velikog bresta HR2000147 Špilja na Gradini kod Premanture HR2000166 Špilja pod Krugom HR2001434 Čepić tunnel HR2001493 Piskovica špilja HR2001133 Ponor Bregi HR2001494 Jama kod Rašpora HR2001143 Jama kod Komune HR2001495 Jama kod Burići</p>
<p>1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru</p>	<p>U slučaju planiranja nasada energetskih i brzorastućih biljaka, planirati ih izvan područja ekološke mreže koja su u tablici 9.1.-1. opisana kao „šuma“, „travnjaci i vodotok“, „travnjaci“ i „mozaik staništa“</p>	<p>HR2000522 Luka Budava – Istra HR2001015 Pregon HR2000601 Park prirode Učka HR2001334 Poluotok Ubaš HR2000637 Motovunska šuma HR2001017 Lipa HR2000543 Vlažne livade uz potok Bračana (Žonti) HR2001312 Argile HR2000544 Vlažne livade uz potok Malinska HR2001322 Vela Traba HR2000545 Vlažne livade kod Marušića HR2001349 Dolina Raše HR2000546 Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj) HR2001386 Pazinski potok</p>

		HR2001016 Kotli HR2001388 Budava HR2001274 Mlaka HR2000616 Donji Kamenjak HR2001484 Istra – Čački HR2001304 Žbevnica HR2001485 Istra – Martinčići HR2001483 Istra – Oprtalj HR2001486 Istra - Čepičko polje HR2001215 Boljunsko polje HR2001365 Pazinština HR2001360 Šire rovinjsko područje HR1000018 Učka i Ćićarija
2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture	U daljnjem planiranju i razvoju ovih projekata potrebno je zahvate planirati izvan područja ciljnih staništa, u što je većoj mjeri moguće.	HR2000629 Limski zaljev – kopno HR3000001 Limski kanal – more HR3000173 Medulinski zaljev
3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture	Prije izvođenja radova izgradnje pomorskog putničkog terminala u Puli provesti geomorfološko rekognosciranje terena radi utvrđivanja eventualne prisutnosti stanišnog tipa 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje.	HR5000032 Akvatorij zapadne Istre
Glavni razvojni projekt 11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula		
4.1.1. Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi	U daljnjem planiranju i razvoju projekta projektna rješenja potrebno je razvijati na način da se ne degradiraju staništa čovječe ribice niti negativno utječe na jedinke.	HR2001239 Rudnik ugljena; Raša
Glavni razvojni projekt 13. Podzemni grad Labin; Kova – Stari rudnici – Novi prolazi		
Glavni razvojni projekt 1. Projekt revitalizacija bivše vojne infrastrukture	Sve zahvate u sklopu predmetnog projekta potrebno je planirati na način da ne dođe do uništavanja ciljnih stanišnih tipova (8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, 1110 Pješćana dna trajno prekrivena morem, 1120 Naselja posidonije (<i>Posidonion</i>	HR2000604 Nacionalni park Brijuni HR5000032 Akvatorij zapadne Istre HR1000032 Akvatorij zapadne Istre

	<p><i>oceanicae</i>), 1170 Grebeni, 1240 Stijene i strmci (klifovi) mediteranskih obala odrasli endemičnim vrstama <i>Limonium</i> spp.), staništa pogodnih za gniježđenje i zimovanje ciljnih vrsta područja ekološke mreže POP Akvatorij zapadne Istre kao niti do negativnog utjecaja na ciljnu vrstu dobri dupin.</p>	
--	---	--

9.4. Program praćenja stanja ekološke mreže

Na razini Republike Hrvatske kao i na županijskim razinama uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno propisivati dodatni program praćenja stanja ekološke mreže.

9.5. Ocjena prihvatljivosti strategije za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe pojedinih aktivnosti i glavnih razvojnih projekata Strategije na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Bez poznavanja svih navedenih podataka, procjena utjecaja na ekološku mrežu ne može se izraditi s velikom sigurnošću, stoga provedena analiza može poslužiti kao okvir odnosno smjernice za buduće procjene utjecaja na ekološku mrežu strateških dokumenata nižeg reda kao i pojedinih zahvata.

Provedenom analizom mogućih utjecaja, procijenjeno je da provedbom aktivnosti i glavnih projekata određenih Strategijom neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Analiza je pokazala da provedbom 11 mjera i 6 glavnih razvojnih projekata postoji mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan. Na temelju provedene analize zaključujemo da je Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine **prihvatljiva za ekološku mrežu**, odnosno da Strategija ne uključuje mjere, aktivnosti i projekte za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na područja ekološke mreže.

10. RAZMOTRENE RAZUMNE ALTERNATIVE STRATEGIJE

Kao varijantno rješenje uzeta je alternativna opcija – bez provođenja Strategije, odnosno mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije. Iz analize ova dva varijantna rješenja, zaključak je da se provedbom Strategije predviđaju pozitivni učinci na okoliš u odnosu na sadašnje stanje. Provedbom Strategije predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Županije kroz provedbu mjera, dok se provedbom ostalih pojedinih mjera predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Županiji te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe Strategije, bez provedbe iste nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 5. *Mogući razvoj okoliša bez provedbe Strategije*. Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i indikativnih aktivnosti predviđenih Strategijom smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom.

Identifikacijom okolišnih problema i sadašnjeg stanja sastavnica okoliša Županije te analiza mogućih značajnih utjecaja provedbe mjera propisanih Strategijom bila je prva faza strateške procjene utjecaja na okoliš provedbe predmetne Strategije. Determinirani su okolišni problemi koji su postojeći te mogući negativni utjecaji unutar mjera i aktivnosti Strategije. Prepoznati mogući negativni utjecaji ublažavaju se propisivanjem mjera zaštite okoliša, dok se ostalim propisanim mjerama ublažavaju postojeći okolišni problemi. Obzirom na utjecaje koji su prepoznati u okviru izrađenih strateških procjena za odgovarajuće sektorske ili višesektorske dokumente na državnoj razini, konzultirane su i po potrebi preuzete mjere zaštite u skladu s obavezom usklađivanja dokumenata niže razine s onima više razine.

Također, slijedom provedenog postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, ocijenjeno je da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje provedbe predmetne ŽRS na ekološku mrežu te je prema Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Uprave za zaštitu prirode (Klasa: UP/I-612-07/16-71/09; Ur. broj: 517-07-2-1-16-4 od dana 08. veljače 2016.g.), provedena Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu. Glavnom ocjenom procijenjeni su mogući utjecaji na područja ekološke mreže i dane mjere ublažavanja štetnog utjecaja na područja ekološke mreže, koje će u sljedećim koracima provedbe ovog dokumenta omogućiti da se aktivnosti usmjere na one projekte koji neće ugroziti ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

11. ZAKLJUČAK

Na temelju provedene analize može se zaključiti sljedeće:

- Od 57 mjera predviđenih Strategijom, za njih 43 procijenjeno je da neće imati negativan utjecaj na okoliš (75%). Ako se Strategija promatra na razini indikativnih aktivnosti, od 615 procijenjeno je da njih 567 neće imati negativan utjecaj na okoliš (92,2%). Iz ovih podataka možemo zaključiti da je problematika okoliša ugrađena u najveći dio Strategijom predviđenih mjera i aktivnosti.
- Kod aktivnosti koje mogu imati pozitivan utjecaj na okoliš, utjecaj se najvećim dijelom odnosi na stanovništvo i kvalitetu života, no pozitivan utjecaj u različitim udjelima moguć je i na sve ostale sastavnice okoliša.
- Aktivnosti koje mogu imati negativan utjecaj su izgradnja turističke, poduzetničke, prerađivačke, sportske, energetske i prometne infrastrukture te sustava navodnjavanja. Do negativnog utjecaja kod ovih aktivnosti može doći na vodu, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu.
- Od 13 glavnih razvojnih projekata, za njih 8 zaključeno je da mogu imati negativan utjecaj koji nije značajan. Negativni utjecaji odnose se na vodu, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, zrak, krajobraz i klimatske promjene. Pozitivni utjecaji mogući su na krajobraz, kulturnu baštinu, vodu, tlo i bioraznolikost.
- Glavnom ocjenom prihvatljivosti strategije za ekološku mrežu ocijenjeno je da provedba 46 mjera neće uzrokovati negativan utjecaj (80,7%), dok 11 mjera može uzrokovati negativan utjecaj koji nije značajan.
- Od 13 glavnih razvojnih projekata za njih 6 je procijenjeno da mogu uzrokovati negativan utjecaj na ekološku mrežu koji nije značajan.
- Strategija ne uključuje mjere, aktivnosti i projekte za koje se na razini strateške procjene utjecaja na okoliš može zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na okoliš.

Slijedom svega navedenog, zaključujemo da je Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine **prihvatljiva je za okoliš i ekološku mrežu**, uz uvjet pridržavanja svih propisanih mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu.

12. SAŽETAK

12.1. Uvod

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15)* strateška procjena utjecaja na okoliš (u daljnjem tekstu: SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Županijsku razvojnu strategiju Istarske županije do 2020.godine (u daljnjem tekstu: Strategija), čiji je nositelj izrade Istarska županija, a koordinator izrade Istarska razvojna agencija - IDA d.o.o., sukladno Zaključku župana Istarske županije o pristupanju izradi Županijske razvojne strategije Istarske županije za razdoblje do 2020. godine od 3. travnja 2014. godine.

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno Rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode (Klasa: UP/I 351-02/15-08/20, Urbroj: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015. godine; Klasa: UP/I 351-02/15-08/20, Urbroj: 517-06-2-1-1-16-5 od 9. lipnja 2016. godine, Klasa: UP/I 351-02/15-08/20, Urbroj: 517-06-2-1-1-17-8 od 10. ožujka 2017. godine), pod točkom 1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.

12.2. Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine

Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine je temeljni i sveobuhvatni strateški dokument koji polazeći od razvojnih resursa i potencijala i ostvarenih postignuća

utvrđuje smjernice budućeg gospodarskog i sveukupnog razvoja, željenog ali mogućeg i potrebnog.

Osim što doprinosi uspješnom i učinkovitom usmjeravanju razvoja, Strategija omogućuje i jačanje kapaciteta županijskih institucija i drugih nositelja razvoja za pripremu i provedbu razvojnih intervencija te za bolje korištenje financijskih sredstava i drugih resursa iz fondova EU, državnog ali i vlastitog proračuna, te iz privatnih i drugih izvora. U skladu s time, Strategija predstavlja konzistentan okvir s utvrđenim strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama za konkretne razvojne projekte/aktivnosti, s definiranim nositeljima, s mehanizmima provedbe i načinima praćenja i vrednovanja. Uz to, proces izrade i provedbe Strategije doprinosi jačanju sudjelovanja javnosti u planiranju i provedbi razvojnih projekata /aktivnosti Istarske županije.

Vizija Strategije

Vizija je „ostvariv san koji upućuje na to kako bi dionici koji predstavljaju regiju (ili županiju) željeli da ta regija izgleda u budućnosti“. Pri donošenju vizije nije dovoljno samo željeti – također treba uvažiti realne mogućnosti. Vizija treba biti ambiciozna, ali i realistična. S druge strane, mašta, san i želje također su važan kreativni element u stvaranju motivirajuće vizije.

Vizija:

Istarska županija je autonomna, moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.

Ciljevi Strategije

Cilj 1.	Povećanje gospodarske konkurentnosti
Cilj 2.	Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života
Cilj 3.	Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima
Cilj 4.	Razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta

12.3. Postojeći okolišni problemi koju su važni za Strategiju

U ovom poglavlju navedeni su glavni okolišni problemi na području Istarske županije, posebno za svaku sastavnicu okoliša odnosno okolišnu temu.

Okoliš općenito:

- Negativni utjecaji eksploatacije mineralnih sirovina na okoliš (prostor, ekosustav, površinske i podzemne vode zrak, georaznolikost, krajobraz i dr.).
- Nepostojanje sustava sanacije kamenoloma kao ni sustava efikasnog suzbijanja zvučnog i općeg onečišćenja okoliša njihovim radom.

- Prirodni resursi i zaštićena prirodna područja ne koriste se dovoljno u funkciji razvoja prema načelima održivosti.
- Nedovoljna edukacija i uključivanje javnosti u upravljanje prirodnim resursima i zaštitu okoliša.
- Nedovoljna prepoznatljivost i valorizacija otoka, otočića i hridi za njihovo održivo korištenje.

Voda:

- Samo oko 25% površinskih vodnih tijela je ocijenjeno kao vrlo dobro ili dobro (konačna ocjena), a samo oko 20% ih postiže ciljeve zaštite okoliša.
- Samo 1 od 6 prijelaznih vodnih tijela je dobrog stanja, dok su ostala umjerenog.
- Samo 2 od 6 priobalnih vodnih tijela je dobrog stanja, dok su ostala umjerenog.
- Kemijsko i količinsko stanje tijela podzemne vode JKGN_03 – Južna Istra je loše.
- Za većinu vodnih tijela ne provodi se monitoring bioloških elemenata kakvoće.
- Kontinuirano nastajanje novih te nedovršena sanacija postojećih ilegalnih odlagališta čije procjedne vode mogu negativno utjecati na kakvoću podzemne vode.
- Nekomolirano i nelegalno crpljenje vode iz podzemlja za potrebe navodnjavanja poljoprivrednih površina.
- Nedovoljno riješeni sustavi komunalnih, industrijskih i oborinskih otpadnih voda.
- Ne postoji sustav odvodnje otpadnih voda za oko 50% kućanstava na području Županije.
- Većina postojećih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda su tzv. mehanički uređaji koji podrazumijevaju primjenu mehaničkog postupka kojim se iz otpadnih voda izdvajaju krupnije plivajuće tvari, šljunak, pijesak, ulja i masti.
- Uređaji za pročišćavanje u većini slučajeva rade sa smanjenom efikasnošću i neracionalno, jer nisu istraženi svi parametri koji određuju vrstu i kapacitet tih uređaja.
- Neracionalan sustav vodoopskrbne mreže (oko 23% gubitaka).
- Zaštita mora kao važnog razvojnog resursa na području Županije ne zadovoljava.
- Zbog geografskog položaja velika izloženost rizicima onečišćenja od međunarodnog transporta ugljikovodika i drugih opasnih tvari. Onečišćenju znatno pridonosi i rijeka Po.
- Nedefiniran koncept i mjere za rješavanje onečišćenja koja dolaze s mora.

Zrak:

- Zrak druge kategorije – onečišćen zrak s obzirom na izmjerene koncentracije ozona.

- Nepostojanje obilaznica oko mnogih naselja što utječe na smanjenje kvalitete zraka u njima zbog pojačanog prometa.
- Preopterećenost lokalnih cesta i s time povezano zagušivanje prometa te posljedično smanjena kvaliteta zraka.
- Nerazvijenost željezničkog prometa, okolišno najprihvatljivije vrste prometa.

Tlo:

- Erozija pojačana neodgovarajućim korištenjem zemljišta.
- Onečišćenje (kemijskim sredstvima, ali i salinizacija u priobalju i ušću Mirne i Raše) i degradacija tala uzrokovana poljoprivrednom proizvodnjom.
- Brojna ilegalna odlagališta otpada što uzrokuje onečišćenje tla.
- Urbanizacija u prostoru ograničenja zaštićenog obalnog pojasa mora i trend neplanskog širenja građevinskih zona.
- Nepostojanje sustavnih programa praćenja kvaliteta tala.
- Nepostojanje katastra klizišta.

Bioraznolikost:

- Nepotpuna inventarizacija, poznavanje i slabo praćenje stanja bioraznolikosti.
- Slabo upravljanje izrazito vrijednom Motovunskom šumom, Limskim zaljevom i ušćem rijeke Mirne (pokrenut projekt izrade planova upravljanja).
- Nedostatak administrativnih kapaciteta u samoj Županiji, nedovoljna nepovezanost institucija i javnih ustanova u domeni zaštite prirode na lokalnoj, područnoj i nacionalnoj razini te nedostatak financijskih sredstava.
- Neučinkovita provedba zaštite u stvarnosti – „papirnata zaštita“ (sporost u proglašavanju zaštite nad novim područjima koja su već predviđena prostornim planom Županije; projekt LIKE kojemu je cilj priprema za zaštitu područja Čićarije u početnoj fazi).
- Nema sustavnih istraživanja i monitoringa u zaštićenim područjima.
- Nedovoljna prepoznatost zaštićenih područja kao razvojnog resursa.
- Nedostatak planova upravljanja zaštićenim područjima.
- Nedovoljno istražena (kartirana) morska staništa (izuzev južne Istre – projekt SHAPE).
- Osiromašenje biozaliha priobalnog mora zbog povećanja ribolovnog pritiska.
- Izostanak učinkovitog nadzora nad zaštićenim morskim područjima (izuzev NP Brijuni).
- Nepostojanje studije mogućnosti korištenja šumske biomase.

- Zbog umjetnog uređenja korita rijeke Mirne nema više prirodnih poplava koje su korisne i nužne za održavanje staništa tartufa i postepeno dolazi do promjene vrsta stabala koje rastu na tom području, a također na štetu staništa tartufa i određenih vrsta stabala.
- Prisutnost invazivnih vrsta (biljnih i životinjskih) koje je vrlo teško ukloniti.

Georazolikost:

- Negativan utjecaj eksploatacije mineralnih sirovina.
- Nedovoljna zaštita i vrednovanje geomorfoloških značajki.
- Brojna ilegalna odlagališta otpada koja negativno utječu na speleološke objekte.

Krajobraz:

- Izgradnja u prostoru ograničenja zaštićenog obalnog pojasa mora bez kvalitetne krajobrazne valorizacije.
- Koncentracija ilegalne i neplanske izgradnje u izdvojenim zonama uprostoru ograničenja zaštićenog obalnog pojasa mora.
- Drastično smanjenje i devastacija zelenih površina u gradskim i ruralnim područjima.

Kulturna baština:

- Nedovoljna valorizacija kulturne baštine za održivo korištenje.
- Neriješeni imovinsko-pravni odnosi objekata kulturne baštine.
- Zapuštenost i propadanje brojnih vrijednih objekata kulturne baštine.

Klimatske promjene:

- Tehnički zastarjele i nekonkurentne željezničke pruge, nepovezane s hrvatskim i međunarodnim željeznicama.
- Vozni park javnog prijevoza ne ispunjava potpuno ekološke norme.
- Neuređen i neosiguran biciklistički promet u naseljima.
- Nedostatno planiranje i provedba programa korištenja obnovljivih izvora energije (fotonaponske elektrane, vjetroelektrane) osobito u privatnom sektoru.
- Manjak programa i projekata kogeneracije na prirodni plin, bioplin, deponijski plin.
- Nedostatna županijska i lokalna financijska sredstva za realizaciju projekata energetske učinkovitosti.
- Nedostatan razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama.

Gospodarenje otpadom:

- Djelomično sanirana legalna i ilegalna odlagališta otpada te kontinuirano nastajanje novih ilegalnih odlagališta.
- Neuspostavljen integrirani sustav gospodarenja otpadom (izgrađen ključni objekt ŽCGO Kaštijun).
- Vrlo mali postotak od ukupno proizvedene količine komunalnog otpada se reciklira.
- Nepotpuna pokrivenost područja Županije organiziranim sustavom zbrinjavanja otpada (reciklažna dvorišta).
- Nerazmjer planski definiranih infrastrukturnih objekata u sustavu gospodarenja otpadom i financijskih mogućnosti.
- Nepostojanje osmišljene sveobuhvatne pozitivne medijske kampanje uspostave planiranog sustava.
- Iako postoje određene kampanje, još uvijek nedovoljna razina obrazovanja i edukacije svih dobnih skupina stanovništva u pogledu provedbe segmenata u sustavu gospodarenja otpadom (izbjegavanje nastajanja otpada, vrednovanje/odvojeno prikupljanje, materijalna i energetska uporaba i odlaganje ostatnog obrađenog otpada na uređena odlagališta).
- Još uvijek nedostatan nadzor nad tokovima zbrinjavanja otpada svih kategorija, količinama proizvedenog i odloženog otpada kao i tipizacije posebno komunalnog otpada.

Stanovništvo i zdravlje ljudi:

- Sustav zdravstva izrazito je centraliziran, administrativno i financijski, a odlučivanje po modelu „fit for all“ ne uvažava različitost potreba građana ni županijske odnosno lokalne specifičnosti (geografske, demografske, ekonomske, razvojne)
- Mehanizmi upravljanja sustavom zdravstva kojima raspolaže Županija ograničeni su i nedovoljno učinkoviti.
- Zdravstvena zaštita turista nije adekvatno osigurana, pruža se „na teret“ lokalnog stanovništva.
- Povećava se trend nedovoljnog broja liječnika (posebno specijalista), ali i drugih zdravstvenih kadrova (posebno u ruralnim dijelovima).
- Nedovoljna je zdravstvena prosvjećenost građana (o važnosti osobne brige za zdravlje i samopomoći).
- Nedovoljno se ulaže u programe promocije zdravlja i ranog otkrivanja bolesti.
- Nisu razvijene zdravstvene usluge koje zahtijevaju posebne specijalizacije ili multidisciplinarni i multisektorski pristup (paliјativna skrb, kronično produljeno liječenje, skrb za osobe s poremećajima prehrane).

12.4. Vjerojatno značajni utjecaji na okoliš

Županijska razvojna strategija Istarske županije, odnosno njezin strateški okvir koncipiran je na način da su određeni ciljevi, prioriteti i mjere, a unutar svake mjere su navedene indikativne aktivnosti, koje pobliže opisuju što se želi provoditi unutar pojedine mjere. Strateškom studijom analizirani su mogući utjecaji svih mjera i indikativnih aktivnosti određenih Strategijom.

Osim ciljeva, prioriteta, mjera i indikativnih aktivnosti, Strategijom je određeno i 13 strateških programa, odnosno glavnih razvojnih projekata do 2020. godine, za koje je također analizirana mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

Sastavnice okoliša za koje su analizirani mogući utjecaji su sljedeće:

voda	krajobraz
zrak	kulturna baština
tlo	stanovništvo i zdravlje ljudi
bioraznolikost	klimatske promjene
georaznolikost	materijalna imovina

U nastavku su navedene mjere i aktivnosti te glavni razvojni projekti za koje je provedenom analizom zaključeno da se ne može isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš.

Mjere i aktivnosti:

<p>Mjera 1.2.2. Jačanje potporne infrastrukture za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva(formiranje i razvoj poduzetničkih inkubatora, akceleratora, razvojnih agencija i razvoj poduzetničkih/poslovnih zona)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Valorizacija neiskorištene javne imovine i bivše vojne imovine za izgradnju poduzetničke infrastrukture i privlačenje investicija • Dodatna ulaganja u razvoj poduzetničke i poslovne infrastrukture te vezanih usluga za MSP • Razvoj osnovne poduzetničke infrastrukture unutar postojećih poslovnih/poduzetničkih zona gdje je manjak takve infrastrukture prepreka razvoju malog i srednjeg poduzetništva • Revitalizacija pojedinih dijelova gradova – industrijskih zona, bivših vojnih objekata, čime će se omogućiti korištenje postojećih (fizičkih) resursa; stimuliranje brownfield investicija
<p>Mjera 1.3.1. Razvoj prerađivačke industrije</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Prilagođavanje poduzetničke infrastrukture prema specifičnim potrebama ključnih grana prerađivačke industrije • Stvaranje povoljnih uvjeta na županijskoj i lokalnoj razini za privlačenje investicija u prerađivačku industriju (pravodobna priprema prostorno-planske dokumentacije; razvoj poslovnih zona; smanjenje administrativnih prepreka i pomoć pri njihovom rješavanju) • Povećanje konkurentnosti brodogradnje korištenjem novih tehnologija, inovacija u korištenju novih materijala i dizajnerskih rješenja te usluga znanstveno-tehnoloških institucija; pronalaženje novih tržišta i tržišnih niša; primjena novih rješenja zaštite okoliša u toku gradnje i korištenja plovila i sl.
<p>Mjera 1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada i provedba programa razvoja i ponude selektivnih oblika turizma za kojima postoji visoka potražnja (zdravstveni turizam, sportski turizam, vjerski turizam, glamping turizam...) • Izgradnja i adaptacija turističke infrastrukture sukladno razvojnim planovima u turizmu s naglaskom na poticanje kvalitete
<p>Mjera 1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Priprema i izgradnja infrastrukture za preradu i skladištenje poljoprivrednih prehrambenih i nedravnih šumskih proizvoda u ruralnom prostoru • Ulaganje u izgradnju, osposobljavanje i opremanje iskrcajnih mjesta za ribarstvo • Ulaganje u izgradnju, rekonstrukciju i opremanje ribarskih luka, sidrišta i zakloništa koja imaju prostorno plansku dokumentaciju • Ulaganje u postojeće i nove javne objekte kao što su sabirno-distributivni i depuracijski centri, otpremni centri i veletržnice s aukcijom tamo gdje za to postoji javni interes i podrška jedinica lokalne uprave i samouprave • Poticanje proizvodnje energije iz alternativnih izvora (biomase)
<p>Mjera 2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja novih školskih sportskih dvorana te opremanje postojećih kako bi se dostigli minimalni standardi za kvalitetnu provedbu programa nastavnih i izvannastavnih aktivnosti, sukladno potrebama • Izgradnja otvorenih i/ili zatvorenih bazena dimenzija sukladno studijama izvedivosti te troškova i koristi (u Puli, Rovinju, Poreču i Umagu, te u Pazinu za edukativne, rekreativne i zdravstvene potrebe središnjeg i ruralnog dijela Istre) • Izgradnja novih trodijelnih sportskih dvorana u Puli, Labinu, Umagu, Vodnjanu i Medulinu te dvodijelne dvorane u Puli, rekonstrukcija postojeće sportske dvorane uz izgradnju pomoćne sportske dvorane u Labinu • Izgradnja objekata sportske infrastrukture; postavljanje veslačkih staza u Limskom kanalu i Medulinskom zaljevu, izgradnja atletskih staza u Umagu, Rovinju, Pazinu i Medulinu, nadogradnja strelišta za leteće mete kod Novigrada)
<p>Mjera 3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Stimuliranje projekata: <ul style="list-style-type: none"> ○ Proizvodnje električne sunčeve energije putem fotonaponskih panela (PV) malih, srednjih i velikih snaga ○ Električne energije iz energije vjetra (vjetroelektrane)

<ul style="list-style-type: none"> ○ Iskorištavanje geotermalne energije • Korištenje svih oblika vodnih resursa u procesima grijanja/hlađenja • Investicije u fotonaponske panele i vjetroelektrane na područjima bez elektroenergetske mreže (npr. navodnjavanje poljoprivrednih područja)
Mjera 3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Izrada dokumentacije, nastavak izgradnje i rekonstrukcije prometne infrastrukture u županiji: <ul style="list-style-type: none"> ○ Izgradnja punog profila Istarskog ipsilona ○ Izgradnja prometnica koje Istarski Y pretvaraju u Istarski X ; cestovno povezivanje Labinštine u sustav Istarskog ipsilona ○ Izgradnja pomorskog putničkog terminala u Puli ○ Razvoj luke Bršica ○ Razvoj sportsko-turističkih zračnih luka Vrsar i Medulin • Osiguranje kvalitetne povezanosti značajnijih urbanih središta unutar IŽ cestovnim pravcima, mrežom državnih cesta, bez naplate – zbog nepovezanost državnim cestama zapadne obale i središnje Istre s Pulom • Unapređenje i poboljšanje željezničke infrastrukture i mreže u IŽ • Ulaganje u biciklističke staze, razvoj i unapređivanje biciklističkog prometa • Izgradnja lukobrana u lukama sukladno prostornim planovima i lokalnim programima razvoja • Izgradnja i jačanje uređenja lučke infrastrukture, sukladno lokanim razvojnim i prostornim planovima te studijama izvedivosti (obalni zidovi, čekaonice za putnike, osvjetljenje rive, šetnice, popločenje obalnog područja)
Mjera 3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj prijenosnog i distribucijskog sustava električne energije <ul style="list-style-type: none"> ○ Izgradnja novih trafostanica ○ Izgradnja novih dalekovoda radi bolje opskrbe električnom energijom • Jačanje infrastrukturnih kapaciteta za proizvodnju električne energije i izgradnja novih u skladu s potrebama, resursima te odrednicama održivog razvoja • Nastavak provedbe projekta plinifikacije; razvoj sekundarne mreže po naseljima
Mjera 3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture
<ul style="list-style-type: none"> • Dovršenje izgradnje županijskog centra za gospodarenje otpadom, reciklažnih dvorišta i transfernih stanica, sanacija i rekonstrukcija neprimjerena odlagališta prema lokacijskim i građevinskim dozvolama, sanacija i zatvaranje "divljih odlagališta" i prevencija ilegalnog odlaganja otpada • Obnova dotrajalih građevina u sustavu vodoopskrbne mreže i unapređenje sustava javne vodoopskrbe (izgradnja cjevovoda, otkrivanje i saniranje propusnosti) • Povećanje priključenosti stanovništva na javne sustave odvodnje izgradnjom/obnovom/nadogradnjom javnih sustava odvodnje • Dovršenje izgradnje postojećih sustava u priobalju s povećanjem stupnja obrade otpadnih voda do kakvoće koja se može upuštati u obalno more • Izgradnja/obnova/nadogradnja kanalizacijske mreže • Izgradnja/obnova/nadogradnja postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, malih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i postrojenja za obradu mulja • Izgradnja i uređenje komunalne infrastrukture na razini jedinica lokalne samouprave (trgovi, parkovi, šetnice, plaže, dječja igrališta, groblja)
Mjera 3.2.5. Izgradnja sustava navodnjavanja
<ul style="list-style-type: none"> • Planiranje, izgradnja i opremanje sustava javnog navodnjavanja s pratećom hidrotehničkom infrastrukturom • Izgradnja mreže navodnjavanja za OPG i male poduzetnike • Izgradnja višenamjenske akumulacije na SI području regije u funkciji: prihvata velikih vodnih valova (zaštite od štetnog djelovanja voda, poglavito u vodotocima), stabilizacije vodoopskrbe, osiguranja ekološki prihvatljivog protoka u koritu rijeke Mirne te navodnjavanja nizvodnih područja. • Revizija „Plana navodnjavanja IŽ-novelacija“
Mjera 3.3.2. Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže
<ul style="list-style-type: none"> • Sustavno uređenje plaža i monitoring, sukladno važećim propisima

Mjera 3.4.2. Unapređenje i racionalizacija upravljanja imovinom i prihodima

- Stavljanje u funkciju gospodarskog i društvenog razvoja bivših vojnih područja i objekata
- Stavljanje u funkciju gospodarskog i društvenog razvoja bivših industrijskih područja (kao i ostalih pogodnih brownfield lokacija)

Mjera 3.4.4. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima; Ruralno financiranje

- Obnova i izgradnja objekata za komunalnu i energetska infrastrukturu sukladno prostornim planovima:
 - Opskrba pitkom vodom (dio priključka do magistralnog vodovoda)
 - Lokalne nerazvrstane ceste
 - Kanalizacija, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda
 - Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora prvenstveno za korištenje na poljoprivrednom gospodarstvu i objektima u ruralnom prostoru
 - Opskrba plinom (dio priključka do centralnog voda)
 - Opskrba toplinskom i/ili električnom energijom iz obnovljivih izvora energije za javnu uporabu
- Ulaganje u poboljšanje društvene infrastrukture
 - Izložbeni centri, igrališta, sportski tereni i prateći objekti, biciklističke staze, društveni domovi, izletišta, rekreacijske zone i kupališta
- Ulaganje u razvoj turističke infrastrukture u ruralnim područjima (agrokampovi, tematske putovi i staze (označavanje, smeđa signalizacija), ceste poljoprivrednih proizvoda, ruralnih i edukacijskih parkova i farmi)

Mjera 4.1.1. Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi

- Obnova, izgradnja i uređenje te širenje kapaciteta objekata kulturne infrastrukture sukladno lokalnim planovima i programima te definiranim prioritetima prema razini pripremljenosti dokumentacije (npr. kulturna infrastruktura u Puli – strateške aktivnosti vezane uz projekt Kulturring, Torcio u Vodnjaju, kulturni centar Istarske županije i HGM u Grožnjaju, Podzemni grad u Labinu te Park skulptura Dubrova u Labinu, Kuća kaštela i Kuća obrta, kulturna infrastruktura u Rovinju (kazalište, knjižnica), u Umagu (kazalište, digitalno kino, knjižnica, galerija, palača dei Franceschi) te ostala kulturna infrastruktura sukladno akcijskom planu)

Glavni razvojni projekti:

1. Projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture
2. IVS – Zaštita podzemnih i površinskih voda
3. Istarski ipsilon
5. Plinifikacija IŽ-a
7. Istra znanja – I' Istria del sapere
10. Širokopolasni Internet i razvoj širokopolasne infrastrukture
11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula
13. Podzemni grad Labin; Kova – Stari rudnici – Novi prolazi

12.5. Mjere zaštite okoliša

Svrha mjera zaštite okoliša je ublažavanje ili potpuno sprječavanje negativnih utjecaja do kojih može doći provedbom aktivnosti Strategije, kako bi se osigurala zaštita pojedinih sastavnica okoliša na koje se može očekivati negativan utjecaj. Predložene mjere zaštite okoliša primjenjive su na razini Županijske strategije razvoja i predstavljaju smjernice za izradu strategija, planova i programa nižeg reda. Detaljne mjere zaštite okoliša i praćenje stanja okoliša propisuju se u skladu s prepoznatim utjecajima na razini svakog pojedinačnog zahvata u zasebnim postupcima procjene utjecaja na okoliš.

Budući da je 2015. godine proveden postupak Strateške procjene utjecaja na okoliš za Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije, koji je uključivao i glavnu ocjenu prihvatljivosti plana za ekološku mrežu, propisane mjere zaštite okoliša primjenjive su i na predmetnu Strategiju. Prostornim planom određuje se prostorni obuhvat i uvjeti gradnje zahvata u prostoru, kao i općenito uvjeti korištenja prostora, čime se postavljaju temelji za provedbu aktivnosti i projekata određenih Strategijom. Kod prijedloga mjera zaštite okoliša, polazilo se sa stajališta da se podrazumijeva primjena svih mjera zaštite okoliša ugrađenih u Prostorni plan, stoga nema potrebe ponavljati iste mjere i u predmetnoj Strateškoj studiji.

U nastavku je dan pregled mjera zaštite okoliša kojima se ublažava negativan utjecaj provedbe mjera određenih Strategijom.

mjera Strategije / glavni razvojni projekt	mjera zaštite okoliša	sastavnica okoliša
3.1.2. Promocija i korištenje obnovljivih izvora energije (OIE)	Poticati gradnju solarnih elektrana na već iskorištenim prostorima (npr. eksploatacijska polja na kojima je završena eksploatacija, napuštene tvornice, proizvodne zone, stambeni objekti, zatvorena odlagališta otpada itd.)	krajobraz, tlo, bioraznolikost
3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture	Projektiranje i izvođenje radova na vodnim tijelima izvoditi na način da ne dolazi do pogoršanja stanja vodnog tijela, a gdje god je to primjenjivo uključivati mjere revitalizacije i poboljšanja stanja.	voda
3.2.3. Poboljšanje energetske infrastrukture	Poticati razvoj elektroenergetske mreže na način da se spriječi stradavanje ptica i šišmiša od strujnog udara (zaštita od elektrokcije).	bioraznolikost
3.2.4. Poboljšanje komunalne infrastrukture	Na područjima gdje nije planirana izgradnja sustava pročišćavanja otpadnih voda uvoditi moderna i ekološka rješenja pročišćavanja otpadnih voda (npr. biološki uređaji za pročišćavanje).	voda/more, tlo
	Projektiranje i izvođenje radova na vodnim tijelima izvoditi na način da ne dolazi do pogoršanja stanja vodnog tijela, a gdje god je to primjenjivo uključivati mjere revitalizacije i poboljšanja stanja.	voda
3.3.2. Valorizacija prirodne baštine te zaštita i upravljanje vrijednim dijelovima prirodne i ekološke mreže	Izbjegavati uređenje prirodnih plaža te dohranjivanje plaža i uređenje obale provoditi s adekvatnim stručnim podlogama (geomorfološka i krajobrazna analiza)	georaznolikost, bioraznolikost, krajobraz
	Izraditi tipologiju obala u Županiji koja će biti osnova za planiranje održivog upravljanja obalnim geoeosustavima.	georaznolikost, krajobraz
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti izradu inženjersko-geomorfološke studije Istarske županije u svrhu klasifikacije područja s potencijalnim geohazardima. Studija treba uključivati analizu ranjivosti obale s naglaskom na geomorfologiju i povezane hazarde (erozija, podizanje morske razine).	georaznolikost, materijalna imovina
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti edukaciju stanovništva koje živi na izrazito okršenom području te u područjima s velikom koncentracijom speleoloških objekata o funkcijama i važnosti krškog okoliša.	georaznolikost
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti izradu plana sanacije kamenoloma.	krajobraz
	Na popis indikativnih aktivnosti uvrstiti izradu plana zaštite i razvoja zelene infrastrukture Istarske županije.	krajobraz, klimatske promjene
3.5.1. Uspostavljanje i razvoj sustava za praćenje, predviđanje i planiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama i mjera	Tijekom pripreme i planiranja aktivnosti (infrastrukturni i edukativni projekti) uključivati mjere prilagodbe i mjere ublažavanja klimatskih promjena.	klimatske promjene
	Poticati primjenu Zelene gradnje kao sredstva ublažavanja klimatskih promjena i stvaranja povoljnijih radnih i životnih uvjeta.	klimatske promjene

smanjenja utjecaja klimatskih promjena		
1. Projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture - Projekt Park Muzil	Zahvate je potrebno planirati na način da se očuvaju površine s vegetacijom strogo zaštićenih, ugroženih i endemskih vrsta flore.	bioraznolikost

12.6. Program praćenja stanja okoliša

Na razini Republike Hrvatske kao i na županijskim razinama uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno propisivati dodatni program praćenja stanja okoliša.

12.7. Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe pojedinih aktivnosti i glavnih razvojnih projekata Strategije na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Bez poznavanja svih navedenih podataka, procjena utjecaja na ekološku mrežu ne može se izraditi s velikom sigurnošću, stoga provedena analiza može poslužiti kao okvir odnosno smjernice za buduće procjene utjecaja na ekološku mrežu strateških dokumenata nižeg reda kao i pojedinih zahvata.

Provedenom analizom mogućih utjecaja, procijenjeno je da provedbom aktivnosti i glavnih projekata određenih Strategijom neće doći do značajnog negativnog utjecaja na ekološku mrežu. Analiza je pokazala da provedbom 11 mjera i 6 glavnih razvojnih projekata postoji mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan. Na temelju provedene analize zaključujemo da je Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine **prihvatljiva za ekološku mrežu**, odnosno da Strategija ne uključuje mjere, aktivnosti i projekte za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na područja ekološke mreže.

12.8. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja

U ovom poglavlju, jednako kao i poglavlju 8.1. koje se odnosi na mjere zaštite okoliša, predložene su samo mjere ublažavanja negativnih utjecaja koje već nisu ugrađene u Prostorni plan, budući da se podrazumijeva da se moraju provoditi. Primjer za to je aktivnost stimuliranja projekata izgradnje vjetroelektrana unutar mjere 3.1.2. Odredbama za provođenje Prostornog plana (članak 128.) propisano je da se vjetroelektrane na kopnu ne smiju planirati na područjima ekološke mreže te je ovom mjerom problematika utjecaja vjetroelektrana na područja ekološke mreže riješena, odnosno mogućnost negativnog utjecaja se može isključiti. Isto vrijedi i za lokacije golf igrališta, akumulacija, prometnica itd.

mjera Strategije / glavi razvojni projekt	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	područja ekološke mreže
1.3.2. Restrukturiranje i repozicioniranje turističkog gospodarstva	Potrebno je onemogućiti turističko uređenje i komercijalno korištenje speleoloških objekata koji predstavljaju stanišni tip 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost.	HR2000083 Područje oko Markove jame – Istra HR2001144 Klaričeva jama HR2000100 Pincinova jama HR2001145 Izvor špilja pod Velim vrhom HR2000111 Rabakova špilja HR2001146 Radota špilja HR2000120 Sitnica špilja HR2001207 Pliškovičeva jama HR2000135 Špilja iznad Velikog bresta HR2000147 Špilja na Gradini kod Premanture HR2000166 Špilja pod Krugom HR2001434 Čepić tunel HR2001493 Piskovica špilja HR2001133 Ponor Bregi HR2001494 Jama kod Rašpora HR2001143 Jama kod Komune HR2001495 Jama kod Burići
1.3.3. Održivi razvoj poljoprivrede, šumarstva, ribarstva, akvakulture i ribolovnog turizma te ostalih gospodarskih grana u ruralnom prostoru	U slučaju planiranja nasada energetskih i brzorastućih biljaka, planirati ih izvan područja ekološke mreže koja su u tablici 9.1.-1. opisana kao „šuma“, „travnjaci i vodotok“, „travnjaci“ i „mozaik staništa“	HR2000522 Luka Budava – Istra HR2001015 Pregon HR2000601 Park prirode Učka HR2001334 Poluotok Ubaš HR2000637 Motovunska šuma HR2001017 Lipa HR2000543 Vlažne livade uz potok Bračana (Žonti) HR2001312 Argile HR2000544 Vlažne livade uz potok Malinska HR2001322 Vela Traba HR2000545 Vlažne livade kod Marušića HR2001349 Dolina Raše HR2000546 Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj) HR2001386 Pazinski potok

		HR2001016 Kotli HR2001388 Budava HR2001274 Mlaka HR2000616 Donji Kamenjak HR2001484 Istra – Čački HR2001304 Žbevnica HR2001485 Istra – Martinčići HR2001483 Istra – Oprtalj HR2001486 Istra - Čepičko polje HR2001215 Boljunska polje HR2001365 Pazinština HR2001360 Šire rovinjsko područje HR1000018 Učka i Ćićarija
2.4.1. Izgradnja i opremanje objekata sportske infrastrukture	U daljnjem planiranju i razvoju ovih projekata potrebno je zahvate planirati izvan područja ciljnih staništa, u što je većoj mjeri moguće.	HR2000629 Limski zaljev – kopno HR3000001 Limski kanal – more HR3000173 Medulinski zaljev
3.2.1. Poboljšanje prometne infrastrukture	Prije izvođenja radova izgradnje pomorskog putničkog terminala u Puli provesti geomorfološko rekognosciranje terena radi utvrđivanja eventualne prisutnosti stanišnog tipa 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje.	HR5000032 Akvatorij zapadne Istre
Glavni razvojni projekt 11. Izgradnja terminala za pomorski putnički promet Luke Pula		
4.1.1. Izgradnja nove kulturne infrastrukture i obnova postojeće za: produkciju, edukaciju, prezentaciju/promociju, čuvanje građe i unapređenje rada ustanova u kulturi	U daljnjem planiranju i razvoju projekta projektna rješenja potrebno je razvijati na način da se ne degradiraju staništa čovječe ribice niti negativno utječe na jedinke.	HR2001239 Rudnik ugljena; Raša
Glavni razvojni projekt 13. Podzemni grad Labin; Kova – Stari rudnici – Novi prolazi		
Glavni razvojni projekt 1. Projekt revitalizacija bivše vojne infrastrukture	Sve zahvate u sklopu predmetnog projekta potrebno je planirati na način da ne dođe do uništavanja ciljnih stanišnih tipova (8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, 1110 Pješćana dna trajno prekrivena morem, 1120 Naselja posidonije (<i>Posidonion</i>)	HR2000604 Nacionalni park Brijuni HR5000032 Akvatorij zapadne Istre HR1000032 Akvatorij zapadne Istre

	<p><i>oceanicae</i>), 1170 Grebeni, 1240 Stijene i strmci (klifovi) mediteranskih obala odrasli endemičnim vrstama <i>Limonium</i> spp.), staništa pogodnih za gniježđenje i zimovanje ciljnih vrsta područja ekološke mreže POP Akvatorij zapadne Istre kao niti do negativnog utjecaja na ciljnu vrstu dobri dupin.</p>	
--	---	--

12.9. Program praćenja stanja ekološke mreže

Na razini Republike Hrvatske kao i na županijskim razinama uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno propisivati dodatni program praćenja stanja ekološke mreže.

12.10. Zaključak

Na temelju provedene analize može se zaključiti sljedeće:

- Od 57 mjera predviđenih Strategijom, za njih 43 procijenjeno je da neće imati negativan utjecaj na okoliš (75%). Ako se Strategija promatra na razini indikativnih aktivnosti, od 615 procijenjeno je da njih 567 neće imati negativan utjecaj na okoliš (92,2%). Iz ovih podataka možemo zaključiti da je problematika okoliša ugrađena u najveći dio Strategijom predviđenih mjera i aktivnosti.
- Kod aktivnosti koje mogu imati pozitivan utjecaj na okoliš, utjecaj se najvećim dijelom odnosi na stanovništvo i kvalitetu života, no pozitivan utjecaj u različitim udjelima moguće je i na sve ostale sastavnice okoliša.
- Aktivnosti koje mogu imati negativan utjecaj su izgradnja turističke, poduzetničke, prerađivačke, sportske, energetske i prometne infrastrukture te sustava navodnjavanja. Do negativnog utjecaja kod ovih aktivnosti može doći na vodu, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, krajobraz i kulturnu baštinu.
- Od 13 glavnih razvojnih projekata, za njih 8 zaključeno je da mogu imati negativan utjecaj koji nije značajan. Negativni utjecaji odnose se na vodu, tlo, bioraznolikost, georaznolikost, zrak, krajobraz i klimatske promjene. Pozitivni utjecaji mogući su na krajobraz, kulturnu baštinu, vodu, tlo i bioraznolikost.
- Glavnom ocjenom prihvatljivosti strategije za ekološku mrežu ocijenjeno je da provedba 46 mjera neće uzrokovati negativan utjecaj (80,7%), dok 11 mjera može uzrokovati negativan utjecaj koji nije značajan.
- Od 13 glavnih razvojnih projekata za njih 6 je procijenjeno da mogu uzrokovati negativan utjecaj na ekološku mrežu koji nije značajan.
- Strategija ne uključuje mjere, aktivnosti i projekte za koje se na razini strateške procjene utjecaja na okoliš može zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na okoliš.

Slijedom svega navedenog, zaključujemo da je Županijska razvojna strategija Istarske županije do 2020. godine **prihvatljiva je za okoliš i ekološku mrežu**, uz uvjet pridržavanja svih propisanih mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu.

13. IZVORI PODATAKA

Vode

- Nacionalno izvješće o godišnjoj i konačnoj ocjeni kakvoće mora na plažama hrvatskog Jadrana u 2014. godini.
- Kakvoća mora u Republici Hrvatskoj, http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoca_detalji10
- Karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava, <http://korp.voda.hr>
- Ocjena stanja i rizika cjelina podzemnih voda na krškom području u Republici Hrvatskoj-završno izvješće, Geotehnički fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2009.
- Barbalić, D., Biondić, D., Majerović, T., Vukmanić, L., 2015: Karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava, 6. Hrvatska konferencija o vodama, Opatija.
- Prethodna procjena rizika od poplava – RH: vodno područje rijeke Dunav i jadransko vodno područje (Hrvatske vode, 2013.)
- Kvaliteta prirodnih resursa voda uključenih u vodoopskrbu u Istarskoj županiji u 2015. godini, Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Istituto di Sanita Pubblica della regione istriana, Služba za zdravstvenu ekologiju, odjel za zaštitu i unapređenje okoliša, Pula, 2016.
- Biondić, R., Rubinić, J., Biondić, B., Meaški, H., Radišić, M., 2016: Definiranje trendova i ocjena stanja podzemnih voda na području krša u Hrvatskoj.
- Plan navodnjavanja Istarske županije – novelacija, IGH PC Rijeka, 2007.

Geologija, Geomorfologija, Georaznolikost, Pedologija

- Bogunović, M. i sur., 1996: Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske, Agronomski fakultet, Zagreb
- González-Trueba, JJ., (2007): El macizo central de los Picos de Europa. Geomorfología y sus implicaciones geocológicas en la alta montaña cantábrica, doktorski rad, Departamento de Geografía, Universidad de Cantabria, Santander.
- Gray, M., 2004: Geodiversity, valuing and conserving abiotic nature, John Wiley & Sons Ltd, West Sussex, 1-434.
- Magaš, D., 2013: Geografija Hrvatske, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Meridijani, Zadar.
- Serrano E., Ruiz-Flaño P., Arroyo P., 2009: Geodiversity assessment in a rural landscape: Tiermes-Caracena area (Soria, Spain), Memorie descrittive della Carta Geologica d'Italia, LXXXVII, 173 – 180.
- Zwicker, G., Žeger Pleše, I., Zupan, I., 2008: Zaštićena geobaština Republike Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.
- Ozimec, R., 2011: Smjernice za izradu Programa upravljanja speleološkim objektima Županije Istarske.
- Bognar, A., 2001: Geomorfološka regionalizacija Hrvatske, Acta Geographica Croatica, 31/1, 7-29.
- Bertoša, M., Matijašić, R., 2005: Istarska enciklopedija, Leksikografski zavod M. Krleža, 1-944, Zagreb.
- Božičević, S., 1985: Morfogenezna speleoloških pojava Istre i njihova zavisnost o geološkim i hidrogeološkim uvjetima, Disertacija, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

- Božičević, S., 1981: Morfološke i hidrološke karakteristike krškog podzemlja Istre. Liburnijske teme, 4.
- Krebs, N., 1907: Die Halbinsel Istrien. Landeskundliche Studie
- Magaš, D., 2013: Geografija Hrvatske, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Meridijani, Zadar.
- Pikelj, K., Juračić, M., 2013: Eastern Adriatic Coast (EAC): Geomorphology and Coastal Vulnerability of a Karstic Coast; Journal of Coastal Research, 29(4), 944–957. Coconut Creek (Florida).
- Velić i dr., Evolution of the Istrian part of the Adriatic Carbonate Platform from the Middle Jurassic to the Santonian and formation of the flysch basin during the Eocene: main events and regional comparison, u: I. Vlahović, J. Tišljar, urednici, Evolution of Depositional Environments from the Palaeozoic to the Quaternary in the Karst Dinarides and the Pannonian Basin, Zagreb 2003
- Bertoša, M., Matijašić, R., 2005: Istarska enciklopedija, Leksikografski zavod M. Krleža, 1-944, Zagreb.
- Šikić, D., Pleničar, M., Šparica, M., 1972: Osnovna geološka karta 1:100 000 list Ilirska Bistrica, IGI Zagreb – GZ Ljubljana.
- Pleničar, M., Polšak, A., Šikić, D., 1969: Osnovna geološka karta 1:100 000 list Trst, GZ Ljubljana – IGI Zagreb.
- Šikić, D., Polšak, A., Magaš, N., 1969: Osnovna geološka karta 1:100 000 list Labin, IGI Zagreb.
- Polšak, A., 1967: Osnovna geološka karta 1:100 000 list Pula, IGI Zagreb.
- Polšak, A., Šikić, D., 1969: Osnovna geološka karta 1:100 000 list Rovinja, IGI Zagreb.
- Šikić, D., Pleničar, M., 1967: Tumač osnovne geološke karte 1:100 000 za list Ilirska Bistrica, IGI Zagreb – GZ Ljubljana.
- Pleničar, M., Polšak, D., Šikić, D., 1965: Tumač osnovne geološke karte 1:100 000 za list Trst, GZ Ljubljana – IGI Zagreb.
- Šikić, D., Polšak, A., 1963: Tumač osnovne geološke karte 1:100 000 za list Labin, IGI Zagreb.
- Polšak, A., 1963: Tumač osnovne geološke karte 1:100 000 za list Pula, IGI Zagreb.
- Polšak, A., Šikić, D., 1963: Tumač osnovne geološke karte 1:100 000 za list Rovinj, IGI Zagreb.
- Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji, Institut za turizam, 2015.
- Studija određivanja područja pod utjecajem prirodnih ili drugih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama, Agronomski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 2015.
- <http://www.cistopodzemlje.info/>
- <https://earthexplorer.usgs.gov/>

Zrak, klima i klimatske promjene

- Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2015. godinu.

- Registar onečišćavanja okoliša, AZO, <http://www.azo.hr/RegistarOneciscavanjaOkolisaRO001>
- Izvješće o inventaru stakleničkih plinova na području Republike Hrvatske za razdoblje 1990. – 2012. (NIR 2014)
- Godišnji izvještaj o praćenju kvalitete zraka na području Istarske županije za 2016. godinu
- Penzar, B., Penzar, I., Orlić, M., 2001: Vrijeme i klima Hrvatskog Jadrana, Biblioteka Geographica Croatica, Zagreb.
- Filipčić, A., 2009: Razgraničenje Köppenovih klimatskih tipova Cf i Cs u Hrvatskoj, *Acta Geographica Croatica*, 35, 7 – 18.
- Filipčić, 1992: Klima Hrvatske, *Geografski horizont*, 38–2.
- Filipčić, A., 2001: Razgraničenje Köppenovih klimatskih tipova Cf i Cs u Hrvatskoj, *Acta Geographica Croatica*, 35, 7 – 18.
- Penzar, B., Penzar, I., Orlić, M., 2001: Vrijeme i klima Hrvatskog Jadrana, Biblioteka Geographica Croatica, Zagreb.
- Šesto nacionalno izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime, 2014.
- Državni hidrometeorološki zavod, www.klima.hr
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, <http://prilagodba-klimi.hr/>
- Faivre, S., Fouache, E., Ghilardi, M., Antonioli, F., Furlani, S., Kovačić, V., 2011: Relative sea level change in western Istria (Croatia) during the last millennium, *Quaternary International* 232, 132-143.
- Branković Č., Güttler I., Patarčić M., Srnec L. 2010: Climate Change Impacts and Adaptation Measures - Climate Change scenario. U: Fifth National Communication of the Republic of Croatia under the United Nation Framework Convention on the Climate Change, Ministry of Environmental Protection, Physical Planning and Construction, 152-166.
- Branković Č., Patarčić, M., Güttler I., Srnec L. 2012: Near-future climate change over Europe with focus on Croatia in an ensemble of regional climate model simulations. *Climate Research*, 52, 227-251.
- Non-paper Guidelines for Project Managers: Making vulnerable investments climate resilient.

Bioraznolikost, zaštićena područja i ekološka mreža

- J. Topić, Lj. Ilijanić, N. Tvrtković i T. Nikolić: Staništa - priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb 2006
- ENVI portal okoliša, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, envi-portal.azo.hr
- Analiza stanja prirode u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2008 – 2012. (DZZP, 2014.)
- Izvješće o stanju okoliša RH za razdoblje 2011. – 2014., 2015.
- Bakaran-Petricioli, T., (2011): Priručnik za određivanje morskih staništa u Hrvatskoj prema direktivi o staništima EU, DZZP, Zagreb
- Projekt SHAPE - Shaping an Holistic Approach to Protect the Adriatic environment: between coast and sea), IPA CBC 2007. – 2013.

Okoliš općenito

- Strateška studija utjecaja na okoliš Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije, Knjiga 1, Urbis d.o.o., Pula, 2015.
- Strateška studija utjecaja na okoliš Izmjena i dopuna prostornog plana Istarske županije – Glavna ocjena prihvatljivosti Plana za ekološku mrežu, Knjiga 2, DLS d.o.o., Rijeka, 2015.
- Izvješće o stanju u prostoru Istarske županije 2007. – 2012.
- Procjena ugroženosti Istarske županije od prirodnih i tehničko tehnoloških katastrofa i velikih nesreća, 2009.
- Javna ustanova Natura Histrica, <http://www.natura-histrica.hr/hr/>
- Potencijali obnovljivih izvora u Istri, Energetski institut Hrvoje Požar, Zagreb, 2013.
- Strategija održivog razvoja, Zeleni plan Istarske županije, 2014.
- Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Istarske županije s objedinjenim izvješćima jedinica lokalne samouprave za 2016. godinu, Istarska županija, Upravni odjel za održivi razvoj, 2017.
- Upisnik zaštićenih područja
- Prostorni Plan Istarske Županije (Sl. novine Istarske Županije br. 02/02, 01/05, 04/05, 14/05-pročišćeni tekst, 10/08, 07/10, 16/11-pročišćeni tekst, 13/12, 09/16, 14/16-pročišćeni tekst)

Stanovništvo

- Popis stanovništva 2011., www.dzs.hr
- Pejnović, D. 2004: Depopulacija županija i disparitet u regionalnom razvoju Hrvatske, Društvena istraživanja 13, 701 – 726.
- Nacionalna strategija razvoja zdravstva 2012. –2020.
- Mreža javne zdravstvene službe (NN 101/12)
- Plan za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije od 2017. do 2020. godine
- Prirodno kretanje stanovništva, Statistička izvješća, Državni zavod za statistiku, Zagreb

Gospodarstvo, infrastruktura

- Rajko, M., 2013: Institucionalni model razvoja ruralnog turizma na primjeru Središnje Istre, Oeconomica Jadertina 2.
- Gržinić, J., 2009: The Istrian seabed – a perspective of sustainable tourism development, Pomorstvo 23/1, 199. – 219.
- Master plan turizma Istarske županije 2015. – 2025.
- Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike RH za razdoblje 2014. – 2020.
- Strategija razvoja nautičkog turizma RH za razdoblje 2009. – 2019.
- Vodoopskrbni plan Istarske Županije, 2017.
- Strateški program ruralnog razvoja Istarske županije 2011.-2013.
- Strategija prometnog razvoja RH (2017. – 2030.) NN 84/17

- Registar projekata i postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača

Kulturno-povijesna baština

- Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, <http://www.min-kulture.hr/>
- Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 2011., Strategija zaštite, očuvanja i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011.-2015.
- Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 2012., Strateški plan Ministarstva kulture 2012.-2014.
- Istarska kulturna strategija za razdoblje 2014. – 2020.

14. POPIS PROPISA

Bioraznolikost i ekološka mreža

1. Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (NN 146/14)
2. Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (NN 88/14)
3. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)
4. Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13 i 105/15)
5. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
6. Nacionalna klasifikacija staništa Republike Hrvatske, IV verzija
7. Strategija i akcijski plan biološke i krajobrazne raznolikosti RH (NN 143/08)
8. Strategija i akcijski plan zaštite prirode RH za razdoblje 2017. – 2025. (NN 72/2017)

Buka

1. Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13)
2. Pravilnik o djelatnostima za koje je potrebno utvrditi provedbu mjera za zaštitu od buke (NN 91/07)
3. Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04)
4. Pravilnik o mjerama zaštite od buke izvora na otvorenom prostoru (NN 156/08)

Kulturno-povijesna baština

1. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15)

Okoliš

1. Nacionalna strategija zaštite okoliša (NN 46/02)
2. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)
3. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)
4. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17)
5. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15)
6. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997., 2013.)
Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14)

Otpad

1. Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13)
2. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
3. Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09, 156/09, 91/11, 45/12, 86/13)
4. Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi (NN 38/08)
5. Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 23/14, 51/14, 121/15, 132/15)

6. Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16)
7. Uredba o gospodarenju otpadnom ambalažom (NN 97/15)
8. Pravilnik o katalogu otpada (NN 90/15)
9. Pravilnik o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada (NN 114/15)
10. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)

Vode

1. Plan upravljanja vodnim područjima (NN 66/16)
2. Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (80/13, 43/14, 27/15)
3. Pravilnik o očevidniku zahvaćenih i korištenih količina voda (NN 81/10)
4. Uredba o standardu kakvoće voda (NN 73/13, 151/14, 78/15, 61/16)
5. Zakon o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14)
6. Državni plan mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda (NN 5/11)
7. Odluka o Popisu voda 1. reda (NN 79/10)
8. Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13)
9. Uredba o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08)

Zrak

1. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12)
2. Zakon o zaštiti zraka (NN 130/11, 47/14)

Akcidenti

1. Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14)
2. Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10)

Ostalo

1. Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/2006)

15. PRILOZI

- Prilog 1)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode
- Prilog 2)** Rješenje MZOIE o potrebi provedbe Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu
- Prilog 3)** Odluka o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20
URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2
Zagreb, 13. ožujka 2015.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju odredbe članka 40. stavka 5. i u svezi s odredbom članka 271. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13 i 153/13) te članka 22. stavka 1. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10), povodom zahtjeva tvrtke VITA PROJEKT d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 191, zastupane po osobi ovlaštenoj za zastupanje sukladno zakonu, radi izdavanja suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, donosi

R J E Š E N J E

- I. Tvrtki VITA PROJEKT d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 191, daje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša:
 1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije;
 2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš;
 3. Izrada programa zaštite okoliša;
 4. Izrada izvješća o stanju okoliša;
 5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš;
 6. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša;
 7. Izrada podloga za ishodaenje znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša«.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 12. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koji vodi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.
- IV. Uz ovo rješenje prileži popis zaposlenika ovlaštenika: voditelja stručnih poslova u zaštiti okoliša i stručnjaka slijedom kojih su ispunjeni propisani uvjeti glede zaposlenih stručnjaka za izdavanje suglasnosti iz točke I. ove izreke.

O b r a z l o ž e n j e

VITA PROJEKT d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 191 (u daljnjem tekstu: ovlaštenik) podnio je 3. ožujka 2015. godine ovom Ministarstvu zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša: Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije; Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš; Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temelnog izvješća; Izrada programa zaštite okoliša; Izrada izvješća o stanju okoliša; Izrada izvješća o sigurnosti; Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš; Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća; Procjena šteta nastalih u okolišu uključujući i prijeteće opasnosti; Određivanje vrsta otpada, opasnih svojstava otpada te uzorkovanje i ispitivanje fizikalnih i kemijskih svojstava otpada; Praćenje stanja okoliša; Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša; Izrada podloga za ishođenje znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša«.

Ovlaštenik je uz zahtjev za izdavanje suglasnosti priložio odgovarajuće dokaze prema zahtjevima propisanim odredbama članka 5. i 20. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji je donesen temeljem Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 110/07), a odgovarajuće se primjenjuje u predmetnom postupku slijedom odredbe članka 271. stavka 2. točke 21. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13) kojom je ostavljen na snazi u dijelu u kojem nije suprotan tom Zakonu.

Ovlaštenik je naveo činjenice i podnio dokaze na podlozi kojih se moglo utvrditi pravo stanje stvari a također i iz razloga jer su sve činjenice bitne za donošenje odluke o zahtjevu ovlaštenika poznate ovom tijelu.

U postupku je obavljen uvid u zahtjev i priloženu dokumentaciju te je utvrđeno da su ispunjeni svi propisani uvjeti i da je zahtjev za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša iz točke I. izreke ovog rješenja osnovan.

U dijelu koji se odnosi na izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova: Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temelnog izvješća; Izrada izvješća o sigurnosti; Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća; Procjena šteta nastalih u okolišu uključujući i prijeteće opasnosti; Određivanje vrsta otpada, opasnih svojstava otpada te uzorkovanje i ispitivanje fizikalnih i kemijskih svojstava otpada; Praćenje stanja okoliša; pravna osoba ne ispunjava uvjete jer nema zaposlene stručnjake odgovarajuće stručne osposobljenosti za obavljanje tih poslova. Ove činjenice utvrđene su uvidom u dostavljenu dokumentaciju vezano za stručnjake i vezano za stručne radove u kojima su sudjelovali ti stručnjaci: popis radova i naslovne stranice, a koje pravna osoba navodi kao relevantne i kojima potkrepljuje svoje navode da raspolaže stručnjacima odgovarajuće stručne osposobljenosti za obavljanje navedenih poslova. Ovlaštenik ni za jednog od predloženih stručnjaka nije dokazima dostavljenim uz zahtjev dokazao da su sudjelovali kao voditelji ili odgovorne osobe u području izrade dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temelnog izvješća, odnosno odgovarajuće stručno iskustvo u izradi izvješća o sigurnosti ili bilo kojeg drugog dokumenta s tim u svezi. Također, ni za jednog od predloženih stručnjaka nije dokazima dostavljenim uz zahtjev dokazao da imaju odgovarajuće stručno iskustvo u sudjelovanju u području utvrđivanja metoda prema kojima se procjenjuju štete u okolišu i prijeteće opasnosti od šteta, odnosno odgovarajuće stručno iskustvo u izradi bilo kojeg drugog dokumenta s tim u svezi.

Nadalje, uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da ovlaštenik nije dostavio potvrdu Hrvatske akreditacijske agencije o stručnoj i tehničkoj osposobljenosti u svrhu obavljanja stručnih poslova: Određivanje vrsta otpada, opasnih svojstava otpada te uzorkovanje i ispitivanje fizikalnih i kemijskih svojstava otpada i Praćenje stanja okoliša.

Slijedom naprijed navedenog, zbog odgovarajuće primjene Pravilnika, ovu suglasnost potrebno je uskladiti s odredbama propisa iz članka 40. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša, nakon njegova donošenja. Stoga se suglasnost izdaje s rokom važnosti kako stoji u točki II. izreke ovoga rješenja. Točka III. izreke ovoga rješenja utemeljena je na odredbi članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša. Točka IV. izreke ovoga rješenja temelji se na naprijed izloženim utvrđenom činjeničnom stanju.

Temeljem svega naprijed navedenoga valjalo je riješiti kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Županijska 5, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 25/08, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

Privitak: Popis zaposlenika kao u točki IV. izreke rješenja.

Dostaviti:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, **R! s povratnicom**
2. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
3. Očevidnik, ovdje
4. Spis predmeta, ovdje

POPIS

zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	Ena Bićanić Marković, mag.ing.prosp.arch.; Boris Vranješ, dipl.ing.grad.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
3. Izrada programa zaštite okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
4. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
6. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
7. Izrada podloga za ishođenje znaka zaštite okoliša »Prijatelj okoliša«.	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20

URBROJ: 517-06-2-1-1-16-5

Zagreb, 9. lipnja 2016.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, rješavajući povodom zahtjeva tvrtke VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, zastupane po osobi ovlaštenoj u skladu sa zakonom, radi utvrđivanja izmjene popisa zaposlenika ovlaštenika, u odnosu na podatke utvrđene u rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.) temeljem odredbe članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), donosi:

RJEŠENJE

- I. Utvrđuje se da je u tvrtci VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, nastupila promjena zaposlenih stručnjaka za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša u odnosu na zaposlenike temeljem kojih je ovlaštenik ishodio suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.).
- II. Utvrđuje se da su u tvrtci VITA PROJEKT d.o.o. iz točke I. ove izreke uz postojećeg stručnjaka zaposleni Monika Škegro, mag.biol.exp. i Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.
- III. Utvrđuje se da u tvrtci VITA PROJEKT d.o.o. iz točke I. ove izreke, nije zaposlen stručnjak Boris Vranješ, dipl.ing.građ.
- IV. Popis zaposlenika ovlaštenika priložen rješenjima iz točke I. izreke zamjenjuje se novim popisom koji je sastavni dio ovog rješenja.
- V. Ovo rješenje sastavni je dio rješenja iz točke I. izreke ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tvrtka VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnijela je zahtjev za izmjenom podataka u Rješenju (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.) izdanom po Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, a vezano za popis zaposlenika ovlaštenika koji prileži uz navedeno rješenje. Promjene se odnose na stručnjake stručnih poslova kako je navedeno u točkama II. i III.

U provedenom postupku Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izvršilo je uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplome i potvrde Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje navedenih stručnjaka, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da su navodi iz zahtjeva utemeljeni.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

S obzirom da se pravomoćno i izvršno rješenje za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-13-2 od 13. ožujka 2015.) u svom sadržaju ne može mijenjati, ovo rješenje kojim su utvrđene gore navedene promjene priložit će se spisu predmeta navedene suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb (**R!, s povratnicom!**)
2. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
3. Evidencija, ovdje
4. Pismohrana u predmetu, ovdje

POPIS

zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva KLASA: UPI/ 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015. i izmjeni rješenja URBROJ: 517-06-2-1-1-13-5 od 9. lipnja 2016.

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoiing.	Ena Bićanić Marković, mag.ing.prosp.arch. Monika Škegro, mag.biol.exp. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
3. Izrada programa zaštite okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
4. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
6. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
7. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Prijatelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
8. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša Prijatelj okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom

Sektor za procjenu utjecaja na okoliš
i industrijsko onečišćenje

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20

URBROJ: 517-06-2-1-1-17-8

Zagreb, 10. ožujka 2017.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, na temelju odredbe članka 43. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, brojevi 80/13, 153/13 i 78/15) rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u popisu zaposlenika ovlaštenika, temeljem odredbe članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), donosi:

R J E Š E N J E

- I. Utvrđuje se da je u tvrtki VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, nastupila promjena zaposlenih stručnjaka za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša u odnosu na zaposlenike temeljem kojih je ovlaštenik ishodio suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.).
- II. Utvrđuje se da je u tvrtki VITA PROJEKT d.o.o. zaposlena uz postojeće stručnjake Katarina Čović, mag.ing.prosp.arch., Ivana Tomašević, mag. ing.prosp.arch. i Petra Peleš, mag. oecol.et.prot.nat. i mag.ing.agr.
- III. Utvrđuje se da u tvrtki VITA PROJEKT d.o.o. iz točke I. ove izreke, nisu više zaposlene Ena Bićanić Marković, mag.ing.prosp.arch i Monika Škegro, mag.biol.exp.
- IV. Popis zaposlenika ovlaštenika priložen rješenjima iz točke I. izreke zamjenjuje se novim popisom koji je sastavni dio ovog rješenja.
- V. Ovo rješenje sastavni je dio rješenja iz točke I. izreke ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnijela je zahtjev za izmjenom podataka u Rješenju (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.) izdanom po Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, a vezano za popis

zaposlenika ovlaštenika koji prileži uz navedeno rješenje. Promjene se odnose na stručnjake kako je navedeno u točkama II. i III.

U provedenom postupku Ministarstvo zaštite okoliša i energetike izvršilo je uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplomu i potvrdu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje navedenog vođitelja, te stručnjaka te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da su navodi iz zahtjeva utemeljeni. Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do IV. izreke ovoga rješenja.

S obzirom da se pravomoćno i izvršno rješenje za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015.) u svom sadržaju ne može mijenjati, ovo rješenje kojim su utvrđene gore navedene promjene priložit će se spisu predmeta navedene suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16).

U prilogu: Popis zaposlenika kao u točki IV. izreke rješenja.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, **(R!, s povratnicom!)**
2. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
3. Evidencija, ovdje
4. Pismohrana u predmetu, ovdje

P O P I S

zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-2 od 13. ožujka 2015. i izmjeni rješenja URBROJ: 517-06-2-1-1-13-5 od 9. lipnja 2016., mijenja se novim popisom priloženim uz rješenje Ministarstva KLASA:UP/i 351-02/15-08/20;URBROJ:517-06-2-1-1-17-8 od 10.ožujka 2017.

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoling.	Petra Peleš, mag.oecol.et.prot.nat. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Čović, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
3. Izrada programa zaštite okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
4. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci navedeni pod točkom 1.
5. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
6. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
7. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Prijetelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.
8. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša Prijetelj okoliša	voditelj naveden pod točkom 1.	stručnjaci naveden pod točkom 1.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-02/15-08/29
URBROJ: 517-06-2-1-2-13-3
Zagreb, 29. travnja 2015.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode na temelju odredbe članka 40. stavka 5. i u svezi s odredbom članka 271. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13) te članka 22. stavaka 1. i 5. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10), povodom zahtjeva tvrtke VITA PROJEKT d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 191, zastupane po osobi ovlaštenoj za zastupanje sukladno zakonu, radi izdavanja suglasnosti za obavljanje stručnih poslova iz područja zaštite prirode, donosi

R J E Š E N J E

- I. Tvrtki VITA PROJEKT d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 191, izdaje se suglasnost za obavljanje poslova iz područja zaštite prirode koji se odnose na stručne poslove:
Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 12. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koji vodi Ministarstvo zaštite okoliša i prirode.
- IV. Uz ovo rješenje prileži popis zaposlenika ovlaštenika: voditelja stručnih poslova u zaštiti okoliša i stručnjaka slijedom kojih su ispunjeni propisani uvjeti glede zaposlenih stručnjaka za izdavanje suglasnosti iz točke I. ove izreke.

O b r a z l o ž e n j e

Tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 191 (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnijela je 3. ožujka 2015. ovom Ministarstvu zahtjev za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova iz područja zaštite prirode: Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu; Priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta.

S obzirom na to da se zahtjev odnosi na izdavanje suglasnosti za stručne poslove iz područja zaštite prirode, Uprava za procjenu okoliša i održivi razvoj zatražila je mišljenje Uprave za zaštitu prirode o predmetnom zahtjevu 24. ožujka 2015. godine. U zaprimljenom mišljenju Uprave za zaštitu prirode (KLASA: 612-07/15-69/05, URBROJ: 517-07-2-1-1-15-2 od 24. travnja 2015.) navodi se sljedeće: *Uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je da*

predloženi zaposlenici tvrtke VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, ispunjavaju uvjete propisane člancima 7. i 11. Pravilnika za obavljanje stručnih poslova izrade poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata na ekološku mrežu, kako slijedi:

- *Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.-voditelj stručnih poslova,*
- *Ena Bićanić Marković, mag.ing.prosp.arch. –stručnjak,*
- *Boris Vranješ, dipl.ing.građ.-stručnjak,*

te je Uprava za zaštitu prirode mišljenja da se tvrtci VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb može izdati suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode - izrade poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata na ekološku mrežu. Vezano za izdavanje suglasnosti za obavljanje poslova pripreme i izrade dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta Uprava za zaštitu prirode je mišljenja da se za iste ne izda suglasnost za obavljanje poslova pripreme i izrade dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta budući da se radi o usko specijaliziranim poslovima za koje je potrebno stručno znanje iz područja biologije, ekologije vrsta, staništa i s njima povezanih biljnih i životinjskih vrsta, a za koje predloženi zaposlenici nisu odgovarajuće struke, prirodoslovne-biolog za navedeno.

Ovlaštenik je uz zahtjev za izdavanje suglasnosti za poslove iz točke I. izreke ovog rješenja priložio odgovarajuće dokaze prema zahtjevima propisanim odredbama članaka 5. i 20. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (u daljnjem tekstu: Pravilnik), koji je donesen temeljem Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 110/07), a odgovarajuće se primjenjuje u predmetnom postupku slijedom odredbe članka 271. stavka 2. točke 21. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13) kojom je ostavljen na snazi u dijelu u kojem nije suprotan tom Zakonu.

Ovlaštenik je naveo činjenice i podnio dokaze na podlozi kojih se moglo utvrditi pravo stanje stvari a također i iz razloga jer su sve činjenice bitne za donošenje odluke o zahtjevu ovlaštenika poznate ovom tijelu.

U postupku je obavljen uvid u zahtjev i priloženu dokumentaciju te je utvrđeno da su ispunjeni svi propisani uvjeti i da je zahtjev za obavljanje stručnih poslova iz područja zaštite prirode: Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu osnovan, dok u dijelu koji se odnosi na izdavanje suglasnosti za obavljanje poslova pripreme i izrade dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta ovlaštenik ne zadovoljava uvjete za izdavanje suglasnosti.

Slijedom naprijed navedenog zbog odgovarajuće primjene Pravilnika ovu suglasnost potrebno je uskladiti s odredbama propisa iz članka 40. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13), nakon njegova donošenja. Stoga se suglasnost izdaje s rokom važnosti kako stoji u točki II. izreke ovoga rješenja. Točka III. izreke ovoga rješenja utemeljena je na odredbi članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13). Točka IV. izreke ovoga rješenja temelji se na naprijed izloženim utvrđenom činjeničnom stanju.

Temeljem svega naprijed navedenoga valjalo je riješiti kao u izreci ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6 i 8, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba za zahtjev i ovo Rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

Privitak: Popis zaposlenika kao u točki IV. izreke rješenja.

Dostaviti:

- ① VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, R s **povratnicom!**
2. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Radnička cesta 80, Zagreb
3. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
4. Očevidnik, ovdje
5. Spis predmeta, ovdje

P O P I S

zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti
za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-3 od 29. travnja 2015.

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	Ena Bičanić Marković, mag.ing.prosp.arch.; Boris Vranješ, dipl.ing.grad.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I PRIRODE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01 / 3717 111 fax: 01 / 3717 149

KLASA: UP/I 351-02/15-08/29

URBROJ: 517-06-2-1-1-16-5

Zagreb, 9. lipnja 2016.

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, rješavajući povodom zahtjeva tvrtke VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, zastupane po osobi ovlaštenoj u skladu sa zakonom, radi utvrđivanja izmjene popisa zaposlenika ovlaštenika, u odnosu na podatke utvrđene u rješenju Ministarstva zaštite okoliša i prirode (KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-3 od 29. travnja 2015.) temeljem odredbe članka 96. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09), donosi:

R J E Š E N J E

- I. Utvrđuje se da je u tvrtci VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, nastupila promjena zaposlenih stručnjaka za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša u odnosu na zaposlenike temeljem kojih je ovlaštenik ishodio suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-3 od 29. travnja 2015.).
- II. Utvrđuje se da su u tvrtci VITA PROJEKT d.o.o. iz točke I. ove izreke uz postojećeg stručnjaka zaposleni Monika Škegro, mag.biol.exp. i Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.
- III. Utvrđuje se da u tvrtci VITA PROJEKT d.o.o. iz točke I. ove izreke, nije zaposlen stručnjak Boris Vranješ, dipl.ing.građ.
- IV. Popis zaposlenika ovlaštenika priložen rješenjima iz točke I. izreke zamjenjuje se novim popisom koji je sastavni dio ovog rješenja.
- V. Ovo rješenje sastavni je dio rješenja iz točke I. izreke ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Tvrtka VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnijela je zahtjev za izmjenom podataka u Rješenju (KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-3 od 29. travnja 2015.) izdanom po Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, a vezano za popis zaposlenika ovlaštenika koji prileži uz navedeno rješenje. Promjene se odnose na stručnjake stručnih poslova kako je navedeno u točkama II. i III.

U provedenom postupku Ministarstvo zaštite okoliša i prirode izvršilo je uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, a osobito u popis stručnih podloga, diplome i potvrde Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje navedenih stručnjaka, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da su navodi iz zahtjeva utemeljeni.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

S obzirom da se pravomoćno i izvršno rješenje za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-3 od 29. travnja 2015.) u svom sadržaju ne može mijenjati, ovo rješenje kojim su utvrđene gore navedene promjene priložit će se spisu predmeta navedene suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje propisno je naplaćena državnim biljezima u ukupnom iznosu od 70,00 kuna prema Tar. br. 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi, Zakona o upravnim pristojbama („Narodne novine“, brojevi 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04, 150/05, 153/05, 129/06, 117/07, 60/08, 20/10, 69/10, 126/11, 112/12, 19/13, 80/13, 40/14, 69/14, 87/14 i 94/14).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb (**R!, s povratnicom!**)
2. Uprava za inspekcijske poslove, ovdje
3. Evidencija, ovdje
4. Pismohrana u predmetu, ovdje

P O P I S

zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-06-2-1-2-15-3 od 29. travnja 2015. i izmjeni rješenja URBROJ: 517-06-2-1-1-16-5 od 9. lipnja 2016.

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
I. Izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategija, plana, programa ili zahvata za ekološku mrežu	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	Ena Bičanić Marković, mag.ing.prosp.arch. Monika Škegro, mag.biol.exp. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ENERGETIKE

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
tel: +385 1 3717 111, faks: +385 1 3717 149

KLASA: UP/I-612-07/17-71/38
URBROJ: 517-07-2-2-17-4
Zagreb, 22. ožujka 2017.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode temeljem članka 48. stavak 6. Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine, broj 80/2013), povodom zahtjeva Istarske županije, Upravnog odjela za gospodarstvo, Riva 8, 52100 Pula, za provedbu Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine, nakon provedenog postupka donosi

R J E Š E N J E

da je za Županijsku razvojnu strategiju Istarske županije do 2020. godine obavezna provedba Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Obrazloženje

Istarska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, Riva 8, 52100 Pula, podnijela je zahtjev za provedbu Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za Županijsku razvojnu strategiju Istarske županije do 2020. godine (dalje u tekstu: Strategija). U zahtjevu su sukladno članku 48. stavku 2. dostavljeni podaci o Strategiji, nositelju izrade Strategije kao i o razlozima donošenja te Nacrt Strategije iz srpnja 2016. godine.

Po zaprimljenom zahtjevu Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode, sukladno članku 48. stavak 3. Zakona o zaštiti prirode zatražilo je dopisom KLASA: UP/I 612-07/17-71/38, URBROJ: 517-07-2-2-17-2 od 6. ožujka 2017. godine, mišljenje Hrvatske agencije za okoliš i prirodu o mogućnosti značajnih negativnih utjecaja Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Mišljenje Hrvatske agencije za okoliš i prirodu, KLASA: 612-07/17-42/38, URBROJ: 427-07-21-17-2 od 17. ožujka 2017. godine zaprimljeno je 20. ožujka 2017. godine.

Razmatranjem ranije navedenog zahtjeva Istarske županije, Upravnog odjela za gospodarstvo, kojim je zatražena provedba postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, nakon uvida u dostavljene podatke i dostupnu dokumentaciju te uvida u Uredbu o ekološkoj mreži (Narodne novine, broj 124/2013, 105/2015) utvrđeno je slijedeće.

Nositelj izrade Strategije je Istarska županija, Riva 8, 52100 Pula.

Obuhvat Strategije odnosi se na cjelokupno administrativno područje Istarske županije.

Strateški ciljevi Istarske županije sukladno prijedlogu Strategije su: povećanje gospodarske konkurentnosti, razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života, jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima i razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta.

Strateški ciljevi Strategije raspoređeni su u 15 prioriteta i 57 mjera te je utvrđeno 13 strateških projekata: projekt revitalizacije bivše vojne infrastrukture u Istarskoj županiji, IV S

zaštita podzemnih i površinskih voda te izvorišta pitkih voda, Istarski ipilon, županijski centar za gospodarenje otpadom Kaštijun (ŽGCO „Zeleno srce Istre“), plinifikacija Istarske županije, nova Opća bolnica u Puli, Istra znanja – I' Istria del sapore, institucionalizacija zavičajne nastave u istarskoj županiji, Kulturring, širokopojasni internet i razvoj širokopojasne infrastrukture, terminal za pomorski putnički promet luke Pula, Cekom - centar za kompetencije za napredne materijale i Podzemni grad Labin, Kova – Stari rudnici – Novi prolazi.

Obuhvat Strategije preklapa se sa obuhvatom ekološke mreže proglašene Uredbom o ekološkoj mreži i to područjima očuvanja značajnim za vrste i stanišne tipove (POVS): HR2001143 Jama kod Komune, HR3000433 Ušće Mirne, HR2000083 Područje oko Markove jame - Istra, HR2000100 Pincinova jama, HR2000629 Linski zaljev - kopno, HR2001144 Klaričeva jama, HR3000462 Otoci rovinjskog područja- podmorje, HR5000032 Akvatorij zapadne Istre, HR2000604 Nacionalni park Brijuni, HR2001145 Izvor špilja pod Velim Vrhom, HR3000174 Pomerski zaljev, HR200147 Špilja na Gradini kod Premanture, HR3000173 Medulinski zaljev, HR2000610 Donji Kamenjak, HR2000522 Luka Budava – Istra, HR2001388 Budava, HR2001334 Poluotok Ubaš, HR3000471 Uvala Škvaranska – Uvala sv. Marina, HR3000432 Ušće Raše, HR2001349 Dolina Raše, HR2001293 Rudnik ugljena Raša, HR200143 Čepić tunel, HR2001486 Čepičko polje, HR2000601 Park prirode Učka, HR2000111 Rabakova špilja, HR2000135 Špilja iznad Velikog bresta, HR2001494 Jama kod Rašpora, HR2001304 Žbevnica, HR20001146 Radota špilja, HR2000754 Novačka pećina, HR2000166 Špilja pod Krugom, HR2001015 Pregon, HR2000543 Vlažne livade uz potok Bračuna, (Žonti), HR2000544 Vlažne livade uz potok Malinska, HR2000545 Vlažne livade kod Marušića, HR2000546 Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj), HR2001011 Istarske toplice, HR2001274 Mlaka, HR2000637 Motovunska šuma, HR2000619 Mirna i šire područje Butonige, HR2001017 Lipa, HR2001396 Grdoselski potok, HR2001235 Račice – Račički potok, HR2001016 Kotli, HR2000120 Sitnica špilja, HR2000703 Tarske uvala - Istra, HR2001207 Pliškovičeva jama, HR2001215 Boljunska polje, HR2001238 Bušotina za vodu Rakonik, HR2001322 Vela Traba, HR2001365 Pazinština, HR2001386 Pazinski potok, HR2001483 Istra - Oprtalj, HR2001484 Istra – Čački, HR2001485 Istra – Martinčići, HR2001293 Piskovica špilja, HR2001495 Jama kod Burići, HR300001 Linski kanal – more, HR300002 Plomin - Mošćenička draga, HR3000463 Uvala Remac, HR3000470 Podmorje kod Rabca, HR2001312 Argile, HR300003 Vrsarski otoci, HR2001360 Šire rovinjsko područje, HR2001133 Ponor Bregi, i područja očuvanja značajna za ptice (POP) HR1000018 Učka i Čičaroja i HR1000032 Akvatorij zapadne Istre.

Analizom mogućih utjecaja provedbe Strategije na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže te razmatrajući gore navedeno mišljenje Hrvatske agencije za okoliš i prirodu ocijenjeno je da se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže pojedinih strateških aktivnosti i strateških projekata te da postoji višestruka mogućnost značajnog negativnog utjecaja ovisno o lokaciji, tipu i obuhvatu pojedine strateške aktivnosti / projekta iz Strategije (trajno zauzimanje staništa, promjena stanišnih uvjeta, gubitak vrsta i stanišnih tipova ciljeva očuvanja pojedinog područja ekološke mreže i dr.) te kumulativnog utjecaja više strateških aktivnosti ili projekata (izvedenih, do sada planiranih te planiranih predmetnom Strategijom). Zbog činjenice da je velik broj strateških aktivnosti /projekata planiran unutar područja ekološke mreže u zonama rasprostranjenosti ciljnih vrsta i stanišnih tipova, te uzimajući u obzir karakteristike strateških projekata i potencijalne gubitke ciljnih stanišnih tipova odnosno potencijalne utjecaje na ciljne vrste, prethodnom ocjenom ne može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja na cjelovitosti i ciljeve očuvanja područja ekološke mreže te je potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Posebice izdvajamo dva strateška projekta zbog mogućeg značajnog utjecaja na ekološku mrežu Podzemni grad Labin – Kova – Stari rudnici – Novi prolazi i terminal za pomorski putnički promet luke Pula. Prema strategiji ovi se projekti planiraju realizirati u područjima

očuvanja značajnim za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001239 Rudnik ugljena Raša sa ciljnom vrstom čovječja ribica (*Proteus anguinus*) i HR5000032 Akvatorij zapadne Istre sa ciljnom vrstom dobri dupin (*Tursiops truncatus*) i ciljnim staništima 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje i 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem te područja očuvanja značajnog za ptice (POP) HR1000032 Akvatorij zapadne Istre

Slijedom provedenog postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu, ocijenjeno je da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje Strategije te je riješeno kao u izreci.

U skladu sa člankom 26. stavak 2. Zakona o zaštiti prirode za strategije, planove i programe za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene, Prethodna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu obavlja se prije pokretanja postupka strateške procjene utjecaja strategije, plana ili programa na okoliš.

Člankom 46. Zakona o zaštiti prirode propisano je da za strategije, planove i programe za koje je posebnim propisom kojim se uređuje zaštita okoliša određena obveza strateške procjene ili ocjene o potrebi strateške procjene, Ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu provodi Ministarstvo u skladu sa člankom 26. Zakona.

Nadalje člankom 48. stavkom 6. Zakona o zaštiti prirode propisano je da ukoliko Ministarstvo ne isključi mogućnost značajnih negativnih utjecaja strategije, plana ili programa na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, donosi rješenje da je za strategiju plan ili program obavezna Glavna ocjena.

U skladu sa člankom 51. stavak 3. ovo Rješenje objavljuje se na internetskoj stranici Ministarstva.

Podnositelj zahtjeva oslobođen je plaćanja upravne pristojbe temeljem članka 8. stavka 1. točka 1 Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine, broj 115/2016).

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Ovo Rješenje je izvršno u upravnom postupku te se protiv njega ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred upravnim sudom na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište. Upravni spor pokreće se tužbom koja se podnosi u roku od 30 dana od dana dostave ovog Rješenja.

Tužba se predaje nadležnom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Dostaviti:

1. Istarska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, Riva 8, 52100 Pula
2. U spis predmeta, ovdje

Na temelju članka 68. stavak 3. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, broj 80/13, 153/13 i 78/15) i članka 10. stavka 2. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (Narodne novine, broj 3/17), a u skladu s odredbama članaka 65. i 85. Statuta Istarske županije (Službene novine Istarske županije, broj 10/09, 4/13, 6/16, 1/17 i 2/17), Župan Istarske županije dana 31. srpnja 2017. godine donosi

ODLUKU
o sadržaju Strateške studije procjene utjecaja na okoliš
Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine

Opća odredba

I.

Ovom Odlukom utvrđuje se sadržaj Strateške studije procjene utjecaja na okoliš Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Strateška studija).

Razlozi, ciljevi i programska polazišta za izradu Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine

II.

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 47/14), koji predstavlja pravni okvir za donošenje Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine (u daljnjem tekstu: Strategija), uređuju se ciljevi i načela upravljanja regionalnim razvojem Republike Hrvatske, planski dokumenti politike regionalnog razvoja, tijela nadležna za upravljanje regionalnim razvojem, ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, način utvrđivanja urbanih i potpomognutih područja, poticanje razvoja potpomognutih područja, provedba, praćenje i izvještavanje o provedbi politike regionalnoga razvoja u svrhu što učinkovitijeg korištenja fondova Europske unije. Strategija je temeljni i sveobuhvatni strateški dokument koji polazeći od razvojnih resursa i potencijala i ostvarenih postignuća utvrđuje smjernice budućeg gospodarskog i sveukupnog razvoja Istarske županije.

Programska polazišta za izradu i donošenje Strategije su:

- utvrđivanje analize stanja te razvojnih potreba na županijskoj razini u svim segmentima razvoja te usklađivanje sa strateškim ciljevima i prioritetima definiranim u strateškim dokumentima na nacionalnoj i EU razini,
- utvrđivanje vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera te strateških projekata Istarske županije kao dugoročnog okvira za razvoj,
- stvaranje osnove za usmjeravanje i rangiranje razvojnih projekata županije, gradova i općina te ostalih tijela i dionika od važnosti za sveukupni razvoj Istarske županije,
- stvaranje preduvjeta za pripremu i apliciranje razvojnih projekata za financiranje iz različitih izvora, uključujući ESI fondove te ostale EU fondove,
- lakše povezivanje i koordinacija razvojnih projekata županije, gradova, općina i ostalih tijela te njihova učinkovitija provedba i monitoring,
- jačanje međuzupanijske, prekogranične i međunarodne suradnje u provedbi projekata,
- uspostavljanje partnerskog odnosa svih dionika ključnih za razvoj – od javnog i privatnog sektora do civilnog društva i svih građana te definiranje uloga i provedbenih mehanizama razvoja Istarske županije,
- stvaranje osnove za privlačenje domaćih i stranih ulagača.

Osnovni ciljevi Strategije su:

- povećanje gospodarske konkurentnosti,
- razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života,
- jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanja prostorom i resursima te
- razvoj, očuvanje i promoviranje istarskog identiteta.

Obavezni sadržaj Strateške studije

III.

Strateška studija sadrži osobito:

- kratki pregled sadržaja i glavnih ciljeva strategije, plana ili programa i odnosa s drugim odgovarajućim strategijama, planovima i programima,
- podatke o postojećem stanju okoliša i mogući razvoj okoliša bez provedbe strategije, plana i programa,
- okolišne značajke područja na koja provedba strategije, plana ili programa može značajno utjecati,
- postojeće okolišne probleme koji su važni za strategiju, plan ili program, posebno uključujući one koji se odnose na područja posebnog ekološkog značaja, primjerice područja određena u skladu s posebnim propisima o zaštiti prirode,
- ciljeve zaštite okoliša uspostavljene po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma, koji se odnose na strategiju, plan odnosno program, te način na koji su ti ciljevi i druga pitanja zaštite okoliša uzeti u obzir tijekom izrade strategije, plana ili programa,
- vjerojatno značajne utjecaje (sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjoročne i dugoročne, stalne i privremene, pozitivne i negativne) na okoliš, uključujući bioraznolikost, stanovništvo i zdravlje ljudi, tlo, vodu, more, zrak, klimu, materijalnu imovinu, kulturno-povijesnu baštinu, krajobraz, uzimajući u obzir njihove međudnose,
- mjere zaštite okoliša uključujući mjere sprječavanja, smanjenja i ublažavanja nepovoljnih utjecaja provedbe strategije, plana ili programa na okoliš,
- kratki prikaz razloga za odabir razmotrenih razumnih alternativni, obrazloženje najprihvatljivije razumne alternative strategije, plana ili programa na okoliš uključujući i naznaku razmatranih razumnih alternativni i opis provedene procjene, uključujući i poteškoće (primjerice tehničke nedostatke ili nedostatke znanja i iskustva) pri prikupljanju potrebnih podataka,
- opis predviđenih mjera praćenja,
- ostale podatke i zahtjeve u zakonom utvrđenom postupku određivanja sadržaja Strateške studije sukladno dostavljenim mišljenjima,
- ne-tehnički sažetak Strateške studije s naznakom razmatranih varijanti.

Sadržaj strateške studije utvrđen u postupku određivanja sadržaja

IV.

Na temelju mišljenja pristiglih tijekom postupka utvrđivanja sadržaja, Strateška studija treba:

- sadržavati poglavlje Glavne ocjene prihvatljivosti Strategije za ekološku mrežu:
 - kartografski prikaz područja ekološke mreže u odgovarajućem mjerilu sukladno mjerilu kartografskog prikaza Strategije (da bi bio čitljiv)
 - opis mogućih značajnih utjecaja provedbe Strategije na ekološku mrežu (vjerojatnost, trajanje, učestalost, jačinu i kumulativnu prirodu). Potrebno je sagledati moguće utjecaje na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

- prijedlog mjera ublažavanja utjecaja provedbe Strategije na ekološku mrežu i program praćenja ekološke mreže
 - potrebno je sagledati utjecaj na ekološku mrežu svih elemenata Strategije i ukoliko je potrebno predvidjeti alternativna rješenja
 - zaključak (konačna ocjena prihvatljivosti Strategije za ekološku mrežu uz primjenu predloženih mjera ublažavanja)
- obraditi i analizirati usklađenost Strategije sa drugim strategijama, planovima i programima s posebnim usmjerenjem na strategije, planove i programe na regionalnoj razini: Izmjene i dopune Prostornog plana Istarske županije (ID PPIŽ) (Službene novine Istarske županije, broj 2/02, 1/05, 4/05, 14/05-pročišćeni tekst, 10/08, 07/10, 16/11-pročišćeni tekst, 13/12, 09/16, 14/16 - pročišćeni tekst), Masterplan razvoja turizma Istarske županije 2015.-2025. (Službene novine, broj 2/16), Plan navodnjavanja Istarske županije (Službene novine, broj 01/08), Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama Istarske županije (Službene novine, broj 14/15, 17/15), Istarska kulturna strategija za razdoblje 2014.-2020. godine; kao i sa Planom upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. (Narodne novine, broj 66/16) i sa Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. godine koja je u završnoj fazi donošenja.
 - analizirati mjere koje su definirane u okviru ciljeva i prioriteta razvoja Strategije
 - analizirati i ocijeniti moguće utjecaje provedbe Strategije na strogo zaštićene vrste i njihova staništa, rijetke i ugrožene stanišne tipove te zaštićena područja prema Zakonu o zaštiti prirode.
Posebice se to odnosi na dva strateška projekta zbog mogućeg značajnog utjecaja na ekološku mrežu: Podzemni grad Labin – Kova – Stari rudnici – Novi prolazi i terminal za pomorski putnički promet luke Pula.
Prema Strategiji ovi se projekti planiraju realizirati u područjima očuvanja značajnim za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001239 Rudnik ugljena Raša s ciljnom vrstom čovječja ribica (*Proteus anguinus*) i HR5000032 Akvatorij zapadne Istre s ciljnom vrstom dobri dupin (*Tursiops truncatus*) s ciljnim staništima 8330 Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje i 1110 Pješćana dna trajno prekrivena morem te područja očuvanja značajnog za ptice (POP) HR1000032 Akvatorij zapadne Istre.
 - temeljiti pristup ocjeni stanja i utjecaja na kulturnu baštinu na integralnom pristupu u sagledavanju kulturne i prirodne baštine, na maksimalnoj zaštiti kulturnog krajolika te na očuvanju vrijednih pejzažnih karakteristika prostora
 - prilikom procjene utjecaja na šume i šumska zemljišta, uvažavati načelo održivog razvoja, potrajnog gospodarenja, očuvanja stabilnosti šumskog ekosustava, ekološke prihvatljivosti i socijalne odgovornosti s ciljem pomoći integralnom pristupu kod racionalnog korištenja šuma i šumskog zemljišta
 - obraditi sastavnicu „tlo“ po kriteriju evidentiranja mogućeg oštećenja tla (degradacije, onečišćenja, erozije, prenamjene) i očuvanja najvrijednije površine poljoprivrednog zemljišta
 - analizirati i ocijeniti utjecaje i moguće kumulativne utjecaje provedbe Strategije na bioraznolikost, zaštićena područja i na georaznolikost te utvrditi mjere sprečavanja i smanjenja nepovoljnih utjecaja provedbe Strategije, ukoliko se utvrdi da nepovoljni utjecaji postoje
 - obraditi procjenu utjecaja klimatskih promjena i procjenu ranjivosti na klimatske promjene na planirane zahvate iz Strategije

- uvrstiti podatke o postojećem stanju za gospodarenje otpadom te mjera zaštite okoliša za gospodarenje otpadom
- analizirati opskrbu energijom, korištenje obnovljivih izvora i ciljeve održivog razvoja
- procijeniti utjecaj buke na zdravlje ljudi
- procijeniti utjecaj Strategije na sastavnice kopnenih i morskih voda te dati prijedlog mjera za njihovo očuvanje i poboljšanje
- pregled stanja vodnih tijela i analiza utjecaja Strategije na to stanje u cjelini
- analiza ugroženosti poplavama od kopnenih i površinskih voda i podizanja razine mora
- definiranje pritisaka na sastavnice okoliša i metodologija valorizacije tih pritisaka na okoliš

Popis tijela i/ili osoba određenih posebnim propisima, koja su sudjelovala u postupku određivanja sadržaja strateške studije

V.

Popis tijela od kojih je zatraženo mišljenje:

1. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
2. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Radnička cesta 80, Zagreb
3. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Račkoga 6, Zagreb
4. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Prisavlje 14, Zagreb
5. Ministarstvo poljoprivrede, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
6. Ministarstvo turizma, Prisavlje 14, Zagreb
7. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ulica Republike Austrije 20, Zagreb
8. Ministarstvo obrane, Trg kralja Petra Krešimira IV 1, Zagreb
9. Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Istarska, Trg Republike 1, Pula
10. Ministarstvo zdravstva, Ksaver 200.a, Zagreb
11. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Puli, Ulica Grada Graza 2, Pula
12. Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Područni ured Pazin, M.B. Rašana 7, Pazin
13. Ministarstvo državne imovine, Dežmanova 10., Zagreb
14. Ured državne uprave u Istarskoj županiji, Splitska 14, Pula
15. HEP-operator distribucijskog sustava d.o.o., DP Elektroistra Pula, Vergerijeva 6, Pula
16. Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Prijenosno područje Rijeka, M. Tita 166, Opatija
17. HEP Proizvodnja d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, Zagreb
18. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije, Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9, Zagreb
19. Hrvatski Telekom d.d. Zagreb, Regija zapad, Ciottina 17a, Rijeka
20. Odašiljači i veze d.o.o., Ulica grada Vukovara 269d, Zagreb
21. Hrvatske šume, Uprava šuma Buzet, Naselje Goričica 6, Buzet
22. Hrvatske vode, VGO Rijeka, Đure Šporera 3, Rijeka
23. Hrvatske vode, VGI „Mirna-Dragonja“, Livade bb, Livade
24. Hrvatske vode; VGI „Raša-Boljuncica“, Zelenice 18, Labin
25. Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Karla Hugues 8, Poreč

26. Hrvatske ceste, Vončinina 3., Zagreb
27. Hrvatske ceste, Ispostava Pula, Partizanski put 140, Pula
28. Županijska uprava za ceste Istarske županije, M.B.Rašana 2/4, Pazin
29. Istarske ceste d.o.o., Partizanski put 140, Pula
30. Hrvatske autoceste d.o.o., Širolina 4., Zagreb
31. HŽ Infrastruktura, Mihanovićeve 12, Zagreb
32. Plinacro d.o.o., Savska cesta 88a, Zagreb
33. Istarski vodozaštitni sustav d.o.o., Sv. Ivan 8, Buzet;
34. Istarske vodovod d.o.o., Most Sv. Ivan 8, Buzet
35. Vodovod Pula d.o.o., Radićeva 9, Pula
36. Vodovod Labin, Ulica Slobode 6, Labin
37. Javna ustanova Natura Histrica, Riva 8, Pula
38. Javna ustanova Kamenjak, Selo 120 - Premantura, 5 Pula
39. Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Nazorova 23, Pula
40. Lučka kapetanija Pula, Riva 18, Pula
41. Upravni odjel za turizam Istarske županije, Partizanska 5a, Poreč
42. Upravni odjel za održivi razvoj Istarske županije, Flanatička 29, Pula
43. Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodno gospodarstvo Istarske županije, Šetalište Pazinske gimnazije 1, Pazin
44. Upravni odjel za kulturu Istarske županije, G.Martinuzzi 2, Labin
45. Zelena Istra, Gajeva 3, Pula
46. Gradovi i općine Istarske županije (41)

U svrhu informiranja javnosti, Informacija o izradi i određivanju sadržaja Strateške studije je bila objavljena na internetskoj stranici Istarske županije www.istra-istria.hr u razdoblju do 05. lipnja 2017. do 05. srpnja 2017. godine.

Sukladno članku 9. stavku 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš nadležno tijelo je organiziralo 14. lipnja 2017. godine konzultacije u svrhu usuglašavanja mišljenja o sadržaju strateške studije i utvrđivanja konačnog sadržaja strateške studije.

Tijekom zakonom utvrđenog roka mišljenja i/ili prijedloge o sadržaju Strateške studije dostavili su:

1. Upravni odjel za turizam Istarske županije, KLASA: 300-01/17-01/01; URBROJ: 2163-1-10/1-17-02 od 9. lipnja 2017.
2. HAC d.o.o., BROJ: 4211-100-738/17 od 8. lipnja 2017.
3. HAKOM, KLASA: 350-05/17-01/188, URBROJ: 376-10-17-2 od 7. lipnja 2017.
4. Državna uprava za zaštitu i spašavanje, KLASA: 351-02/17-02/01, URBROJ: 543-10-01-17-02 od 14. lipnja 2017.
5. Ministarstvo zdravstva, KLASA: 351-03/17-01/35, URBROJ: 534-07-1-1-1/3-17- 2 od 9. lipnja 2017.
6. Ministarstvo turizma, KLASA: 334-07/17-02/5, URBROJ: 529-04-17-2 od 12. lipnja 2017.
7. Ministarstvo obrane, KLASA: 342-01/17-01/6, URBROJ: 512M3-020203- 17-2 od 8. lipnja 2017.
8. Hrvatske vode, KLASA: 351-03/17-01/0000317, URBROJ: 374-23-3-17-2 od 16. lipnja 2017.
9. Općina Brtonigla, KLASA: 300-01/17-01/01, URBROJ: 2105/04-02/01-17- 02 od 20. lipnja 2017.
10. Istarski vodovod d.o.o., BROJ: 93-30/4-2017 od 20. lipnja 2017.
11. MUP- PU Istarska, BROJ: 511-08-01-2385/2-17 od 21. lipnja 2017.
12. Upravni odjel za održivi razvoj Istarske županije, KLASA: 351-03/17-01/98, URBROJ: 2163-1-08/2-17-3 od 27. lipnja 2017.
13. Grad Novigrad, KLASA: 351-03/17-01/02, URBROJ: 2105/03-06/01-17-02,

- od 28. lipnja 2017.
14. PLINACRO, KLASA PL-17/2023, URBROJ: TRN-17-2 od 7. lipnja 2017.
 15. Odašiljači i veze d.o.o., URBROJ: 551336 TO od 29. lipnja 2017.
 16. Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Puli: KLASA: 612-08/17-10/0226, URBROJ: 532-04-02-10/2-17-02 od 26. lipnja 2017.
 17. Ministarstvo državne imovine :KLASA: 940-01/17-03/3041, URBROJ: 536-03-02-01/02-2017-2 od 28. lipnja 2017.
 18. Grad Umag-KLASA:300-01/17-01/01, URBROJ: 2105/5-02-17-2 od 26. lipnja 2017.
 19. Grad Pula:KLASA: 351-01/17-01/95 URBROJ: 2168/01-03-04-0449-17-3 od 26. lipnja 2017.
 20. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, KLASA: 300-01/17-05/7, URBROJ: 538-02-1-1-1/032-17-3 od 4. srpnja 2017.
 21. Hrvatske ceste d.o.o., KLASA: 351-03/2017-01/21, URBROJ: 345-211-516-2017-2/DB od 26. lipnja 2017.
 22. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja: KLASA: 350-01/17-02/214, URBROJ: 531-06-1-2-17-2 od 30. lipnja 2017.
 23. BINA ISTRRA d.o.o., Broj: DSI/CSL/LJ/17-263 od 11. srpnja 2017.
 24. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike: KLASA : 351-03/17-04/1028, URBROJ: 517-06-2-1-17-7 od 13. srpnja 2017.
 25. Općina Višnjan, KLASA: 023-08/17-01/15; URBROJ: 2167-03-01-17-01 od 29. lipnja 2017. (zaprimljeno 27. srpnja 2017.)

Informiranje javnosti i objava Odluke

VI.

Sukladno odredbama članka 160. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša, članka 8. stavka 7. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš i članka 5. stavka 1. točke 2. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (Narodne novine 64/08) , Upravni odjel za gospodarstvo Istarske županije, na propisan način objavit će ovu Odluku na internetskoj stranici Istarske županije www.istra-istria.hr u svrhu informiranja javnosti.

Podaci o izrađivaču Strategije

VII.

Izrađivač Strategije je Institut za razvoj i međunarodne odnose Zagreb, a koordinator izrade Istarska razvojna agencija - IDA d.o.o. Pula.

Nadležnost za izradu Strateške studije

VIII.

U skladu s odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša ("Narodne novine" br. 57/10.), stratešku studiju mora izraditi pravna osoba koja ima suglasnost Ministarstva zaštite okoliša i prirode za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša, i to poslova izrade studije o značajnom utjecaju plana, programa i strategije na okoliš.

Izrađivač Strateške studije je tvrtka „Vita projekt d.o.o.“ iz Zagreba.

Stupanje Odluke na snagu

IX.

Ova Odluka stupa na snagu s danom donošenja.

KLASA: 300-01/17-01/02
URBROJ: 2163/1-01/8-17-2
Pula, 31. srpnja 2017.

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA

ŽUPAN

mr. sc. Valter Flego

Dostaviti:

1. Upravni odjel za gospodarstvo IŽ,
2. Upravni odjel za održivi razvoj, IŽ,
3. Istarska razvojna agencija – IDA d.o.o.,
Mletačka 12/IV, 52100 Pula,
4. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, 0000 Zagreb,
5. Pismohrana, ovdje